

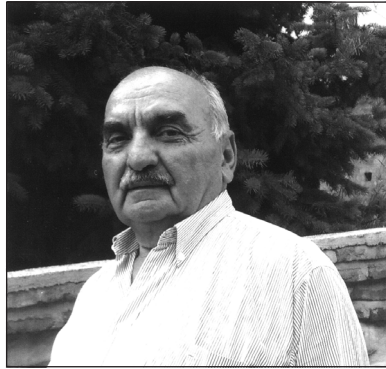

გიუი სომხიშვილი

შაჰი სიყმაჩი

თბილისი
2009

აგრორისაგან

რა საამური იქნებოდა ადამიანთა ამქვეყნიურობა, სიკეთეს და სიყვარულს ბოროტება და სიძულელი რომ არ წამლავდეს. განსაკუთრებით ძნელდება არსებობა, როცა სიმათილის დამცველის ნილაბში შემძვრალი უსამართლობა ადამიანთა შორის ხელისუფლების სახელით დათარეშობს და მსხვერპლად სიმათლეს, სიკეთეს და სიყვარულს არჩევს, რამეთუ ისე სძულს, როგორც ბნელს – ნათელი, ბუს – მზის სხივი, მადლარ გახრწნილობას – მშვიერი კეთილშობილება.

ძალიან ძნელია ძალადობის ბრჭყალებში სიმათილის ძიება; საზარელია საკუთარი უსუსურობის შეგნება პირსისხლიან განუკითხაობასთან, ამ დროს ადამიანს უფლის რწმენა და სიკეთის ბოროტებაზე გამარჯვების მლაპრები აძლევს შვებას. ბოროტება კი მთავარი ხელისუფალის სავარძლიდან აბნევდა სიცრუეს, უსამართლობას, მართალი კაცის კვნესას და გოდებას.

ოცდარვა თვე ვაგორე ეს კომმარული სიზიფეს ლოდი სუკის დილეგში, რაც ბოლოსჩემი ოჯახის უბედურებით დაგვირგვინდა. ბოროტებამ კი უხსენებლივით გამოიცვალა კანი და ახლა სრულიად საწინააღმდეგოდ მიმავალი ცხოვრების საჭე იგლო ხელთ ახალი უბედურების ბარტყების გამოსაჩეკად; გამოჩეკა კიდეც და მისი დაუსჯელად პარპაში პაგარა ერს უბედურების კასკადად ექცა. მე კი სიკეთის ბოროტებაზე გამარჯვების მლაპრების კვლავაც მჯერა და ამ საოცნებო იმედს ჩემი ნაწარმოებებით გაქრობის უფლებას არ ვაძლევ.

გ. ს.

მხატვრები:

ტარიელ გარიშვილი
ვანტანგ ბაცაცაშვილი
ნუგ ზარ მანჯაფარაშვილი

რედაქტორები:

თემურ ჩალაბაშვილი
დავით ქვეზიშვილი

გზა დაელოცოს

გივი სომხიშვილს მკითხველი საზოგადოება იცნობს, როგორც არაერთი რომანისა თუ მოთხრობის ავტორს. იგი წლების მანძილზე იბეჭდება რესპუბლიკურ ჟურნალ-გაზეთებში, მისი ნაწერები გამოდის ცალკე წიგნებად.

ამ წიგნით კი ბატონი გივი ახალ ამპლუაში მოგვევლინა. მისი ლექსები და პოემები, აგრეთვე იგავები თურმე ამ წლების მანძილზე იწერებოდა და დღის სინათლე კი მხოლოდ ახლა მიანიჭათ მათმა ავტორმა.

ყოველ შემოქმედს თავისი სათქმელი აქვს, თავისი საკუთარი მსოფლმხედველობა და მხატვრული ქარგა. ამიტომ ჭეშმარიტ შემოქმედს თვით მამაზეციური ვერ ასწავლის და უკარნახებს ვერც იდეას და ვერც მხატვრულ ღირებულებას. გივი სომხიშვილი როგორც პოეტი სიტყვაუხვია, მის ქართულს გამოკვეთილი ქიზიყური კილოკავი ასაზრდოებს და ალამაზებს. მას ბევრი სათქმელი აქვს, ბევრი ტკბილმწარის მნახველია მისი ავტორი, მისივე ენით რომ ვთქვათ, წუთისოფელს კარგად უჭანჭყარებია ცხოვრების გზაზე. კრებულში ბევრი საინტერესო ლექსია დაბეჭდილი. სათქმელს არ ნიღბავს, იგი ლექსის ფორმაზეც ნაკლებად ზრუნავს. უფრო ამბავს აძლევს უპირატესობას.

დღევანდელ ლიტერატურულ ცხოვრებაში ცოტა ვინმე თუ სწერს პოემას. როდესაც ავტორი ვერ ეტევა მცირე ნაწარმოებში და თანაც სათქმელის დიდი სურვილი

ახალისებს მის გონებას აი, მაშინ მიმართავს უფრო დიდ ტილოს. წიგნში წარმოდგენილი პოემები კარგად იკითხება, ამბავსაც მწყობრად თანამიმდევრულად ჰყვება, მაგრამ მე თუ მკითხავთ გივი სომხიშვილის სახე უფრო მის ლირიკულ ნაწარმოებებში ირეკლება. მას უფრო უეცარი მიგნებები ემარჯვება. ეს უკვე მკითხველის განსასჯელია და არა ჩემი, როგორც წიგნის რედაქტორის. მე ჩემსას ვამბობ და დანარჩენს მკითხველი თავად მიხვდება. გზაბედნიერი იყოს მწერალ გივი სომხიშვილის ეს ახალი წიგნი, პოეტური კრებული.

თემურ ჩალაბაშვილი

ԱՅԿԵՅԺՈՒ

რა არის ლექსი

რა არის ლექსი? გულის კარნახი,
 თუ ოცნებების ნაგრიგალევი,
 ჭეშმარიტების სალი ნაყოფი,
 თუ ბურუსია ნამძინარევის.
 ცაში გაჭრილი უბელო რაში,
 ამხედრებული მასზე ავტორი,
 კვალი ხარ მკვეთრი, ხან მკრთალზე მკრთალი
 ამ წუთისოფლის მკერდზე ნატორი.
 სინამდვილესთან პირისპირ შებმა,
 მისი მუქარის არ შეშინება;
 ხან ქედის მოხრა, უხეშ ძალასთან,
 სიყალბით ბლენძის დაშოშმინება.
 ზოგჯერ უმიზნო უწონობაა,
 ხმელი ფოთოლის ცაში ფარფატი,
 ხან მოთქმა არის ნაზი ბულბულის,
 ურიცხვ ნადირთა ხმაში ნაფანტი.
 ხან შემართული არის მახვილი;
 მუდამ პირბასრი, დაულაღავი,
 სიმართლის თქმაა გაუხედნავი,
 შეუკაზმავე, დაუნალავი.
 ლექსი მეხია მჩაგვრელის თავზე,
 შურისძიებად ამღერებული;
 იგი სიცოცხლის ყვავილი არის,
 წლის ყველა დროში აღერებული.
 რა არის ლექსი? ყველაფერია!
 ფეხის ქვეშ მიწა, მალლა ცა ვრცელი,
 ხან მოვარდნილი გრიგალია და
 ხან სიოსავით მოდის დარცხვენით.
 ხან მიწიერი ყოფის შვილია,
 ხან ფანტაზიის თვალთ დაგვცქერის;
 ლექსი სიკეთის გამარჯვებაა
 და ბოროტების თავზარდამცემი.

17.12.1985 წ.

ქართული ნანა

ქართულ ნანას მიმღეროდა დედაჩემი,
 ქართულ ზღაპრებს მიყვებოდა ბებია,
 სიზმრებში რომ ოცნების ფრთით დამაფრენდნენ
 წინაპართა სულები და ძვლებია.

საქართველოს ნათელი დღე გაუშავდა,
 ჩვენი კენესით ყორნები ვერ ძღებიან.
 ქართლის დედის გოდება და ცრემლი გვაწვიმს,
 სისხლის ტბორში ჩაძირული გზებია.

მწყემსმა ფარას, თავის სამწყსოს უღალატა,
 ჩვენს დაქცევას მტრის ბანაკში ყვებიან;
 დროებით რომ ბაბილონის გოდოლს ვგავართ
 მუხთლის ტვინის დაფრენილი მწყრებია.

ქართულ ნანას შიმშილი და სევდა ახლავს,
 ზღაპრებში კი ალქაჯები წვებიან;
 მომავლის ძილს წინაპრები დარაჯობენ,
 წაიღებენ გატანჯული წლები ავს.

ქართულ ნანას მიმღეროდა დედაჩემი,
 ქართულ ზღაპრებს მიყვებოდა ბებია,
 ქართველებს რომ სიყვარულის რწმენად შეკრავს
 წინაპართა სულები და ძვლებია.

14.09.1996 წ.

შავი სიზმარი

დღე არეული ღრუბლებს ითვლიდა,
 ხის კენწეროზე ქარი ყვიროდა,
 საფლავეზე იჯდა შავი სიზმარი
 და მისი ბაგით ქალი ტიროდა.

მესაფლავე კი მიწას ებრძოდა,
 გრძნობის ჭრილობა აღარ სტკიოდა;
 ვინც დაბინავდა ბოლო სამყოფში,
 ყველა უკუღმართ ბედზე ჩიოდა.

მიწის გულმკერდი გააპო ბარით,
 მორჩა, ბოლომდე კარგად გათხარა,

ცივ მიწაყრილზე მიაგდო ოხვრა,
 გვერდით მოისვა ბედის მასხარა.
 ცამ დაიკენესა, ცრემლი დაღვარა;
 საფლავზე შავი შეტოკდა ლანდი,
 გლოვამ ღრუბლებში გადაინაცვლა,
 თუ მიწისპირზე შეყოვნდა დარდი?
 პირგაღებული, ბნელი საფლავი,
 წვიმის წვეთებით გადაიმარცვლა,
 მესაფლავემ ბარს მოჰკდა ხელი,
 ახლის სათხრელად გადაინაცვლა.

12.03.1985 წ.

განშორების კაემანი

რაც დაგტოვე, იმის შემდეგ
 ფიქრი დარდში ვაცურე,
 ყველგან სისხლის ცრემლი ვღვარე,
 გული მუჭით გავწურე.
 იმედს მინც ვეფერები,
 როგორც დედა პატარებს,
 იმის ფერმკრთალ გაელვებას
 სიკვდილამდე ვატარებ.
 მათრობელა კაემანი
 დარდით ვერ დავაპურე,
 წარსულის ტკბილ გახსენებას
 ღიმილი დავაპურე.
 უსასრულო ოცნებას კი
 ცაში ფრენა ვასწავლე,
 სინამდვილეს უშენობა
 ვერაფრით გავაკარე.
 მივდივარ და თან მიმყვება
 წარსულ დღეთა სურვილი,
 მწველი ცეცხლის ალზე მადნობს
 შენი ნახვის წყურვილი.
 გთხოვ, ცუდად ნუ გამიხსენებ,
 ილაღე და იხარე,
 ჩვენი ნაზი სიყვარული
 სხივად გადაიფარე.

გეხვეწები, ჩემს საფლავზე
გვირილები დაყარე;
დამიჯერე, გლოვას არ გთხოვ,
წყვილი ცრემლი მაკმარე.

22.07.1984 წ.

პირველი თოვლი

დღეს აქ პირველი თოვლი მოვიდა,
ალბათ სიღნაღშიც ცეკვავს ფანტელი,
შენს ფანჯარასთან ისევ ბინდია,
თუ საცოდავად ბჟუტავს სანთელი?
მე როჭოსავთ ყრუდ გამოძიქტეს,
მაგრამ ფიქრებს თან ახლავს ნათელი,
სიცოცხლის ფეთქვას ყავხარ იმედად,
ოხ, რამდენი აქვს შენთან სათქმელი.
ხომ გახსოვს პარკში მძინარე თოვლი,
გათეთრებული ნამვთა რიგები,
მზერით რამდენი გვისაუბრია,
თვალთა ციმციმით ნათქვამს გიგებდი.
თოვლით დამძიმდა ალბათ ხეები
და მოკლე გზაზე ტყესთან საუბრობს;
სიმძიმისაგან დახრილა ტოტი,
მოტეხა არ სურს, უნდა გაუძლოს!
იქნება მართო მიყვები ბილიკს,
უმანკო თოვლი ფეხქვეშ ხმაურობს,
თუ სადმე სხივი ფიფქზე გადატყდეს,
თქვი, ჩემი მზერა შენთან საუბრობს.
დრო ზამთრის ზეიმს ცრემლებად აქცევს,
ყოჩივარდებიც აყვავდებიან,
ლოდად ქცეული მძიმე დარდები
კვლავ სიხარულად ამღერდებიან.
ახლა ოცნების მხნე სტუმარი ვარ,
ვიწრო ბილიკზე გვერდით მოგყვები,
შენი ღიმღლის სითბო თან მახლავს,
ტვირთს მოვიცილებ და არ მოგტყდები.

2.12.1984 წ.

მონატრება

მომენტრე ვარცლის თავზე
 დაგროვილო საფანელო;
 – პირმოტენილო ხელადავ,
 ქვევრის ახლოს საწნახელო;
 – ღვინით გაჟღენთილო ჯამო,
 სადღეგრძელოდ დასაჭერო;
 – ცხიმიანო გუდის ყველო,
 ზედ შუაზე გასაჭრელო;
 – შოთის პურო, ხელდამწველო,
 გასაწვევტად გასაწელო;
 – მევენახის წინსაფარო,
 – შაბნაწვიმო ტანსაცმელო;
 თქვენი ტრფობის მოლექსე ვარ
 და მოყვარედ თავსა ვჩემობ.

8.10.1985 წ.

ოცნებებმა დამტოვეს

ყველა ოცნებებმა და
 იმელებმაც დამტოვეს,
 რომ ვილაცას ვახსოვარ,
 მასულდგმულებს მარტო ეს.
 გარეთ წვიმა ხმაურობს,
 თუ იღვიძებს სირცხვილი,
 კარებს იქით უჯიგრო
 მეთვალყურე იცინის.
 აქ სიწყნარე და ავი
 სიცივე მყავს მეუფედ,
 მალე ძილიც მოვა და
 ახალ სიზმრებს შევეუკვეთ.
 გაყინულა სამყარო,
 ჟამიც აღარ ტრიალებს;
 წარსულ დღეებს რა დათვლის
 დამცირების მტკრიანებს.

კვლავ რიგ-რიგად მოდიან
 ბოროტებით სავსენი,
 რა ვქნა, ამ ნაწამებ სულს
 ისინი ვერ დავხსენი.

პარაზიტად ქცეულნი,
 ერთმანეთის მსგავსები,
 წურბელასავით მწოვენ
 მაინც მათთან ვთავსდები.

ყველა ოცნებებმა და
 იმედებმაც დამტოვეს,
 დასაწყისს რომ ბოლოც აქვს
 მასულდგმულებს მარტო ეს.

06.15.1985 წ.

ვაზი დელავს

ვაზი უკვე ატირდა,
 ენძელები ცეკვავენ,
 ჩრდილში შემორჩენილ თოვლს
 მზის სხივები კენკავენ.

გაზაფხულის ზარები
 ჩიტების ხმით რეკავენ,
 ზოგნი კვერცხებსა დებენ,
 ზოგნი უკვე ჩეკავენ.

ვაზი მზის ნახვით დელავს,
 გლეხი კაცი აწყნარებს;
 ბახუსი წვენს მოითხოვს,
 რთვლის მოსვლამდე აცალეთ.

07.08.1980 წ.

გვარზე მსტომარე კვიცი

ზღვაში ფეხდაფეხ შევტოპე,
 შმაგ ოცნებებზე დევნით,
 შემომეყარა ნეპტუნი
 მუქართა და წყევლით.

მან თავისი თქვა, მე – ჩემი,
 არ შევეპუე, არა,
 ტალღა ტალღაზე მადგერა,
 ფიწალიც მოიხმარა.
 ქუხს, მიტევს, ბრუნავს მორევი,
 ზეცა ელვად ცრის რისხვას;
 ოცნებებს ვერ წამართმევენ,
 ვიტყვი, ვამბობ და მითქვამს.
 სტიქია ულმობელია,
 ახლავს უგნური ჯავრი,
 ბნელია ძალა უხეში
 ვით სახის კანი მავრის.
 ზღვა სულ ცოფად რომ გადიქცეს,
 ვერ შემაკავებს, ვიცი,
 ბოროტება ვერ ჩამიქრობს
 სკეთის სხივის ციმციმს.
 მას ძალა ახლავს, მე – რწმენა
 და ერთგულება ფიცის,
 ღვარძლის გრიგალებს შებმია
 გვარზე მხტომარე კვიცი.
 09.07.1986 წ.

ჩემი ქიზიყი

გვალვა ცოფიანი მთა-ბარს მოსდებია,
 ცხელი ქარები ხომ მინდვრად მისი ქრიან;
 ცივგომბორის ქედზე ღინჯად გადმომდგარი,
 შრომით გაუძღები ჩემი ქიზიყია.
 ალაზნის კელის თეთრი შოროქნების
 ავი მარილები ნაყოფს წინ-წინ გვიან;
 მადლით რომ აკურთხა ყველა გოჯი მიწის
 მარად დაუღლეელი ჩემი ქიზიყია.
 თვალუწვდენი ზვრების სეტყვასთან ჭიდილი,
 ქარვის მტევნები თავს მზის წინ ფიცით ხრიან;
 ბარაქად ქცეული, მხარე მადლიანი,
 გლეხის ოფლის ნისლში ჩემი ქიზიყია.

ყანა ზღვად ქცეული ოქროს თავთაების,
 ხალხი ვენახში რომ ხვდება ცისკრს ციალს;
 ფარა-ფარას მისდევს, მწყემსი მილილინებს,
 მარად მუხლმაგარი ჩემი ქიზიყია.
 დიდმა სიყვარულმა ლექსად ამამღერა,
 შენსკენ ლტოლვის ძალა მხრებით მიზიდია,
 ხალხი შეუდრეკი, მხარე უბატონო,
 მუხად გაბორჯილი ჩემი ქიზიყია.
 09.06.1986 წ.

პალატის ტყვე

ფანჯარაზე მტრედი იჯდა,
 ნამცეც პურსა კენკავდა,
 პალატაში ავადმყოფის
 ბედი ლოდინს ჩეკავდა.
 დიდ ქალაქის მღვრიე ჰაერს
 ფერი ჰქონდა სატანის,
 იმედი გაყინულიყო,
 — კვალი მისი ნატარის.
 თეთრ ხალათში შემძვრალ ექიმს
 გრძნობა ჰქონდა უბრადა;
 სათნოებას სარეცელთან
 ანგარებამ უბადლა.
 გაჭირვებას ავადმყოფი
 კენესით თვალებს უბამდა;
 ჭირი სხეულში შემძვრალი
 ხორცს ლეჭავდა უმადა.
 მტრედის ბედზე პალატის ტყვე
 სასოებით ფიქრობდა,
 მოკლე წუთისოფელი კი
 აღქაჯივით მიქროდა.
 12.12.1987 წ.

მატლების სამეფო

თუ გინახიათ ლეშზე მატლის მოდგმის ფუსფუსი,
 თუ გინახიათ საქმიანი მათი ღრეობა,
 სანამ შეჭამენ და ჩანთქავენ ბოლო ლუკმამდე,
 ახლავთ შური და მხარში უდგათ ძალმომრეობა.
 იქნებ მეფეც ჰყავთ და ღმერთებიც შექმნეს თავისი,
 სამსჯავროცა აქვთ, სადღაც ზარის რეკვაც გაისმის.
 ჰყავთ პატიმარი, რომ არ ჭამოს ლემის ნარჩენი,
 ბატონებიც ჰყავთ, სადღაც მონაც კენესის ნაცემი.
 კანონიცა აქვთ, თავისი აქვთ, ვთქვათ, სამართალი,
 ლეშით გამძლართა მიზნებისთვის გასამართავი;
 შვილებსაც ზრდიან, აქვთ სკოლა და აკრობოთ მისანი,
 გეგმებს აწყობენ, უამრავი ათრობთ მიზანი.
 ბრაზით დადიან ერთმანეთის შურით გავსილი,
 დიდებასა სთხოვთ ეგოისტის სული დასვრილი;
 მაძღრობა უნდათ, სხვისთვის ლუკმაც არ ემეტებათ,
 შუღლი, მუხთლობა ჯალათივით დაეხეტება.
 მაგრამ ერთხელაც, როცა ლეში გაუთავდებათ,
 ყველა ფიქრები, თვით მიზნებიც გაუქვავდებათ.
 შეიყრებიან უფსკრულის წინ მეფეც და მონაც,
 დაავიწყდებათ მაცხოვარი, მღვდელიც და მოლაც.
 მოძალადეთა ძალადობა გაიდარცვება,
 მუცლის კარნახის იმპერია ოხრად დარჩება.
 აღიგვებიან, გაქრებიან ვით მტვერი მიწის,
 განება კვალზე მიაყოლებს ხარხარს და სიცილს...
 ვილაცა მოვა, იმათ ნარჩენ ჭინჭსაც მოხვეტავს.
 დრო უწყალოა წავა, ხსოვნის ჭიმკარს მოკეტავს.

1985 წელი.

ბულბულის ენას

ვარდზე ბულბული ამღერდა,
 შეჩერდა ბრუნვა დღისა,
 ფოთლებზე მარგალიტებად
 ეყარა ნამი ცისა.

გაყურებული ბუნება
 დამონებოდა სმენას,
 სიკეთემ ფთები გაშალა,
 გაქრა შური და წყენა.
 ია მზის სხივმა ჩაიკრა,
 მწვანე მინდორზე დაწვა;
 ზამბახმა კვირტი გაშალა,
 ნაზი სურნელი დაწნა.
 გველს ძარღვში სისხლი გაუთბო
 ამ ბედნიერმა განცდამ,
 რაც ბოროტება ახსოვდა,
 სულ სინანულად მარცვლა.
 შეუსვენებლად იგალე,
 ბულბულის ტკბილო ენავ,
 რომ სამუდამოდ შეჩერდეს
 ქვეყნად ფოთოლთა ცვენა.

1976 წელი.

მე ჩემი სიხარული მაქვს

მე ჩემი სიხარული მაქვს,
 ჩემი იმედი მომწონს,
 ჩემი ღუმილით გართობამ
 გულზე მალამო მომცხოს.
 სახეზე ბზარი ნაოჭითა
 წლების სიმრავლემ მორწყო,
 დიდი წამება მაჩვენა
 კაცმა კაცობით მომცრომ.
 ადამიანი მინახავს,
 თვისტომს რომ ლეჭავს ზორცად,
 – რწმენის მთავარი მოძღვარი
 რწმენის მტრედების ხოცვად.
 ვისაც ვინა ყავს გამჩენად,
 იმ მკერდის ძუძუს მოსწოვს;
 მე ჩემი რწმენა მაცოცხლებს,
 ჩემი რიყის ქვა მომწონს.

26.06.1989 წ.

მაცდური ცხოვრება

ჭრიჭინა არ გაჩერდება,
 თუნდაც გალობდეს ბუღბუღი,
 ის თავის საფქველს ჩამოფქვავს,
 ქატო არის, თუ ბურღული.
 სხვაგან კვერცხების დადებას
 არ შეეშვება გუგული,
 ყველას თავისი რწმენა აქვს,
 თავისი კვებას სულ-გული.
 ნაკელის ხოჭოს მძიართვი,
 უკან მოგაგდოს სულგუნი;
 კაცი რომ შეწვას დაუცდის,
 მგელმა შეჭამოს სულ უმი.
 მაცდური არის ცხოვრება,
 მთლად უცნაური გაჩენა;

ღიმილით წუთისოფული,
 ბოლომდე ვერვინ აშენა;
 ცეკვით და ღხენით წასული
 ნეტავ კი ვინმე მაჩვენა.

8.07.1985 წ.

რად წივი წიწილო

იწილო-ბიწილო,
 რად წივი, წიწილო,
 საკეკი მიირთვი,
 არ გააწინწილო.
 დღს სხვამ მგიტანა,
 მაგრამ იცი რო,
 ეგ კუჭი სვალ და ზეგ
 შენ უნდა ირჩინო.

10.07.1976 წ.

გოლიათობას მე არ ვიბრალებ

გოლიათობას მე არ ვიბრალებ,
 ვერც დამიტიოს მტრედის გალიამ,
 თუ დღეს სატანის სამეფოში ვართ,
 ნუ გეგონებათ ბედის ბრალია.
 ასე რომ ბორგავს მტრობა, დალატი,
 მზეც სიბნელეში გადამძვრალია,
 თუ დღეს შიმშილობს ვეფხვის ჯილაგი,
 ნუ გეგონებათ გადამძვრალია.
 კრახნების ბუდეც აიწეწება,
 ქვეყანას ენახავთ მადღრის ჯანიანს,
 პატრონის ხორცზე გასუქებულმა
 ძაღლმა გატეხოს ძაღლის ძვალია.
 მე სიყვარულის ცეცხლში ვიწვები,
 სიცოცხლეც მასში განაცვალა;
 ღვარძლი და შური მიწამ შეჭამოს,
 ხვედრი მათია, განა ძალია.

8.07.1985 წ.

ვინ გაიგოს ჩემი კვნესა

ვინ გაიგოს ჩემი კვნესა,
 ირგვლივ ყრუთა ბანაკია,
 ეს ცხოვრება კანიბალის
 მოგონილი არაკია.
 კაცს, სინდისის ერთგულებას
 გესლის წვიმა არ აკლია;
 ერის შვილთა იმედები
 მუხთლობასთან არმად ყრია.
 1995 წ.

გრძელი ლოდინი

თოვლის ნაბადში მთა-ბარი,
 გზაში დაფლული მგზავრი,
 ირგვლივ ყინულის ხარხარი,
 ძარღვში ჩამჯდარი ჯავრი.
 ავდარში დარის ლოდინი,
 განცდა ბალღამზე მწარი;
 ცოდვის ხახაში ცოდვილი,
 ღაწვებზე ცრემლის ცვარი.
 ლოდინი, გრძელი ლოდინით
 იმედის მკერდზე ბზარი,
 აგორებული ლოდივით
 უგრძნობელობის ზარი.
 ქარის ნამქერთან ღრეობა,
 სითბოს ნარჩენის ძარცვა;
 გულის უდრეკი მხნეობა,
 მძიმე წუთების მარცვლა.
 ჭიდილი სუსხის ღრენასთან
 შეუპოვარი სულის;
 შეხვედრა ფერთა მღერასთან
 და შეხორცება წყლულის.
 ძარღვში ზაფხულის დუდილი,
 დავიწყებული დარდი;

გამარჯვების დღის ქუხილი,
 ოცნება სხივზე მარდი.
 კლდეს შემსხვრეული ხუნდები,
 დამიწებული კენესა;
 ცაში მერცხლების გუნდები,
 ყველგან სიკეთე წესად.
 3.02.1988 წ.

დილეგში

გული კეთილი ჰქონდა,
 ეფერებოდა სხვას,
 მოწყენილი უმზერდა,
 გისოს გაღმა ცას.
 სიცოცხლეს თაყვანს სცემდა,
 უყვარდა დღეთა თვლა,
 იმისი გამწბილებლის
 დანდობა ღმერთმა თქვას.
 მოძალადეთა მსხვერპლი
 იდგა დილეგის კართან,
 ცილისწამება ურცხვი
 უსპობდა სიტყვას მართალს.
 გისოსთან იდგა წყნარად,
 უმზერდა წმინდა ცას;
 მუხთალი კაცის ტვინი,
 რას უმზადებდა, რას?!

28.08.1985 წ.

ღამეა წყნარი

ღამეა წყნარი და უშფოთველი,
 ჭრიჭინებს ათასი კალია,
 ცაზე ვარსკვლავი გაიაფდა,
 ირმის ნახტომის კვალია.
 აგერ, გაზია ერთმა ზეცა,
 მოსწყდა განცხრომის მწვანიანს,

უმტყუნა მუხთალმა ბედისწერამ,
 დაიწვა და მასზე მწყრალია.
 ღამეა, სიწყნარეს აშფოთებენ,
 კატები მოთქმისფრად კნავიან;
 სიცოცხლეს კანკალით რომ იხუტებს
 მთლად უცოდველი კრავია.
 მგელი მგლობს, სიბნელე ახალისებს,
 ეს მგლობაც შიმშილის ბრალია;
 სისხლს დაღვრის, ღამესაც შეაშფოთებს,
 რა ქნას, გრძნობებზე მწყრალია.
 ცას ვუმზერ, ვარსკვლავნი პაექრობენ,
 მათაც იქ რამდენი შარი აქვთ;
 ალბათ ცის გვამშიც შეიჭმება
 ვინც ბოჩოლა და ცხვარია.
 ღამეა წყნარი და უშფოთველი,
 ღამაში ოცნების დარია;
 ვერ თვრება გრძნეული სიღამაშით
 ვინც გაქრა და უკვე მკვდარია.
 23.08.1987 წ.

ღალატის ბრჭყალის ტყვე

შენ დაგაჩოქა ყორნის ფრთის ფერმა
 და კაეშანი გიტევს წყეული,
 ობლად დაგტოვა ოცნებამ მწველმა
 სიხარულს და ლხინს გადაჩვეული.
 იმედის ძარღვი გაწყვეტას ღამობს,
 ზაფხულის მკერდზე ცეკვავს ზამთარი,
 სატანის მსგავსებს სატანა სწყალობს,
 კვლავ ბოროტების თესვად მზად არის.
 ისედაც მოკლე სიცოცხლე ნაში
 გაგიმწარეს და გიქციეს კვნესად,
 იმათ ღალატი, შური და ბრაზი,
 რომ დაამკვიდრეს ამქვეყნად წესად.
 ხომ გინაროდა დღეთა ნათება
 და გაზაფხუის ფერთა თამაში,

გწამდეს, სიცოცხლე გაიმართება,
 ყვავიც მძორდება მძორის ჭამაში.
 ქვეყნის დამრბევი ნაღობი ტვინი
 ეზოს მოძღრად ვინც გაიხადა შინ,
 არ მოაკლდება წყველა და ჭირი,
 მის ნაცოდვილარს ქარი გადაშლის.
 ბილწთა ხიცინი, მწველი სირცხვილი,
 ვიცი, ღალატის ბრჭყალი გაცვდება.
 დრო მოვა, ღალად კვლავ გაიცინო,
 სანამდე ცხელი სისხლი გაშრება.
 1984 წ. მაისი

მომგონებელს

როცა ნიაჰმა ხევი დატოვოს
 და შეუშფოთოს ფოთლები ძეწნას,
 როცა მკერდსავსე ოქროს მტევანმა
 მოწყვეტისათვის შეგბედოს ხვეწნა,
 როცა ნაყოფით დამძიმებულმა
 კომშმა დაღლილი ტოტი დახაროს,
 მკერდზე გაუსკდეს კანი ბროწეულს,
 დამწიფებაში შესვლა გახაროს;
 როცა ყურძენმა ინატროს ქვევრი,
 მალე მაჭარმაც იწყოს ქადილი,
 ყანწს დაუსველდეს გამშრალი ყელი,
 ცაში აიჭრას ღვინი ნამდვილი;
 თონემ ღადართ გულანთებულმა
 ალერსი იგრძნოს შოთი პურისა,
 სიცოცხლემ ბახუსს უთხრას სალამი,
 აამეტყველოს შფოთი სულისა.
 ნაკვერჩხალზე რომ საკმეველს დაყრი,
 პურს დასველებ ღვინის წვეთებით,
 შესანდობარის შემდეგ მრავალი
 სადღეგრძელოთა შესმით შეთვრები,
 ნუ დამივიწყებ, იქ, თონის პირზე,
 ეული ჭიქა შეავსე ჩემთვის,
 ზედ დააფარე შოთის ნატეხი,
 მაგ სიკეთისთვის დაგლოცავს ღმერთი.

ღამე მოვეყვები პირქუშ აჩრდილებს,
ფუძეს დავლოცავ ღვინა ნაწვიმებს;
ლუკმა პურით და იმ ჭიქა ღვინით
ყველას სიყვარულს გავინაწილებ.
16.08.1985 წ.

სანამ ხარ

როცა სიცილი გეწვიოს,
არ დაიზარო, იცინე,
სულ დაგავიწყდეს იქნება,
რაც ძალადობით იწყინე.
თუ გაგახსენდეს წარსული,
დიდების ყანწი დალიე,
ჯავრს გული არ შეაჭამო,
იღვინე, მრავალჟამიერ.
თუ გაგიმწარდა სიცოცხლე,
დღე შეგიმოკლა გამჩენმა,
გჯეროდეს, წასვლა სჯობია
ამქვეყნად ცრემლდით დარჩენას.
მონის უღელს ნუ დაიდგამ,
მხნეობა ცამდი ასწიე,
ყვავმა სიცოცხლის რა იცის,
ეს უნდა ჰკითხო არწივებს!
სანამ ხარ, მეტეორივით
აენტე, სხვებიც გაათბე;
რად გინდა ისეთი ყოფა,
თუ სულს მათხოვრად დაათრევ.
21.11.1985 წ.

ჩემო თაო

ეხ, ჩემო თაო, გეტყვი რა?!
გეტირა, დედა გეტირა!
გაგყიდა ყველა მუნთალმა,
ნეტა, შენ რატომ გეწყინა?!
არ ჩივი, რაც კი გეტკინა,
რატომ დაგკიდეს შენ ყირა;

სადაც მცურავთა ჯიშია,
 სუფველა ერთად შეყრილან.
 გინდოდა მათი მოთოკვა,
 გსურდა ხმამალლა გეყვირა,
 გიტევდნენ ბრმანი და ყრუნი,
 შენ კი კალამი გეჭირა.
 ეხ, ჩემო თაო, სიმართლეს
 ემსახურები შენს ჭირად!
 2.03.1988 წ.

* * *

წავა, წავა, ყველა წავა,
 მოსვლა წასვლის დარია,
 ზოგის წასვლა დარჩენია,
 ზოგი ისეც მკვდარია.
 7.02.1988 წ.

ავდრის ტყვის მოთქმა

წყალს გაღმა გადავიხედე,
 ნუთუ წამერთვა მზერაცა,
 ღვარცოფის მსხვერპლი გამხდარა,
 ეფერებოდა მზე რასაც.
 ქუჩს და ბობოქრობს წყეული,
 აყრუებს მისი ხველა ცას;
 გაუთოშ-გაუყინია
 სიმღერაცა და ლხენაცა.
 გამოღმაც ეს დღე გვადგია,
 დაუნთხევია წყენაცა;
 მეც იმის კვალზე აღვმართე
 შურისგებაც და წყევლაცა.
 შემოვრჩენივარ უგრძნობელს
 ავი მიზნების მრევლადა;
 მხოლოდ დრო-ჟამი გამოჩნდეს
 მისი ტყავ-ხორცის მხევლადა.
 27.12.1985 წ.

ვარ უკვდავება

ვარ უკვდავება ჩემი მრწამსისა,
 მუხთალის ტყვია დამიზნებული,
 ბნელში კელაპტრით სიარულისთვის
 თვით ბელზებელთან დაბეზლებული.
 სიყვარული მწვავს ჩემი მამულის,
 მისთვის სიცოცხლედაფიცებული.
 მოძალადეთა ძალადობისგან
 სისხლმორწოვილი, გაფიცებული.
 ადამიანთა სირცხვილის მიერ
 ქვის სარკოფაგში დამიწებული,
 მაგრამ ნამდვილი ერის შვილთათვის
 არც მკვდარი და არც დავიწყებული.
 საკანში მომწვდა მზის მკრთალი სხივი,
 მისი ღიმილით გავივსე გული;
 ერთხელ მოგწვდები, არაკაცობავ,
 შურისძიებად გალვიძებული.
 7.08.1986 წ.

ვინა ვარ

ვინა ვარ და ვინცა ვარ,
 მიწის სურნელს ვფიცავარ,
 ხან აფთარის ღოჯი ვარ,
 ხან ღუნღულა ციცა ვარ.
 დავიბადეთ შიშველი,
 ვინც დარჩა და ვინც არა;
 ბოლოს მაგრად ჩამკეტოს
 კუბოს სამმა ფიცარმა.
 ეს ცხოვრება შევიცან,
 სიცილად და ხიციანად;
 წუთისოფლის მასხარას
 წავიმძღვარებ წინ-წინა.
 ვინა ვარ და ვინცა ვარ,
 ტვირთის ქვეშაც ყინჩად ვარ;

სიყვარულის ჰანგი ვარ,
ბოლოს პეშვი მიწა ვარ.
15.11.1988 წ.

უძრავობის ტყვე

როგორც წიწილი ტყვე ვარ
მე უძრავობის კედლის,
ვასკდები გულის ტკივილს
მსგავსი ცოცხალი ცხედრის.
არა ვარ ღუნე მონა
ჩემი უსახო ხვედრის,
მივარღვევ ჭირს და ვარამს
ასლი უცხენო მხედრის.
არ ვიცი, ვის მიემართო,
ხმლით დავეძგერო მხნედ ვის?!
მკერდში ქარბუქი ღმუის,
გამოვადგები ხედ ვის.
14.06.1993 წ.

უფლის დაპირება

ქვეყანა ყალფზე შემდგარა,
იმისმა ხილვამ შემზარა,
წავედი, ვნახე უფალი,
შეკითხვა არ დამეზარა.
მითხრა: – ბიძიკო, ტყუილად
ამბის საკითხად დახვალო,
ცოდვები ისე გახშირდა,
მეორედ მოსვლას ნახავო.
26.08.1991 წ.

არ ჩამიქრე

კარებთან დანთებული სანთელი,
მის გასწვრივ შებოლილი კედელი,

ლოცვები ცრემლებად დაღვენთილი,
 გაცრუებული ედემი.
 სინათლის სხივი დაკარგული,
 ფაფარაშლილი ბნელეთი;
 მეორედ მოსვლის მოლოდინი,
 ზღვისგან ჩანთქმული სმელეთი.
 კარებთან ახალი სანთლის მიკვრა,
 გულზე მორგებული იმედი,
 უფლის რწმენასთან მუხლის მოყრა,
 შველის მოლოდინი მცირედი.
 ანთია, იწვება, იღვენთება,
 ნელ-ნელა თავდება სანთელი,
 მაცალე, პატარავ, არ ჩამიქრე,
 ჯერ კიდევ ბევრი მაქვს სათქმელი.
 ივლისი 1996 წ.

წარმაგალი წუთისოფელი

ლომი რომ იყო ჯუნგლის კანონს სისხლით ათრობდა,
 კერძოდ კაცული კაცთმოყვარე წესებს ნატრობდა;
 ვისაც რა აწყობს, იმ მოტივზე მომართავს მღერას,
 ძალაც კანონებს თავის სარგო მოდაზე კერავს.
 როდის ყოფილა, ცხვარს მოუხდეს აფთრის ნათქვამი,
 ვინც ძლიერია მისი აფრით დაქრის მართალი;
 ლომი იყო და რაც კი რამ თქვა სწორად ჩათვალა,
 კურდღლად იქცა და ვერ უგებდა წყრომას სათვალავს.
 11.08.1986 წ.

სიცრუე სკამზე

სკამი მოგცეს და დაკარგე
 ეგ ერთი ბეწო ტვინი,
 ადრეც უფრთხოდი მართლის თქმას,
 ტახტზე დაისვი ტყვილი.
 სიყალბე სისხლში გიმღერის,
 ქადილი გზურავს თავზე;

აბა, სიცრუის გარეშე
შენ ვინ დაგსვამდე სკამზე.
10.02.1996 წ.

ეს ცხოვრება

ეს ცხოვრება წამებულთა
უფლისადმი ღალატია,
სიცოცხლეს ხომ სათუთი და
თხელი, როგორც ქალაქია,
რაც არ უნდა გაუფრთხილდე,
სიკვდილის დღე სახადია.
ადამის ძის ნატურფალიც
სულ ომებით ნაღადრია.
დამარცხებულს მზე არ ათბობს,
გასათელად დაბლა ვდია.
გამარჯვებულთა რიგები
აღლუმებზე ღალად დიან.
ეს ცხოვრება ზოგისათვის
მოთელილი ნაბადია,
ზოგისათვის ეკალ-ბარდი
გველის გესლით ნაბარდნია.
სიმართლე თუ გაგითელეს,
ღვარძლიც ყელზე მაღლაშდია,
მტრისთვის დედის ატირება,
ერთი სულის ბაღდადია.
8.02.1985 წ.

დილეგის ტყვის თხოვნა

მინდა სიმღერის მოსმენა,
მწყურია სიო დილისა,
მსურს თვალზე ცრემლის შეშრობა
ჩემი საბრალო წყვილისა.
უძირო ნატვრად შემყრია
სურვილი ცის ქვეშ ძილისა;

ვერ გავიცანი მშობელი
ჩემი მტანჯველი ჭირისა.
იმის დედობას არჩიოს
იშვილოს ჯოხი რცხილისა,
მუდმივად მკერდით ატაროს
ბერწად დარჩენის თილისმა.
სიკვდილი ნატვრად მქცევია,
მდარავლობს სვეტი ტინისა;
ვისაც მე კიდევ გახსოვართ,
ნუ დამადვენებთ ტირილსა.
ზეიმის წესი ამიგეთ,
მტარვალზე მთქმელი ძვირისა;
კვლავ აყვავება იწამეთ
ჩემი ფესვის და ძირისა.

7.07.1986 წ.

პატარა ქეთის

პატარა ქეთი,
ხარ მამის ღმერთი
და სიხარულის მტრედი,
შენი ღიმილი
სულ ჩემს წინ მიდის,
არა მცილდება დღემდის.
ვაი, შე გლახა,
სკოლაში დახვალ,
მამამ კი ვერა გნახა;
ანგელოზს გაგხარ,
სულ ჩემს წინ დგახარ,
დღეს შენზე ფიქრებს ვახმარ.
პატარა ქეთი,
მითხარი ერთი,
ხომ არ დალონდი, შვილო?!
ზამთარში გცივა,
ზაფხულში მზე გწვავს,
გაკლია მამის გრილო.
პატარა ქეთი,

ფიქრი ზღვას ერთვის,
 აბა, რას ჰქვია დარდი.
 ანგელოზად ხარ დაბადებული,
 არ შეგშინდეს ავღრის!

1985 წ.

უსამართლოთა სამართალი

სალი სიცილი, თვალთა ციმციმი,
 სალი, ალალი გული;
 მწველი სირცხვილი, დარდი შინ წყვილი,
 მარილდაყრილი წყლული.
 კაცი სითბო და კაცი ალერსი,
 კაცი სიცოცხლის მეხრე,
 წამოუქციეს დანას გალესილს,
 ღმერთო, დიდება შენს მხრებს!

7.06.1988 წ.

მზე დიღებს მიღმა

მივეყუდები კედელს ბეჭებით
 და გავიგრილებ ფილტვების სიცხეს;
 მზეს აუკრძალეს ჩემთან სტუმრობა,
 გისოსებიდან მოწყენით მიცქერს.
 თურმე ვინც ასე გაწამებულა,
 ის უკვდავების ყვავილს უხდება;
 გისოსებს იქით მზე მეცოდება,
 თუ ეღირსება თავისუფლება?

8.06.1985 წ.

ქონდრის კაცის ტყვე გოლიათი

ქონდრის კაცის სათრეველა, გოლიათო,
 ის ქონდარა დღეს დიდება ჰკონიათო,
 არ იფიქრო, თუ მას სქელი ქონი ათბობს,
 რომ განგება ერთხელ გასამრჯელოს არ სთხოვს.

ქონდრის კაცი სკამით არის გოლიათი,
 მისი მსგავსი ვერ შეგწვდება მგონი ათიც.
 9.07.1990 წ.

სიყვარულის მეხოტბე

მე არც არვინ მყავს საცემი,
 არც დარბევისა ვიცი რამ,
 დავდივარ ლოცვა-კურთხევით,
 სინათლის სხივი მიჭირავს.
 რად მინდა სუსტის დაწიხვლა:
 ან შებრაწული წიწილა,
 მყავს სიყვარულის მეხოტბე
 ის გამიძღვება წინ-წინა...
 19.12.1989 წ.

ეს სიცოცხლე

ეს სიცოცხლე ეკლიანი
 სულ სიკვდილის ლოდინია,
 ზოგს ჯერი ადრე ღებება,
 ზოგის კიდევ მოდის გვიან.
 განგებისგან მოვლენილი
 დიდი რიყის ლოდიც კია,
 მათხოვარსაც მოუძებნი
 განდიდებულ ლორდის ჭიას.
 საკუთარი სიკეთისთვის
 ყველასა სწავას იგი ვნება,
 ძიძგილია სათავისო
 ვილაც მიტომ იკბინება.
 ბოლოს სული გაფრინდება,
 ხორცი მტვერში განიბნევა;
 ხსოვნის ნარჩენს შეუჩნდება
 მოჯირითე ჟამი რბევად.
 1989 წ.

მწარეა-ტკბილია

მწარეა ლუკმა ცრემლის და დამცირების,
 – წარსული სისუსტის შეგნებაზე;
 ფრთები შემტვრეული გრიგალთან ჭიდილში
 ფრთები სიკეთის მშვენებაზე.
 ტკბილია იმედი ბრძოლის და გამარჯვების,
 სიმართლის ოცნების შენებაზე;
 ტკბილია დიდება ბორკილის მესაფლავის,
 ტკბილია ცხოვრება შენს ნებაზე.
 1989 წ.

ჭინჭრაქას

თუ გააცინებ არწივს, ჭინჭრაქავ,
 იცოდე, ამით შორს და წინ წახვალ;
 ხელს ნუ შეუშლი უკუღმა თვალში,
 ნუ მოედები უდროოდ თვალში.
 არ დასჭირდებათ, იცოდე, ფიქრი,
 იმის გართობად მოგხვდება წიხლი.
 ჭინჭრაქა უნდა ძლიერს მსახურად,
 შენც იჭინჭრაქე, ეძმე ნაქურდალს;
 აქე, ადიდე უჭკო, თავნება,
 სანამ ლაქუცი გაგითავდება;
 თუ კუდს მოუქნევ ძლიერს, ჭინჭრაქავ,
 არ მიგიხლიან ბედის ჭიჭლას ქვას.
 7.05.1975 წ.

სიკეთეც არსებობს

მკურნალი ერთია,
 ჭირი კი ათასი;
 მოკეთე ღმერთია,
 ეშმაკებს რა დათვლის.
 სიცოცხლე ძნელია
 სიკვდილის კალთაში;

მუნთალის ხელია
 მოწყვეტილ თავთავში.
 რამდენი მსხვერპლია,
 ღალატით ნათარსი;
 სიკეთეც არსებობს
 ვით სხივი ზამთარში.

1979 წ.

იოლია ნგრევა

იოლია მოჭრა,
 მთლად იოლი – მოკვლა;
 იოლია ნგრევა,
 ასევეა რბევაც.
 შენებაა რთული
 და მორჩენა წყლულის,
 – აწიოკებულთა დამშვიდება სრული.
 ძნელი არის დარგვა,
 მერე კვალის მარგვლა,
 ძნელი არის შობა
 და სიცოცხლის მყნობა.

1979 წ.

თურმე ყოფილა ქვეყანა

თურმე ყოფილა ქვეყანა,
 სადაც მგელი ცხვარს არ ერჩის,
 სადაც ველ-მინდვრებს არ ესმით
 აბჯრის უღრიალი არესის.
 თურმე ერთი ყავთ მეუფე
 ცხელი ისარი ამურის;
 ახლავთ სიკეთე მარადი,
 სწვავთ სიყვარულის ალმური.
 თურმე ასეთი ქვეყანა
 არის სიზმარში ნახული;
 გამოიღვიძებ, დაგხვდება

გრძნობა მტრობისგან დახრული.
 გარეთ დარჩენილ კიდურებს
 შემოგაღრღინან ბოლომდე;
 გეწვევა აზრი, თითქოს აქ
 სტუმრად მინოტავრს ყოლოდე.
 კვლავ ძილისაკენ გაიწევ
 სიზმარი ნახო კიდეც ის;
 ბედნიერების ზმანებას
 სდიო სიცოცხლის კიდემდის.
 1975 წ.

რა ვუთხარ

რა ვუთხარ მე ისეთ მადას,
 რომ არა სცნობს წესს და ადათს!
 რა ვუთხარ მე ისეთ კანონს,
 სიკეთეს რომ ვერა სწავლობს!
 რა ვუთხარ იმ სურვილს შეშლილს,
 რომ არის ძლიერის ხელში!
 რა ვუთხარი ისეთ ამბავს,
 სიცრუეს სიმართლედ ნაბამს!
 რა ვუთხარ მე ისეთ სიცილს,
 თან მტრობა რომ დასდევს ფიცის!
 რა ვუთხარ მე ისეთ განცდას,
 ნაძუსის ხეს რომა ძარცვავს!
 რა ვუთხარ მე ისეთ მთესავს,
 მარცვლებს ბალღამით რომ გესლავს!
 რა ვუთხარ მე ისეთ მოძღვარს,
 მრევლს სისხლით და ცრემლით რომ რწყავს!
 რა ვუთხარ ისეთ შვილს, მაძღარს,
 მშობლების ამავს რომ ლანძღავს!
 რა ვუთხარ მე ისეთ ქართველს,
 შვილს უცხოს რომ არქმევს სახელს;
 სხვა ენით მის ქართულს ძარცვავს,
 უკარგავს სიკეთის მარცვალს!
 იღუმალი ბორგვა მესმის,
 ზოგი არის მუხთლის ფესვი;

სადი სისხლის უყვარს წრუპვა
 ყველა მრუდს და ყველა წუნკალს!
 11.11.1984 წ.

წადით, ეძებეთ

იქნებ მაჩვენოთ და გამაცნოთ კაცი ისეთი,
 მღვრიე დინებას არა ჰკავდეს მარტო ის ერთი.
 დღეს პოსტის სურვილს მონადა ჰყავს მცირე და დიდი.
 წახდა სიმშვიდე, დაეფინა გონებას ბინდი.
 ბადალი არ ჰყავთ მაღლა ასვლის მუდმივ ნატურაში,
 მომხვეჭელობის თესლი შფოთავს იმათ ნატარში.
 ერთზე ფიქრობენ: რაც რამ დარჩა შეირგონ თვითონ,
 ამას საერთო საქმეზე ზრუნვა კარნახობთ ვითომ.
 კარგად მოეწყონ, კარგად ჭამონ, კარგად ჩაიცვან,
 საკუთარ ტყავზე ზრუნვის შმაგმა ტალღამ ჩაინთქათ.
 მაღალ სამყოფელს ხალხისთვის რომ შევბად გადაშლის,
 წადით, ეძებეთ! ვერ იპოვოთ ერთი ათასში!
 სიმაღლე უნდათ, ათრობთ ქება თავზე საყარი,
 ამას ოცნებობს ჭკვა თხელი თუ ჯანით საყარი.
 ჩაუძვერ სულში კორუფციის უგულო მონას,
 ნახავ ცარიელს, ვერ იპოვი სითბოს და წონას;
 სახელი მხოლოდ მას თავისი მადისთვის უნდა,
 საერთო საქმეს ანაცვალებს ამ მიზნებს მუდამ.
 წადით, ეძებთ! განდიდებულ კაცის სათავსი,
 სკამს რომ შევწოდეს ვერ იპოვოთ ერთი ათასში!
 უმრავლესობას ჭკვა და სიბრძნე სკამმა შესძინა,
 რადგან განგებას მათთვის ეს სიკეთე ეძვირა.
 ღვარძლის გარეშე უდღეურნი მორცხვად არიან,
 ნახავ, შეიცნობ, დადის, მაგრამ ცოცხალ მკვდარია.
 ჩაგრულს მაღამოს რომ უმზადებს საქმის მართვაში,
 პოსტები ჩხრიკეთ, ერთს ვერ ნახავთ ათი ათასში!
 ჩირაღდნით ვძებნოთ ვინც სიმართლის სანთლად ანთია,
 ვისაც სიკეთე, — სიყვარული ყავდა ნათლიად.
 ხალხის სამსახურს რომ მიუძღვნა გულთქმა ნათელი,
 თავის საქებად გააძვირა სიტყვა სათქმელი.

სამშობლოს უძღვნა ანთებული გრძნობა და ნება
 ადამიანურ სინდისს შერჩა სიცოცხლის შვებად.
 წადით, ეძებეთ, ნაღდი კაკი ასი ათასში,
 სიკეთის სხივით გამოზრდილი ხალხის კალთაში,
 მიცეთ ნდობა და მახვილი ორმხრივ ნალესი,
 რომ შვებად ენთოს ეგოისტის ნაქსოვ ლაქეში!
 14.02.1972 წ.

ჰარი-ჰარალიო

ეს ცხოვრება არამიო
 სანდო ერთ წუთს არ არიო,
 ბოროტების მოამაგე,
 სიკეთის დღის მზარავიო.
 შვება არსად არ არიო,
 დგას დევების კარავიო,
 ყველა კარგის და კეთილის
 მომსპობი და მპარავიო.
 ჰოდა, ნუ ხარ ალალიო,
 იყავ ცრუთა დალალიო,
 მსუყე ლუკმას მოგცემენ და
 შენც თქვი, ჰარი-ჰარალიო.
 2.05.1973 წ.

მოიდრუბლა

მოიდრუბლა, ქუხს,
 დედამიწა წუხს,
 წიწილები შეყავს
 საქათმეში კრუხს.
 ყველა უცდის თავსხმას,
 – ღვარცოფს შლეგს და უხვს;
 მზე შებოჭა დელგამამ,
 დღე მიაგავს მწუხრს,
 მოიდრუბლა, უხ!
 ცა ბორგავს და წუხს.
 2.05.1966 წ.

მოდის მათხოვარი

ჯოხით გამოჩნდა ერთხელ მათხოვარი,
 ზურგზე დაძინილი ტომარა ეკიდა,
 ბევრი არ უნდოდა, ან ვინ რას მისცემდა,
 გარიყულს ამა ქვეყნიდან.
 მდიდარმა ზიზღით ძალღი მიუქსია,
 სული შეუშფოთა საცოდავს,
 ფეხით გადათელა სიცოცხლის გაბრძოლება
 სხვისი გაჭირვების არ ცოდნამ.
 ღარიბმა შეიფარა, თავისთან მიიყვანა,
 მცირედი ლუკმაც გაუყო,
 ესმის ამ ცხოვრების ტკივილი, ჭირ-ვარამი
 მაგრამ რომ ვერ შევლის, რა უყოს?!
 მოდის მათხოვარი სოფლის ორღობეში,
 იმის ფეხის ხმას უსმენენ;
 ზოგნი მოწყალებას, ლოცვით სთავაზობენ,
 ზოგნი კი ძალღებს უქსევენ.
 30.07.1964 წ.

მაგან მაგანს

მრავალ-მრავალს, ეტლით მავალს,
 გაბებღვილს და მთავარ-მთაარს,
 თუ ვერ ატყობ მის თავს ყავარს,
 მაინც ნუ დაუწყებ დავას.
 იცოდე, რაც რომ ბეცია,
 მით უფრო მხეცზე მხეცია,
 ათას ცოდვას დაგაბრალებს,
 მიხვდები, არ თქმა გერჩია.
 თავს თუ სარქველი აკლია,
 თან არაფერი არ ყრია,
 გულახდილ, ბრძნელ დარიგებას
 შიგ მხოლოდ ნაგვად ჩაჭრიან.
 მით საშიში არის კაცი,
 ცრუ ღიღება რომა კაწრის,

ჭკვიანს და ბრძენს თავის გვერდით
 არ ახარებს, ვიცი დღემდის.
 მრავალ-მრავალს, ეტლით მაკალს,
 მაკანსა და თუნდაც მაკანს,
 შეუცვლიან ნანატრ ჰავას,
 ლაფში ჩაუყოფენ გავას.

11.08.1965 წ.

* * *

კუნტრუშებს ციკანი,
 ახარებს ნეკერი,
 დანას კი პირს უწყობს
 ტიკჭორის შემკერი.

29.07.1985 წ.

წუთისოფელი გრძელია

მუხთალი არის ქვეყანა,
 დღე ღამით გაიყიდება,
 სიტყვა მახვილად ნათქვამი
 ღალატით გაიკმიდება.
 სისხლი ერისთვის დაღვრილი
 ტყემლის წვნად დაიწრიტება,
 ძალა მთის დამანგრეველი
 ბერის რყვნად დაიშრიტება.
 მზესთან შობილი ჩანჩქერი
 ჭაობში გაიჭყლიტება,
 დიდი მომავლის გზა-შარა
 ღალატით გაიწყვიტება.
 თავისუფლების სურვილი
 ცრუ ქებად გაიცვითება,
 ათასი ცოდვის მტვირთველი
 წმნდანად გაიჩითება.
 წუთისოფელი გრძელია,
 ყველა მთხლე დაიწმინდება,
 ერის მუხთალი თესლი კი
 სირცხვილთან დაიწინდება.

13.02.1994 წ.

მე რა მაშინებს

მე რა მაშინებს, როცა თვით შიშმა
 შეუპოვრობის წყალი დალია;
 მე რა მატირებს, როცა ტირილი
 სიმღერის გუნდის პატარძალია.
 სიკვდილს მივდევი ვერ დავიჭირე,
 უკვდავებასთან გადამძერალია;
 დიდი და მცირე ტადარი ვნახე
 სადაც გამქრალი ნატადრალია.
 შიში არა მაქვს, წახდა ტირილიც,
 ვუცდი სიმათლის ძის დაბადებას;
 სინათლეს მივგერი გასაკიცხავად,
 უსამართლობით რაც დამბრალდება.
 5.04.1985 წ.

ნიაჰმა ჩაიდუღუნა

ნიაჰმა ჩაიდუღუნა,
 შველი გაურბის მტერსაო,
 საცოდავს მგლის ხროვა მისდევს,
 გზაზე აყენებს მტვერსაო.
 გთხოვთ, შეიფართო ეული,
 ბინა დაუდეთ თქვენსაო,
 კაცია მართლა კაცური
 ჩაგრულს ვინც უწევს ხელსაო.
 გერჩიოთ მგლის შერკინება,
 დადგომას ცოდვის მოწმედა,
 გწამდეთ, სიკვდილმაც ვერ შეძლოს
 მსგავსი სირცხვილის მოწმენდა.
 დღეს შველს შეჭამენ, – ხვალ მოზვერს,
 ზეგ ჯოგი აღარ ეყოფათ,
 ბოლოს კბილებით დახრავენ
 ობივატელურ თქვენს ყოფას.
 ებრძოლეთ ყველა მტაცებელს,
 ავს ნუ გაიხდით შეჩვევად,

თორემ თუ გაგინებვირდათ,
დასაგლეჯად თქვენს გეწვევათ.
26.11.1975 წ.

ღუმილი

იდგა ღუმილი ცრემლიანი
სასაფლაოთა თავზე,
დარდი ყორნისფრად მობუღული,
შავი დაფენილი შავზე.
სადღაც წერაქვი დაქანცული
დროდადრო თხრიდა მიწას,
ხანადაფჩენილ სიბნელეში
მსხვერპლის მოლოდინი იწვა.
სულის შემხუთავ უძრაობას
წერაქვმა მისცა ბზარი,
მისი კაკუნი ცივ მიწაზე
რეკდა ვით გლოვის ზარი.
ზოგ საფლავს ბორცვი დაეკარგა
შემორჩენოდა ჯვარი,
ზოგს მარმარლო ამშვენებდა,
ბედი თან ახლდა მწარი.
უთანაბრობა ამ ცხოვრების
მარტო მიწის პირს სწამდა,
დაბლა კი ყველას ერთნაირად
მშიერი მიწა ჭამდა.
იდგა ღუმილი და მის მკერდზე
წერაქვი რეკდა კვნესას;
ვინც გაჩენილა უეჭველად
წასვლის სამსალას შესვამს.
7.11.1988 წ.

მტვრის ნაწილაკი

მზერა გადიქცა მოლექსედ
თავს დამხობილი სივრცის,
მოწმენდილი ცა მომეცეს,
შევხვედე ვარსკვლავთა ციმციმს.

ღამეა, მთვარე არა ჩანს,
 ზეცას ოცნება კენკავს,
 გულმა ფართხალი დამარცვლა,
 ფიქრებს მოცდენით ვპენტავ.
 სამყაროს მტვრის ნაწილაკი
 ბელს ართავს დედამიწა,
 მე მისი ძე ლაწირაკი
 მივდექ სიცრუეს ვინც წნავს.
 ვშფოთაეთ, ვიხვეჭავთ, ვაგროვებთ,
 გვებრძვის გვალვა და ყინვა,
 სიცოცხლეს ცოფით ვაგორებთ,
 გვიყეფს ოხვრა და გმინვა.
 ვლოცულობთ, უფალს ვაწუხებთ,
 გვსურს, ჩვენი ჭკუის გახდეს,
 ვჭედავთ ბორკილს და მარწუხებს,
 ჩვენი ურგები წახდეს.
 შეგვეძლოს, მზესაც შევძრავდით
 მიეთ-მოეთით ფუჭით,
 დედამიწასაც შევჭამდით,
 რომ დაიტევდეს კუჭი.
 უსასრულობის ხახაში
 გალაქტიკები ბრუნავს,
 მტვრის ნაწილაკის დახვრაშიც
 განგების თვალი ზრუნავს.
 20.12.1997 წ.

ჯავრი გულზე დამაყარეთ

ჯავრი გულზე დამაყარეთ,
 ყველა ბილწი მართალია,
 ჭირის ხვნეშით გამამწარეთ,
 დღე სიკვდილის ფართალია.
 დევთა მოდგმა აიშალა,
 ვხედავ ცხრა და სამ თავიანს,
 ყველა წმინდა დაისვარა,
 ირგვლივ ნარის თავთავია.
 ძნელბედობის ჟამი გვსუტავს,

მთლად შეჭმისთვის მზათ არიან,
 მოლაღალტე ტვინი ცქმუტავს,
 ბევრი მშვიდი გადარია.
 ვარდში გველის გესლი ყეფავს,
 მოძღვარიც ხომ შართავია,
 ერის საღ სისხლს ყვავი თქვლეფავს,
 აქ ზაფხულიც ზამთარია.
 მინდორს მოხვნა ენატრება,
 მატყლიც ჩრჩილის სართავია;
 სიცრუის თქმით ენა ცვდება,
 მაინც ვუსმენთ ქართავიანს.
 ქედზე გვაზის არამზადა,
 წმინდანებიც თხად არიან,
 სატანასთან გადაბრძანდა,
 საქმის ქსოვაც მთლად არია.
 აბა, ჩქარა, ჰერი, ჰერი!
 დღემ ცრემლები არ დალია,
 დავაქციოთ თავზე ჭერი,
 ტახტზე მრუშთა სარდალია.

13.12.1997 წ.

ასეა ეს

წაქცეულს და ძირს დაცემულს
 რაღად უნდა დაწიხვლა,
 თუგინდ ვეზირად გაკურთხონ,
 გახსოვდეს, რომ კაცი ხარ.
 ნუ დაუშლი მჭლე სიხარულს
 ნაწამებს და ნაციხარს;
 ამ ცხოვრებას ისეც ბევრი
 ლაჩარი და ჩარჩი ყავს.
 არვინ იცის, ბედის ბრუნვა
 შენს კისერზე რას იხმარს,
 ხომ ხედავ, დღევანდელობას
 გუშინდელის ასლი ხრავს.
 ნამუსს თუ არ მოუფრთხილდი,
 დღეში ჩასვრი ას ნიფხავს,

განგება რწყევად გადგიქცევს
 ბოროტების კასრით ფლავს.
 5.06.1996 წ.

დედას

აქვს საზრუნავი ბევრი,
 – გულის მჭამელი სევდა,
 არის წამალი სულის,
 სახელად ჰქვია დედა.
 სიცოცხლის მოტრფიალე,
 იმედს და სითბოს ბადებს,
 დაუნდობელმა წლებმა
 მის თმაში თეთრად ბარდნეს.
 აქვს უამრავი დარდი,
 შვილების ჭირს რომ ხედავს,
 ცხარე ცრემლებად დნება,
 ჰქვია მშობელი დედა.
 ვინ დათვლის, ვინ გაიგებს,
 ის ტანჯვას ხომ არ ამხელს,
 ყველა ნაოჭად რჩება
 მის ანგელოზის სახეს.
 ჭირვარამს, ავდრის სუნთქვას
 გრძნობის სიმებით ხვდება;
 ყველას ტკივილი სტკივია,
 ყველას სიკვდილით კვდება.
 ანთია, შრომობს, იწვის,
 არ ქრება, არცა ცვდება,
 სიცოცხლე არის, მიტომ
 მარად უკვდავი რჩება.

6.08.1995 წ.

დიდება ქართველთა მზეს და მიწას

მებრძოლი ხალხის გაღიმებავ,
 მძიმე გზის დიდებით დაღვინებავ,

ნაკურთხი მიწის გაზაფხულო,
 გულო, ოცნებებით დაზაფრულო;
 წარსულო, ბრძოლენებით გადაღლილო,
 ტანჯვის დღევ, წიგნებად გადაშლილო;
 სისხლით გაპოხილო მთავ და მღელო,
 ვერ მოგსპეს, კვლავ გქვია საქართველო!
 ამაყი ყოფის და გარჯის ჩვევაჲ,
 მაღალი კულტურის მაჯისცემეჲ,
 ენავ, მდიდარო და მაღლიანო,
 მწერლობავ, ძველო და ადრიანო;
 შრომაზე დამყნობილო სიხარულო,
 სტუმრის და მეზობლის სიყვარულო;
 თამამად რომ იბრძვის ასთან ათი,
 ეს არის ქართული ხასიათი.
 სამშობლოსათვის თავდადებას
 აქ ეტრფის ყოველი დაბადება;
 წინაპრის სასოებით გახსენება,
 მომავლის იმედით დასვენება,
 აწმყოში სიკეთის დახვევაჲ,
 შვილების მოვლა და გახარება;
 სხვა მიწას ვერაფრით ეგუება,
 ქართული სამშობლოს ერთგულება.
 აწამეთ, სიცოცხლე დაუშალეთ,
 მის რწმენას ვერაფერს დაუშავებთ;
 სისხლში აქვს სიმართლის გაცინება,
 ვერ ითმენს ჩაგვრას და დამცირებას;
 არ უნდა სამოთხე ნებიერი,
 თავის მიწაზეა ბედნიერი.
 სიმართლე სწამდა და კვლავ დაიცავს,
 დიდება ქართველთა მზეს და მიწას!
 29.10.1984 წ.

ხევსურეთში

ხევსურეთში კვლავ იწვება მწვადი,
 ხევსურეთში კვლავ ხინკალს ხარშავენ,
 ლამაზ ასულებს სიყვარული სწვავთ,
 მოხუცები კი ბაწარს ართავენ.

მთებს, ღრებლები რომ წვერით უჭირავთ,
 ცხვრის ფარები კვლავ მიძვიად ჰკიდიათ,
 ციცაბო ბილიკს ჩლიქით კეცავენ,
 ბლავილითა და ხტომით მიდიან.
 სახლში, აკვანთან ქალი მზის დარი
 პირმშოს უმღერის ამბავს საამოს;
 ბუხარში ცეცხლი ჩაუქრობელი
 ესაუბრება მთვლემარ საღამოს.
 ვაჟკაცი მოდის შრომით ნაწრთობი,
 ოჯახის სითბო ძარღვებში დნება,
 მეუღლე ღიმილს ნოხად დაუგებს
 და იდილიის წუთები დგება.
 ხევსურეთში კვლავ ხარშავენ ხინკალს,
 ჟიპიტაური ბორგავს თავნება,
 შთამომავლობა ჩამდგარა რიგში,
 ვეფხვების მოღმა არა თავდება.
 1981 წ.

უმხედრო ცხენი

სისხლით გაბანილ ბრძოლის ველს
 დაისის ჩრდილმა დახედა,
 მომხდურთა გროვა ეყარა,
 ქვეყნის დამცველთა სახელად.
 ვაჟკაცი იწვა დაჭრილი,
 სიო მის ქოჩორს არხევდა,
 მკერდდაისრული, ნახმლევი
 ცოცხალი იყო ნახევრად.
 ცოტა ხნის წინათ აქოჩრილ
 ველს მყუდროება ებურა,
 ყვავის ზეიმის დრო იდგა,
 დაბრძანდებოდა მეფურად.
 სიკვდილს ესტუმრა სუყველა,
 ვინც კი ის სხვისთვის ატარა,
 მიწას ნაყოფი წასტაცა
 მტარვალთა ფეხის ნატარმა.
 ბევრი ვაჟკაცი შერჩა ველს

სიცოცხლისათვის დაეცა,
 მაგრამ სამშობლო გადარჩა,
 იხარებს დღეც და ღამეცა.
 შუბი, სათხელი, ფარ-ხმალი,
 ჟანგის მსახვრელ კბილს უცდიდა,
 ბედისმწერალი მომხდურებს
 დაცინვის სასმისს უცლიდა.
 დაჭრილის თავთან მერანი
 სიმწრისგან ბალახს წიწკნიდა,
 პატრონს ვერაფერს შეელოდა,
 გულდათუთქული იცდიდა.
 ვაჟკაცი ცხენს მოეფერა,
 მანაც გაუგო წადილი,
 გვერდით მიუწვა, შესთხოვდა,
 ზედ შესჯდომოდა ქადილით.
 მან კი მკერდიდან მოიხსნა
 გაწითლებული ვარდივით,
 კისერზე დიდი წვალეებით
 შეაბა ქალის მანდილი.
 სატრფო იმედით დატოვა,
 ენთოთ მომავლის აისი,
 ბედნიერება უცდიდათ,
 თავს ევლებოდათ მაისი.
 მაგრამ ბრძოლის ველს შემორჩა
 სამშობლოს მცველთა სახელად,
 შეწყდა სიცოცხლის ზეიმი,
 დროც გაიყინა, გახევდა.
 სახლში წადიო, ერთგულ ცხენს
 სუსტი ჩურჩულით აუხსნა;
 ბოლო წუთები გაექცნენ,
 სუნთქვაც ბაგეზე გაუშრა.
 ცხენმა დაყნოსა მეომარს,
 სიკვდილი თვალით იხილა,
 ავი სულები შეაკრთო
 გულგამგმირავმა ჭიხვინმა...
 მერანო, სად მივაქროლებს
 ეგ სისხლიანი მანდილი,

ან სად დაკარგე მხედარი,
 მტერს რომ უტევდა ამ დილით?
 ნუ ჩქარობ, იქნებ შეჩერდე,
 გთხოვ, იმედსა სცე თაყვანი,
 გჯეროდეს, რომ შენ იქნები
 უბედურების მყარი.
 ვინ იცის, იმისი სატრფო
 მომავალს როგორ დახარის,
 ეგ სისხლიანი მანდილი
 იქნება მისთვის ლახვარი.
 დაე, იმედით იცოცხლოს,
 მიმქრალ ციმციმს ნუ ჩაუქრობ,
 შენ კი სხვა გზაზე იქროლე,
 ეგ დაგებდა, რა ვუყოთ!

8.02.1965 წ.

ქიზიყელს

ჰე, ქიზიყელო, უთქმელო;
 უდრეკო, მუხის ჯიშისავ,
 წყალნი წავიდნენ, კვლავ წავლენ,
 ბელი გრგებია ქვიშისა.
 ადრევე ბევრი ტყვედ ყავდა
 შენი დაბრყობის შიმშილსა;
 ხმლით და მათხრახით მოსულებს
 გემო აგემე შიშისა.
 დაულალავად მთესავო
 მტრების ვაის და ვიშისა,
 შხამად შეარგებ ყურძნის წვეწვს
 მართალ სიტყვას ვინც გიშლისა.
 ჰოი, როგორ გძულს ლაჩარი
 აქ შენი, იქით სხვისიცა;
 მოლალატე არ დაინდე
 ომით მოსული მტრისიცა.
 მშობელი მიწის გუშაგო,
 წვეთო წინაპრის სისხლისა;
 ხმაში ფოლადი გიწივის
 სარეველებზე რისხვისა.

ასე გაგზარდეს და დედაც
 ამ ხმაზე აწრობს შინ შვილსა;
 არ აბოგინებ სიმუხთლეს,
 კერძად მიუგებ სირცხვილსა.
 ჰე, ქიზიყელო, მღუმარევი,
 გომბორის მუხის ჯიშისავე,
 წყალნი წავიდნენ, კვლავ წავლენ,
 ბედი გრგებია ქვიშისა.

27.01.1994 წ.

სიღნაღს

ქალაქი, ღიმილის დაბადება,
 ლამაზი სიზმრების სინამდვილე,
 განთიადის სხივს ჩაიხუტებს
 და ოცნებებზე ინადირებს.
 ქალაქი, სითბოს და სინატიფის
 უნაზეს გრძნობებთან დაზმანება,
 წარსულის ეშის მაჯისცემა,
 ძველის ახალთან დაზავება.
 ქალაქი ცის თაღთან შეტოლება,

ალაზნის ნისლებზე ამაღლება;
 გალაუნის ხავსიან ცივ დუმილთან
 პირქუში ჟამთასვლის დანაღვლება.
 ქალაქი, პატარა მარგალიტი,
 ქუჩების სურნელი ვარდიანი;
 სიღნაღი სავანე ბუღბუღების,
 ქართული სიკეთე მაღლიანი.
 1981 წ.

მოვა დრო

ალაზნის ველს ნისლი ახრჩობს,
 ლეკის მთაზე თვლემს სიზმარი,
 მზე სიღნაღში დაბრძანდება,
 წნორს დაეძებს ბნელში მგზავრი.
 ცივკომბორის ქედის ძირში
 სოფლებს სძინავთ ამ ზღვის ფსკერზე,
 შეყინულა ზამთრის დილა,
 ახალი წლის ნაძვისხეზე.
 უძრაობა და დუმილი
 სახლებს ბოქლომით ადევს,
 ზვალინდელი დღის ზმანება
 მკრთალ სინათლის რწმენას ბადებს.
 მოვა დრო და ქიზიყელი
 ნისლის ნაბადს მოიცილებს,
 მუმლი მუნას დაიმღერებს,
 ავ დღეზე არ მოიჩივლებს.
 ადუღდება ვაზის წვენი,
 გაეხსნება ბუღბუღს ენა,
 ნისლი კვამლივით გაქრება
 ვით გამქრალა იგი ძველად.
 როგორც კრუხი წიწილებში
 სიღნაღში კვლავ გაერევა,
 მოიკრებავს სოფლებს ირგვლივ,
 არასოდეს დაებნევა.

22.02.1985 წ.

ფეხმარდი ცხენი

ფეხმარდი ცხენი, მხედარი ფიცხი,
 ტანზე აბჯარი, რწმენაში ფიცვი;
 შუბი წვერბასრი, ხმალი ნაწრთობი,
 ცაში თავისუფლების მნათობი.
 გული ცხელი და რვალზე მაგარი,
 სული კეთილი უფლის მაგვარი,
 სიცოცხლისაკენ რწმენა, ხალისი,
 სამშობლოს უძღვნას სუნთქვა თავისი.
 ბელმა ამგვარი სხივით ინათოს,
 ვაჟკაცმა სხვა რა უნდა ინატროს;
 მამულისათვის ვინც თავს გასწირავს,
 წინაპრის ღირსი ჰქვია კაცი მას.
 ფეხმარდი ცხენი, მხედარი შვენის,
 ლომგულო, გიხმობს სამშობლო შენი;
 დე, იზეიმოს ტურფა ქვეყანამ,
 მტერმა იგემოს მოქნევა ცელის.
 14.09.1966 წ.

მაჩვენა თვალთა ფერია

სხეული თიხად შობილი
 ვიცი, ნელ-ნელა გახმება,
 როცა იმედი გაქრება,
 სული მოითხოვს გაფრენას.
 ტანჯვა-წამება ნაგემებს
 არ მსურს ამქვეყნად დარჩენა;
 ნეტავი ახლა, ნეტავი
 შენი ღიმილი მაჩვენა.
 მაჩვენა თვალთა ფერია
 და იმედების გაჩენა
 აღარ ჩავთვალო სიცოცხლე
 სოფლის ტვირთად და ნარჩენად.
 შენ, ჩემი წყლულის მალამო,
 ტანჯული შეგრჩი სარჩენად,

ჩემი ხარ, ჩემი – ოცნებით,
 არვინ ჩავთვალო სხვა ჩემად.
 1997 წ.

იმედის ეშხი

იყო ყვავილთა კვირტი,
 იდგა იმედის ეშხი.
 სითბო ებრძოდა ზამთარს,
 კუნთს რომ ყინავდა ხეში.
 დღე ახუნებდა ღამეს
 წმინდა სინათლით ხელში;
 ღვინო სიკეთეს ქსოვდა,
 ბოღმა ბორგავდა თხლეში.
 მზე ღიმილივით მწველი
 ტურფა ასულის თვალთა,
 სიცოცხლის გარიჟრაჟზე
 ეფერებოდა თავთავს.
 სისხლში ჩამდგარი ცეცხლი
 თვით სიხარულზე მალი,
 ბორგვით ითხოვდა საგზურს,
 დუღდა ცოდვა და ბრალი.
 1997 წ.

მალე გნახავ

დილამ ღამე გაახუნა,
 მუდამ ბნელი არ ნახულა;
 ვფიქრობ ისევ, შენს ზმას ვისმენ,
 მკვებავს ის მე.
 სიცივეა ტანტზე ჯერა
 გაზაფხული შეაჩერა;
 გრძელი დაცლა
 ნელა გაცვდა,
 მათობს განცდა;
 თან გაყვება ზამთარს დარდი,

იმედის მზით გავთამამდი;
 კვირტი ძღება,
 წყლული ცხრება,
 სიხარული იბადება.
 ნიავის ფრთით მოგეფერე,
 ბაღში ერთად მოგკრეფთ ფერებს;
 ტყვე ვარ შარის,
 ვკერავ ხალისს,
 მჯერა ხვალის.
 ეს ღრუბელი იფანტება,
 ცისარტყელა იბადება.
 რწმენად მყავხარ,
 მალე გნახავ,
 მალე გნახავ!

25.04.1987 წ.

ჩემი წაწალი

ვეღარ ვიხილე ჩემი წაწალი,
 სულ მოვიარე მთები რაც არი;
 კვლავ იმას ვეძებ გულის ფანცქალით,
 ღაღარი ქრება, ვრჩები ნაცარი.
 მივდევ ხეობებს, ვკეცავ ბილიკებს,
 ვბუგავ ჯადოებს, ვამსხვრევ თილისმებს;
 ძმობადა ვთესავ კლდეზე დილის ხმებს,
 იმის პასუხად ეხოს ვინიშნებ.
 გადავაჯდები პეგასად ღრუბელს,
 შურისძიებით გავივსებ უბეს;
 ვიკერავ რკინის პერნგს და წულებს,
 სიკეთის მაცნეს გულის კარს ვულებ.
 არ ვერიდები მუხთალ ქარაშოტს,
 სათქმელს სიცოცხლის ფეთქვას ვთავაზობ;
 ბედის დაცინვა ჩემს წინ თამაშობს,
 დრო მოვა, მივცემ საზრდოდ თანატოსს.
 თუ წავიქეცი მეხით დამწვარი,
 მაშინ მიხილავს ჩემი წაწალი,

არ დამჭირდება სხვასთან წანწალი,
ფენიქსი ახლად შობას მასწავლის.
1996 წ.

ან გამიშრე სისხლი

შენზე ფიქრმა დამღალა,
თუ ოცნება გაცვდა?
გულის ძარღვი დამდნარა,
ზღვად ქცეულა განცდა.
იქნებ მითხრა მართალი
სიტყვა როგორც ელდა:
რომ ჭკუა მაქვს რამ მთვრალის,
რომ შემშალოს სევდამ.
იქნებ სიბრაღულია
დროს უქმად რომ გართმევს?
ხარკის ვხეჭა სწყურიათ
ტანჯვის დღეთა მართვებს.
მე კი ჩემს ჭირს მივათრევ
ვით ეული ხარი,
ან შენდობას მივალწევ,
ან ჩამყლაპავს ხრამი.
შენზე ფიქრი მახნელებს,
როგორც მწვერვალს ნისლი,
ან მამთხვეი მაგ ხელებს,
ან გამიშრე სისხლი.

23 მაისი 1996 წ.

წითელი ღაწვები

წითელი ღაწვები,
თვალები დათაფლული,
კოცნაზე ნაწები
ბაგეთა გაზაფხული.
ტანი გაუსილი ვნების დამწიფებით,
ტრფობის გამოჩენას

ხვდები გაწითლებით.
 გნახავ, დავიბნევი,
 გული დაფეთდება,
 ვულკანს მიგამსგავსე,
 ვუცდი აფეთქებას.
 უტკბეს მყუდროებას
 მკერდში რომ ინახავ,
 ლოდინს უსასრულოს,
 გოგოვ, როდის გავხარ.
 ვიცი, აენცები,
 ვიცი, დაიწვები,
 ერთად დავიფერფლოთ
 ტრფობანაწვიმები.

9.11.1988 წ.

გახუნებული ოცნება

სიყვარულმა რომ ასე გამათბო,
 სიცოცხლის ჟინით ამიყოლია,
 ჩემი ცხოვრების ტკბილი დღეები
 შენი გაცნობის თანატოლია.
 ოცნება ამყვა გახუნებული,
 დილის ცრემლები ნამი მგონია,
 სიზმარსა ვთხოვე შენთან შეხვედრა,
 დამტოვა, თან არ გამიყოლია.
 გამოკეტილი ვუცდი აღსასრულს,
 სიცოცხლის ზმა არ გამიგონია;
 რაც დამრჩენია მწარე დღეები
 ერთთავად ყველა დამის ტოლია.
 ჩემი მოსაპობის პირქუში ლანდი
 თავზედი მტრების მარცხის სწორია;
 ვაი, თუ ბოლოს ველარა გნახო!
 ფიქრებითაც კი ძალზე შორია.
 კარგად თუ მყავხარ, სული ზეიმობს,
 გულის გაყინვა არაფერია;
 სიო მოგიტანს ჩემს ბოლო ამბორს,
 თუმცაღა ბავით არა მჭერია.

შავს ნუ ჩაიცვამ, გლოვა არ გინდა,
 სულ იზეიმე, ჩემო ფერია!
 უფალი ბოლო თხოვნას მისრულებს,
 შენთვის სიცოცხლის ჰანგებს მღერიან.
 ოცნება ამყვა გახუნებული,
 დილის ცრემლები ნამი მგონია;
 სიზმარსა ვთხოვე შენთან შეხვედრა,
 დამტოვა, თან არ გამიყოლია.
 მაისი 1984 წ.

ნუ მიწყრები

ნუ იფიქრებ, ფერიავ,
 ჩემზე ავს და ძვირსა,
 არ გამწირო, პატარავ,
 მე ლალატის ღირსად.
 ვერ შევძელი მენახე,
 ტყვედა ვყავარ ჭირსა;
 არ გამწირო უბრალოდ,
 მძიმე სენი მჭირსა.
 იქნებ ჩემთვის გაცივდი,
 გული გექცა სხვისად?
 ვერვინ ნახო, გვეროდეს,
 ჩემი ჩრდილის ღირსად.
 შენზე ფიქრით ოცნებამ
 დილის ნამი დალია;
 სული გაწამებული
 სიყვარულით მთვრალია.
 რა ვუყოთ, რომ ამჯერად
 ბედი ჩემზე მწყრალია;
 გვალვას ოფლით დავაცხრობ,
 კვლავ ვახარებ მწვანინანს.
 დღეს ლოცვებით გიკრეფავ
 ულამაზეს ყვავილებს,
 ყველას გზაზე დაგიფენ,
 თან ერთსაც არ წავიღებ.
 ნუ მიწყრები, პატარავ,

სიყვარულის მწირსა,
 სინანულად არ გექცეს
 ის, რაც ჩემგან გწყინსა.
 ჩემი სიტყვის თუ გჯერა,
 იას უძღვენ ლექსი,
 როცა მნახავს გადმომცემს,
 მისი ენა მესმის.

15.08.1985 წ.

თვალთა ფერიას

თვალთა ფერია გადამფენია,
 მკერდზე ვარდები რა სათქმელია,
 ათასი ფიქრი, ჟამთასვლის ფიფქი,
 შენს ოცნებასთან დასათმენია.
 მძიმე ლოდები, წლები გოდების,
 თვითონ ჭალარაც გასათელია,
 როცა წუთები შეება უთმენი
 შეხვედრის ჟამთან დასათვლელია.
 თვალთა ფერია გადამფენია,
 შორიდან ტრფობა გადამფრენია,
 სხივთა ციმციმი, ლალი სიცილი,
 დუნე სიცოცხლის გადამჩენია.

18.05.1996 წ.

სარკმელთან

კვიპაროსის კენწეროებს
 ქარი ისევ აწვალებს,
 ფანჯარაში სურს შეძრომა,
 ვერ ისრულებს საწადელს.
 მამლებმა კი შუალამის
 სადღეგრძელო დაცალეს,
 მთვარემა და ღრუბლის ფთილამ
 კოცნები კვლავ გაცვალეს.
 შენს საკრმელთან ღამეს ვათევ,

ყინვის თვალი მდარაჯობს,
 ვიცი, გბინავს, ჩანგზე ვმღერი
 და სიზმრებად გთავაზობ.
 ქარი ღმუის, მავთულებზე
 ფრთებს იმტვრევს და იმთელებს,
 ხან ძალუმად მეც შემიდრენს,
 თოვლის ნამქერს იშველებს.
 ჩემი ხმები სულ დაახშო,
 სადღაც ხევში ატარებს,
 სიყვარულის ნაზ გულისთქმას
 შენს სმენას არ აკარებს.
 ვეხვეწები, დაისვენოს,
 დამღერება მაცალოს;
 იქნებ შევძლო, რომ ოცნება
 მაგ სიზმრებზე გავცვალო.
 არა, იგი უგრძნობია,
 ყურს არ მიგდებს პატარად,
 ღრუბლის ფთილა გაიტაცა
 და მთვარესთან გაყარა.
 ახლა ქარი არ ისვენებს,
 დარიც მალე იქნება,
 შენს საკრმელთან ვპოვეთ ბინა
 მე და ჩემმა ფიქრებმა.

18.04.1984 წ.

ვილოცებ ნინოზე

ჩაიკრა ცხელ მკერდში ღვინომ მზე,
 ხარობს და იცინის ნამი ცის;
 ნინოზე, ვილოცებ ნინოზე,
 გული დაღლილი დაიცდის.
 ვინა ხარ? ვისი ხარ? ვიში ხარ!
 სიცოცხლე – სითბო – და ალერსი;
 ჭირის დღე ოცნებებს მიწიხლავს,
 გონების დაცინვის არ ესმის.
 ვინა ვარ? ვისი ვარ? ფიცი ვარ!
 მიცნობენ სიცოცხლით გალეშმის,

ვლოცულობ, სანთელი მიჭირავს,
 სევდა კი ყორნად წევს თვალებში.
 რას ვითხოვ, ვინ მინდა, რა მინდა?!
 ტანჯული მოვსულვარ ღამიდან,
 მსურს ვიქცე წყლულების მალამოდ,
 წავიდე და გავქრე თავიდან.
 ჩაიკრა ცხელ მკერდში ღვინომ მზე,
 ხარობს და იცინის ნამი ცის;
 ნინოზე, ვილოცებ ნინოზე,
 დაიცდის, სიკვდილი დაიცდის!
 18 დეკემბერი 1996 წ.

სისხლის ელდას

ბინდის ფერი თვალები და
 თმები ყორნის ფრთა,
 ცხადად ხილვა ზმანებიდან,
 გულის კორტნის თვლა.
 მოზიდული, მოშვილდული
 ტანი ძეწნის ტოტი,
 შემოქმედის, მოქანდაკის
 სალი ძერწვის ყლორტი.
 შარბათივით გაღიმება,
 ქვის გულების მდნობი;
 ბერთა გულის გაღივება,
 ასკეტობის მგმობი.
 ხმა სითბო და ხმა სინაზე,
 ვარდთან სიოს ალერსი,
 დამხობილის, დავრდომილის
 ღუნე გრძნობის ამლესი.
 შემოხედვა: სისხლის ელდა,
 – ნაზი სიმის ფეთება,
 ბედზე მწყრალის კაეშანი
 შენად რომ არ გეთვლება.
 თითქოს კლდეზე ნახე დალი,
 ავირია თავი რამ?
 ძარღვში ცხელი ნალვერდალი,
 თარი თური თარი რამ.

ბინდისფერი თვალები და
ტანის ნაზი რხევა,
ყველა ძველი ოცნებების
დარბევა და მსხვრევა.

15.01.1996 წ.

გვირილების თაიგული

გვირილების თაიგული
მინდორს მარტომ შევაცალე,
ნიავეს ვკითხე შენი კვალი,
ვერ გიპოვე, გენაცვალე.
ღელე-ღელე, ჭალა-ჭალა,
ეს მთა-ბარი მოვიარე,
ყვავილები ყველა დაჭკნა,
დარდით წელში მოვიხარე.
გაზაფხული გამიფრინდა,
მას ზაფხული მიჰყვა მალე,
და ჭალარა შემოდგომა
მიბრიალებს უკვე თვალებს.
ოცნება კი მთლად ჭაბუკი
შენს ეზოში ვაბალახე,
დავიზამთრებ იმ პირობით,
თუ შენს თვალებს დამანახებ.
გზები ვკეცე, ვერ დავკეცე,
ქოხი დამრჩა ღარიბული,
სიყვარულის ცეცხლს მიახლებს
ეს დამჭკნარი თაიგული.

15.07.1984 წ.

სიმღერა

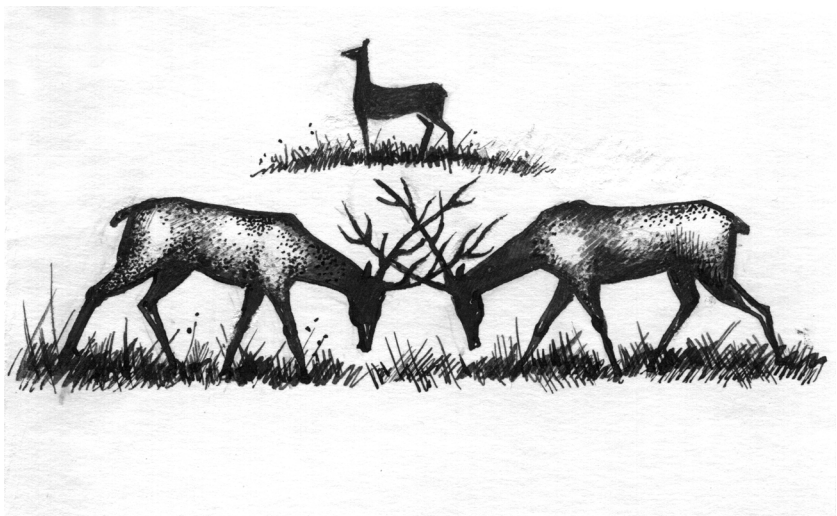
ლექსს გიგზავნი სასოებით,
დაგეწიოს სადმე ნეტავ;
სიყვარული აღელდა და
ყვავილივით გაიპენტა.
შენ ჩემო ოცნებავ,

შენ ჩემო სიზმარო,
 სიცოცხლის მეკვლედ მყავხარ,
 ეკლით მოთესილ გზავკარედინზე
 ნათელ შუქურად დგახარ.
 არ იფიქრო, რომ ეს გული
 გაცივდა და ჩაიკეტა,
 წმინდა გრძნობა გასაყინად
 ზამთარმაც ვერ გაიმეტა.
 სიკეთის სალამო, იმედის მაღამო,
 ხარ გაზაფხულის სუნთქვა,
 რაც გამაჩნია ამქვეყნიური
 შენ მოგიძღვენი სუმთლად.
 დილის ნიავს გავუღიძვე,
 კოცნა ვიგრძენ ნაირ ფერთა;
 შენი სურნელის მეუფემ
 ბუდე ჩემთან გაიკეთა.
 შენ, ჩემო ალერსო,
 სიამედ ნალესო,
 სინათლე ვიგრძენი შენით;
 იმქვეყნიდანაც ლოცვით შეგამკობ,
 თუ გავქრი ბედის წყენით.
 გრძნობის სიმზე გამობმული,
 ალიონზე მზესთან გნახე;
 გულზე ხატად ჩაჭვდილო,
 თვალებს შენთან ფრენით ვახელ.
 სიცოცხლევ ნათელო, უქრობო სანთელო,
 შენი მონა ვარ, გწამდეს,
 არ მომეშალოს მსუსხავი განცდა,
 კვლავ სიყვარული მწკავდეს.
 26.04.1985 წ.

ორთაბრძოლა

შეება ორი ქორბუდა
 გულდაისრული დიაცით,
 დამარცხებული, ბეჩავი
 ველარ დათვრება ღია ცით.

იბრძვიან თავდავიწყებით,
 უცდიან ბედის განაჩენს,
 ვის მისცემს ლამაზ ფურიერემს,
 ვის გულმოკლულად დაარჩენს.
 ის კი განზე დგას და ვნება
 მდულარე სისხლში უხვდება,
 ორივე კარგი ვაჟია,
 მათ განსაცდელზე წუხდება.
 განა ცოტაა ამ მხარეს,
 ლამაზი დედა ირმები?
 არა, ორივეს ეს უნდა,
 ამაზე შეკრეს პირები.
 მის ტროფობას ცოცხალი თავით
 არ შეარგებენ არავის,
 ორიდან ერთმა უნდა დღეს
 დაიდგას გლოვის კარავი.
 ან შერცხვენილი, ნაცემი,
 ვით მათხოვარი უგულო,
 შორს წავიდეს და მათ ალერსს
 თვალცრემლიანმა უყუროს.
 ორივეს მამრის ცეცხლი სწვავს,
 ასეთ ბედს არ გაიკარებს,

ჯავრს ბრძოლის უნით დააცხრობს,
 ჯანს ჭიდილში გაიხმარებს.
 რქების ძლიერმა ჯახანმა
 შეძრა ცხოველთა სამყარო;
 ვერავინ შეძლოს ეს ორი
 შეარიგოს და გაყაროს.
 კლდის პირას ბრძოლით გავიდნენ,
 სიცოცხლის დღეზე დაცინვით,
 ღრმა ხრამში გადაიჩეხნენ,
 ვერ ჩასწვდებოდა არწივი.
 სახტად დარჩენილ ფურიერემს
 ვნება ტუჩებზე გაუშრა,
 ოცნება სიყვარულისა,
 გაუფრინდა და გაუქრა.

24.02.1964 წ.

გლოვის სუფრა

მცირე სიოც არ იძროდა
 ცას ღრუბელი ეფარა,
 ბანზე წამომჯდარი ძაღლი
 აღარ იყო მყეფარა.
 თავი მაღლა აეწია,
 და ღმუოდა ნეტა რად?
 მზეს დაედგა გლოვის სუფრა,
 ყურს გოდება ემწარა.

1961 წ.

ეკლესიას ჯვარი შეენის

ეკლესიას ჯვარი შეენის,
 — სივრცეს ზარის ხმა ძლიერი;
 მღვდლის წვერს დალაქი უყურებს
 როგორც მიქელ გაბრიელი.
 მოწმენდიროლზე მზე ანათებს,
 ავღრიანში ქარი კენესის,
 მდიდარს ყბა ყავს მესაფლავედ,

გამოზრილ ძვლებს ღარიბს ესვრის.
 მტრობამ ნახა სარბიელი,
 არვის ინდობს ტბორი გესლის;
 ქვეყნის მეუფედ ვიხილეთ
 მოღალატე მძორის თესლი.
 მუხთლობა და ორპირობა
 აბა, დაანახვებს მზეს ვის;
 დაღრღნა, დაფქვა, აქუცმაცა
 ერის მძლავრი მუხის ფესვი.
 5.08.1986 წ.

ფუჭი ფაფხური

ვის ტანჯვა უნახავს,
 ვისაც ვინ უმად სრავს,
 ვისაც ეს ცხოვრება უჭირს;
 ვინც დასცა დანა ხარს,
 ვინც ხნული გალახა,
 ყველას ფაფხურია ფუჭი.
 დუნე დღის ხარხარი,
 სიცოცხლე გამხმარი,
 ამ ყოფას განაგებს კუჭი;
 გინდა სხვა შეჭამო,
 ტაბაკად შემწვარო,
 უყვები არაკებს ყოველ ჭირს.
 დღე დნება ჯაფაში,
 არა გაქვს ფაფა შინ,
 სიზმარში შიმშილის პურს ჭრი;
 ადამის მოდგმა ხარ,
 სატანის ბოდვა ხრ,
 ტყავს გაძრობს განგება ბუნწი.
 2.05.1993 წ.

* * *

გექცევა სლართად,
 თუ იტყვი მართალს,
 მუდამ იქნები
 ჭირთან და შართან.
 10.08.1986 წ.

არად ვაგდებ

არად ვაგდებ მე განსაცდელს,
 ყველა სიბრძნე მჭლე თავს გასცდეს;
 დამეწვიმოს მტრების რისხვად
 ცოდნა, რწმენა მისხალ-მისხალ.
 რას მიქვია გაჭირვება,
 თუ გვერდით მყავს კაცის ნება;
 ბოროტს ჭმუნვის ქონი ელოს,
 მე ავენთო გაცინებად;
 ჩემი ქოხი, პური, ღვინო,
 ღმერთს არ ვუთხრა, საჩივარი;
 ხარბს მიეცით სიმდიდრე და
 ჯუჯა კაცის სატკივარი.

13.02.1986 წ.

ვილაცა

ვილაცა მოკვდა, ვილაცას ჯილდო და სიგელები მიართვეს;
 ვილაცას სჯიან, მარჯვენას სჭრიან, ცილისწამება მიათრევს.
 ზოგან მართალი, ზოგან სიცრუე, ზოგან ორივე ერთია;
 ავი ჩანჩქერი კლდეზე ჰკიდია, ბრიყვნი დინებას ერთვიან.
 ვილაცა კვდება, ვილაცა ჩნდება, ვილაცა მიზნებს აპურებს;
 ძალის პატრონი არის ბატონი ფანტავს სამსალის ამპულებს.

18.02.1980 წ.

სევდის გზაზე

კინკილ-კინკილ,
 წინ-წინ, წინ, წინ,
 ავედევნე სევდის წივწივს;
 ვასმევ თვალებს
 ნაფერმკრთალებს,
 უძღურება გულსა მწიწკნის.
 ვხედავ შინ, შინ
 ურჩთა შიმშილს,

ახლაც ქარზე ვისადილე,
 წყნარად ვიცდი,
 მთლად დავმიწდი,
 აღარა ვთვლი სხვისად ღიგელს.
 წელში მოხრილ, ბორკილ-ბორკილ,
 ველარა ვცნობ ამ თავს ჩემსას,
 მოცლილ-მოცლილ,
 მორჩილ-მორჩილ
 დავიწყება წყენად შემრჩა.
 17.04.1985 წ.

ჩემმა ჭიამ გამოძხრას

მე ჩემმა ჭიამ გამოძხრას,
 წყალობა ვთხოვო არავის,
 არა ვირწმუნო ორგულის
 – იმისი საქმის არამის.
 სანთელს ავუნთებ ყველა ღმერთს,
 გერმანელის თუ არაბის,
 რომელიც მტვრევას არა სცნობს,
 სხვისი კარის და დარაბის.
 ყალბი, ორპირი კაცის აზრს
 არ მოგუსმინო თქმა რამის,
 სიმართლისათვის ტანჯულის
 ვიყო მტვირთველი ვარამის.
 5.02.1990 წ.

ქაშვეთის ზარს

ზარის ხმა ისმის, სადღაც რეკავენ,
 ალბათ ქაშვეთის ეკლესიაში,
 როცა მომიწევს სინათლის ხილვა,
 გამახსენდება ეს ლექსი მაშინ.
 გამახსენდება დილეგის სუნთქვა,
 და შემართული დარაჯის თოფი;
 მწარედ დავცინებ ღალატის მოდემას,

რომ გაამრავლა შური და ცოფი.
 ზარის ხმა დუნე სმენას აღვიძებს,
 მე მის ნაზ წკრიალს გუგუნად ვისმენ,
 მნათევ, მოზიდე მაგრად ეგ თოკი,
 რომ შვებად ჟღერდეს ისევ და ისევ!
 8.02.1985 წ.

დაგვიწყებია ფერი ზეცისა

დაგვიწყებია მზით ანთებული ფერი ზეცისა,
 ბოლმით ავსილხარ, ბალღამის სმით ყელი გეწვის აქ,
 გესლი ზედ გესხმის ჯალათისაგან შენატოვარი,
 სულით უწმინდესს, ტანჯვას გიწერს შენ მათხოვარი.
 მძიმე დღეებშიც კვლავ სიკეთე დაგისახია,
 მერე რა უყვოთ, მზე რომ ჯერ ვერ დაგინახია.
 დილეგში მჯდომიც ხარ სიმართლის მანათობელი,
 განლავს რწმენა და სიყვარული დამათრობელი.
 დღე-დღეს მიყვება, იშრიტება მისი სათავე;
 მაინც არ გჯერა, რომ სიცოცხლეს წყენით ამთავრებ.
 2.11.1986 წ.

რკინა ჭრის რკინას

რკინა ჭრის რკინას,
 მზე ცაში ბზინავს,
 არაფრად აგდებს უკანას წინა;
 დიდი ხე ბუხარს შერჩება ნაცრად,
 სხვა დაიხეთქავს მოჭრილის ნაცვლათ.
 დღევანდელი ხვალ ვერას დაგაკლებს,
 გუშინდელიც ხომ ახლა დანაყეს.
 დილა გავს დილას,
 მღვდელს არ სწამს წირვა,
 სიცოცხლე თიბავს სიცოცხლის ბრწყინვას.
 მგელს არ შერჩება სისხლი ბატკნისა,
 ისიც გახდება ლუკმა მატლისა.
 რკინა ჭრის რკინას,

– ვერხვსა და რცხილას,
 არ ებრალება უკანას წინა.
 26.10.1980 წ.

ტვინის გაძვალება

ტვინის გაძვალება,
 ტყვილის დაბრალება,
 სულ აქ ჩამომსხდარან;
 გრძნობა და გონება,
 ცისკართან სწორება
 უმად ჩამომხმარან.
 მტარვალმა გესლი,
 ღალატის თესლი,
 პურად ჩამოყარა;
 ჯერ ეს იკამრეთო,
 თელეთს იენავლეთო,
 ასე დაიბარა.

17.02.1986 წ.

ვისაც რა უნდა

მე ჩემი უნდა ჩამოვფქვა,
 ვისაც რა უნდა ისაო,
 სირცხვილი მოღალატის თესლს,
 ჩემი არის თუ სხვისაო.
 გმირ მტერთან შერკინება სჯობს,
 ლაჩარი მოძმის შველასა,
 – გაწყვეტა ყურის სიმების,
 მოსმენას გველის ენასა.
 სიცოცხლე სილამაზეა,
 ცისკრის ვარსკვლავად ელავსა,
 მაგრამ სჯობია გასცილდე,
 თუ კი გიმრავლებს წყენასა.
 ერთი დღით ქროლვა სჯობია,
 ასი წლით მუხლზე გდებასა;

ხეს დროზე მოსწყდეს ნაყოფი,
 ზედ თუ დამპალი ებასა.
 უთანასწორო ბრძოლა სჯობს,
 ჩაგვრის უღელში შებმასა;
 სიცოცხლით გაწამებულ კაცს
 სიკვდილი აძლევს შეებასა.

3.12.1965 წ.

მანამდე ცოცხლობ

რომ გაიცინო ამისათვის მხოლოდ ის კმარა,
 ხმა უხერხულად არ მოესმას უფროსის კარავს;
 როცა მას ნებავეს, გაგუღვამდე უნდა იცინო,
 თუნდ დარდი გქონდეს, არ შეიტყო, ვაი სირცხვილო!
 თუ რამ ჭკუა გაქვს, არავის არ გააგებინო,
 ეგოისტებმა ეგ თავი არ გაგაგდებინონ;
 სულ უნდა იყო სხვის გასართობ ბინძურ როკვაში,
 დღეები ფლანგე ძუენასავით ფეხთა ლოკვაში.
 გაიცინე და იჭიხვინე, როგორც პეგასი,
 ვაჟკაცად ყოფნის მზის სხივები თასით მხნელა სვი;
 პოსტის თოჯინა თავისივე კუჭის ყმად არი,
 აუჯანყდი და გაუფინე მუჭით ლადარი.
 დამცირებულის ქვეყნად ყოფნა ყოფნა არ არის,
 მანამდე ცოცხლობ, სანამ არა მონებ არავის.

25.02.1961 წ.

ისაც აყვავდება

წყრომა მრავალია,
 წოლა წამალია,
 ნატკენი სულისა;
 ტარება დაივიწყე,
 წარსული დაიმიწე
 წამებით კრულისა.
 შენ მინამ დილეგს
 ეს სინამდვილე

კუბოდ არ გიქცევს,
 სიმართლის რამ ხილი,
 იქნე მახვილი,
 დღენი არ გაგიცდეს.
 სიკეთის მარცვალო,
 უფალი არ ჩქარობს,
 მონახავ ნიადაგს;
 ისაც აყვავდება, დღეს რომ საწამებლად
 მონად ყავს ნიაღვარს.

17.02.1985 წ.

არარაობა

დღეს თუ ასეა და ზვალ თუ ისე,
 ზეგ რა იქნება, ეშმაკმა უწყის,
 ყველა განსაცდელს მივყვეთ თამამად,
 ნუ დავინადვლებთ რა იყო გუშინ.
 ტირილით შევხვლით ამ ქვეყნად მოსვლას
 და ტირილითუ გაგვაცილებენ,
 სიცოცხლის სტუმრებს იმავე სიცოცხლეს
 მიწის საფარით დაგვაცილებენ.
 რა მოვიტანეთ, ან რას წავიღებთ?
 რაც შეგვიქმნია ხარხარს დარჩება,
 გეგმა მრავალი, ზრუნვა ათასი,
 თვით ოცნებებიც გაიძარცვება.
 აბა რა ვიცით, სად ჩავვისაფრდა
 ჩვენი სიკვდილის ავი ზმანება,
 რა ვიცით, ბედი სად გვიღალატებს,
 ტკბილი განცდებიც სად იბზარება.
 ეხ, მეგობრებო, განაგდეთ დარდი,
 საპნის ბუშტია სიცოცხლე ჩვენი,
 სანამ გაქრება როგორც სიზმარი,
 არარაობა ფერებად შევინის.

26.02.1986 წ.

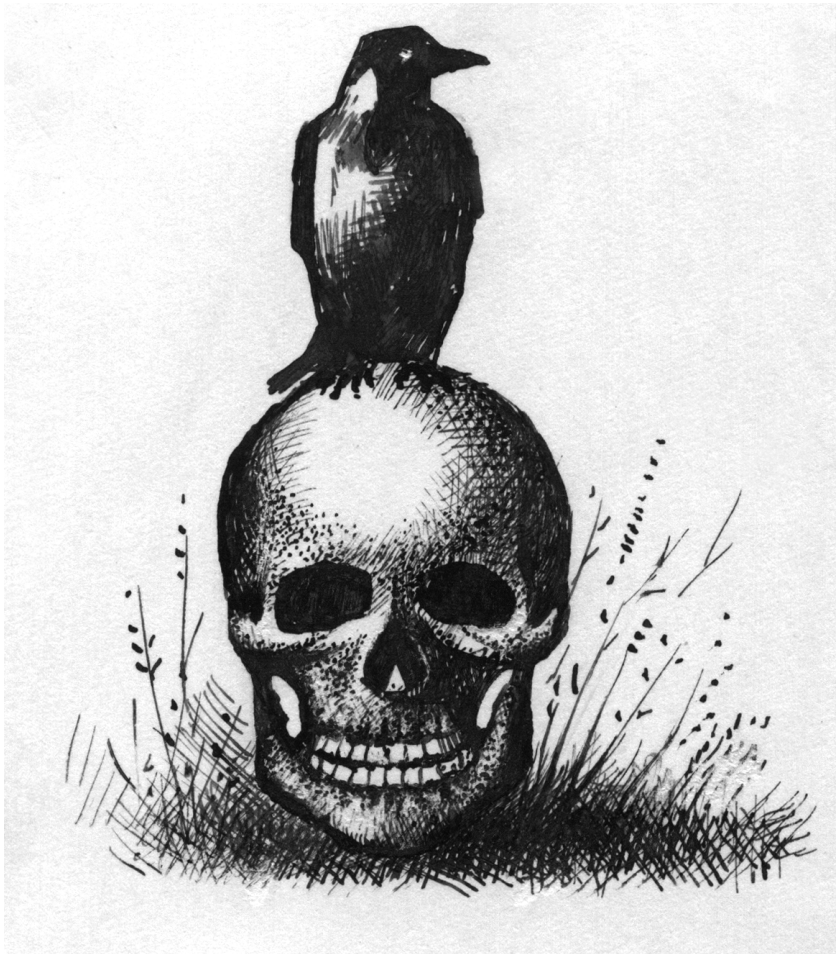
თავის ქალას

ღორმა ღრუტუნით გათხარა მიწა,
 შემოხვდა თავის ქალა,
 მჩატედ მიაგლო ცივ მიწაყრილზე,
 ძვლების სიმრავლე თვალა.
 ხენეშით და ქშენით ჩიჩქნა განაგრძო,
 ის სხვას არაფერს არ სცნობს,
 თავის ქალაზე ყვავი ჩამოვჯდა,
 თვალის ფოსოსთან ანცობს.
 ახლა არავინ აღარ იხსენებს
 ამ ძვლების ზორის პატრონს,
 ვინ იცის, იქნებ დაღუპებული
 წარსულ დიდებას ნატრობს.
 მისი ხმა სივრცეს ფერს უკარგავდა,
 ხალხების ბედის რისხვა;
 სამეფოები გულის კანკალით
 მისჩერებოდნენ მის ხმალს.
 შეხედვას ვერვინ ვერ უბედავდა,
 არჩევდნენ პირქვე წოლას;
 აზანზარებდა მთებსა და ველებს,
 თესდა შიშსა და ძრწოლას.
 დევს თავის ქალა ცივ მიწაყრილზე,
 ზედ დასჯდომია ყვავი,
 არარაობად ქცეულ ძვლებზე კი
 დროთა მეფობა ყვავის.

8.12.1964 წ.

კრუხის გასაჭირი

იწილებო – ბიწილებო,
 სატაბაკე წიწილებო,
 რიგში მდგარო უკანანო,
 დასაკლაო წინ-წინებო.
 კრუხო, არვინ არ მოგისმენს,
 ტყუილად ნუ წიწინებო;

გამოჩეკვით გაიხარებ,
 გამოზრდი და იწყინებო.
 იწილებო – ბიწილებო,
 დაბრაწულო ყვინჩილებო,
 ცივი ღვინით გაოფლილო,
 ბახუსის ტყვე ჭინჭილებო.
 კრუხო, წესი ასეთია,
 ვერავისთან იჩივლებო;
 წუთისოფლის სიმუხთლეზე
 შენც დიდ ქვაბში იცინებო.
 10.07.1995 წ.

ძალა კრძალავს...

პატარ-პატარ, ნატარ-ნატარ,
 ყბელი თესავს ტარტარ-ტარტარს,
 ძალა კრძალავს მართალ ნათქვამს,
 პოსტის გლახა საღ ხმას ჩანთქავს.
 დაამყარებს გლოვა კანკალს,
 შინ მოხვეჭავს გარეთ კაკანს.
 დაგიჭერენ, ბრალი შენი
 სამართალი ვერ გიშველის.
 თუ გაქვს წყლოული კურნავს ფული,
 თვით სინდისიც იყიდება,
 გაქრა თქმული წმინდა ხნულის,
 ჯავრს წარსულზე იყრის დედა.
 ვერ გამტეხი ძალის ბნედავ,
 ფარდის ახლას ხედავ? ვბედავ.
 7.05.1988 წ.

ზოგს რა, ზოგს რა

ნათელი დღე დაიბადა,
 რა მშვენიერი დარია;
 ზოგისთვის გაღიმებაა,
 ზოგისთვის უკვე მკვდარია.

ისმის ჩიტების ჭიკჭიკი,
მტრედები ალერსს ფანტავენ;
მსხვერპლი დაუსვავთ ავსულებს,
გრძნობის გარეშე ფატრავენ.
ცაში მერცხალი ნავარდობს,
სიმწვანე ლალობს მცენარის;
შვილების დედა კურდღელს კი
ტყავს ახევს ავი მწევარი.
რა დაუშავა, რაზე სჯის,
რატომ უტირებს ბაჭიებს?
რად მოაშორეს ნათელ მზეს,
უწყალოდ რატომ გაწირეს?!
რა ქნას, ეს სამსახური აქვს,
მონადირეს ყავს მსახურად;
ყეფს, იღრინება, კუდს იქნევს,
ყმის ერთგულება ახურავს.
მარტო კურდღელი რა არის,
მოსპო სიცოცხლე სხვა და სხვა,
ოღონდ შექება მოიძიოს,
და თავზე ხელის გადასმა.
ან ნასუფრალით გაძლება,
ან დაუდგამენ სალაფავს,
არ იბეჯითებს? მაშინ კი
პანლურს მიიღებს სალათად.
ჰოდა, მაშ რა ქნას, ცოდვილობს,
ვისაც უქსევენ, არ ინდობს?
ძალღია, ძალღად შობილი,
ძალღის ბედი აქვს ამიტომ.
რა მშვენიერი დღე არის,
შუადღის ხანზე დათბება;
ვინ მის სიკეთეს მოიძიოს,
ვინ ცრემლის თასით დათვრება.
ვახ, რა ნათელი მზე არის,
ემშით ვარდები ყვავიან;
ზოგს გაუნათებს საწადელს,
ზოგისთვის შავზე შავია.

მაღლა მერცხალი დაფრინავს,
დაბლა იების ჯარია;
ჭაობზე კოლო დაბზუის,
ძარღვში ციების ჯავრი აქვს.
1973 წ.

ქაჯთა ხარხარი

ზვავს ჩაუნთქავს სევის პირი,
შიგ ცალფეხა ჭინკა ყვირის,
დღეობა აქვთ საცა ბნელა,
გაუმართავთ საქანელა.
ღამე არის შავზე შავი,
წამოაცვეს სარზე თავი,
ტანი ცეცხლში შეწვეს მწვადად,
ყველას დიდი შესწვეს მაღა.
მის გარშემო ხტიან მარდად,
კბილებს ლესენ მსხვერპლის დარდად,
დოღს უკრავენ, დაჰკრეს ტაში,
მსმენელს ელდა აწვეს ტანში.
რომ ვერ გაძღნენ ერთის კბენით,
მაშინ ვის მოწვეს ჯერი?..
მიწას ბნელი აფარია,
მზე ჩავიდა რახანია,
წრფელი გული გამხმარია,
ჩვენში ქაჯთა ხარხარია.
13.03.1995 წ.

მოდის სიკვდილი

ჯოხის კაკუნით, კბილის კრაჭუნით,
ძვლები ჩხრიალით, ღამის წყვლიადით,
მოდის სიკვდილი, მოდის სიცილით,
ჩვენა და უნდა მოსპოს სირცხვილი.
რალა აზრი აქვს მერე გაჩენას,
ან სიხარულს, ან ცოცხლად დარჩენას?

უსირცხვილობა წალეკავს ნამუსს,
 ახლაც ხომ ვხვდებით მისაგან ნამუსს!
 ურცხვობა, სიძვა რომ გაავლება,
 ვინლა დაუდგეს ნამუსს თავდებად?!
 ჯოხის კაკუნით, ფეხის ბაკუნით
 მოდის სიკვდილი თავის კანტურით.
 15.05.1999 წ.

ყელამდე ვალებში

ყელამდე ვალებში,
 ყველა დღე ღამეში,
 სუფთა ჰაერის ნატვრა,
 წელში მარყუჟი;
 ტყეში თავს უხრი
 ყვავის ბულბულად ნათვლას.
 გესმის გოდება,
 გულში გროვდება
 უძლურ ყოფაზე დარდი;
 იჭერ ბედის ხარს,
 ზღვაში შედიხარ,
 არ გეშინია ავდრის!
 კაცზე დაგეშილ
 ვამპირს გაეშვი,
 ბნელს კი წაუხველ ვერსად;
 ოცნებებს დიადს
 აგებებ წყვილიადს
 იმედს იმედით მწყემსავ.
 ყელამდე ვალებში
 მგელივით დაგეშილს,
 ებრძვი შიმშილის აჩრდილს:
 მტერმა ვერ გაგტეხოს,
 გრანტიის ნატეხო,
 გცნობენ შავ ღლეზე აცრილს.
 1988 წ.

დარბეული ოცნებები

დარბეული ოცნებები,
 დაძენილი ხალათი,
 ხორცში არეული ძვლები,
 ცულით ხელში ჯალათი.
 უპატრონოდ დარჩენილი
 გოდორი თუ კალათი;
 წყლის მახლობლად ცხელ ქვიშაზე
 დავდებული კალმახი.
 აღერებული სიცოცხლე,
 გაგუდული ძალათი;
 მხატვარს ფუნჯი დაუგდია,
 დროსთანა აქვს კამათი.
 ბნელ კუთხეში ზის პოეტი,
 და გრძნობების კალამს თლის,
 სივიწროვე ახრჩობს ყველას,
 გადაშენდა ხალვათი.
 სველსაჯდომა მეთევზე კი
 ბადეში თევზს ხარბად თვლის.

28.04.1992 წ.

შეწუხდა დათვი

გაგრძელდა ზამთარი, შეწუხდა დათვი,
 ლოკვაში შეაცვლა ღრუნჩი და თათი,
 ძილმა საფქვაკი გადაითავა,
 წავიდა, ბარგი გადაითვალა.
 დათვი ბუნაგში ელოდება თოვლის დადნობას,
 ის კი არ ჩქარობს, ვის უნახავს ზამთრის დანდობა.

29.07.1994 წ.

დადნა მარჯვენა

დადნა მარჯვენა, არ მჯერა
 ნუთუ ჩაქრება სანთელი?!

ბიჭო, მითხარი, გიხარის,
 გავხდით მედროვის სათელი?
 რამდენი წელი მოგვიკლეს,
 ვერ მოსპეს ჩვენი სახელი;
 მოვა დრო, გწამდეს სიმართლევ,
 შენი ხსენების გამხელის.
 ცეცხლი მკერდში კვლავ გიზგიზებს;
 მახვილს მოითხოვს ხან ხელი,
 დრო მოვა, ჭირმა წაიღოს
 ღვარძლი და მისი ნახველი.
 მარჯვენა როგორ დამიდნეს,
 როგორ დამჩაგრავს თავთელი?
 არა მაქვს, ძმაო, არა მაქვს,
 ზურგი ბლენძის წინ სახრელი.
 6.11.1988 წ.

ბიჭობა ის არის

ბიჭობა ის არის, კუბოს ფიცარი
 თუ გერგო სანამ დაგფლავენ,
 ეგ ფუფუნებაც გაგიხუნდება,
 ჭიები მაინც დაგწრავენ.
 მიწაში ჩაგდებენ, მერე სულ ერთია
 კუბოში წევხარ თუ საცვალში,
 მშიერ-მაძლარი, ბოროტი-კეთილი,
 ერთად იფქვება საფლავში.
 2006 წ.

გრძელი ლოდინი

თოვლის ნაბადში მთა-ბარი,
 გზაში დაფლული მგზავრი,
 ირგვლივ ყინულის ხარხარი,
 ძარღვში ჩამჯღადარი ჯავრი.
 ავდარში დარის ლოდინი,
 განცდა ბალღამზე მწარი;

ცოდვის ხახაში ცოდვილი,
 ღაწვებზე ცრემლის ცვარი.
 ლოდინი, გრძელი ლოდინით
 იმედის მკერდზე ბზარი,
 აგორებული ლოდევით
 უგრძნობელობის ზარი.
 ქარის ნამქერთან ღრეობა,
 სითბოს ნარჩენის ძარცვა;
 გულის უდრეკი მხნეობა,
 მძიმე წუთების მარცვლა.
 ჭიდილი სუსხის ღრენასთან,
 შეუპოვარი სულის;
 შეხვედრა ფერთა მღერასთან
 და შეხორცება წყლულის.
 ძარღვში ზაფხულის დუდილი,
 დავიწყებული დარდი;
 გამარჯვების დღის ქუხილი,
 ოცნება სხივზე მარდი.
 კლდეს შემსხვრეული ხუნდები,
 დამიწებული კვნესა;
 ცაში მერცხლების გუნდები,
 ყველგან სიკეთე წესად.

3.02.1988 წ.

ჩემი ოცნება

მიწა მარგუნეთ იმდენი,
 ზედ ოფლით ვეწურებოდე,
 მომეცით ტარი ბარისა,
 შრომისგან ხელი ცვლებოდეს.
 დამბალი პურის ნაჭერით
 და ნივრის თავით ვტკებოდე,
 არც ჭიჭლით ღვინო მაწყენდა,
 ყელი არ გამიშრებოდეს.
 ჩემი ნაშრომის ყურებით
 ჩრდილში დამჯდარი ვძლებოდე,
 შრომისგან კუნთებნაწრთობი

დასაძინებლად ვწვევობდე.
 მომკერძეთ შრომის სიკეთე,
 მტრობასაც ბეჭი სტყუდობოდეს,
 ჯაფით გავტეხო ყამირი,
 უფრო დიდს ვეჭიდებოდე
 სიკეთის ყანწი ავწიო,
 მის მაღლი გულზე მხვდებოდეს;
 ყველა ავი და ბოროტი
 ნახნავში იმარხებოდეს.

22.05.1983 წ.

მომეცით

მომეცით პური,
 მომეცით ღვინო,
 მომეცით შრომის სითბო!
 ლუკმა გავტეხო,
 ღვინით დავაღბო,
 მეტ სხვას არაფერს ვითხოვ.
 სისხლში ნამყოფი
 ოფლი დავღვარო,
 მიწას ვაკკურო ჭარბად;
 ღვინის წყურვილი,
 შრომის სურვილი,
 სულზე მოვიცხო წამლად.
 შოთის პური და
 კოკურით ღვინო
 როცა მუდამ თან მახლავს,
 გაჭირვებულს და
 დაბეჩალებულს
 ვიცი, ვერავინ მნახავს.
 არ მივატოვებ,
 გავალამაზებ
 მიწას ნათოხნს და ნახნავს,
 ის მომინათლავს
 სიცოცხლის დღეებს
 წაქცეულს ვერვინ მნახავს.

17.11.1974 წ.

დაჭრილი არწივი

დაჭრილი არწივი სიკვდილზე არ ჩივის,
ბედის სიმუხთლეს დასცინის;
სისხლით რწყავს ნაპრალს,
ბრჭყალით კლდეს კაწრავს
და ბოლო წუთებს მარცვლავს.

ათასი მუხთალი
შეყურებს ცრუ თვალით,
უპირებს შეჭმას;
ყვავნი და ყორანნი,
ბუნი და ბორანი,
დაახრჩო ნერწყვმა.
ჩაფიქრდა არწივი,
თავის ბედს დასცინის,
სიკვდილზე მძიმე სხვა ყოფილა;
გახდება ნამდვილი
მურტალთა სადილი,
რომ წავა ამასოფლიდან.
რას იფიქრებდა,
რას იტვირთებდა,
ლალი სივრცეთა მპყრობელი,
რომ მისი ლეში
სიკვდილის ხელში
ხდება შემჭმელთა მხმობელი.
ძველი დიდება
გაუფრინდება,
ვით უეცარი ზმანება;
სიკვდილი არ კლავს,
სხვა ჭირი ახლავს,
ბოლო წუთს დააცხრა წამებად.

1976 წ.

გაიდვიძეთ, გაიხარეთ!

გადაუტყდა ზამთარს ძვალი,
ველარ დაძრა ხერხემალი,

დაჯირითობს, დათარეშობს
 ჭედილა და ერკემალი.
 ხევში ხვნეშით მიდის წყალი,
 ცივ სხეულში შეხვდა ხალისს,
 ტალღას ურტყამს, ააცრემლა,
 ჩამოუგდო ყინვას მხარი.
 ყორივარდებს და ენძელებს
 აღარ აკრთობს თოვლის ბრჭყალი;
 დღეს თუ კიდევ სხეული აქვს,
 ხვალ დარჩება სველი კვალი.
 ყინვა გატყდა, დაიშალა,
 ამბავს უთხრობს შაშვი ყვავილს,
 შვინდს კვირტები აუფეთქდა,
 ჰე, აქამდე სად იყავით!
 მზე სხივებით ჩხრეკავს მინდორს
 და ზამთრისას კრეფავს ღალას,
 ჩამოაღნობს, მიწას მორწყავს,
 ჩრდილის მხარეს ყეფავს სანამ.
 გაიღვიძეთ, გაიხარეთ!
 გაზაფხული სივრცეს მისწვდა,
 სიცოცხლისთვის კავშირს კრავენ
 ანთებული მზე და მიწა.

3.03.1965 წ.

რთველი

რთველი ღიმილით შემოიპარა,
 ქარვისფერ ყურძენს ეალერსება;
 ხახადაფჩენილ ქვევრებს მიხედეთ,
 იცოდეთ, მერე აღარ გეცლებათ.
 ყურძნის მარცკლები გაივსნენ შაქრით
 და მიგვატოვეს უკვე მერცხლებმა,
 ღამეს საამო სივრილე ახლავს,
 მზეს ძველებური ძალა ეცლება.
 ჭარბად დაღვრილი ოფლით ნაკვები
 ვაზი ანგარიშს გლეხკაცს აბარებს;
 ვინც იზარმაცა ზვარის სიბერწეს
 უამინდობას გადააბრალებს.

სმენას ახარებს კოხტად დაწნული
 სტომაქგავსილი გოდრის ჭრიალი,
 ღვინით ნაკურთხი ხალხის გნიასი,
 წალამზე შემწვარ მწვადის ტრიალი.
 ნუ დააყოვნებთ, თორემ ღიპიან,
 ტანდაბანილ ქვევრს გაუშრა ყელი,
 მონატრებია მაჭრის ქოთქოთი
 და თავის პირთან კოკურა სველი.
 შებინდებამდე დულს სიახურლი,
 კვლავ განახლდება, როცა ინათებს,
 ზეიმჩამდგარი საამო შრომა
 ახლა მარანში გადაინაცვლებს.
 6.09.1960 წ.

საარყეში

ცა შავ ღრუბლებს დაუფარავთ,
 დაბლა დნება შემოდგომა,
 რა სჯობია საარაყის
 ცეცხლის პირთან შემოჯდომას.
 მუჭის სიმსხო ნაკვერჩხალში
 რომ შიშხინებს ღორის მწვადი,
 აბა, დაჯექ, მოილხინე,
 ხომ უცდიდი ამ დროს წლამდი.
 მოზრდილ კუნძზე ალაგია
 მწნილი, ხახვი, ბროწეული,
 დროზე, ღვინო არ გამოგრჩეთ
 წინა წლებში მოწეული.
 ჩამოსხედით გრძელ სკამებზე
 აქ მყოფნი თუ მოწვეულნი,
 ყველას ამბორს მიითვისებს
 ჯიხვის ყანწი მოქნეული.
 ჰეი, მწვადი შეანელებთ,
 დააყარეთ ბლომად ხახვი,
 თუ გაცივდეს, გამოცვალეთ
 და შეავსეთ ჯამი ახლით.

გრძელი ზამთრის მოციქული,
 ყინვა სუნთქავს ქარის მაცრით;
 ზურგს სიცივე ესაუბროს,
 ცხელ ღაღარს ფეხებთან დავყრით.
 რა სჯობია საარაყის
 ცეცხლის პირთან შემოვდომას,
 დიდი შრომის შემდეგ ყანწით
 რომ აცილებ შემოდგომას.

6.09.1962 წ.

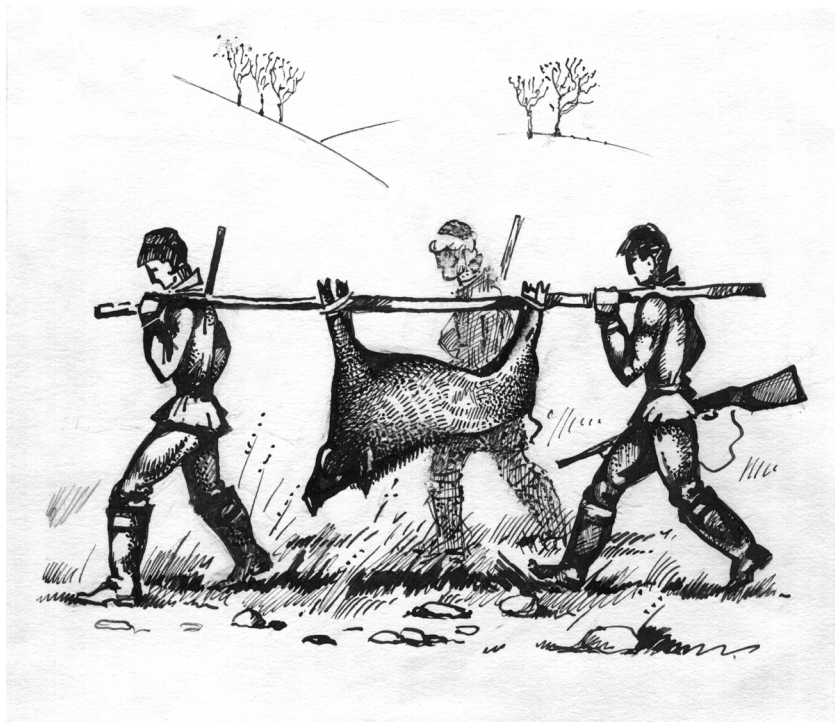
სახაშეში

ასი გრამი არაყი და დანიერული ხაში,
 ჩლიქი ორად გაჩეხილი,
 ქონნალოკი ფაშვი.
 ჩაამტვრიეთ ცხელი შოთი
 თიხის მოზრდილ ჯამში,
 სინარული ჩაგელვრებათ
 ნაბახუსეგ ჯანში.
 მშრალი ცალკე ბლუდზე დადგით,
 დაამატეთ წვენიც;
 ერთი რაა, ხაშს სამობით
 არყის შესმა შვენის.

15.05.1966 წ.

ქეიფი ალაზნის პირას

ალაზნის პირას დაანთეს ცეცხლი,
 გათალეს შვინდის ჯოხის შამფური,
 ხელადას მოხსნეს ჩალის საცობი,
 წინწკლებს ისროდა ცელქი კახური.
 შეწვეს მწვადები, მოხარშეს თევზი,
 ნანადირევი დაყარეს გროვად,
 თამადამ მხარზე გაიღო ყანწი,
 ღვინომ ერთგული ძმაკაცი ჰპოვა.
 გახურდა აზრი, აღელდა გრძნობა,

გატყდა სიფხიზლის ფრთხილი ურდული;
 სიტყვამ ჯვებირზე გადააბიჯა
 და ალაზნისა ჩანთქა დუდუნით.
 ღვინომ დატოვა დოქის სტომაქი,
 ყველა აკურთხა ბახუსის თირსით;
 სვეურას ფეხმორთხმით უსხდნენ ვაჟები
 დროსტარების და ქეიფის ღირსნი.
 თქვეს სიმღერები მამა-პაპური,
 ახლიდან იგრძნეს წარსულის ფეთქვა,
 ასწლოვან მუხებს სთხოვეს მოეთხროთ
 ხმალში კვეთება უამრავ მტერთან.
 ღაღარს ცრემლებით ებრძოდა მწვადი,
 სუნით აქოჩრილ მადას ლესავდა;
 მზეს სადაისო კაბა ჩაეცვა,
 წითლად ანთებულ კალათას კეცავდა.
 ადგა ნიავე, მოედო მინდვრებს,
 ცხელ შუბლებს მისწვდა, კოცნა გაცვალა,
 თამადამ მნათობს ძილი უსურვა,
 და შემართული ყანწი დაცალა.
 ბოლოს ხმაურით დათმეს ქეიფი,
 მდელს დაატყვეს ვეფხვის ტორები,
 გრძნობააშლილნი გაუყვნენ ჭაღას,
 ესალმებოდნენ ხენი ზმორებით.
 მწვანეზე ბლომად იყო გამლილი
 ნანადირევის ძვლები ნამტვრევი;
 შემორჩენოდა ნაფეხურები
 ტყის პირას მთვლემარ რბილ გზას დამტვერილს.
 22.02.1969 წ.

თხოვნა ჟამთასვლის

პაპისეულო ბუხარო,
 პაპისეულო მარანო!
 ჟამთასვლავ, ყველას გამჭრობო,
 მათ არაფერი არ ავნო!
 დაე, ბუხარში აცეკვდეს
 ცეცხლი კვამლით თვალდამწვარი,

ნუ შეგშურდება იმისთვის
 ნალკერდალი და ნაცარი.
 მარნის ბოძებზე ეკიდოს
 ნივრის და ხახვის გალები;
 შევხედო, გული გავითბო
 ტკბილი წარსულის ზმანებით.
 წუთით რომ უკან დაბრუნდე
 და თუ არ დაიზარებდი,
 გამოგყვებოდი, გარდასულ
 დღის ხილვით გავინარებდი.
 მერე თუ გინდა ათმაგად
 გეჯირითა და გექროლა;
 ბედი მრავალი სულდგმულის
 ხან გერღვია, ხან გექსოვა.
 1975 წ.

ალალი სურგილი

მოქნეული შოთის პური,
 ჭიჭლით ღვინო და ყველი,
 სიყვარულის სადღეგრძელო,
 სითბო თავზე საყრელი.
 ანთებული კელაპტარის
 ნაზი ალის ციმციმი,
 ბახუსთან გრძნობაჩაწნული
 საზიარო სიცილი.
 ბინდის პირას ნაზი სიოს
 საამური ხიცინი;
 მეტი გრამიც თუ ვისურვო,
 არ მომაკლდეს სირცხვილი.
 31.07.1970 წ.

მე ის სიკეთე მაჩუქეთ

ცოტა პური, ცოტა ღვინო,
 დუღუკი და გრძელი ბუქნა;

მაშრომე და მაქეიფე,
 ნუ დამტოვებ ბედო მუქთად.
 ქალის ალერსი მაჩუქე,
 მას ვეტრფიო, ბრძენსაც უთქვამს;
 სულ ხარივით ვიმუშავებ,
 ღიმილს ვტყორცნი სულამხუთავს.
 ყველას თავის სურვილი აქვს,
 ყველამ თავის დღენი თვალოს,
 მე ეს სიკეთე მაჩუქეთ,
 ჩემი ჭია გავახარო.
 უღვინოდ ნუ დამიმუნჯებთ
 ამღერებულ სულის ფეთქვას;
 როცა ხელადა გაშრება,
 სუფრისთვის მადლობა მეთქვას.
 ცოტა პური, ცოტა ღვინო,
 დუღუკი და დაღხინება;
 მუდამ საგზლად მქონდეს შრომა,
 – ჩემი ერის გაღიმება.

3.01.1972 წ.

ალაზნის ველი

ალაზნის ველი, მინდორნი ვრცელი,
 მსუყე ბალახზე ნამღერი ცელი,
 აგორებული მღვრიე ტალღები,
 ღვარში აყეფებული ავღრები.
 მთის კენწეროზე მდგარი ქალაქი
 ცისკრის სიმღერას გალობს კარგა ხნით,
 ზოგჯერ ერევა ნისლის ნაბადში,
 გაუფრინდება მინდვრებს გადაშლილს.
 პატარა არის, ტურფა, კეკლუცი,
 სიმაგრედ ჰქონდა იგი ერს უწინ;
 რომ შეიღეწა მტრის ქარავანი,
 კვლავ მაგრადა დგას ის გალავანი.
 გაშლილა ველი ოფლით ნაპოხი,
 ვაზი გახრილა ტკბილი ნაყოფით;

სიყვარულისგან გული იწვება,
 ღვინონაგემი ყანწი იცლება...
 შორს გადაშლილა ალაზნის ველი,
 ძაღლით სიღნაღი გვირგვინად შვენის.
 31.08.1967 წ.

ზამთრის ბოლო

სციოდათ ველებს, სციოდათ გორებს,
 ქარი კი თოვლზე ცეკვავდა,
 კლდის ნაპრალებში გამძვრალი წყარო
 წვეთებს ყინულად ჩეკავდა.
 ტყეს სიცივისგან კრიჭა შეკვროდა,
 ზაფხულის დღეებს ნატრობდა,
 გაცვენულ ფოთლებს მისჩერებოდა,
 მდუმარე გლოვას ატკობდა.
 ზამთარი იყო ქვეყნის მეუფე,
 – აღვირახსნილი ვანდალი,
 დაბობოქრობდა როგორც დამბყრობთა
 დაუნდობელი სარდალი.
 გაყურებული, სიცოცხლე დუნედ
 ზაფხულზე ფიქრით თბებოდა;
 ავი ძაღლივით ყეფდა სიკვდილი,
 ცოდვილი არა ცხრებოდა.
 დროს მოთმინებით თლიდა ნელ-ნელა
 შეუღრეკელი მთა-ბარი;
 ზამთარს გადნობა არ ასცდებოდა,
 გაძლება იყო მთავარი.
 8.09.1964 წ.

ღვარცოფი

ხევი ღვარცოფს დაეფარა,
 ფერდობზე კი ძოვდა ფარა;
 წყალს ბილიკი წაეშალა,

ბონდი მოსპო როგორც ჩალა.
 მწყემსი ჯავრით ხარხარებდა,
 მზესა სთხოვა დახმარება.
 მანაც უთხრა: — არ იღარდო,
 — ცისარტყელა ხიდად გადო.
 ღვარი ცოფს ყრის, გულზე სკდება,
 გაწბილება არ ასცდება.
 ცისარტყელას მისდევს მწყემსი,
 დამბადებლის ლოცვა ესმის.
 ღვარს უშრება ძარღვი ბეჩავს,
 მზე სიცილით სხივებს კეცავს,
 ყეფს ბოროტი სვავი შურით,
 თავქვას ახლის ავი სული.

11.02.1965 წ.

სადაც მდინარე იბადება

სადაც მდინარე იბადება,
 ჯიხვი რქას ილესავს კლდეზე,
 სადაც აღმოცენდა თქმულებები
 ზღაპრის ცხრათავა ღვეზე.
 მთა მთას ეყუდება ცისკენ აზიდული,
 სურთ, რომ ვერ დაიპყროთ არწივმა,
 ზვიადი მღუმარებით დგანან გარინდული,
 ღრუბელმა შეტყვა ვერ აწვიმა.
 გახიეს ნისლები მაღალი მწვერვალებით,
 ცა არის მათი სამყოფი,
 სივრცეში გაჭრილნი კვლავ ზევით იწევენ,
 სიმალეები არ ყოფნით.
 მყინვარს მზის სხივი თლის და აპრიალებს,
 ტყესაც შეუშფოთა ფიქრები,
 მთა გარინდულა ზვიადი ღუმლით,
 ვერ სწვდება ცხოვრების ზვირთები.

29.07.1971 წ.

რიხით მოდის გაზაფხული

ქუხს და, ალბათ, სატაცური
 გამოექცა მიწის საფარს,
 ქუხს და სოკო ცხერის ბინასთან
 თეთრად აბრიალებს ფაფარს.
 ელვა დაქრის, დანავარდობს,
 საზეიმო ცასა სერავს,
 მინდორი ჭრელ კაბას იცვამს,
 გაამწვანებს მათა მწვერვალს.
 რიხით მოდის გაზაფხული,
 დაჟანგულ სიცოცხლეს ფერავს,
 ოცნებების ჯარი მოსდევს
 სიყვარულის ამბებს კერავს.

22.04.1963 წ.

სად გყავს შეილი

საქართველო, გაგიჭირდა ორპირების ხანაში,
 ცოტა დაგრჩა ერის შეილი სპეტაკი და ხალასი,
 სათავეში ბილწი გიდგას, განძს იპარავს, ჩალას შლის,
 მუშტი უნდა დააჯახო იმის მსგავსებს ჩანაში,
 საქართველო, სად გყავს შეილი ამოავლო ღალატში,
 შენ თუ ერთგულებამ შეგკრა, შეგეჯიბრონ ძალაში.

9.03.1999 წ.

ჩემი რჩევა

ჩემი რჩევა დაიხსომე,
 მისით არსად გაგიჭირდეს:
 რა გინდ დიდი ჭირი ნახო,
 არასოდეს გაგიკვირდეს;
 დღევანდელი სალოცავი
 ხვალი და ზეგ გასიცილდეს,
 პატიოსნების მუუფეც
 ერთხელ ბოზად გასირცხვილდეს.

სიმართლის აღმართ-დაღმართებს
 კვერთხის მფლობე კაცი ჭრიდეს;
 ცხვარი ადგილზე ტკეპნიდეს,
 როს ფარაში ვაცი ჭირდეს;
 შეუზეთავი ურემი
 გულსაკლავად აჭრიჭინდეს,
 კოჭლი ტვინის ხელში ენა
 უთავბოლოდ აჭიჭყინდეს.
 სადაც კრუხი მამალს დასდევს,
 იქ წიწილა აწივწივდეს,
 მრუშს უთხარი: – უნამუსო,
 ანგელოზად აწიწინდეს.
 ლაქიობაში რაც კადრეს,
 თავადად ყოფნაში სწყინდეს;
 სხვის ქცევაში გაუკვირდეთ,
 თვით რომ სული წაიწყმიდეს.
 რაც არ მოხდეს გაიოცე,
 თავი ამით დაიმშვიდე,
 ყორანი თუ ხატად ნახე,
 მიდი, ლოცვით განიწმინდე.
 1974 წ.

ბელურას ჩივილი

ერთი ბელურა ტიროდა,
 შევეყარეო ხათასა,
 გული ვერაფრით მოვუბე
 იმ გაუმადლარ კატასა.
 დამდევს, სიცოცხლეს მიწამლავს,
 არ ვიცი ბარტყი სად დავსვა,
 მეზობლები შემიჭამა,
 ყოველდღე ვუცდი ავდარსა.
 ღმერთმა ის თავვისთვის შობა,
 ჩემთვის რატომღა გათარსდა;
 მიმინოც მტრად გამხდომია,
 ათასი ჭირი სხვა და სხვა.
 იქნებ ინებოს უფალმა,

ჩემთვის მგლის სისხლის გადასხმა,
 ცოტა ხანს ნომ გავიგებდი,
 მტაცებელი შარს რადა სვამს.
 მაშინ იქნება ვწვეოდი
 აზრს ჭეშმარიტს და მართალსა;
 ზაფხული სიცხით რად ხარობს,
 ყინვა რად ახლავს ზამთარსა.
 ერთი ბელურა ჩიოდა,
 შევეყარეო ხათასა;
 წუთისოფელს ვერ გაუგო
 რა ოინებსა ხლართავსა.

30.11.1960 წ.

ადიდეთ რწმენა

შვების დარბაზში მოვისმინე სიტყვა გულისა,
 მზე იცინოდა, მოსპო სევდა აღსასრულისა;
 თვალწინ სულ ცხადად გადაიქცა ჩემი ნატვრა და
 სიმართლის ყალბით გამარჯვების რწმენას ხატავდა.
 იყო ზეიმი ცად აჭრილი სიყვარულისა,
 მუშტად შეიკრა, აბობოქრდა სუნთქვა სულისა,
 გაიფანტა და სადღაც გაქრა სევდის ღრუბელი,
 ბნელი დაიწვა, აღმაფრენის დილას ვუმღერი.
 მალალ გრძნობებზე ლოცვას დავთეს ხალხთა მოდგმაში,
 მივალ მეჩეთში, სიონში თუ სინაგოგაში,
 ვემთხვევი ქრისტეს, მუჰამედის და ბუდას ხატებს,
 ვირწმუნებ ყველას, თუ სიწმინდის სითბოს შემმატებს.
 გულში ჩავიკრავ მუსულმანს და მზის აღზე მლოცველს,
 დიდი იმედი ძმობის ძალის ნათელ გზას მომცემს;
 პატივისცემით თავს დავუკრავ ზანგსა თუ არაბს,
 ადამიანო, ერთმანეთის დარბევა კმარა!
 ხელი ხელს მივცეთ, მოვიხმაროთ ბუნების ძალა,
 მენს არ გვიგზავნის, გვათამამებს განგება სანამ.
 იმედის ფიქრი გრძნობის სიმებს ესალბუნება,
 ადიდეთ რწმენა თუ სიკეთეს ემსახურება.

22.02.1964 წ.

წადი იბრძოლე

თუ სისხლის სუნი არ გიგემია,
 თუ არ ყოფილხარ ჯალათის კარზე,
 თუ მკერდზე არ გაქვს ნახმლევის კვალი,
 მაშინ ბრმა ბრბოსთან თავს იქებ რაზე?!
 თუ ნებისყოფას აწრთობ ბნელეთში,
 ათას ჭირვარამს შეხვდები გზაზე,
 სიმართლის ტრფობა სიკეთეს შეგძენს,
 მალამოს მოგცხობს მწველ გულის ბზარზე.
 წადი, იგემე ქაჯთან ჭიდილი,
 ნახე უკვდავთა საქმე დიადი,
 ნახე ერისთვის გულანთებულებს
 როგორი ძალით ებრძვის წყვედიადი.
 7.05.1995 წ.

თუ

თუ შეგელება სისხლისფრად ზეცა,
 თუ თვითონ ცრემლიც სისხლის ფერია,
 თუ აიწყვიტეს ნადირკაცებმა
 და თავის ჰიმნად სირცხვილს მღერიან,
 თუ დაგატეხეს თავს ძალადობა,
 არ გინახია, როცა ჯერ ია,
 თქვი, რომ მართალი ბევრი მომკვდარა,
 თქვი, რომ ახლა კი შენი ჯერია.
 1985 წ.

დაკოდელი ბულა

ბულა ვერ მოთოკეს,
 ადგნენ და გაყიდეს,
 იმ სხვებმა დაკოდეს
 და ტვირთი აჰკიდეს.
 საჭურის ვნებებს ვერ
 უშლიან ქალები,

მიათრევს უღელს და
 დროს ფლანგავს მთქნარებით.
 წაართვეს კაცობა,
 მოუკლეს ოცნება,
 გადაივიწყეს
 ლამაზთა კოცნებმა.
 გაუქრა ცეცხლი და
 სიცოცხლის ხალისი,
 გოდებას წააგავს
 ბღაველის ხმა მისი.

1960 წ.

ორი კამეჩი

მიჭრიალებდა კენტად ურემი,
 შიგ ება ყვეარი კამეჩი;
 კოფოზე მჯდარი კაცი ღიღინებდა
 ბნელ და უმთვარო ღამეში.
 გზაზე არ წუხდა, კამეჩებს ენდობოდა,
 სახლის მისამართი იცოდნენ,
 შაკები იყვნენ, მაგრამ კეთილები,
 სიბნელეს დღესავით იცნობდნენ.
 არა ჩქარობდნენ, ცოხნით ერთობოდნენ,
 დროს მისდევდნენ, არ ასწრებდნენ,
 ნაწრთობი ქედის იმედი ჰქონდათ,
 რომ სუყველაფერს ასწევდნენ.
 კაცი არხეინად ურმულს მღეროდა,
 სწამდა, რომ ეშმაკიც არ ერჩის,
 რადგან გვერდით ყავდა დაუზარელი
 ორი ერთგული კამეჩი.

25.08.1976 წ.

მრუდე გზაზე

ცივი კერა, ცივი გული,
 ბოღმით მთვრალი გაზაფხული,

გალიმება ნაღვლიანი, მგელკაცისგან დაზაფრული.
 მზე ღრუბლისგან გამოხრული,
 მთვარე ღამეწამისხმული;
 ამ ცხოვრების მრუდე გზაზე
 ხორცთან ერთად წვალობს სული.
 25.04.1991 წ.

ხსოვნას ასცდება

დაუნდობელი ბრძოლის შემდეგ დაწყნარდა ველი,
 ცრემლი ნავარდობს, სისხლმა დააღბო მინდორი ვრცელი,
 შეუღრეკელი ვაჟკაცები უსულოდ წვანან,
 ამათ მკერდებზე შენაბდიანი ყვავები ჩანან.
 გუშინ კინაღამ შეარყიეს უღრეკი მთანიც,
 დღეს კი ყვავთაგან ვერ დაუცავთ ბეჩავებს თავი;
 მათი მახვილის მცხუნვარება თვალს სჭრიდა მზესაც,
 დღეს იმავე მახვილს მიწა იხუტებს და ჟანგი შეჭამს.
 დრო დროს მიჰყვება, ამ მძიმე ამბის კვალიც გაცვდება,
 როგორც ყოველთვის, ეს მოგონებაც ხსოვნას ასცდება.
 ახლა უსულო ვაჟკაცის მკერდზე დახტუნავს ყვავი,
 სისხლით გაპოხილ მინდორზე კი სიკვდილი ყვავის.
 19.01.1963 წ.

გაყალბებული ცხოვრება

ატირებული გულისთქმა,
 ღვინო ქცეული ძმრად,
 დღეს მტრობით გზარეული,
 ადრე ნამყოფი ძმად.
 ენა ავ-კარგის გამრჩევი,
 ენა ქცეული ძვლად;
 კაცი – სიმართლის ლამპარი,
 უსამართლობის ძღვნად.
 მამულის დედად გაზრდილი,
 მამულის მკვლელის რძლად;
 სიტყვა ფოლადზე მაგარი

გადაქცეული წყლად.
 იმდღის ცრემლად დადნობა,
 ცრემლი – სიცრუის რწყვად;
 სულების გალატაკება,
 ცხელი გულების წვად.

1996 წ. მარტი.

მთაზე ციხე

მთაზე ციხე მზერით ვიხმე,
 ღრუბელს გოდოლზე რომ იხვეს;
 წყარო ხავსიან მკერდს უბანს
 სისხლის ღვრა რომ ახსოვს იმ ხვეს;
 შავი ურდო ხმლით რომ კაფა,
 შავი მიწა კორტნის იმ ხელს;
 ერის წყლულებს რა მოარჩენს,
 ბრძოლის ჟინი თვალს არ იხელს.

22.06.1996 წ.

მუხთალი წუთისოფელი

ლომის გალიას მიადგა ძაღლი,
 ირგვლივ იხტუნა, გაინავარდა,
 ფეხი ასწია, ზედ მიაშარდა,
 სინდისის ძარღვი დაიავადა.
 ნადირთა მეფემ მწარე ღიმილით
 ძლივს შეატოკა თავი ავადა;
 წუთისოფელი ბრმა და მუხთალი
 კი მიგორავდა თავისთავადა.

11.05.1990 წ.

დიდება დედებს

დიდება მერცხალს!
 დიდება ზეცას!

კამკამსა და ლურჯს;
 დიდება ნატვრას
 – ბუნების მხატვარს,
 დიდება იმის ფუნჯს!
 სიცოცხლის მჭედლებს,
 დიდება დედებს!
 ვისაც სიკვდილი სძულთ;
 სიკეთის ნავარდს,
 ყველაზე მთავარს
 ნუ დავუხურავთ გულს.
 სულის სილაღეს,
 სხივის სიმრავლეს,
 სიმართლეს ვგრძნობდეთ სულ;
 დიდება დედებს!
 დიდება ედემს!
 დიდება კეთილ სულს!
 ასე იქნება,
 მითხრეს ფიქრებმა,
 აღარაფერი მძულს!

12.01.1965 წ.

ნიკალას

ვილაც მეუზოვემ კაცი ბუმბერაზი
 კიბის ქვეშ გარდაცვლილი ნახა,
 სხვა სამი მოიხმარა, საფლავი გაუთხარა
 და დაფლა როგორც გლახა.
 ბორცვი მოასწორეს, ჯვარიც არ აღირსეს,
 გაუყვნენ დაცინვის ხარხარს,
 საკლავს ვინ ჩივის, ჭიქაც არ გაღუქციეს,
 ცხედარი შეატოვეს მარხვას.
 დიდი ბუმბერაზის საფლავი დაიკარგა,
 რა ვუყოთ, პატრონი არ ყავს,
 მისი ნახატები ერის სადიდებლად
 უკვდავების გზას გაჰყვა.

21.11.1988 წ.

თემიდა არ ჩანს

ქვითკირის კედელზე სანთელი ციმციმებს,
 ზედაშე ღვინის მსმელს ელის,
 ვიცი მე, ერთხელაც სათქმელი იცინებს
 მოძღვარის, სიმართლის მთქმელის.
 მუხლმოყრით, თავდახრით, უსიტყვო ლოცვაში
 დრო დნება, თემიდა არ ჩანს;
 მუხთაღმა მედროვემ და ძმანი ხოცა შინ,
 სამშობლოს მზის სხივი ძარცვა.
 სიმართლის რწმენაზე ძლიერი რა არის?!
 დიდება იმედის მარცვალს!
 მომმეთა წამება შერჩება არავის,
 ბინდისფრად უყუროს მან ცას!
 2.04.1999 წ.

დარიგება

ფეხი აუწყე თაობის სუნთქვას,
 ეგოისტობას არ ენდო მუხთაღს;
 დინჯად მიიღე ბედის ტრიალი,
 თუ გადნობს ტანჯვის ბრძმედი ტიალი;
 ეგ გული, აწრთე, მორჩილი ნუ ხარ,
 ძლიერ მედროვეს სიმართლე უთხარ;
 გინდა დაგწიხლონ, არ გატყდე სულაც,
 იცოდე, ამით მათა სპობ სრულად.
 ბედნიერი ხარ, გჯეროდეს, მაშინ,
 როცა უდრეკის ღიმილი გაწვიმს,
 მტერს დაუტოვე ღვარძლი და შური,
 შენ კი სულ გრძნობდე სიკეთის სურვილს;
 ამაყად იტყვი, მართლა კაცი ხარ,
 სინარბის სურვილს როცა დაწიხლავ.
 ჭიანჭველასაც, გთხოვ, ნუ გალახავ,
 სიკეთეს სდიე მუდამ მხარდამხარ;
 არ შეგაშინოს ჯერის დანახვამ,
 იმქვეყნად წადი ბედის თანახმად.
 1982 წ.

ცხადსიზმარა

ქიზიყო, გნახე შენმა შვილმა ახლა სიზმარში,
 მძიმე ბორკილი აღარ მედო, ვიყავ სიღნაღში:
 ციხე-გალავანს მოსდგომოდა სპარსთა ლაშქარი,
 ხალხში ვერიე, ხელში მეპყრა ბასრი ლახვარი;
 ჭირგამოვლილი და მომხდურის ძვალზე ნაწრთობი
 სხივს აცეკვებდა მოძალადის სისხლით ნათრობი.
 მტერს დოგა-დოგა დაემგერა უდრეკი ჯვარი,
 თავისუფლება იყო მისი ხატი და ჯვარი.
 ვერ შეურიგდნენ დამპყრობლებს და სახლში თავადებს,
 ყველა დაღეწეს, ყველა მოსპეს, ყველა დაადნეს.
 ჰე, ქიზიყელო! თუ მუხთალი ტახტზე დაგისვენს,
 შენი ჯიშისა და ჯილაგის ბორგვას არ ისმენს,
 თუ სისხლით მომკილ სიყვარულის რწმენას დაგისვენს,
 მშობლების თასში სიყალბე და წყვეა დაგისვენს,
 არ მიატოვო უდრეკობა ცეცხლში ნამგზავრი,
 რომ როგორც მომხდურთ, მედროვეთაც დასცე თავზარი!
 ყვარყვარესი და შადიმანის მსგავსი ათასი
 არ გაიკარო მაგ ნაწამებ კუთხის მართვაში!
 შენ თვით შახ-აბაზს გაუწბილე გულში ნადები;
 ასჯერ რომ მოკვლან, ასმეერთედ ფეხზე ადგები.
 თავისუფლება მკერდზე ხანჯლით დაგიწერია,
 ვეფხვის ჯიშისავ, დამონება არ გიწერია!
 ხარვივით ქედზე თუ დაგასვენს მუხთალი ისევ,
 სუყველა ერთად და ცალცალკე მოიტუნს კისერს!
 ... გამომეღვიძა, ხელზე ისევ მედო ბორკილი,
 ვიყავ დაღლილი, ნაწამები, ტანდაკონკილი;
 თავქვე გარბოდა მედროვეთა მთელი ამქარი,
 უკან მისდევდა ქიზიყელთა ქვა და ხახარი.
 15.02.1987 წ.

დღეს ასე არი

პირველყოფილი ადამიანი,
 პირველყოფილი ფიქრი,

პირველყოფილი კბილების ღრჭენა,
 პირველყოფილი წიხლი.
 მეფედ ყოფილის მზის ჩასვენება,
 მეფედ ყოფილის მოთქმა,
 მეფედ ყოფილის გამათხოვრება,
 მეფედ ყოფილის მოთხრა.
 დიდების ლტოლვა ყალყზე შემდგარი,
 დიდების ცხენის კბენა,
 დიდების რაშზე ამხედრებულის
 დიდების ძალით ღრენა.
 დღეს ასე არის, ხვალე კი ისე,
 ხან ცივა, ხანა ცხელა;
 დიდების მხესთან ფუჭი სტუმრობა
 ჯილდოდ მიიღებს წყენას.
 29.04.1991 წ.

პირველი სიმღერა

შენი პირველი სიმღერა მხიბლავს,
 თან დავატარებ ჰანგების ნაღველს;
 გულს შემოუნდა სიცოცხლის მაცნეთ,
 გრძნობას მიშფოთებს სევდაზე ნაგებს.
 ხეებს ველარ დავითვლი, ნაცნობებიც გამქრალან,
 ენაგადარაზული კანიბალის კართან ვარ;
 ამ სიმღერის ჰანგებზე დუნე სისხლი გამთბარა,
 სიყვარულის მეუფე ოცნებებით დამთვრალა.
 ნიავი შენზე მეჩურჩულება,
 მე ერთგულების სალოცავს ვაგებ,
 ფიქრებით განვლილ წუთებს ვიხსენებნ,
 და ყვავილებად ხსოვნაში ვაბნევ.
 რაც დამშორდი, იცოდე, სალი კლდე დამაფარეს,
 მუ სულ მაღლა ავდივარ, მტერს როგორ გავახარებ,
 იმედებზე გაზრდილი ღხენით მივალ სახლამდე,
 ბრძოლას ბევრს გადავიხდი, სანამ კიდევ გნახავდე.
 აგერ, ნიავი უკვე მობრძანდა,
 წერილს გიგზავნი, ჩემი ხელია;
 კოხოვე, გადმოგცეს თბილი განცდები,

პასუხს დაუცდი, შენი ჯერია.
 გადავლახავ მთას და ბარს სიყვარულით დამწვარი,
 ნელი ცეცხლით ვთავდები, შენი ტრფობის მარცვალი,
 შემოგწირავ ამ მკერდში გულის ძგერა რაც არი;
 თუ ვერ მოგწვდე, დავიწვა, აღარ დავრჩე ნაცარიც.
 მე ის პირველი სიმღერა მხიბლავს,
 გულს კაემანის ბორკილი ადევს;
 არა მშორდება შენი ტკბილი ხმა,
 ახლაც აქ არის, ღიღინით ამდევს.
 28.04.1985 წ.

გულების ოინბაზი

თვალეები ნაწვიმი, ტუჩები მარწყვივით,
 ცელქი ნიავის სუნთქვა,
 ძეწნის ტანავ და ბროლის თითებავ,
 სიყვარული ხარ სუმილად.
 ნაზი, ნარნარი გელის გოგმანო,
 მოფერებაზე ბრაზობ;
 უიმედობის ცეცხლით დადიხარ
 გულების ოინბაზო.
 ვით ფუტკრის დედა, ერთის ერთგულო,
 რაზე გამწირე რაზე!
 წმინდანად დარჩი, მე კი გამიშვი
 გაწბილებათა გზაზე.
 1979 წ.

სოფელი ტიბანნი

გელიქის ხევის პირას,
 სადაც თავდება ნისლი,
 სიცოცხლის ძარღვის ფეთქვად
 სოფლის დუღუნი ისმის.
 აქ დაუდვია ბინა
 ხალხს კეთილსა და მართალს,
 დაუბერტყია უხვად
 ცივგომბორს თავის კალთა.
 წინ გადაშლილი ველი,

– ზღვასავით ფართე ზვრები,
 უკან გორების მწკრივი,
 შიგ შენიზნული გზებით;
 თვით მონასტერი ხირსის
 მოჩანს ყოველი მხრიდან,
 პირველად მის წვერს ხვდება
 სხივი ნატყორცნი მზიდან.
 ზარების ხმაზე ლოცავს
 ქართულ ჯიშსა და ჯილაგს,
 ქიზიყის მაღლი აწვიმს,
 ეტრფის სამშობლოს დილას;
 26.07.1964 წ.

წერილი დილეგიდან

ვწერ გულის წვენით, გიგზავნით წერილს,
 ნუ გეგონებათ ნაკაწრი მწერის;
 თუ მაფარია თავზე ქვა ტინის,
 მაქებს ნამუსი და არ დამტირის.
 სიმართლის თქმისთვის მერგო ვარამი,
 რასაც ვბუბუნებ კვნესა არ არი;
 ერთხელ სათქმელი ორჯერ არ ითქვას,
 თუ არ უხდება მოსძვრეს თავი თმას.
 ზედმეტი სიტყვა არა მჭირდება,
 დღევანდელი ხვალ განაცვილებს.
 სირცხვილს შერჩება ღვარძლის ბორკილი,
 ხარბი მოახრჩოს თვითონ დრომ რწყილი.
 მე სიყვარულმა გამამღებინა,
 მედროვე სისხლით გამამღებინა.
 გაზაფხულს ვუცდი როგორც ენძელა,
 გრძელი ზამთარი, ვფიცავ, მეძნელა.
 ნათელ ოცნებებს უწყვეტ ღამით ვთვლი,
 უფალო, კვნესას, გთხოვ, ნუ დამითვლი.
 ბალღამით სავსე თასი დავცალღე,
 რომ დადგეს ჩემი ჯერიც, მაცალღეთ!
 ვწერ გულის წვენით, იმედით ჭრელით,
 სიცოცხლის რწმენით ღადარზე ცხელით.
 1985 წ.

დამშეული ქალაქი

ყვაების გუნდმა გადაუფრინა დამშეულ ქალაქს,
 წვერმოშვებული მამაკაცები აღარ სცნობენ დამთხვეულ დალაქს.
 სანაგვე ყუთში მაწანწალა ძაღლებიც ვეღარ იქეჩებიან,
 ფერდებდავსილნი, მოწყენილან, ძალღურად ვეღარ იყეფებიან.
 ვილაც ბენიერს დასიზმრებია ადრინდელი ძეხვის ნაჭერი,
 მიბანცალებს ეკლესიაში, აღარავენ ჰყავს ფეხის დამჭერი.
 მთვარეც ამოდის ძველებურად, მზეც კვლავ ანთია,
 ღალატის ხელით რაც დაკვარგეთ, ხვალ-ზეგ დათვლიან;
 22.08.1992 წ.

ღმერთები შეშფოთება

ღმერთებმა შექმნეს მსჯელობა,
 გათავხედნენო მოკვდავნი,
 სიკვდილი შეუკოჭიათ
 ძალით და არა მოქრთამით.
 უკვდავად გადაქცეულან,
 ღმერთებად თავსა თვლიანო,
 განუდგნენ სალოცავებს და
 ჩვენს კუთვნილ თასსა სცლიანო.
 დროზე ვიღონოთ საცდელი,
 ბზარი გაუჩნდა დიდებას;
 თუ ყველა უკვდავი გახდა,
 მაშ, ღმერთი ვილას სჭირდება.
 ან ლოცვა რაღად უნდათ და
 ან ეკლესია მრავალი;
 ვეღარ ვიხილოთ ბეჩავი
 წყალობისათვის მავალი.
 რით გავაკვირვებთ, რას მივცემთ,
 თუ არაფერი დასჭირდათ;
 ყველა რომ ღმერთად იქცევა,
 ღმერთობა მაშინ გაჭირდა.
 დროზე უშველეთ თანატოსს,
 სიკვდილი თესოს კარდაკარ;

პანდორამ ჭირი უმრავლეთ,
 იაროს იმის კვალდაკვალ.
 სულ ამ ტანჯვაში ვამყოფოთ,
 სიცოცხლის სუნთქვა იმწარონ;
 რაც უფრო გაუჭირდებათ,
 მით ჩვენი ძალა იწამონ.

1.08.1965 წ.

სკამზე მჯდომი

სკამზე მჯდომი ლომსა გეგხარ,
 უმისოდ ხარ ჭიაყელა;
 ამ წესით გამოიცნობა
 ძალა პოსტზე ჩია ყველა.

26.12.1964 წ.

გაუთავდება მზესაც საწვავი

გაუთავდება, ალბათ, ერთხელ მზესაც საწვავი,
 უსასრულობას შემორჩება როგორც ნამწვავი?
 დაეკარგება მთვარეს ეშხი მისგან ნაბოდი,
 ჩამოეშლება სილამაზე როგორც ნაბოდი.
 ბევრს მოეშლება მისი მაღლი შვებად ნახარი,
 ბნელეთი შეჭამთ, გულს გაუპობთ ავი ხარხარი;
 ბედნიერებას ავბედობა ცივ ლოდს დაადებს,
 მზის თანამგზავრებს ერთად შეყრის, ერთად დაარბევს.
 სადღაც ახალი და კაშკაშა მზე კვლავ გაჩნდება,
 ვილაცას მისი მხურვალეებით ისევ დასცხება,
 თავის მიმდევრებს სხივის კონებს გაუნაწილებს,
 სხვას კი დაბუგავს და სიცოცხლეს გაუნაპირებს.
 გვჯერა, რომ ერთხელ დაელევა მასაც ნათება,
 თანამგზავრების ოცნებებიც ისევ ჩაქრება...
 სამყარო სუნთქავს, არ თავდება წრედის ტრიალი,
 ბოლოს კი ყველას გააწბილებს ბედი ტიალი.

1984 წ.

მტკვარს

მტკვარო, მტკვარო! ენა მტკენარო,
 ხან მწარეც და ხან დამტკბარო,
 ჟამთა სვლასავით ნატარო,
 ხან შმაგო და ხანაც წყნარო.
 ისტორიის მოწმე წყალო,
 საქართველოს მტრებზე მწყრალო,
 მიხვალ, მიხვალ არ თაგდები,
 ქართველს იცნობ სათავემდი;
 ბორგავს, შფოთავს შენი მკერდი,
 შიგ წერია ქართლის ბედი,
 ბევრი ნახე, ბევრსაც ნახავ,
 ძველს აგროვებ, იმკი ახალს;
 ჟამთა სვლის ბილიკზე დახვალ,
 ტალღის ბუტბუტს ოხვრას ახმარ;
 ცრემლით ალბობ კედლებს გამხმარს,
 ერის უკვდავებას გავხარ.
 მტკვარო, წარსულ ბელზე მწყრალო,
 როდის უნდა გაიხარო?!
 იდინე, არ დაიღალო,
 არასდროს არ დაიგვალო.

1970 წ.

ალარ გვაქვს პირი

გასჭირებია სიმართლეს
 და ცხელი გული ჩამქრალა,
 ერს გაუშავდა სინათლე,
 ლალატს ვერ უგებს სათვალავს.
 დაცხრა ვნებათა ამბოხი,
 ხალხი მოწამლა ძმართავამ,
 პერანგი ოფლით ნაპოხი
 უმუშევრობამ გათვალა.
 ჭაობის შმორად ქცეულა

სისხლი დუდილის ჯიშისა;
 დაგვაბეჩავა გრძნეულმა,
 შვილმა ვაის და ვიშისა.
 შიმშილის კლანჭში ფართხალებს
 ტყვე უთავბოლო შიშისა,
 მონებად წელში გაგვხარეს,
 აღარ ვადგებით შინ შვილსა.
 ტრაბახობს ნაცარქექია,
 წვენი გამდენი ქვიშისა,
 შინ შარის კვანძის გრეხია,
 უცხოსთან მსმელი ფიშისა.
 აღარ გვაქვს პირი, აღარ გვაქვს
 იქ წინაპრებთან მისვლისა,
 ცოდვებიც ხვნეშით გადაგვაქვს
 მეორედ მოსვლის რისხვისა.
 გვაწვალებს ვინმე მასხარა
 კულქიცინების მთავარი,
 ქვეყანა ღვარძლით დასვარა,
 სახლს ააგლიჯა ყავარი.
 ცხვრებს დაამსგავსა ჯილაგი,
 ჯიში ალგეთის მგლებისა,
 შესწევს უნარი დილამდის
 ჩვენი დარბევის წყლები სვას.
 ჭოტი გაურბის სინათლეს,
 ბილწის ნილაბიც გაცვდება,
 ვერ გაექცევა სიმართლეს,
 ხალხის რისხვა არ ასცდება.

18.12.1997 წ.

როცა ურემი გადაბრუნდება

როცა ურემი გადაბრუნდება,
 როცა ხარებსაც მოსტყდებათ რქები,
 შველის მაგივრად ლანძღვად იქცევა
 ადრე უკან რომ მისდევდა ქებით.

დიდ წინაპარს სული ეწვის

ზვავს ებრძოდა გაზაფხული,
 ზამთარი მის ძარღვში თვლემდა,
 ბედისწერა დაზაფრული
 აღმა-დაღმა ბოლთას სცემდა.
 იმედის ღლე დამშეული
 უსაქმურად ამთქნარებდა,
 მუხა მუმლებდასეული
 სათქმელს ვეღარ ამთავრებდა.
 ღალატისგან დაკბენილი
 კაცი ღლეს ღამეში ცვლიდა,
 ბოროტებით მაკე რწყილი
 სისხლში ღვარძლს და ბოლღამს ცრიდა.
 პოსტის გლახა იყო მტერი,
 ქცეულიყო კაცი მხეცად,
 ხრამში იწვა ღვარძლის მტვერი,
 ცხვრის წინ იღვა კაცი ბეცად.
 სოფელს გლეხი უტიროდა,
 ქალაქს კიდევ საქმე მუმის;
 ქროდა ქარი უტვინოთა
 თვალთმაქცების სათაგურში.
 ღვარძლი ნავავს აბურთავებს,
 შესაწვავად შამფურს თლიან,
 ზეიმი აქვთ მუნთალ თავებს,
 დასასჯელთა წუთებს თვლიან.
 დიდ წინაპარს სული ეწვის,
 იმის ნათელ ნატარს ცრიან;
 სიტყვა საქმეს თუ არ ერწყმის,
 ვერ გაიგო რა კაცია.
 ყველა თურმე იმას იმკის,
 რაც უხნავს და უთესია;
 არავის არ სჯერა იმ ყმის,
 ვინც ხალხის მტრის უბეშია.

2007 წ.

დაბადება

ველოდები მომავალს,
 ის დედასთან იცდის,
 გული დნება ალერსით,
 მან ეს ჯერ არ იცის.
 ატოკლება აკვანი,
 მძივი დაჰკრავს ზარებს;
 ბოროტ სულებს გავრეკავთ,
 გადავრაზავთ კარებს.
 ბავშვის ტირილს მოვისმენთ
 და დედის ტკბილ ნანას,
 ყველა კერას ვუსურვებთ
 ლხენას ამისთანას.
 უკვე ვხედავთ ერის შვილს,
 ჯანმრთელს, სულთი ძლიერს;
 პასუხს მისცემს ყველას
 ურცხვს და გუდამშიერს.
 აკვანი კი ქანაობს,
 მომავალი მოდის;
 იბუმბლება მართვე,
 მოვიცადოთ დრომდის.

1976 წ.

მარადიულ იუდას

კაკანით დადიხაირ,
 კაკაბზე მარდი ხარ, როცა გძინავს,
 მწყრალო ნამუსზე,
 დალატობ მამულზე ლოცვა-წირვას.
 მშობლის დარდი ხარ,
 ძუობ, ხვალი ხარ სიზმარში,
 მხარე დაგვიხარ,
 ჭია გაგიხმარს ქინძ-ძმარში.
 გიჭერს ფინთი მხარს,
 მძიმე ტვირთი ხარ დედამიწის;

ისე შენ ცხონდე,
 სად რა შესცოდე, ყველამ იცის.
 ვიცოდით რაც იყავ,
 სამშობლო დაგვიყავ, გაგვაწბილე,
 ურცხვო, ავსულო,
 ზვალ კი წასულო, გაგაცილებთ.
 გიცნობთ ბინდიანს,
 ღმერთი დიდია, გაგისხენებს;
 ვინც კი აწამე,
 ვინც კი ამწარე დაისვენებს.
 1996 წ.

მეგენახე

სოფლის თავზე სხივი ცეკვავს,
 სიო ძეწნის ტოტებს ლოკავს,

დაუვარცხნის გრძელ დალალებს;
 ალვის წვერი დინჯად ტოკავს.
 მზე ამოსცდა კავკასიონს,
 დათოვლილი ზურგი ბზინავს.
 მნათობს შერცხვა, გააწბილეს,
 ვერ მოუსწრო გლეხკაცს მძინარს.
 დილაბნელზე ჩადგა ზვარში,
 ვაზებს აფრქვევს ოფლის წვიმას;
 ჭიგოს დგომა შეუსწორა,
 ხან დაშვებულ მათეულს ჭიმავს.
 პირნალესი მძიმე თოხით
 შალაფაზე ინადირა;
 სწორედ შესვენების ჟამზე
 შეეგება მზიან დილას.
 ქოხის წინ, მუხის მრგვალ კუნძზე
 ჩამომჯდარმა ინაწილა;
 უშობლის რქით შესვა ღვინო,
 გაიხსენა ყველა წვრილად.
 პაპის ხსოვნას მოეფერა,
 მერე ცოტა მოიწყინა;
 ჩალის ტახტზე წამოწვა და
 თოხი გვერდზე მოიწვინა.
 გრძნობა დაცხრა, ოფლი გაშრა,
 კვლავ შეუდგა საქმეს თვისას;
 ბრინჯაოდ გამოთლილ მკერდზე
 ათამაშა სხივი მზისა.

17.02.1965 წ.

ყვარყვარეს ზეიმი

ახლა მე რა მაშინებს,
 ახლა მე რა მაწვალებს?
 ხარბი უმ ხორცს ჯამში დებს,
 ბილწი ლოშნის წაწალებს.
 განთიადი არა ჩანს,
 მრუში იწნავს წამწამებს;
 მგელმა ფარა გაძარცვა,

მწყემსი მასთან წანწალებს.
 მხატვარი ფერს ვერ იჭერს,
 გვალვას ფუნჯით ამწვანებს;
 თავზე გვაქცევს შტერი ჭერს,
 გაჩენის დღეს ამწარებს.
 სამშობლოს ვინც გაუფრთხა,
 უცხოეთში წკავ-წკავებს;
 ვერთხას სახლი დაუხრავს,
 კატა არსად ჭაჭანებს.
 ლალატი წვეს ლოგინში,
 ზეიმი აქვს ყვარყვარეს,
 ნათელი დღის ლოდინში
 ღორი ჩიჩქნის საყანეს.

10 ივლისი 2009 წ.

ავტორი თავის თავს

ფიქრები ორად გაპობილი,
 დილეშის კარზეც კლიტე,
 სიავე ცოფით კმაყოფილი
 ნაწამებ ჯანზე გიტევს.
 შარბათის შეგრძნება დაგიკარგავს,
 გამწარდა ამქვეყნად ყოფნა,
 დედოფლად შემორჩა თავი კარავს,
 ადგილი აღარ გაქვს სოფლად.
 ეგ თავი ვერ გშველის სიკეთის ტყვეს,
 თუ გინდა, ახალე ქვაზე,
 შენი ბუნაგი ციხედ გიქე,
 განგებამ გაგწირა რაზე?!
 სად წახვალ, ვის ნახავ, ვინ გიშველის,
 რა ტვინმა დაგიგო მახე?!
 თვალეებში ჩაგიდნა ბინდის ფერი,
 ფილტვები ამრავლებს ნახველს.
 გიჭირს და აზრებიც დაგეფანტა,
 მოკეთე შენს ჭირს ვერ ამხელს,
 კენესაზე გოდება დაგემატა,
 მჭლედ შერჩი საკუთარ სახელს.

გაცივდა სიცოცხლის ბოლო დღეთა
 ოცნებით ნაგები სითბო;
 სატანის ღვარძლი დაგეწვეთა,
 იწვი და შველას ვერ ითხოვ.
 24.12.1997 წ.

პარლამენტარ ვირთხას

პარლამენტში შემძვრალ ვირთხას
 თავი მოაქვს ლომადა,
 საქართველო ეჩვენება
 კატლეტად და ლომადა,

– ჭამით კბილების მოცვეთა
 „თუქჩიბაში“-ს შრომადა;
 მუცელმერთას ბიუჯეტი
 არ ყოფნია ძლომადა.

თბილისიდან ქართველების
 აყრის ებებს გასაღებს,
 საამაყო ქალაქელებს
 „მიკირტუმაღ“ ასაღებს.

ბიზნესი შვილს ჩააბარა
 ჭერია თუ ჰოლია,
 დამცინავად ეცინება,
 გვაბითურებს ჰგონია.

კანონს ადგენს, დაინიშნა
 საარაკო პენსია,
 მამულის წინ ვალმოხდილნი
 უპენსიოდ კვნესიან.

უფროსი თაობის მოთხრა
 მისი ყოფის წესია,

სასიკეთო შრომით დამდნარს
 სუპს შეახვრეპს მესიას.
 გაჭირვებულ კაცს ვერ იტანს,
 მისი მოთქმა ახარებს,
 მუქთახორებს ანებივრებს,
 სპობს მომავალ სახარეს.

საქართველოს ჭირად ექცა
 მისი აცა-ბაცია,
 მხოლოდ თავის კუჭზე ზრუნავს,
 რა ქნას, ქონდრის კაცია.

სანთელს ანთებს, პირჯვარს იწერს,
 მოღის ჭიას ახარებს,
 სატანად ქცეული სულით
 ერის წყლულზე ხარხარებს.

15.04.2007

* * *

მიეცით ტრიბუნა, დაუდგით ფლავი,
 აჭამეთ ხინკალი, – ქინძმარში ღლავი;
 ხალხის გოდებას რა თავში იხლის,
 ტაბაკა ნერწყვსა ჰგერის ჩინური იხვის.

მღრღნელთა ამქარში ნათლავენ გმირად,
 ომობანაც ხომ გვიქცია ჭირად;
 ერს გაუყიდა მიწა და წყალი,
 ქვეყნის დაქცევის აწვალეებს მჭვალღი.

ქართველობა რომ ამოწყდეს სრულად,
 პოსტს მიეკრობა ქეცად და წყლულად;
 გოგირდი ოქროდ არ გადადნება,
 თუ არ მოთხარეთ, არ გადადგება!

26.05.2009

გაზაფხულის გაღიშება გალიაში

გაზაფხულდა, ემზადება
სამეჯლისოდ ია,
წმინდანები გალიაში
სამემრისოდ ზიან.

ზოგნი უფრო გრძელი ვადით
სიცოცხლის დღეს ცრიან,
სულის შემხუთავ ყოფაში
ნებიყოფას სცდიან.

ტყის მცველები დაუნდობლად
ნორჩ ნერგებსა ჭრიან,
ცეცხლს უღებენ აყვავებულს,
ინახავენ ჭიას.

იღიშება გაზაფხული,
აისს ვუცდით მზიანს,
ლალი ფრენისთვის შობილნი
ლოკოკინებს ზრდიან.

5.02.2009

მიეც ერთობა

წარსულს ოცნების ფრთებით მივუხტი,
შემოვუფრინე ნაომარ ველებს,
შევხვდი მტრის მკერდში ჩატეხილ შუბებს,
ხმალზე გაყინულ წინაპრის ხელებს.
უხსოვარ დროდან ლომის ჯილაგი
იყო ჩაფლული მგლების ღრუბელში,
არავინ ჰყავდა მხარის მიმცემი,
არსაიდ სჩანდა ხსნა და ნუგეში.

დაქუცმაცება თუ დაამიწა,
ძალა არ არის მისი გამტეხი;

მიეც ქართველ კაცს მჭიდრო ერთობა,
შეეჭიდება ყველა ქარტეხილს.

მუშტად შეკრული თუნდ ათი ლომი
მგლებსა და ტურებს მოსპობს ათასებს,
ოღონდ არ იყოს შური, დალატი,
თუნდაც უტევედეს მტერი ათას წელს.

ეს ჭირი მოსპეთ ჩემს წინაპარში,
მე ისტორიას ახლად გადავწერ,
მაშინ იხილეთ უდრეკი ერი
თვითონ სამყაროს დიდ ღერძს გადასწევს;
წალმა-უკულმა დაატრიალებს
წარსულის პირქვეშ ბედის განაწესს.
17.05.2009

თავქარიანი ტახტზე

ტახტზე ვხედავთ თავქარიანს,
ცარიელი ქაქანია;
არ აწუხებს ხალხის დარდი,
აღმა-დაღმა ურცხვად დადის.

ტრაბახობს და ფანტავს ნიავს,
ტყემალზე ზის, აბნევს ქლიავს;
დაემსგავსა ვაშლის ჭიას
ყალბი აყლაყუდა ჰქვია.

ყველა ბილწი გვერდით უდგას,
ყველაწმინდას სპობს და მურდლავს
დღეობა აქვს არამზადას,
ვინც გამჩენმა არმად ზარდა.

ქართველი კი ბორგავს ისევ,
ბოროტების ბოდვას ისმენს.
საქმე ბევრი დაგვრჩენია,
მტერს არ მივცეთ რაც ჩვენია.

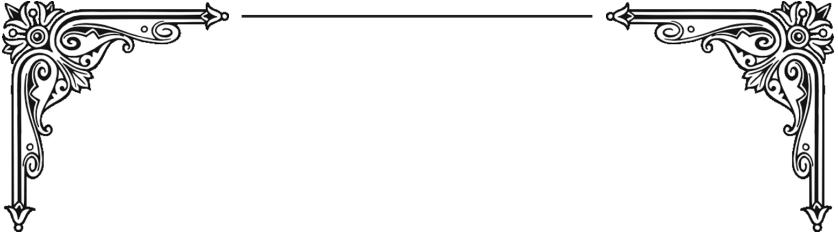
მღრღნელი შესევია სახნავს,
მიაკვდება თაგვი სახრავს.
26.05.2009

* * *

დაგვეცა ბინდი ღამისა,
დღე დაიფერფლა თვალწინ,
ღმერთმა გაგვწირა ღამისა,
ვიშლებით ნაწილ-ნაწილ.

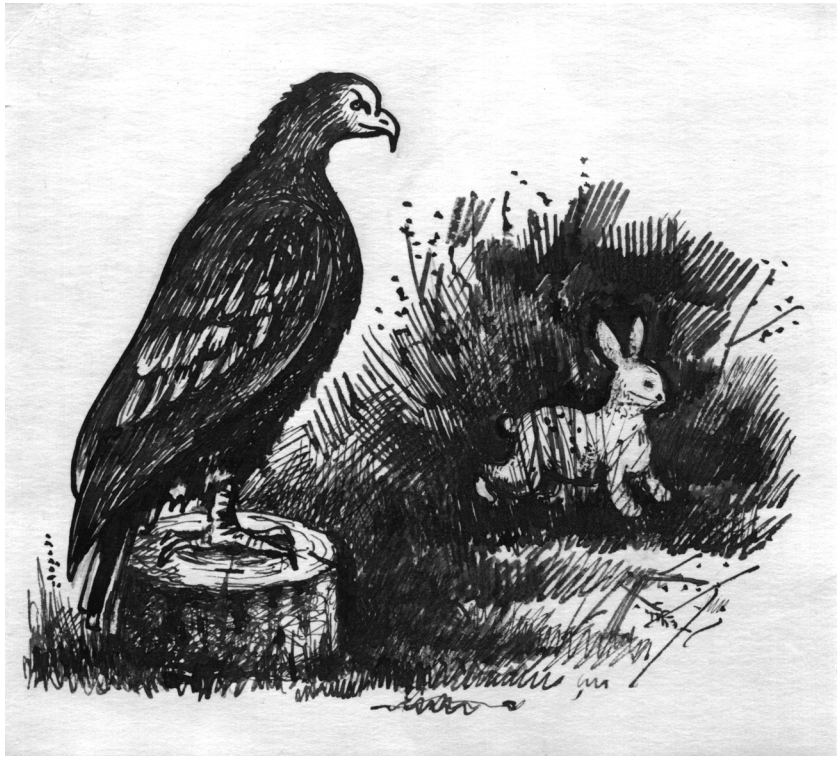
დათვის ციკნებივით ურქენდნენ,
ამიტომ რისხვა გვაწვიმს;
სულელურ ბოდვას უქებდნენ,
მტრის მიერ გარყვნილ ყმაწვილს.

ახლაც ცანცარა არ ცხრება,
გულის ფიცარზე გვკაწრის;
თაობებს კენესად შერჩება
მისი მუხთლობის ღვაწლი.
5.05.2009

რგავენი

კურდღელი და კუ

მინდვრის მწვანე სამოსელში
 ბედისწერა თვლემდა,
 არწივს სივრცე არ ყოფნიდა,
 ცის თალს ფრთითა ხედა.
 ბალახებში კი კურდღელი
 ტრიალებდა მარდად;
 დილის სიოს მიყვებოდა,
 ნამი სახეს ბანდა.
 სიხარულით გალაღებულს
 არაფერი სძულდა,
 მინდვრის ყვავილთ უდიმოდა
 და სიცოცხლე სურდა.
 ველის ავი მბრძანებელი
 კურდღელს მიყვა ფრენით;
 საცოდავი თათს მიენდო,
 დაეკარგა ფერი.
 იქვე დიდი ჩირგვი ნახა,
 შეძვრა, წყნარად დაწვა;
 ცოტას დარჩა არ იმსხვერპლა
 მტაცებელის კლანჭმა.
 არწივს ხელი მოეცარა,
 ჩირგვის თავზე დაჯდა,
 მოთმინება მოიკრიბა
 და დაუწყო დაცდა.
 კურდღელს კი კუ მიეძალა,
 მათხოვარი ტრფობის,
 დაიჭირა, ბრჭყალი მოსდო
 სირბილისთვის შობილს.
 საწყალს მწარედ გაეღიმა,
 ამ მუხთლობის მნახველს,
 ცრემლით სახე დაისველა,
 წყენით უთხრა თავხედს:
 – დაბლა სამარცხვინო ხოხვა
 შენს მოდგმას თავს აწვიმს;
 უსახური მაჩანჩალის
 გასათელი რა მჭირს;

ქარი მინდვრად მოჯირითე
 დამიჭერდა არც ის;
 შენ კი არა, ბუჩქზე რომ ზის,
 ხასად ვყავარ არწივს!
 22.09.1984 წ.

უძლეველი მელია

უღრანი ტყის სამყოფელში
 ვკუნგლის კანონს ყველა იცავს,
 სადაც ძალადობის კვალი
 სისხლით ათრობს დედამიწას.
 ძლიერს არ ყავს გამკითხავი,
 სუსტს თან დასდევს ტანზე კბენა;
 თუ დაჩაგრეს, სად იჩისლებს,
 ლომი უდგას ამ წესს მცველად.
 ყველგან ძალის თარეშია,
 ერთმანეთის აკრობთ შიში;
 დახმარება იმას ჰქვია,
 რომ შეჭამენ გასაჭირში.
 იქ საჩივარს არვინ უსმენს,
 სუსტი ჩაგრავეს უფრო სუსტებს;
 მათი ბედის გამგებელი
 სისხლით დასვრილ ბრჭყალზე უსტვენს.
 ვისაც ძალა ჭარბადა აქვს,
 არ სჭირდება ტვინი გრამი,
 მაგრამ ყველას შეუნახავს
 აზრში თავის წილი შხამი;
 შუა ტყეში, მუხნის ძირას,
 მხეცებს წესით ჰქონდათ ბჭობა,
 არა ჭირდა იქ თავადის
 და მისი ყმის გამოცნობა.
 გაბლენძილმა მელამ მათ წინ
 თავხედურად გაიარა,
 დამცინავად გადახედათ,
 ეს ამბავი დაიბარა:
 – რომელსა აქვს იმის ძალა,

შეებრძოლოს მძლავრ თათს ჩემსას?
 გამოვიდეს, შემჭიდოს,
 მინდა მისი სისხლი შევსვა!
 მგელმა ეს ვერ მოითმინა,
 სწრაფად გაეკიდა კვალზე,
 კბილით სურდა მიეჭედა
 თავხედობა მელას ტყავზე.
 ტყეში ატყდა ლაწა-ლუწი,
 ძლიერ ყბებში ძვლების მტვრევა,
 განსაცდელში ჩავარდნილის
 გოდება და კუნთის ხევა.
 უკვე ეჭვი აღარ ჰქონდათ,
 მელას ედგა გაჭირვება
 და უცდიდნენ, რომ ენახათ
 მისი ბედის გაცივება.
 დაგლეჯილი ტყავის თრევით,
 საცოდავი დაბლა ხოხვით,
 მოვიდა და ძირს დაეგლო
 მომაკვდავი მგელი ოხვრით.
 კვლავ გამოჩნდა წუწკი მელა
 და იკითხა მედიდურად:
 – კიდევ ვის სურს მივამსხვრიო
 ფუყე თავზე ბედის სურა?
 დათვმა ველარ მოითმინა,
 თათის ქნევით გაეკიდა,
 უნდოდა, რომ ეს თავხედი
 ერთიანად დაეკვნიტა.
 მაგრამ მალე მას მგელივით
 დახეული ტყავი შერჩა;
 მხეცების წინ გაიშოტა,
 მიაბარა სული ზეცას.
 აქ აფთარმა ყარა ცოფი,
 აუღუღდა ბრაზი თავში;
 წინა ორის ბედს ეწია,
 აღარ შერჩა სული ტანში.
 ეს რა ძალა აგრძნობინა
 ამ სალაყბოს დღისით-მზისით!

მხეცებს ენა ჩაეყლაპათ
 დაზაფულებს მელას შიშით.
 მალე ლომი დაადგათ თავს,
 დაესვარა სისხლით კვალი;
 გვერდით მელა მოჰყვებოდა,
 ღიმილს თესდა მისი თვალი.
 – კიდევ ვინ თქვა ჩემზე ცუდი,
 ვინ მლანძღავდა თქვენში ურცხვად?!
 გამოვიდეს, რომ დიდ ხეზე
 მოვუნაყო თავი უცბად!
 პირდაღებულ ლომის რისხვას
 დასასრული არ უჩანდა;
 შიშით გონდაკარგულ მხეცებს
 გულისცემა აუჩქარდათ.
 ჩირგვებს ამოფარებული,
 ჩხიკვა ნახა იქვე ხიდან,
 მელა თავის მეგობრებში
 ვერაგობას იკვეხნიდა.

* * *

ასე არის, უხემ ძალას
 როცა ტვინი არა მართავს,
 უგუნურობის კვალი აქვს
 მის კანონს და მის სამართალს.
 18.09.1974 წ.

შეპარებული შვილი

სანადიროდ გაეშურა
 მამა სამი ჭაბუკით,
 გადალახეს მთა და ჭალა,
 ღელე თოვლით ნაბუქი.
 ერთგან ტახნი დააწვინეს,
 შველიც მოკლეს ფეხწვრილი;
 მწვადი შეწვეს, ღვინის ჭიქა
 საკოცნელად შესცინით.

იქეიფეს, მოიღზინეს,
 შეჭამეს და დალიეს,
 ნანადირევი წაიღეს,
 გზა ნახევრად გალიეს.
 ერთგან ტყეში ვერ შენიშნეს
 ორმო მთლად დაფარული,
 ზედ შედგნენ და შიგ ჩავარდნენ
 ჯავრისგან დაცვარულნი.
 დრო გავიდა, არვინ ჩანდა
 მათი ბედის გამხსნელი;
 გაუთავდათ რაც კი ქონდათ
 საჭმელი და სასმელი.
 შიმშილი კი გვერდით ყავდათ
 ვით სიკვდილის ზმანება,
 ყოველი დღე აგროვებდა
 სისუსტეს და წამებას.
 ასე იყვნენ ვერ მოძებნეს
 თავის დახსნის წამალი,
 საშუალო ძმის ნათქვამი
 მოისმინეს თამამი:
 – სამნი ახალგაზრდები ვართ
 და სიცოცხლე წინა გვაქვს,
 მომავალზე ოცნებები
 თან დაგვდევა წინათაც.
 თავი რომ გადავირჩინოთ,
 სიკვდილი არ გვემწაროს,
 ამ ქვეყნად დრო მოჭმული აქვს,
 მამა დაგვკლათ, შევეჭამოთ.
 – რასა ლაყობ! – პირში ეცნენ
 უფროსი და პატარა, –
 უფალსა ვთხოვთ, სიკვდილამდე
 მამის გვერდით გვატარა.
 სიცოცხლე კი რაც რო დაგვრჩა
 ჩვენ მის სუნთქვად გავაქრობთ,
 გულის ძვერას გავაჩერებთ,
 და მამის მკერდს გავათბობთ.
 მალე ვილაცა მოადგათ,
 ყველა გადაარჩინა;

ორმოში განცდილი ღღეთა
 ხსოვნა მალე გაცვივდა.
 დაუღლეღმა აღსასრულმა
 მამა მონინახულა,
 ცოლსა სთხოვა მასთან მისვლა
 ბოლო ღღეზე გასულმა.
 აღსარება ჩააბარა,
 ქალმაც გული გაუხსნა,
 მისგან რაც კი დაემაღა,
 ცრემლის ფრქვევით აუხსნა.
 უთხრა: – ერთხელ ღმერთს შესცოდა,
 და ღალატი იკისრა,
 შუათანა ბიჭი შერჩა
 იმ ღალატის თილისმად.
 კაცმა მწარედ გაიღიმა,
 გაახსენდა წარსული,
 მიხვდა საშუალო შვილში
 რად ბუდობდა ავსული.
 შვილის გულში თუ არ მღერის
 შენი სისხლის წვეთები,
 საღლაც მიძინებულ გენებს
 თავისად არ ეთვლები.
 განსაცდელში უცხო თესლმა
 მამის გრძნობა დანისლა;
 ჩემმა სისხლმა, ჩემმა ხორცმა
 არ გამწირა, ღამიხსნა.
 – ისევ მწარედ გაეღიმა,
 ცოლს საყედურს აყრიდა;
 ფიქრების ნისლს გაერია,
 წავიდა და გაფრინდა.

30.10.1964 წ.

ბალადა გიორგი ურჩაძეზე

ლექტორი იყო, ყველას ურჩევდა,
 რომ საჭიროა მყარი ცოდნა;
 ბევრითის სულის მალამო ერქვა,
 ზარმაცის ღანღობა არ იცოდა.

სჯეროდა სამშობლოს აღმაფრენა
 ცოდნით და საქმით ძლიერით;
 სწამდა, რომ ჭირის თასს დასცლიდა
 უქნარა, გონება მშიერი.
 დალოცვილს, გიორგი ერქვა სახელად,
 თავის ნამუსთან კაცობდა,
 უფროსებმა ის ურჩაძეთ მონათლეს,
 ნამდვილ გვარს არავინ არ სცნობდა.
 იმის საგანში იცხრილებოდა
 ნიშნების უოფლოდ მპარავი,
 ძმობით და ხათრით დაუწერეო,
 გაუბედავდა არავინ.
 ურჩადის სკამთან პირქვე დაემხო
 ადრე გრიალით მავალი,
 ნებიერი და თავქარიანი
 წიგნის არმცნობი მრავალი.
 მარტო დიპლომი ფუჭი ბარგია,
 თუ თან არ ახლავს ცოდნაო,
 ვინც იმას სწავლობს, რაცა გეჭირდება
 მისი გამჩენი ცხონდაო.
 კარგი ღურგალი და კალატოზი,
 მჭედელი, თუნდაც ხარატი,
 სჯობია ექიმს და იმ ინჟინერს,
 რომ მოინათლენ ძალათი.
 ქვეყანას რა სიკეთეს მოუტანს
 ყალბმცოდნეობით გავსება,
 გაიბერება, კონტროლს გასცდება,
 სიმსივნეს დაემსგავსება.
 სამშობლო, ყველას ასე რომ გვიყვარს,
 გვიშლის სიყალბის მიჩვევას,
 შვილთა ამგვარი ჭკუაკოჭლობით
 დიდ თავოკმბალად იქცევა.
 არ ეყოლება მიწის მხვნელი და
 აღარც მოსავლის ამღები;
 მცოდნე გაქრება, გაგვიწყალდება
 მეცნიერების ნაღები.
 გიყვარდეს ერი, ვინც შენ დაგბადა,

სიცოცხლე სარჯე მართლად;
 მამულის შვილი უნდა იყო, რომ
 მისთვის ანთო სანთლად.
 მისით ვამაყობთ და ამავე დროს
 უწმინდეს სატებს ვძარცვავთ,
 ეგოისტობით გზაბნეულნი
 არარაობის წყალს ვსვამთ.
 სიტყვასთან საქმე გაბუტულები
 გადავიქეცით ენად;
 მსახიობობით გარეთ მტერს ვაფრთხობთ,
 სახლში ვართ მოყვრის წყენად.
 საღი საქმე და პირდაპირობა
 ნათელსა გვეფენდეს მუდამ;
 ეს საზარელი თვალის ახვევა
 ჩამოვიბერტყოთ უნდა.
 ურჩაძე ამას ურჩევდა ყველას,
 მტკიცედ მისდევდა მის კვალს;
 რწმენას ასე რომ ანებივრებდა
 არ დააკლებდა მისხალს.
 ყავდათ სტუდენტი, ვინმე სახტაძე,
 თავს არ იკლავდა სწავლით,
 კურსიდან კურსზე გადადიოდა
 პროტექტორობის წამლით.
 აგერ, მიაღვა იგიც ურჩაძეს,
 ამობუქსავდა მაგრად;
 კანონიერი ცოდნის მოთხოვნა
 ნაწყენს ეჩვენა ჩაგვრად.
 ბევრი ეცადა, მაგრამ იმ ლექტორს
 ვერ მოუძებნა ფონი,
 გამწარებულმა ასე ჯახირი
 გადაიფიქრა მგონი.
 სოფელში თავის მამას მოუთხრო
 ამბავი ურჩი კაცის:
 არცერთი ხერხი არ მიუდგაო
 იმ სულით უჩინმაჩინს.
 ხარის და გუთნის საქმე მესმისო,
 იქ ტყვილად ვლექო ჩალას;

მიწას მივხედავ, ჯანს გავალაღებ,
 მოვცილდებიო ქალაქს.
 – ურჩაძე მყავდა თანამებრძოლი,
 წყალში და ცეცხლში ვიყავით ერთად;
 მძიმედ დაჭრილი სიკვდილს წავართვი,
 იმ ამბის შემდეგ მიწამა ღმერთად.
 იქნება იცნობს ჩემს თანამებრძოლს,
 ან გაუწიოს გვარს ანგარიში,
 წავალ მოვუთხრობ წვრილად ყველაფერს,
 რაკი არა სწამს მას არავისი.
 სახტადის მამა წავიდა ქალაქს
 და ინსტიტუტში ურჩაძე ნახა;
 ერთმანეთს შეხვდნენ თანამებრძოლნი,
 ცა ვერ უძლებდა იმათ ლალ ხარხარს.
 ურჩაძე ძმაკაცს გადაეხვია,
 თბილი სიტყვები ხარჯა;
 გაიხსენეს და კვლავ შეაშფოთეს
 ომში ნახული ტანჯვა.
 მთხოვნელს ღიმილი არა სცილდება,
 მისი ნატვრა ხომ ახდა!
 თავისი მოსვლის მიზეზი რომ თქვა,
 სახტაძე დარჩა სახტად.
 – ის ძირჩენია, მძიმედ დაჭრილი
 ისევ დამტოვო ველზე,
 სიკვდილმა თავის ბასრი მახვილი
 კვლავ მომაბჯინოს ყელზე,
 ვიდრე უქნარას მეცნიერების
 კარის გამხსნელად შევრჩე,
 რათა სამშობლოს ტკბილს, სათაყვანოს
 მწარე სირცხვილად ექცეს.
 წაიყვა, ძმაო, ვენახს მიხედოს,
 მხარზე მოგყუდოს მხარი,
 ნამდვილი საქმის ძალა შეიგრძნოს,
 იმედად იქცეს ხვალის.
 მეცნიერია თუ მიწის მუშა
 სათაყვანოა ყველა;
 არარაობად გადაქცეულნი,

მიტმასნებულნიც გვეყენან.
 გიჯობს, მაგ შენს შვილს ის გზა ურჩიო,
 სადაც გაჩვენებს ძალას;
 ხვალ მომიწონებ, რომ გაგაწბილე,
 და დღეს შემექმენ მწყრალად.
 სახტადის ვაჟი შრომამ და ოფლმა
 აწროთ, აქცია გმირად;
 ყალბი დიპლომით ჯანსაღ სიცოცხლეს
 ბევრი გაყვება ვირად.
 9.04.1966 წ.

ბალადა ქალაქის მერ პინგვინზე

შენდება, ტყევედება, იზრდება, მშვენდება,
 ქალაქი ფუჭად გაბლენძილი;
 პინგვინი მანქანით დასრიალებს,
 დათვია ბეწვებდაძენძილი.
 უყვართ საქმეთა მოჭიდება
 ხმაურითა და ტრაბახით;
 ბოლომდე მიყვანა უბერწდებათ,
 ქუჩებიც ლაღობენ ტალახით.
 მაღალ ქანდარაზე წამომჯდარნი
 თხელ ჭკუას ძალას ატანენ,
 მისით ნაკარნახევ დარიგებას
 ირგვლივ ბზესავით ფანტავენ.
 პინგვინი ჩინჩახვზე იყურება,
 შორსმჭვრეტელობით ბეცობს;
 ცაში ვარსკვლავებს სალამს აძლევს,
 გვერდში მეზობელს ვერ სცნობს.
 არა სჭირდება საწყალთა თვალში
 დიდი ეკალის დანახვა,
 მერე რა ვუყოთ თუ შეკრებებზე
 მსგავსებს ძმადა თვლის ხანდახან.
 მთავარ პრობლემებზე უყვარს ქადაგება,
 მსმენელიც მრავლად სჭირდება,
 მუხუდოს მარცვლების მუჭებით შეყრით
 კედლების დაქცევას პირდებათ.

სასწავლებლები საკმარისი აქვთ,
 კადრებსაც არჩევენ, როგორც ესმით,
 პინგვინი მამამთავარია,
 ჭკუა ეკითხება როგორც წესი.
 მოგეხსენებათ, ვინც რას აკეთებს,
 მისი ცოდნაა საჭირო,
 ცომის მზელავეა ინჟინრის საქმე
 დასალუპავად გაწიროს.
 სად გაგონილა, ან სადა თქმულა,
 კატა შეება ურემში,
 თავებს კი დარაჯად მიუჩინო
 მთისხელა სპილო უხეში.
 თავის საქმეში ქველი და ბრძენი
 სხვაში სუსტი და ბეცია,
 მყარი საძირკვლის ამ სინამდვილეს
 ჭკვათხელნი როგორ შეცვლიან.
 ცუდლუტი ყველა ხელობასა ყავს,
 მხვენელსაც და თავის დამჭერსაც,
 როცა მოშივა ის კატა ზოგჯერ
 იპარავს ყველის ნაჭერსაც.
 მარტორქა, თუნდაც ჰიპოპოტამი,
 რამდენი მსხვილი მხეცია,
 მუხას რომ ფესვებიანად გლეჯენ,
 კატას მაინც ვერ შეცვლიან.
 მაგრამ პინგვინი რის მეუფეა,
 თუ არ დანერგავს სიახლეს,
 ცარიელ თავში აზრი უფუის,
 ტანს გაბლენძილი მიათრევს.
 რადგანაც კატა ყველს იაპარვსო,
 უნდა თიბოსო, ბალახი;
 თავს რომ შეებას იმედინად
 სპილო კატას სცვლის კარგა ხნით.
 იმის მაგიერ ყველის პარია
 ნამდვილ მშრომელად ექცია,
 თავის სოროსთან შენიღბვის წესზე
 სპილოს უტარებს ლექციას.
 გუმინ ვაჭრობის მცოდნე ერთ კაჭკაჭს

განათლებულს და საქმიანს,
 მცოდნეს, თავმდაბალს, სმენად გაკრეფილს,
 პატიოსნობის ნათლიას.
 უთხრა: – დახლიდრად ვერ გამოუშავებ,
 რადგან ეს საქმე იციო,
 შენ სხვა რამ მთხოვე, იქ გამოდგება
 გაუხედნავი კვიციო.
 კაჭკაჭს უთქვია: – თუ ასე არის,
 მე ქირურგობა მერგება,
 რადგან ექიმის მძიმე ხელობის
 ანბანი არ გამეგება.
 ჰოდა, პინგვინის საბრძანებელში
 აშკარად და თვალხილულად,
 სპილო თავვს იჭერს, კატა ბალახობს,
 კაჭკაჭი უზით ქირურგად.
 ცოდნა არავის არა სჭირდება,
 თავალებულნი დაძრწიან,
 ავადმყოფებს ბრმა ნაწლავის ნაცვლად
 საშარდე ბუშტებს აჭრიან.
 ქალაქი არის გეგმით ნაგები,
 ტვინიც ფიქრისგან ცხელდება;
 დღეები მიდის გაწამაწიით,
 რალაცა მაინც შენდება.
 7.04.2009 წ.

ბედკრული სამართალი

იმთავთვე ასე არის,
 სოფელს ადგას ქედი ხარის;
 თავისი აქვს ლხენა, ჭირი,
 ბარაქა და გასაჭირი.
 ოფლს ღვრიან თუ ქეიფობენ,
 გლოვობენ თუ ზეიმობენ,
 სულ ერთი აქვთ ძალისხმევა,
 სიმღერა თუ ცრემლის თხევა.
 ყავთ თავისი ფეიქარი,
 დალაქი და ბეთალი;

მჭედელიც და კალატოზიც
დგას ცხოვრების მარათონში.
ავტომობილს მოკრეს თვალი
და გაუჩნდათ საზრუნავი;
შეაგროვეს ფული ერთხმად,
შეიძინეს ყველამ ერთად.
მაგრამ შეხეთ გაჭირვებას,
მძლოლიც ნაღდად დასჭირდებათ;
მთელ სოფელში ვერ მოძებნეს
კაცი ამ რთულ საქმის მცოდნე.
ბოლოს ადგა ვინმე „ბრძენი“,
თამამად თქვა მან სათქმელი;
– დარიგებას მე გავბედავ,
გამოსავალს უკვე ვხედავ,
მანქანას ის მართავს წესით,
რკინის საქმე ვისაც ესმის.
მჭედელი გრძნობს სხვაზე კარგად
რა დაგორავს უფრო მაგრად,
ურმის თვალზე უჭერს სალტეს,
ნალებს ღუნავს, ბორკილს ამტვრევს.
„ბრძენი“ აღარ გააწვალეს,
მჭედელს სიტყვა არ აცალეს;
თურმე საქმე კარგად ესმის,
მიაჩნჩეს საჭე ხელში.
მან მანქანა გააქანა,
კლდეს კვერცხივით შეახალა;
სახე ჰქონდა სისხლით სველი,
ნაწილი არ დარჩა მთელი.
ხალხის დიდი ნაოფლარი,
ხევში ეგდო ნაოხარი;
განიავდა მათი გარჯა,
გადაწვიტეს მჭედლის დასჯა.
ყველამ ერთხმად მოითხოვა
იმ საბრალოს ჩამოხრჩობა;
დაამაგრეს ძელი ხეზე
და მიაბეს თოკი ყელზე.
ზარს შემოკრა როგორც მნათემ,

ფეხზე ადგა მოსამართლე;
 არ დაზოგა სიტყვა ბრძნული,
 სალი ჭკუით ჩამოსხმული.
 – ცუდ საქმეს ჩავდივართ, რატომ?
 მჭედელი გვყავს ერთი მარტო,
 რომ დავახრჩოთ, მაშინ მართლა,
 უმაგისოდ აბა რა ვქნათ?!
 ღურგალი გვყავს ბარე ათი,
 ბევრმა იცის საქმე მათი,
 ერთი მივცეთ სიკვდილს მძევლად,
 გამოვდგები მგონი მრჩეველად;
 არ დავაკლოთ ჩვენი რისხვა
 ვინც მანქანა დაგვინისლა.
 მოიწონა ყველამ რჩევა,
 ასეთია ფარის ჩვევა;
 მჭედელს ყელზე თოკი ახსნეს
 და ღურგალი ჩამოახრჩეს...
 დარაცრაცებს დღესაც მთვრალი
 ეს ბედკრული სამართალი.

5.05.2006

კიტრის ნაფცქვენი

ერთმა კაცმა მადიანმა
 კიტრი ჭამა აღრიანად;
 ნაფცქვენი წინ დაიყარა,
 მერე ფეხით გადაიარა.
 კალათი რომ სავსე ჰქონდა,
 მიირთმეველა მადლიანად,
 სქლად ჭრიდა და იქვე ყრიდა,
 სულ არ იყო დარდიანად.
 გამომძღარმა ნაფცქვენები
 თავის შარდით აზიარა;
 ზიზლით ზედვე დააფურთხა,
 წიხლი დაკრა ბრაზიანად.
 მერე იქვე ჩრდილი ნახა,
 წამოწვა და დაიძინა;
 გაიღვიძა, გაიზმორა,
 ცას შეხედა, გაიცინა.

კიტრის ჭამა კვლავ მოუნდა,
 მაგრამ ერთიც აღარ ჰქონდა,
 წაბილწული ნაფცქვენი კი
 იქვე მის წინ ბალახობდა.
 ხელით მისწვდა, დააკვირდა,
 შარდის კვალი ვერა ნახა,
 გაწმენდილად ჩათვალა და
 პირისაკენ გზა უნახა.
 ღინჯად მიყვა ნაპირიდან,
 ნაფცქვენების იწყო რჩევა;
 ბოლოს ერთიც აღარ დარჩა
 და გამოძლა შესამჩნევად.
 ზოგს ეს თქმული მოუხდება,
 ვისაც რომ აქვს მსგავსი ჩვევა;
 წაიკითხოს, გაიაზროს,
 გამოადგეს იქნებ რჩევად.

8.09.2008 წ.

ტყის თინები

ადრიანად ტყის ბილიკზე,
 როცა ახელს თვალას დილის მზე,
 კურდღელს შეხვდა მაჩვი დიდი,
 არა ჰქონდა სახე მშვიდი.
 ზედ ეკიდა მთელი ბარგი,
 თან მისდევდა მძიმე დარდი.
 გაუხარდა კურდღლის ნახვა:
 – გამარჯობა! – დაუძახა.
 არ შეხვიდე, უთხრა, ტყეში,
 იქ ოხრად არ დაგრჩეს ლეში;
 კომისია ბრაზით დადის,
 ფოცხვერიც თან ახლავთ მარდი:
 ვისაც ორი თავი აქვსო,
 მას ერთს ზედმეტს აჭრიანო.
 – თურმე თავს ჯერ მოაჭრიან,
 მერე კიდევ დათვლიანო,
 შენ მტკიცებას ვინ დაგიდევს,
 იქ უფროსად დათვიაო.

გაუკვირდა კურდღელს ძალზე,
 არ არისო მაჩვი ჭკვაზე;
 გაექანა ხტუნვა-ხტუნვით,
 კომისია შეხვდა ჭმუნვით.
 – დაუთვალეთ მაგას თავი,
 არ არიოთ სათვალავი! –
 აბურტყუნდა შავი დათვი
 და დაარტყა კუნძზე თათი.
 – ნუ დამღუპავთ, ძმანო, ძალათ
 ერთი თავი სულ თან დამაქვს.
 – გაარკვევენ, გაიგებენ,
 შენ თავს თან არ წაიღებენ!
 – საცოდავი იქვე მოკლეს
 და დაწერეს დასკვნა მოკლე:
 – დიდი ზრუნვით მოვეკიდეთ
 ჩვენ ყურცქვიტას ბოლო ნათქვამს,
 შემოწმებით დადასტურდა,
 ერთი თავი ქონდა მართლაც;
 მისი მსუყე ჩახოხბილით
 ბევრის მადა მოინათლა.

1.08.2006 წ.

მიდის ფარა

უკანა კაცი წინა კაცს
 ეშმაკურად მისდევს, მისდევს,
 ნაფეხურებს ფეხს ვერ ადგამს,
 თან მის ბარგსაც აიკიდებს.
 წინა კაცი თუ წაიქცა,
 მას უკანა მოსცხებს კიდევ;
 დასცილდება, გზას განაგრძობს
 და ფეხებზე დაიკიდებს.
 ახლა უფრო ლაღად წავა,
 ამაყად გათელავს გზასაც;
 წინ თუ ისევ შეხვდა ვინმე,
 ამ ილეთით მოსაპობს მასაც.
 ბოლოს მაინც გაუჩნდება

თავის მსგავსი უკან კაცი,
 წაქცეულს წიხლს დააბიჯებს,
 წელში გაშლას არ დააცდის.
 ცხოვრების ამ უწყვეტ შარას
 კბენით მისდევს უძღვებთ ფარა,
 წინ ვინც მიდის იცელება,
 მლიქვნელებით ითელება;
 უკანაც ხომ ცუდ ღღეშია,
 წინას ფეხების მტკვერშია.

* * *

მიდის ფარა, მიდის კენტად,
 გაპუტულთა მატყლსა პენტავს;
 მის ყოფაში ღვარძლსა ვხედავ,
 სად მიიყვანს ეს გზა ნეტავ?..
 21.08.1964 წ.

ბედის კარუსელი

ერთმა კაცმა ვიღაც გამვლელს
 სილა გაჰკრა, გაამწარა,
 იმის მოთქმამ და ჩივილმა
 ირგვლივ მყოფნი გააწვალა:
 – ვახ! რა მიქნეს, ერთი ნახეთ,
 ცოცხალი დამამიწესო,
 ამ შერცხვენას და დაცინვას
 ნეტა რა დამავიწყებსო!
 უპასუხა იმავე კაცმა:
 – დაიხსომე მითქვამსაო,
 სილა გადაგავიწყდება,
 რომ ამიგკრავ ჭიჭლაყსაო;
 თუ ამაზეც აყვირდები,
 არ გალოდებ დიდხანსაო;
 პატარა თუ გაგიკვირდა,
 თავს მიახლი დიდ ქვასაო.

* * *

უხეშ ძალას უფრო სუსტთან
 თავხედობა შეემჩნევა,
 სუსტმა რა ქნას? ბედის ტყვეა,
 ყველაფერსაც შეეჩვევა.
 ის უხეშიც მასზე ძლიერს
 ნახავს, ფერი შეეცვლება,
 მაგრამ პანდურს რომ მიიღებს,
 დავიწყებას შეეცდება.

21.08.1969 წ.

თნის სიხარული

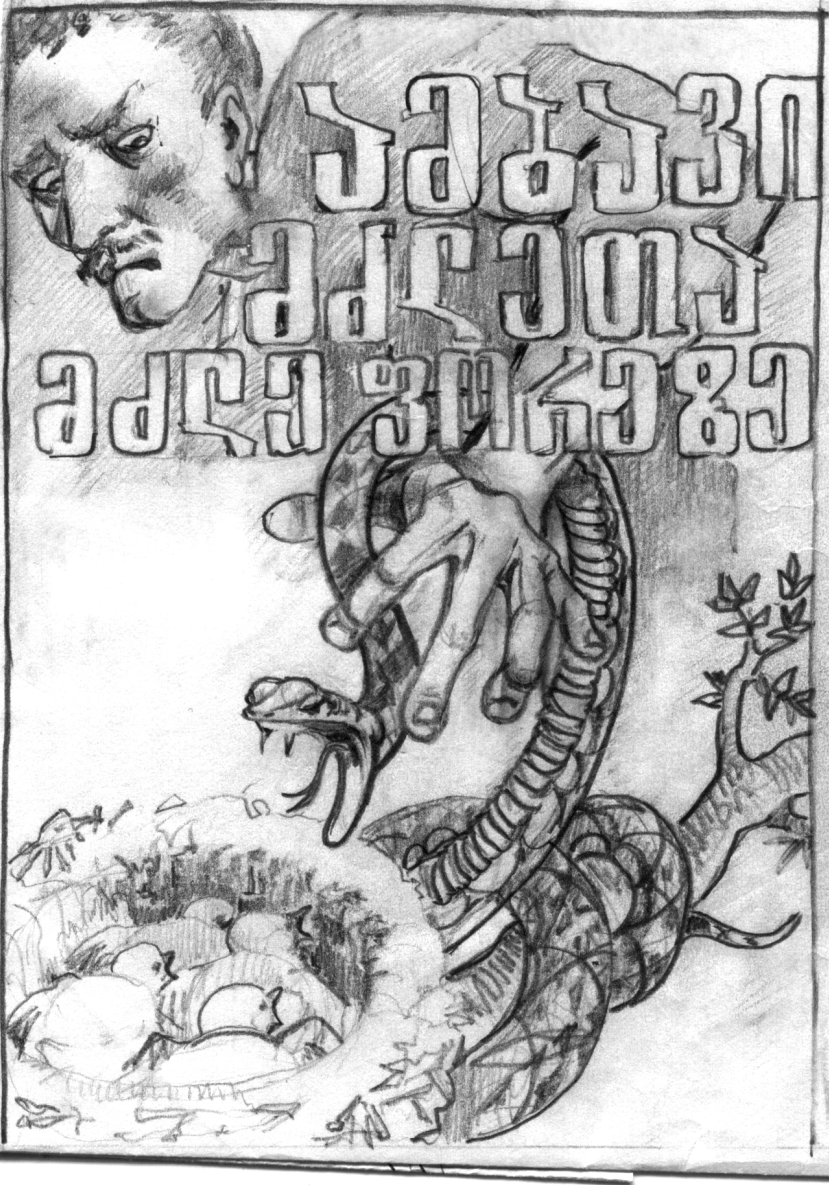
ცხვარს დუმა აუთამაშდა,
 როცა გადახტა რუზედა,
 სასირცხო ველარ დაფარა,
 ამას თურმე თხა უმზერდა.
 სიცილით გადაფიჩინდა,
 კინალამ თან არ გადაჰყვა;
 ქვეყანას სირცხვილად მოსდო
 ცხვრიტს იმ ადგილის დანახვა.
 კაჭკაჭმა უთხრა: – ცანცარავ,
 ტვინს სისულელე გიჭამსო,
 მას ერთ წამს გამოსჩენია,
 შენ გაჩენიდან გიჩანსო.

19.08.1995 წ.

Հողմյան

ამბავი მძლეოთა მძლე ფორეზე

მძლეოთა მძლე ფორე ომში

გოგო-ბიჭებში ჩამჯდარი
ერთი პატარა კაცუნა
უცნაურ ამბავს ყვებოდა,
თავს არ ზოგავდა დასტურად.

ყველა ხალისით უსმენდა,
დუმდნენ, ხან იყო ბაზარი,
ხან იცინოდნენ ხმამაღლა,
ხან შიში კბენდათ საზარი.

მძლეოთამძლე ფორე მათ შორის
კაფანდარა და ძვალწვრილი,
ჩია, სუსტი, მოქანავე,
ვით ძეწნის ტოტი აჭრილი,

ბეგით ფეხმოკეცილი
ხსოვნის ყულაბას ქექავდა;
ნახავდა, მტვერს მოაცლიდა,
საგულდაგულოდ ფერთხავდა.

მერე იწყებდა მრავალი
თავგადასავლის აკინძვას,
სასწაულები ამრავლა,
ზეცის თალამდე აკინწრა.

ომში ნამყოფს და ნაწვალებს
ბევრი რამ გადახდენოდა,
ცდილობდა, მართალი ეთქვა,
სიცრუე არ დასცდენოდა.

დღემდე კაცი არ გამოჩნდა
ეჭვი ეგრძნო მის ნათქვამში,

საჭესთან ჭეშმარიტება
 ედგა აზრების მართვაში;
 უსმინეთ, ჩემო კეთილნო,
 ფორე ამბების სართავს შლის:

– ომი ატყდა უცაბედად,
 მოლოდინი არ გვქოდა,
 ქულზე კაცის გასაწვევად
 მაცნე ხალხში დაქროდა.

მაშინ ყანის მკაში ვიყავ,
 ნამგალს ფიცხლად ვხმარობდი,
 დღეში ას ჰექტარს ვასწრებდი,
 ყველას ერთად ვწყალობდი.

ცალი ხელით თუ ვთიბავდი,
 ცალით კალოს ვწეწავდი,
 ზედ ფეხებით დავდიოდი
 სულ ერთ წუთში ვლეწავდი.

მარცვალს ტომარაში ვყრიდი,
 დავაწყობდი გორებად,
 ვისაც ჩემი არ სჯეროდა,
 ვაჩვენებდი სწორედ მათ.

ზურგზე წამოვიკიდებდი,
 მთელ ქვეყანას უკვირდა,
 ეგონათ, მთა მოძრაობსო,
 არა ვჩანდი უკნიდან.

როცა ჯარი შეიყარა
 და სალაშქროდ დაეწყო,
 სარდალს თურმე იქ უჩემოდ
 ვერაფერი გაეწყო.

ფორე, ფორე მოიყვანეთ!
 მთელი ჯარი იძახდა,

მე კი ამდროს როგორც ხარი
დიდ მინდორში მიწას ვხნავ.

ას გუთანს ერთად ვათრევედი,
გავაშავე ველები;
თან ვფარცხავდი, თან ვთესავდი,
არ სცდებოდნენ ხელები.

ხვნა-თესვას რომ ვათავებდი,
მაცნემ მაცნო ამბავი,
რომ უჩემოდ ომს არ იწყებს
ჯარის მთავარსარდალი.

სახლში მისვლა რასა ჰქვია,
დრო სად იყო ამისი,
მტერი კარზე მოგვედგომოდა
ცასა ხველა ხმა მისი.

გზას ძებნა აღარ დავუწყე,
გადავლახე მთა-ბარი,
ჯარმა მიცნო, მოვიდაო
ფორე ბიჭი მაგარი.

იარალი ჰქონდათ, მაგრამ
ერთი იყო საწყენი,
სიჩქარეში დავიწყნოდათ
კარტოფილის საფცქენელი.

ამის გამო მშრალი ჰური
იყო მათი საჭმელი;
კაცის ჯანზე მოსაყვანად
სად მშრალი და სად წვენი.

დიდ სარდაფში კარტოფილის
სანახავად შევედი,
დაფცქენა მაშინვე დავიწყე,
როგორ მოვისვენებდი.

უცაბედად ატყდა სროლა
 ვით ახალწლის დღეობა,
 წუთით გვერდზე არ გადავდე
 ჩემი მოვალეობა.

თქვენ ზომ იცით, წესრიგს ვიცავ,
 რაც მჭირდება თავად ვთვლი,
 უცებ მტერი დამადგა თავს
 ასე ორმოცდაათი.

დანახვისთანავე მიცნეს
 ვინ ვიყავი, რა გვარი,
 მე კი იმათ გადავკიდე
 გასაჭირი ამგვარი:

ბატებივით ჩავარიგე
 ყველა ერთად გათოკილი,
 დავავალე, რომ დაეფცქნათ
 ასი ტონა კარტოფილი.

მერე გარეთ გამოვედი,
 დიდი ტანკი დავინახე,
 ტვინის დოლაბი ვაბრუნე
 აზრი რამე დავისახე:

წინ თამამად დავუდექი
 და ავწიე ხელი მარდად,
 ტანკისტი ძირს ჩამოვიდა,
 შიგ ფეხებში ჩამივარდა.

თურმე მეთაური იყო
 სხვა ათასი მანქანის,
 რადიოთი მოვაგროვე
 ქოშინით და ქაქანით.

კომკურები წავაცალე
 როგორც ქათამს კისერი,

მწყობრში ასე ჩავაყენე
სუყველა თავშიშველი.

გუთნეული ავუბი და
გავავზავნე სახნავში,
თან კასრები გავატანე
მათ საწვავის სათავსი.

კოშკურები ძნად შევკარი,
გადავადნე თოხებად,
ყუმბარები განვმუხტე და
რიყეს შერჩა გობებად.

არტილერია მოვძებნე
ცეცხლს აფრქვევდა პირიდან,
მოულოდნელად დავადექ
ომის რისხვა წინიდან.

რაც კი ზარბაზნები იყო,
ერთად მაგრად შევკარი,
მარტენის ლუმელში ჩავდე
დასადნობად შემწვარი.

მერე ჩემი დიდი რისხვა
აეროდრომს დავეცი,
ბარტყებივით შევაქუჩე
ყველა ყვავი მავნე ცის.

ბომბდამშენებს დავავალე
მინდვრად გაშლა სასუქის,
ის კი მცენარისთვის არის
ხაშლამა და ნაზუქი.

გზავკარედინზე მოვაწყე
ძირითადი კარანტინი,
ყველას ვჩხრეკდი, ჩამოვართვი
ცხენი, ხმალი, კარაბინი.

დღე დამადგა ძალზე ცხარე,
მაგრამ ხედავთ გაუუძელი,
მოვსპე, სახნისად ვაქციე
ნაგანი და მაუზერი.

ხმელეთზე კაცი არ დარჩა
იარაღით მოარული,
დიდი და მცირე შეიქმნა
ერთმანეთის მოყვარული.

ცოფს იარაღი ამრავლებს
ყველა წესის თანახმად,
ადამიანებს ავიყუბს
ერთმანეთის დანახვა.

მე კი მოვსპე, ამოვიძირკვე
ბოროტების დიდი ხე,
თუ არ გჯერათ, რაც გითხარით,
წადით, სხვაგან იკითხეთ.

ხმელეთზე რომ მყუდროება
და სიმშვიდე ვახარე,
ზღვა უფოთავდა, ცეცხლს აფრქვევდა,
სასწორს ხრიდა ცალ მხარეს.

გაბრაზება ვერ დავფარე,
მე, მშვიდობის მეხოტბემ,
როგორც მხედავთ, სწორედ ასე
შუა ზღვაში შევტოპე.

ვეშაპები შევაგროვე,
რომ ვერ შევძელ მარტო მე,
წყალი შევსვი, გემები კი
ყველა ფსკერზე დავტოვე.

მეზღვაურები შევკრიბე,
გავიყვანე ნაპირზე,

კრეისერები გავგზავნე
ზღვის უფსკრულში ნაცილზე.

ხალხი მშვიდობიან შრომას
ძველებურად შეუდგა,
მეგობრობა გაძლიერდა,
სახლების ბურჯს მხნედ უდგა.

ხვევნა, კოცნა, სიხარული
სულ ღიმილით აწვიმდათ,
კაცი კაცის წამლად იქცა,
თუკი სადმე გაჭირდა.

სიცივე ვერას აკლებდათ,
დაამუნჯეს ზამთარი,
ერთმანეთის ძმად ვაქციე
ბერძენი თუ თათარი.

ყანა სამკალად გამზადდა
თავთავის ზღვად მოსული,
მიწა სიკეთით აივსო
ჩემი რჩევით მორწყული.

ხალხი ბედნიერი იყო,
მზე სუყველგან მზეობდა,
ადამიანს უღიმოდა
შრომა, გარჯა, მხნეობა.

მთავრობებმა ვერ გაიგეს,
რაც მე საქმე ვიტვირთე,
ჯართან კავშირი რომ გაწყდა,
ღალატით იფიქრეს.

ბრძანებები დააგზავნეს,
კვლავ შეტევას ითხოვნენ;
უზრუნველობა დაკარგეს
აქამდე რაც იცხოვრეს.

როცა მიხვდნენ, მათი სიტყვა
 იყო მხოლოდ ზიციანი,
 გაუფრინდათ ყოყონობა,
 თავხედობის ციმციმი.

ზოობარკში გადასახლდნენ
 ტრაბახით და ფიცილით;
 ხალხი სანახავად დადის
 და ერთობა სიცილით.

როცა ყველა დავაწყნარე,
 როცა ომიც გათავდა,
 თავის გზაზე გავაგზავნე
 ვინც შარის დღეს ხლართავდა;

ჩავაქრე და ჩავანელე
 სადაც ცეცხლი წვალობდა,
 ჩემს თავზე არ მიფიქრია,
 საჭმლისთვის სად მცალოდა.

გამახსენდა სარდაფი და
 კარტოფილის მფცქენელები,
 მივაკითხე, კარგად იყვნენ
 საღები და მთელეები.

ასი ტონა სულ გაეფცქნათ,
 წასასვლელად დგებოდნენ,
 მოხარშვა ვერ გაებედათ,
 შიმშილითა ცხვებოდნენ.

რესტორანში წავიყვანე,
 გზა ლილინით გავლიეთ,
 ვიზეიმეთ და მშვიდობის
 სადღეგრძელო დავლიეთ.

მძლეთამძლე ფორე სანადიროდ

კარგია შრომა, კარგია გარჯა,
 კარგია ოფლით დათრობა,
 თუ მიწის მაღლი იცის გლექკაცმა,
 ვის უნდა სოფლის დათმობა.

მითხარით, რა სჯობს ვენახის თავში
 წალმის ღაღარზე გათბობას,
 ზამთარში ზვარის რემონტზე რომ ხარ,
 ჭაჭის არაყით ნათლობას.

შეშის დაჩეხვას, კარგად დაწყობას,
 ხორბლის წისქვილში წაღებას,
 საღამოობით ბუნართან ჯდომას,
 თხრობის კარების გაღებას.

ღლით ძროხების ნახირში გაყრას,
 ხბოს საკუნტრუმოდ გაშვებას;
 ქათმებისათვის საკეკის დაყრას,
 ურჩი მამალის აქშეკვას.

ღრუტუნა ღორის მონახულებას
 და სალაფაეის მირთმევას;
 ომში ნატანჯ კაცს ელიზიუმად
 მომჩვენებია შინ თევა.

სავსე ბელელი, სავსე ამბარი,
 ქვევერი ღიპსავსე კახურით,
 ცოლშვილთან ვახშმად ტკბილი ჭუკჭუკი,
 ჭიქა ცოტათი ნაკლული.

ფუძის ანგელოზის დღეგრძელობა,
 მამა-პაპური ღიღინი;
 ალალი პური, ალალი ღვინო,
 გრძნობით გავსილი ღიმილი.

ჭიანჭველიდან მოყოლებული
სპილოს არ ვაწყენინებდი,
ძალის პატრონებს იმათზე სუსტის
გრილოს არ ვატკენინებდი.

მინდორში შესვენებული
ვისმენდი ათას გალობას,
ფრთოსანთა ასეთ ლალობას
ვირგებდი ბედის წყალობად.

ერთხელ შემიჩნდა ადამის მოდემის
მთლად დასაგმობი ცდუნება,
შაბათ-კვირა დღეს ნადირობისთვის
ამიცუნდრუკდა ბუნება.

თოფი გავწმინდე, გავაკრიალე
დანას ავუწყე ფხად პირი,
ვაზნები უთვალავი გავტენე,
თან მოვიმზადე საყვირი.

ჩანთა გავავსე ათასი რამით,
არ დამრჩენია მარილიც,
ხაფანგი საკბენად მოვამზადე,
რკინა მოვლუნე ნალივით.

ძალლი ბრძენი და ყველაფრის მცოდნე
თან წავიყვანე მეგზურად,
ჭირში და ლზინში ერთად ვიყავით,
გაზრდილი მყავდა მე ძმურად.

გზას გავუდექით, დიდხანს ვიარეთ,
ადგილს ვეძებდით ღალიანს,
დროზე მინდოდა გამენადირა,
ვნება მიბრყობდა ძალიან.

ჩვენ მივდიოდით, კვალზე გუნდებად
ფრინველთა ჯგუფი მოგვდევდა;

უკვირდათ თოფით რომ მოვდიოდი,
უჭირდათ ახლოს მობედვა.

– ნეტა სად მიდის დილა ადრიან?
– ერთმა ბელურამ იკითხა.
ვერვინ გაბედა ამბის გაგება,
ბოლოს ჭივჭავმა იტვირთა:

– საით მიდიხარ, ფორე ბატონო,
აჩქარებულხარ ძალიან,
გიცნობენ როგორც სიკეთის მპყრობელს,
– მართალ კაცს ცოდვა-ბრალიანს.

ეგ თოფი რაღად აგიკივია,
ალბათ გამრავლდა სადღაც სატანა,
სუყველას გვინდა შემოგიერთდეთ,
ნეტავ შენ კეთილ კვალზე გვატარა.

– მისთვის პასუხი ვერ გამოვძებნე,
სირცხვილით ტანში გამაფრიალა,
როგორ გავბედე ასე წახდენა,
მე, გულბოროტმა ადამიანმა!

მინდორში გაველ, მსუყე ბალახი
მუხლის თავებზე მეფერებოდა;
თოფი მეჭირა მომზადებული,
ყველგან ნადირი მეჩვენებოდა.

უცებ შევნიშნე ერთგან, ტყის პირას
შველი და ნუკრი მშვიდად მავალი;
გული გავყინე ტინად ვაქციე
ეს ხასიათი გარდამავალი.

– ვაიმე დედა! მონადირეა!
– ნუკრს გაეპარა ფერი შიშისგან.
შველმა მიტყირა, მიცნო, დამშვიდდა
და სიხარულით წრფელით იცინა:

– ნუ გეშინია, ჩემო პატარავ!
 ეგ ფორე არის, ყველამ იცისო,
 სიკეთისათვის დაბადებული
 ბედნიერებად თესავს სიცილსო.

რა კარგი არის ჩვენთან მოსულა,
 ველარ დაგეჩაგრავს აწი ვერავინ,
 არის ბოროტთა გამწბილებელი,
 მათი მოდგმისთვის ლანძღვის მკერავი.

დღეს იბალახე აქ უზრუნველად,
 მფარველი ღმერთი მოგვლინებია,
 საღამოზე კი სახლში რომ მივალთ,
 შენ თანატოლებს მოგვევრის ბებია,

როცა დასხდებით ერთად მწვანეზე,
 მათ დღევანდელი ამბავი უთხარ;
 სიკეთე არის, შვილო, ჩვენს თვალწინ,
 გაიღიმილე, მოწყენით ნუ ხარ.

– ძალღი მოსდევს და თოფი უჭირავს,
 მაგის მსგავსმა არ მოგვიკლა მამა?
 აქ დაგვიტოვებს ცრემლსა და სევდას,
 ვინმეს მოგვტაცებს და ისე წავა.

– არა, პატარავ, ერწმუნე უფროსს,
 მაგან ამრავლა ქვეყნად ხალისი;
 თავისი ხელით მოგვიტანს ბალახს,
 გაგვიღიძებს და წავა თავისთვის.

ისე ვისმენდი მე ამ საუბარს
 ვით ღამნაშავე სამსჯავროს წინა,
 ეს რა ეშმაკი შემაჯდა მხარზე,
 სულ რომ სიცოცხლეს ვეტრფოდი წინათ.

ეს წუთიერი ჩემი წახდენა
 აღსარებაში ნაჩვენებია,

იმ შეცდომათა მძიმე წუთები
გულის ტკივილად დამჩემებია.

მწვანე ბალახის კონა შევკარი,
შვლის ნუკრს მივართვი, თავი დავხარე,
ანგარებაში სიკეთის ფორთხვით
გაბოროტება შავი ხარხარებს.

მან სიხარულით შეიკუნტრუშა,
დედამ მადლობად მოხარა მუხლი,
რა იცოდა, რომ სული ნაცემი
სინანულისფრად მოსავდა წუხილს.

იქვე, ტყის პირას ჯირკზე ჩამოვვჯექ
და ჩემი ბარგი გავათავთავე,
მასრიდან საფანტი გამოვყარე,
შიგ ფრინველთათვის ქერი ჩავყარე.

ხოხობი, მწყერი, გნოლი, კაკაბი,
დურაჯი, გვრიტი, მწყერი თუ ღალღა,
გაეგოთ ფორე აქ მოსულაო,
ყველა ზეიმით აფრინდა მალღა.

მე თოფის სროლით მივეც სალუტი,
ცაზე საჩუქრად ვთესე საკეკი,
დანა ზურგჩანთის ძირში ჩავმალე,
პირალესილი, ხორცის საკეპი.

ვის უნახია ლალი ნავარდი
ცაში აჭრილი ფრინველებისა,
ხოხბის კუდები ვით ცისარტყელა
ფერებად ცრიდნენ ნათელ შუქს მზისას.

მართალი კაცი აღარ მეთქმოდა,
სირცხვილის ოფლი მდიოდა ცოდვილს;
მხრებზე შემაჯდა მრავალი მტრედ
და სათნოებით თავიდან ვცხონდი.

ჩემი ქოფაკი ოქროს ჯაგარა
დადნა ალერსით და კუდის ქნევით,
ზურგზე მრავალი ფრინველი ეჯდა,
ეფერებოდნენ ბუმბულის რხევით.

ასე ვართობდი სმენას და მზერას,
სურნელს მაფრქვევდა თასით ღიღილო;
უცებ ფრინველებს ვით მეხთატეხა
თავზე დააცხრათ თარსი მიმინო.

ჯერ ბელურების არია წყობა,
მერე მწყერების გაფანტა გუნდი,
მას ძერა მოჰყვა, ქორიც მოფრინდა,
ნადავლით სურდათ გავსება გულის.

მეის შევეუძახე, დაფრენა ვთხოვე,
მათ მორჩილება აღარა სურდათ,
უკვე გაეგოთ, რომ სანადირომ
ერთობ გამიქრო ნაღარამ სულთქმა.

ჩემი ძალა და მძლეეთამძლეობა
სათნობაა ძარღვში ნარგავი;
მტაცებლებს ძალზე განხარებოდათ,
თქვეს, მომეკიდა უცებ ნაგავი.

უზნეობით და დაუნდობლობით,
ნაზ არსებათა ჟღეღის სურვილით,
ეგონათ წავზდი, დავჩაჩანაკდი,
რადგან სისხლის სმის მწვავედა წყურვილი.

დავკარგე სმენა, გამიქრა ცნობა,
სილამაზის და ნაზი სულისა,
ტყვედ შევიქენი ავი სიხარბის,
ცოფით გონება დანისლულისა.

ვინც ბოროტების გაიშლის სუფრას
და სიკეთისას დატოვებს მწვერვალს,

სისხლით დამთვრალი უზნეობაა,
ლომიც რომ იყოს იქცევა მწერად.

მას თავი უძლეველი ჰგონია,
როცა სიცოცხლეს სპობს და აწვალებს,
არ იცის ხეა ფესვებშეჭრილი,
მცირე ნიავიც გააბანცალებს.

მძლეთამძლეობად სიყვარული მაქვს,
სათნობა და ყველას სიკეთე,
თუ დავინახე სადმე ჩაგრული,
თვით ჭიანჭველის შველად ვიფეთქებ.

რა იცოდნენ, რომ ავგულ ცდუნებას
გავუძელი და ჩაფვალ მიწაში,
სადაც სიცოცხლის ფეთქვა ინათებს,
იქ ჩემი ცეცხლის ფაფარს ვინ წაშლის.

რაკი მივხვდი, რომ არ მიჯერებდნენ,
ეს მტაცებლები ღადარს მესროდნენ;
მწერად მიმიღეს, ნამუსაყრილად
და ფრინველებში დათარეშობდნენ.

შეიქმნა მწარე წვილ-კივილი,
გაქრა სიმღერა, ცეკვა, გნიასი;
წინ არაფერი ელობებოდათ,
ბრჭყალებში ეჯდათ კრატოს-ბიასი.

ეს თავხედობა ვერ მოვითმინე,
მე ხომ ამ ქვეყნად ზეიმს შევხარი,
აღვირახსნილებს ქამანდა ვტყორცნე,
ყველა თავხედი ერთად შევკარი.

ფრთებზე ბუმბული წავაცალე და
ბრჭყალები ქვაზე გადავუჩრჩქე,
ნისკარტის ფორმა სულ შევუცვალე,
ქერის საკენკად გადავუკეთე.

მაშინ იქ იმათ ბოდიში ფანტეს,
თავხედობაც ზედ მოინანიეს,
ასეა, ძმაო, ძალის წყალობით
სიკეთის ჭიქა წყრომით დალიეს.

ამქვეყანაზე იმთავად არის
აზვირთებული ძალა ორმაგი,
ერთს ბოროტების ფორმა აცვია,
მეორე იმის მსგავსებს შორს დაგვის.

როცა ბოროტს სძლევს სიკეთე საღი,
იხარონ მისმა გაკვეთილებმა,
დაიფერფლება შავი ქაღილი,
თვითონ ბოროტიც გაკეთილდება.

მაგრამ თუ აჰყვა ღვარძლს ღვარძლის ტალღა,
წინ არ დაუდგა მძლავრი ჯებირი,
წყევლა, გოდება დაიბყრობს სმენას,
ყინვად იქცევა ცხელი მზე გმირის.

მოიწამლება, გავერანდება
ერთხელ სიცოცხლის საღი თავთავი,
სარეველებს დარჩებათ სათელად
ადრე სიუხვედ ბალი ნართავი.

სწორედ იქ დავხვდი შემართებული,
სადაც ფრთას შლიდა სტიმფალდი ცოდვის,
კვლავ ავამღერე ფრინველთა მოდგმა,
მისი მოსმენით ხელახლა ვცხონდი.

არ დავიზარე, ყველა მიმინო
მწყერის კვერცხებზე კრუხებად დავსვი,
მათი ტკივილი შევაგნებინე,
ეს საქციელი სულ ქებად ვასვი.

ძერას ძიძობა ვანდე წიწილის,
ყვავს სანაშენე კვერცხის შერჩევა,

სვავი ბატკნების მწყემსად გაეუშვი,
კაჭკაჭს მოვთხოვე ფლიდის შემჩნევა.

ყველგან გავაქრე შიში და მტრობა
მე ფრინველების სამფლობელოში,
უბედურებას ლხენით მარხავდნენ
ბედნიერების სამლოცველოში.

ვახ, რა ტკბილია ვინც მოისმინა
მთლად უდარდელი ჩიტიის გალობა,
ჰარმონია რომ დულს და გადმოდის
აყვავებული ბედის წყალობად.

მიმინოს ზურგზე ესხდა ბარტყები
მწყერის და ცაში დააქროლებდა,
ძერა წიწილებს საკეკს უყრიდა,
ზედ ღარიგებას დააყოლებდა.

სვავი ბატკნებისათვის ნორჩ ბალახს
ძნად იალაღზე დააგორებდა,
სადაც ნახავდა ორმოს და ნაპრალს
ცხვრის გასავლელად გაასწორებდა.

არწივი ბატებში გარეული
ყველასა სთვლიდა თანატოლებად,
თავდაბალი და ზრდილობიანი
უსალმოდ არვის არა სტოვებდა.

ვიჯექ, ვუცქერდი ამ ჰარმონიას,
გული კი შიშით მეკუმშებოდა,
რომ გავმხდარიყავ მე არაკაცი,
რა სიყვარული მეფუშებოდა.

ბუნება შვებით იბერტყდა კალთას,
ფრინველებს ჰქონდათ სმა და ღრეობა,
მოისპო, მოკვდა, გაქრა იმ მხარეს
კვნესა, გოდება ძალმომრეობა.

მაგრამ დიდია მთა, ველი, ჭალა,
სხვა მხეცებიც ხომ ბლომად არიან,
რაც იმათ შორის ამბები ხდება,
ჯუნგლის კანონის მონაგარია.

ლომი, ვეფხვი და მგელი მრავალი,
ავაზა, ჯიქი, წუწუკი აფთარი,
სიმაღლის მიხედვით ბატონობენ,
თავი ჰკონია ყველას მართალი.

აწიოკებენ შველსა და ირემს,
მათი სიმშვიდე მოუტაციათ,
სისხლით დასვრილი ბასრი ბრჭყალებით
სიკეთის ნერგი მოუკაწრიათ.

ნასუფრალებზე ტურა, მელა და
სხვა წვრილფეხობა ურცხვად დაძრწიან,
თუ რამე შერჩა ლომის ნახრავ ძვალს,
კბილების ღრჭენით სუფთად აცლიან.

სადაც ნათელი სიხარულია
შეუბორკიათ, გაუძარცვიათ;
სიმახინჯელა ყვანან ბუნებას,
მეკობრის დროშა აუტაციათ.

მე იქ ვიჯექი დიდი ტყის პირას
და ფრინველების მღერას ვისმენდი,
ტკბილი ჰანგებით გაბრუებული
ნათელ ოცნების სასმისს ვივსებდი.

უცებ მომვარდა პატარა ნუკრი,
დილით ბალახით რომ შევირიგე,
შევხედე, იყო თვალცრემლიანი,
მორიგ საქმეთა მე ჯერი ვირგე.

– მგლები მოცვივდნენ, ძლივს გამოვუსხლტი,
მათი შეხედვა ვერ გამებედა,

დედამ სხვა მხარეს გაიტყუა და
ფორე ნახეთ, თან შექვედრა.

მამა ადამიანმა მომიკლა,
ჩემთან უწყალოდ რად დაობს ბედი?!
დედას ბოროტი მგლები მისდევენ,
მიშველე, თორე მთლად დავობლდები.

დრო არ ითმენდა, მყის წამოვიჭერ,
ოქროსჯაგარა წამომყვა თანა;
მალე მივადექ დაუნდობლობას,
როგორა სპობდნენ სიცოცხლეს ძალად.

შველი კლდის პირას მიმწყვდეულიყო,
სამი მხრით მგლების ერტყმოდა ხროვა,
საწყალს დაღრეჭილ კბილების მზერით
შემოსჩენოდა ძრწოლვა და გლოვა.

მას თვალზე ცრემლი უჩანდა წმინდა,
მგლებს – პირზე ღუფი ცოფად ქცეული,
მადას სიგიჟედ უათკეცებდათ
შველის სხეული ქონდაჩნეული.

სისხლის დათხევა ეხერხებოდათ,
გაავებულებს ქაჯის ბოდვისგან,
მალე მოსპობდნენ კიდევ ერთ ღიმილს,
ქვებს შერჩებოდა კვალი ცოდვისა.

მსწაფლ ვიმოქმედე, დრო არ ითმენდა,
იცით, არა ვარ გაუბედავი,
ქამანდა ვტყორცნე, დაბლა დავეცი
მათი ბელადი დაუჭედავი.

მეორე ბოლო მოვიმარჯვე და
მგლები კუდებით მაგრად შევკარი,
ვიხილე ხარბი, სისხლმოწოლილი
თვალთა ბრიალი, შიშით შემცბარი.

ჩანთიდან გაზი ამოვაძვრინე,
 ყველას დავაძრე გლეჯის კბილები,
 მხოლოდ შემორჩათ სარძეველ ტუჩი,
 დასაღეჭავად, მივეც მცირედი.

წინ ფარასავით გამოვირეკე,
 შვლის ნუკრს მწყემსობა გადავულოცე,
 გახარებული ავიყვანე და
 სახე ერთავად გადავუკოცნე.

მორჯულებამდე თოკით დაყავდა,
 ეს მგლების ხროვა ფარად ქცეული,
 ბალახის ძოვა ყველას ასწავლა,
 იყვნენ ამ საქმეს გადაჩვეული.

მაგრამ განცხრომა ჯერ ადრე იყო,
 სიმრუდის გასხვლას ცოდნა უნდოდა,
 ამ საოცნებო სილამაზეში
 ჯერ კიდევ ბევრი ცოდვა ბუდობდა.

დიდი მუხის ქვეშ ერთხანს ჩამოვჯექი,
 ლომის ღრიალმა მოწამლა სმენა,
 მეგონა, მგლებით მოვსაპე სიავე,
 ცოდვების ბოღვა მესმოდა ჯერაც.

წინ ფურკამენმა გადამირბინა,
 ჩლიქების დარტყმით მიწა იძვროდა,
 მტაცებელი რომ კვალზე მოსდევდა
 ფურის გოდების ხმაში ისმოდა.

ფეხზე წამოვდექი და დავუცადე,
 მალე შეტოკდა ხე, მთა და მიწა,
 თავი გამოყო მძლავრმა არსებამ,
 ლომის სიფათი ფაფარზე ვიცან.

წამსვე ყურებზე მოვკიდე ხელი,
 ურჩი ბავშვივით დავუტრიალე,

მთელი რისხვა და ავაზაკობა
ერთი შეხედვით გაუუტიალე.

პირში ამოვლე მძიმე ალვირი,
სადავეები მაგრად მოვჭიმე,
როგორც ბუცეფალს ზედ გადავაჯექი,
არა ვყოფილვარ მართლა მორცხვი მე.

ულრან ჭალაში გავაჯირითე,
უკან მომდევდა ოქროსჯაგარა.
ჭოტს დავავალე მხეცების ხმობა,
მანაც ჩაჰბერა ბუკს და ნალარას.

შერჩეულ ადგილს ფართო მოლიანს,
შევაჯირითე ჩემი მერანი,
იქ დაუეცადე, რომ მოსულიყვნენ
ჯუნგლების მკვიდრნი მხეცნი ყველანი.

ყოველ კუთხიდან შემოდოდნენ
პირსისხლიანნი, ლეშით დასვრილნი,
ჩემს სმენას როგორ გამორჩებოდა,
მიდამო იყო კენესით გავსილი.

გრძელი მათრახი მეჭირა ხელში,
ბრაზისგან სული მეხუთებოდა;
ბუნება კრძალვით მაძლევდა სალამს,
დაგვიანებას მეკითხებოდა.

ვეფხვი მოვიდა ცოდვით გამძღარი,
იქვე წამოწვა გალაღებული,
სიამოვნებით ილოკდა ტუჩებს,
სხვისი სიცოცხლით დანაყრებული.

დინჯი ნერვები ველარ მოვთოკე,
თავხედს მათრახი ვურტყი და ვურტყი,
მას შემდეგ ტყავი დაზოლილი აქვს,
ცემა სიკეთედ ერგო მის უმ ტვინს.

აფთარს სიმყრალე თან მოჰყვა ლემის,
 ახლა იმაზე გავინადირე,
 ბილწი კბილები ძირში ვუმტვრიე,
 ხვეწნა-მუდარა გავინაპირე.

ერთი ავაზა გავაშავე და
 მეორეს კიდეც მოვცხე მათრახი,
 რალა სუყველა ჩამოგიოვალთ,
 მხეცებმა იწყეს მოთქმა, თახთახი.

ვიხმე კურდღელი, შველი, ირემი,
 ვთხოვე, რომ ძილი ემწარებინათ,
 ეს დიდი ფარა გაერეკათ და
 ბალახის ჭამა ესწავლებინათ.

მათ საამისო კბილი არ ჰქონდათ,
 ბალახს სჭამდნენ და არ ერგებოდათ,
 ძროხები რძის მიცემას შეჰპირდნენ,
 სანამ საღეჭი დაეზრდებოდათ.

საქმე სუყველამ გაინაწილა,
 ლომი წველიდა, თავი დღვებავდა,
 ვეფხვს კატა ყავდა მიმაგრებული,
 ჯამიდან მასთან დოსა ხვრეპავდა.

ტურა და მელა ნაკვეთს წმენდავდნენ,
 მარტორქა ხნავდა, წერო თესავდა,
 წელში მოხრილი მკიდა ავაზა,
 გიპოპოტამი დინჯად ლეწავდა.

სპილო ხორთუმით ანიავებდა,
 თხა ტომარაში ჩაყრას ეწვალა,
 ვერ მოახერხა, ფარცხვა არჩია,
 მისი ადგილი ვირთხამ შეცვალა.

ყანჩამ სათონე ადგილი ნახა,
 თახვებმაც წესით მაგრად იშრომეს,

თონე კალოსთან ახლოს მოაწყეს,
სავალი გზები არ დაიშორეს.

წერო აკრავდა, ყარყატი ხდიდა,
ჩხიკვი სუფრაზე ანაწილებდა,
კაჭკაჭი სამარილეს ეძებდა,
ყალბი ფუსფუსით გაგაცინებდა.

ყველი, კარაქი ბლომად დააწყეს,
მსუყე ბალახს ხომ ვერ იცილებდნენ,
რძეს გადაკრავდნენ, ცხიმით დამთვრალნი
ღოს აყოლებდნენ, გულს იგრილებდნენ.

ლომი თამადად წამომჯდარიყო,
წინსაფარი ზედ შემორჩენოდა,
სათნობის და სიკეთის ტრფობა
მას სადღეგრძელოდ შემოსჩენოდა.

ბაღჩა, ბოსტანი, ხილი უჭირდათ,
ტკბილი სურნელი ეთეროვანი,
შრომის პირველი ზეიმი ედგათ,
სუფრაც ჯერ იყო ერთფეროვანი.

იქვე ფიცვიით დაადგინეს, რომ
მეურნეობას გაამძლავრებდნენ;
ზეიმს გახდიდნენ საყოველთაოს,
სტუმარ-მასპინძელს გაამრავლებდნენ.

იყო ურყევი ბედნიერება,
იყო სიცილი, იყო თამაში,
იყო ერთუროთის პატივისცემა,
იყო ცის თაღზე სხივის კამკაში.

გადაიყარა სევდის ღრუბელი,
ვერვის ნახავდით გლოვით თმაგაშლილს,
მონატრებოდა კურდღელს არწივი,
ბატკანს ეწვინა მგელი ბაგაში.

არწივმა მთიდან ქუჩი მიართვათ,
მტრედი დალალა ცეკვა-თამაშით,
მერე ამაყად კუნძზე შემოჯდა,
რძით სადღეგრძელო რიხით თქვა მაშინ:

– ჩვენ, ფრინველებმა, ბედნიერება
თქვენი გულთბილად გავინაწილეთ,
მოგესხნებათ ცოტათი ადრე
ყველა შარი და ჭირი გავწირეთ.

მომილოცნია, რომ შეიძელით
ერთხმად მოგესპოთ ღვარძლი და მტრობა,
ამიერიდან ყველა ვუმღერებთ
ძმობას, ერთობას და თანაგრძნობას!

მე ბუჩქის ძირას ვიჯექი წყნარად
და ამ სურათის ჭვრეტით ვტკბებოდი
წინა ოცნებას მივაცვილებდი,
ახლის მოლოდინს ვეფიცებოდი.

ოქროსჯაგარა მოვარდა ყეფით,
საზარელ ამბის ფეთქვა მაცნობა,
თურმე კვლავ დარჩა ამ ქვეყნად ვილაც
ჩემი მიზნების ედგა არ ცნობა.

სწრაფად წავყევი, ხის ბუჩქზე ვნახე
ლამაზ ჩიტს კოსტა ბუდე დაეწნა,
იქვე ვიხილე საშინელება
თავის აზრი რომ მრუდედ გალეწა.

ტოტზე ამძვრალი გველი წიოდა,
შეჭმა უნდოდა მათი გარეწარს,
ოქროსჯაგარა ვერა სწვდებოდა,
ყეფით იკლებდა არემარესა.

უხსენებელი არა ჩქარობდა,
ბარტყების მზერით ლესავდა მადას,

დაუნდობლობის ავი სატანა
მას ხასიათის ფესვადა ყავდა.

განწირულები შველას ითხოვდნენ,
მშობლები იქვე ცრემლად დნებოდნენ,
ხეებს დაეშვათ გლოვად ფოთლები,
საშინელებას წყევლად ხვდებოდნენ.

უცებ ავმაღლდი, რისხვად ვიქეცი,
გაავებული კისრით ავწიე,
ყველას წყევლა და ქოქოლის მიყრა
ბოროტი სულის კვნესად დავწიე.

კბილები ისე გადავუმტვრიე,
ღრმილის ნაწილიც არ დაუტოვე,
შხამი ქოთანში დავალვრევი
და ღარიგება თან დავაყოლე:

– ამ ქოთანს აქ ვდგამ, განსოვდეს ერთი,
ეგ შენი მოდგმაც ასე დამოდვრე,
შხამი რომ ყელში მოებჯინებათ,
გადაქცევაში შენ არ ჩამოგრჩნენ.

ამიერიდან აკრძალული გაქვთ,
უხსენებლებო, კბილის ტარება,
სიკეთით უნდა გამოისყიდოთ
ბედნიერ ღლეზე ცილისწამება.

რძის სმას მიიღებთ იმის დასტურად,
თუ ჩანაფიქრი ავი შეცვალეთ,
წადი და სანამ მეორედ გნახავ,
ბრძნად გადაქცევა თქვენი ეცადე.

როცა ამ ქოთანს აავსებთ შხამით,
სამკურნალოში ჩიტი აფრინეთ,
სავსეს ცარიელთ შევიცვლიან,
თუ ერთგულების ფიცი დაფინეთ.

ეს ქადაგება რწმენად მიიღო,
 ძველს რომ განუდგა არა ჩიოდა;
 მაცნედ წავიდა თავის მოღვმაში,
 ცოტა ნამტვრევი კბილი სტკიოდა.

მალე შემოვხვდი იმის მსგავს მრავალს
 ხის ტოტზე კონტად ბუდედ დაკეცილს,
 შიგ ჟღრუტულებდნენ ცელქი ბარტყები
 არ შერჩენოდათ წყენა ნამცეცი.

სიკეთედ იქცა გესლი გველების,
 მხეცი დამშვიდდა მთავარ-მთავარი;
 ეს ასე იყო, ასეც იქნება,
 ნუ მედავება მაგან-მაგანი.

მე მივალწიე იმ მყუდროებას,
 უსსოვარ დროდან ნატვრად რომ იყო;
 ადრეც მრავალი გვახსოვს მცდელობა,
 მაგრამ იმ ნატვრას თურმე ომი სპობს.

ჯუნგლებს ახალი კანონი ვუძღვენ,
 სათაური კი ძველი დავტოვე,
 ჯუნგლის კანონი დღეს სიმართლეა,
 სიკეთესთან ვერ გაამარტოვებ.

სინონიმი სიყვარულის და
 სიცოცხლის სხივის გააღმასების;
 ძმობით, ერთობით და სათნოებით
 მხეცთა, ნადირთა გაღამაზების.

როს სიხარული ცასა სწვდებოდა,
 თოფების ბათქმა შემიკრთო გული;
 სადღაც ფეთქავდა ბოროტი თესლი,
 ფენზე წამოვხტი გალომებული.

შორს გავიხედე, შემოგვსეოდა
 მონადირეთა მთელი არმია,

მათმა უმსგავსო გაველურებამ
ტყის მყუდროებას ხელი დარია.

შემომეხვივნენ ფრინველნი, მხეცნი,
რომელნიც აღარ იყვნენ მხეცები;
ვთხოვე, სიმშვიდე არ დაეკარგათ,
იმათ სათქმელი ვუთხარ მე ჩემი.

თოფის ქუხილით მოგვიახლოვდა
კაცთა არმია, მწევართა ჯარი.
ოქროსჯაგარამ უყელა ძაღლებს,
შიში შეარგო, დასცა თავზარი.

გამოირეკა, ერთად შეყარა,
თვითონ აუბა სუყველას მხარი,
სკოლაში უგამოცდოდ ჩარიცხა,
სადაც უფროსად კურდღელი არის.

ამბობენ, ძალზე ბეჯითობენო,
გაუგეს სწავლის ძირს გემო მწარი,
შეითვისებენ სიკეთის სითბოს,
არ დარჩებიან, ჩემმა მზემ, მწყრალი.

მონადირეებს მე შევეგებე,
დენთი ვუქციე ხანვის თესლებად.
სუყველას მივეც დასახსომებლად
ტყის ბინადართა ქცევის წესდება.

ზოგს ავუკრძალე აქეთ გამოსვლა,
ზოგის ხასიათს მკურნალობს შველი,
რაც ამ მხარეში ვთესე ღიმილი,
მას აქეთ თითქმის გავიდა წელი.

მძლეთამძლე ფორე ვირთხების ხაფანგს დაექებს

ავჯაგრული ომი მოვრჩი,
ხალხი ერთხმად შევარიგე,

რაც მაშინ მე ვიბეჯითე,
 დღესაც ყველა რჩევად იგებს.

მას შემდეგ ამქვეყნად გაქრა
 თოფი, ხმალი, ზარბაზანი,
 ხომ გითხარით, იმ დღიდანვე
 ყველა ტანკი რგავდა მწვანელს.

შინ დავბრუნდი ღიღინით და
 ისევ შრომა დავისახე,
 გავასწორე მახინჯები,
 სადაც კუზი დავინახე.

ერთხელაც ქალაქში წავველ,
 საქმე მქონდა სულ პატარა,
 ხაფანგის ყიდვა მინდოდა,
 ვირთხა ვერ მოსპო კატამა.

გულისტკივილით შევჩვივე
 შემხვედრს სათქმელი მე ჩემი,
 შემოვიარე ქუჩები
 ყველა და არა შერჩევით.

ვერსად ღიმილი ვერ ვნახე,
 ხალხი ჭირის დღეს ჩიოდა,
 უიმედოთა სახიდან
 ცრემლები ღვარად ცვიოდა.

გადამავიწყდა რაც მსურდა,
 დღე ვოჯოხეთად მეჩვენა,
 ამდენი უბედურისთვის
 მარტო მე როგორ მეშველა.

როცა ქვეყანა წყალს მიაქვს,
 ბორგავს ღალატი ნამდვილი,
 კაცური კაცის სიცოცხლე
 არა ყოფილა ადვილი.

შემომხვდა ბლენდი მძარცველი,
 მკითხა – საიდან მოხველი,
 ამათი კვენესით ვსუქლები
 გაჭირვებაზე მომლხენი.

განა არ იცი ცხოვრება
 ცრემლის მორევზე ტრიალებს,
 მისი დაშრობა, სიკეთე
 მე მომსპობს, გამატიალებს...

კითხვა შევბედე, ვუთხარი:
 ხალხთან ყოფნა არ გერჩია?
 ვირთხის და აფთორის სიგლაზე
 კაცს როგორ შემოგეჩვია?!

დაცინვით ჩაიღიმეილა,
 ამბავის თხრობა დაიწყო,
 უცნობი ჩანხარ, აგისხნი
 ჩვენს ყოფას მაინც-მაინცო.

ქვეყანა თავზე გვენგრევა,
 მოვსპეთ, გავთელეთ რაც იყო,
 ქურდბაცაცები ვსუქლებით,
 ხალხი კი ავსებს ნაცრით კოვზს.

ქარხნები, მოვსპეთ, მოვშალეთ,
 ჯართად გავყიდეთ ჩარხები;
 მთავრობა ცეკვავს, ზეიმობს,
 ხალხმა გაცვითა თალხები.

მთელი ამ ქვეყნის ქონება
 ვირთხების ხროვამ შეირგო,
 გვიხარია, რომ ჯერ ყველამ
 ცოდვის ძალა ვერ შეიგნო.

არ მუშაობს აღარც ერთი
 არც ფაბრიკა, არც ქარხანა,

იქით ჩაი ამოვარდა,
გავერანდა აქეთ ყანა.

უბუშვევრად დარჩენილი
საქართველო ღეჭავს ჩალას,
პოსტის მონა პარაზიტი
ერის ინტერესებს ბლალავს.

დამშეული ხალხი გარბის,
სამშობლოში რჩება კენესა,
მთავრობაში შემძვრალ ვირთხებს
სიცრუე აქეთ გზად და წესად.

თვით ადგილი რაზედაც ზის
პრეზიდენტად თქმული კაცი,
უცხოთაგან ნაყიდა,
მათი რჩევით თესავს ნაცილს.

შენიღბული ღალატის ფრად
ქვეყნის საჭეს ატრიალებს,
ჩალიჩით და ხვეჭა-რბევით
ყველა წმინდას ატიალებს.

ასე ერი ნადგურდება
საქმე მტრისგან აწონილი,
საქართველო უქართველოდ
მუხთლობად აქეთ აწყობილი.

როგორ უნდა მემოქმედა,
მწარე ფიქრებს შევრჩი მაშინ,
ძველებურად ავაბრუნე
ტვინის დოლაბები თავში.

ჯერ ქარხნები მოვიარე,
მოვაგროვე ყველა მუშა,
ახალი ჩარხები დავდგი
შრომადა და ფელამუშად.

ნელლეული შემოვზიდე,
ველარ შეძლეს გადამალვა,
შრომის აბურად ავლება
დრომ ნელ-ნელა გადანავლა.

ეს საქმე რომ მოვათავე,
ქალაქის ქუჩებში გავველ,
ვნახე ბევრი მათხოვარი,
– ბევრი უბედური სხვა მე.

მეტროს ვაგონში შევედი
არვის სურდა საუბარი,
ყველას ყელში მოსწოლოდა
შავი ფიქრის საგუბარი.

დაბოლმილი სახეები
– კაემანი არნახული,
უიმედო გამოხედვა
და ჩამქრალი გაზაფხული.

მათხოვარი ბავშვთა გუნდი
მათი ცოდვით ტანჯვა ხარობს,
თვალი ცვდება ცრემლის დენით,
დე, სატანამ იხარხაროს.

იქვე ერთ კაცს შევეკითხე,
ეს რა ჭირი ტრიალებსო,
ასეთი უპატრონობა
მთელ ერს გაათიალებსო.

მიპასუხა, მომისმინე,
ეს ქვეყანა გაყიდესო,
თვითონ ნადარცვი შეირგეს,
ჩვენ კი ტანჯვა აგვიდესო.

რაც რამ გვქონდა და გვებადა,
უცხოელებს მიაჩუქეს,

მათ ღალატი მოუწონეს
დარბეული ბინაც უქეს.

კრედიტი თუ რამ კვლავ დაგვრჩა
ბლენძთა ხელში ნაცილდება,
ვინც გვძარცვავს და გვიღალატა
სულ იმათთან ნაწილდება.

გასუქდნენ და გაიბერნენ,
ხალხს სულ აღარ იხსენებენ,
სისხლითა და ცრემლების ზღვიით,
სასახლეებს იშენებენ.

დამბრყობელი დაგვავიწყდა
ვინც ბავშვების ლეწა კევრი,
მოღალატე ბლენძთა ხელში
დაბადების დღეს ვიწყევლით.

კორუფცია შემოგვიჩნდა
ვით ბედგამწყრალთ შავი ჭირი,
ყველა კორუმპირებული
კორუფციის ლანძღვას ყვირის.

მაღალ პოსტზე ვინც კი გაძვრა,
კორუფციის იგრძნო მადა,
უზრუნველი ქონის ხვეჭამ
იმის სულში ვიწროდ ბარდნა.

როგორც მოქსოვილმა წინდამ
ერთგან თუ აუშვა პირი,
დაიშლება, დაირღვევა,
აღარ დარჩეს იქნებ ძირიც.

სათავეში მოღალატე
თუ მოაჯდა ქვეყნის ძარღვზე,
დაიქცევა ის სამთავრო,
გამრავლდება ჯავრი ჯავრზე.

რალა მექნა, ჩემებურად
 მუშტის ქნევას მივაშურე,
 ჩემი დიდი ენერგია
 კუზების შლას მივაწურე.

სიცრუე და ორპირობა
 ბლენძებს პირზე დაეკერათ,
 ცოტა, მცირე, ცუდი, მრუდი
 საპნის ბუშტად გაებერთათ.

ერთს ამბობდნენ, მეორეს კი
 ხალხის ჭირად აკეთებდნენ,
 ენა გატლექილი ჰქონდათ,
 სხვასაც ასე აქეზებდნენ.

ცხვარი, ძროხა, თხა და ღორი
 შეეჭამათ მოეპარათ,
 მომხვეჭელის უძღებობა
 პოსტის ქებად მოეტანათ.

დამშეული ხალხის კვნესას
 ამრავლებდნენ, აბარტყებდნენ,
 ქარს სთესავდნენ სიცრუეში
 და სიმართლედ ამატებდნენ.

პრეზიდენტი, გამგებელი
 დაფჩენილი ყველას პირი,
 პროკურორს და პოელიციას
 ხალხის ძარცვის სჭირდათ ჭირი.

უსირცხვილო ჩინოვნიკი
 მუქარას არ ათავებდა,
 დაგეშილი პოლიცია
 ხალხს ძარცვავდა ბრმათა ბედად.

გაილია, გაიწურა
 მოსავალი ზღვის სადარი,

ძარცვა-გლეჯა ზეიმობდა
სიმართლესთან ბილწად მდგარი.

იყო პრეზიდენტის ქება,
მლიქვნელების ენის ლესვა,
მინდორს დალა გაუბერწდა,
ბარაქაც კარგავდა ფერსა.

ნათესს ნარის თესლი ჭამდა,
საქონელს კი ძარცვის ჭირი,
ქეცი, ბეცი, ყველა მხეცი
და ათასი ჭკუაძვირი.

შრომამ ხალისი დაკარგა,
პატიოსანს გაუჭირდა,
ლიმილი და სინარული
კეთილ სახეს გაუძვირდა.

ტახტზე მჯდარი პრეზიდენტი
მატყუარა კუდი მელის,
მომხვეჭელი სიცრუის და
გატანჯული ხალხის წყევლის.

კვლავ მივმართე ძველებურად
ომახსა და შემართებას,
თუ სადმე ნაკლს დავინახავ,
ძალაც მაშინ მემატება.

ყველა ბღენძი შევაგროვე,
სიტყვით მაგრად გაუთავე,
მერე ყანაში გავვზავნე,
ვამუშავე, ვაბურთავე.

მოვშალე და ამოვიძირკვე
უნაყოფო ქების კვალი,
სალი შრომა შევაყვარე,
ხარბი ხელში შევიკალი.

მედროვე კარიერისტი,
 მლიქვნელი და გამფლანგველი,
 მშრომელებად გადავადნე
 სხვისი გარჯის გამფანტველი.

დოლაბები ავაბრუნე,
 ჩემებურად ვატრიალე,
 სიყალბე და კორუფცია
 გავაუქმე, ვატრიალე.

ვისაც დიდი პოსტი ჰქონდა
 გლეხთან ერთად ვამუშავე;
 ოფლის სუნის მქონე კაცი
 დამიჯერეთ, ნამუსს არ რევეს!

ზოგს ბოსტანი ვათოხნინე,
 ზოგმა კიდეც ყანა მარგლა,
 ვინც ჩემს რჩევას არ გაუგო,
 სკამიანად გაჰყვა ნაგაუს.

გაქრა ჭირი – მისი ძირი,
 პური ისევ აჯეჯილდა,
 თავისუფლად მოვამრავლე
 რაც რომ აღრე ასე ჭირდა.

ზედმეტს ვილა მოითხოვდა,
 ხალხს სიუხვე ედგა ბურჯად;
 მომხვეჭელი შრომას ემძო,
 ღორის კუჭი დაამუნჯა.

ორპირობა, ორენობა,
 თვალთმაქცობა, ზარმაცობა,
 სიცრუეზე გაღორება,
 სიტყვისა და საქმის მტრობა,
 ერთმანეთის დაშორება;
 ყალბის მთქმელის, ყალბის მქნელის,
 ყალბი ტაშით აშმორება.

განგებ კუზის გვერდით ავლა,
 ცრუის მართლად გასწორება,
 თხის ცანცარა წვერზე მჩატე
 თავის ტყვიად დაწონება.

ერთი ხელის გაკვრით მოვსპე
 ეს ცნობილი განტოლება;
 სკამოსანი ვეღარ ბედავს
 სიტყვის ქარზე დატოვებას.
 მიხვდა, სწორი საქმით არის
 სიმართლესთან დატოვება;
 ცოდვები მოინანიეს
 კორუფციის ავტორებმაც.

ხალხმა სიამით იყნოსა
 სურნელება გაზაფხულის,
 დავამიწე ჭირის თესლი,
 სირცხვილისგან დაზაფრული.

სადაც დისციპლინა მეფობს
 მზე სახალხო კანონია,
 იქ ცხოვრება მშრომელთათვის
 სამეჯლისო სალონია.

ჰოდა, მოვდექ ჩემებურად
 მრუდე, ფლიდი გავასწორე,
 სიტყვა საქმეს შევადლდე,
 არასოდეს დავაშორებ.

უშრომელი ლუკმის ბედელს
 დავუკარვე მათხოვარი,
 ეს ნანატრი ცხოვრების გზა
 იყოს თქვენი სახსოვარი.

ფაბრიკებს და ქარხნებს მივდექ,
 ჩარხი ჩარხზე ავაბრუნე,

ნამარცვი და ნაქურდალი
 ვებნე, უკან დავაბრუნე.

მუშა კვლავ ხალისით შრომობს,
 მას ხომ ტვირთი მარტო მიაქვს,
 დავარწმუნე, რომ ამ ქვეყნის
 ბატონი და პატრონია.

სულ ჩემს მზესა ფიცულობდნენ
 ოსტატი და ინჟინერი,
 ქურდებსა და დამტაცებლებს
 დღესაც ადევთ მიწის ფერი.

საათივით ამუშავდა
 სადაც სუნთქვას ჭლექი სპობდა,
 ამ ქვეყნის გულის დამწველი
 დიდპატარა ექიმობდა.

მათთან ვიყავ, ვზეიმობდი,
 აბა სხვა რა მერჩიოდა,
 სადღეგრძელოს თასით ვსვამდი
 განათებულს შევრჩი ოდას.

გავიხარე, რა ვინილე
 ჰარმონია არ ნახული,
 ენამ როგორ შეძლოს მოყვეს
 ნათქვამი და დანახული.

ხალხი საქმის წყურვილს სვამდა,
 როგორც ხარირეში წყაროს,
 რაც აქვს ძალა ყველამ უნდა
 სასიკეთოდ მოიხმაროს.

გაიხარა ქვეყანამ და
 მოისვენა ორგანიზმმა.
 კარგი, ბრძნული ჩანაფიქრი
 აფრინდა და მოხვდა მიზანს...

მძლეთამძლე ფორე ზოობარკში

ხომ კარგად გახსოვთ რა დამემართა,
სანადიროდ რომ გავბედე გავლა,
ყველა კეთილ კაცს მონატრება
რაც წამოვიღე იქიდან დავლად.

სპეტაკი გრძნობა ბედნიერების
სულის სიამედ არ მცილდებოდა,
მჯეროდა, მხეცთა სიკეთის სითბო,
რომ არასოდეს გაცივდებოდა.

ვერ მოვიცალე, ერთხელ შემეველო,
ჯუნგლები ჩემი თვალთ მენილა,
მაგრამ ხო იცით მუნღლშეუნრელი,
შრომისთვის შემართული გლეხი ვარ.

რა ბედენაა ისეთი ყოფა,
ჩემს ვენახს თუ არ გავესაუბრე,
დილაადრიან ვაზების ძირში
ხალისით თუ არ წავისაუზმე.

ჰოდა, ერთხელაც ზვარს რომ მივადექ,
მზე მთების იქით იცდიდა ისევ,
ლომი დამიხვდა მოკრძალებული,
მისი ამაღლა ვიცანი მყისვე.

შემომეგება, მომცა სალამი,
მეც პასუხი არ დავუგვიანე,
იმათი ნახვით აღელვებულმა
სიხარული მთლად გავუზიარე.

მოდზე დავსხედით, ამბავი კვითხე,
ამ საუბარში დიდხანს დავყავით,
გამიხარდა, რომ ძალას იკრებდა
სიკეთის ნერგი ჩემგან ნახარი.

ბოლოს სტუმრობის მიზანი მითხრეს,
უკუღმართობის წყაროც მიხსენეს,
მთხოვეს, მომესპო მისი სათავე,
ულტიმატუმი წამომიყენეს.

ლომმა თქვა: – ხედავ, მთლად შევიცვალე,
ჭირი და ღხინი მაწევს მრევლისა,
ახლა გავიგე სიცოცხლის ძალა,
სიკეთეს ასე ავწევ მემრისაც.

ჯუნგლებში ახლა სიხარულია,
ცრემლით არავის ეწვის თვალები,
სისხლის წყურვილი გადავაშენეთ,
თავისი ხარბი ნერწყვის წვალებით.

მაგრამ მოძმეთა ბედი გვაწუხებს,
გვინდა დაიდგან შრომის უღელი,
იქ ზოოპარკში გამომწყვდეულებს
თავისუფლების ჰანგებს უშმღერთ.

ადამიანებს ასე ჰგონიათ,
ჩვენი ჯილაგი ცოდვის ნამს სწოვდეს,
ეგ ილუზია უნდა განაგდოთ,
კეთილი საქმით, მოდით, გავსწორდეთ.

დიდ იდეებს ვართ შეჭიდებული,
ულელში ხარებივით გავიწევთ,
შთამომავლობას სხვაგვარად გავზრდით,
ამ ფიცის სიტყვას გულზე დავიწერთ.

ოღონდ ერთსა ვთხოვთ, იქნებ გვიშველო,
რაც მიზნები გვაქვს გადმოვალაგეთ,
ფორე ბატონო, ის ჩვენი ძმები
ზოოპარკიდან გამოაბარგე.

ახალ ცხოვრებას გვსურს ვაზიაროთ,
იქ კი წამებით უცდით სიკვდილი,

დე ყველას ჰქონდეს ამ ქვეყანაზე
ბედნიერებად ყოფნა შინ თბილი.

უნდა მოისპოს, ნულა იქნება,
ერთის ტანჯვის დღით სხვისთვის გართობა,
დაე, გასწორდეს მრუდი მათა-ბარი,
რომ ერთნაირად გვატბოს მნათობმა.

ერთად ვეომოთ ჳირს და სატკივარს,
ერთ მიზანისათვის შევეკრათ ძალები,
დავივიწყოთ და არ გავიხსენოთ
წარსული გესლით განამწარები...

ოქროსჯაგარა რძეზე გავკზავნე,
მინდოდა მათი გამასპინძლება;
გვეჩქარებაო, სწრაფად წავიდნენ,
არვინ ინდომა განაწილება.

საქმეს ვერაფრით ვულალატებთო,
გველოდებაო ზრუნვა მრავალი;
ჯერ პრობლემები უთვალავი გვაქვს,
თუმცა მოვსაპეთო მთავარ-მთავარი.

მთხოვეს, დროს როცა გამოვეძებნიდი,
შრომის ფერხული მათი მენახა,
როგორ ამრავლეს ბელელში ხვაი,
როგორ მიუძღვის მეხრედ მელა ხარს.

ყველა წავიდა, მარტო მე დავრჩი,
ფიქრებს გავუღე ფართოდ კარები,
თვალწინ დამიდგნენ გალიის მკვიდრნი
დამცირებულნი, განაწამებნი.

ოქროსჯაგარა როგორც დაბრუნდა,
აღარც ვაცხელე, აღარც ვაციე,
ჩემი გულურა წამოვიკიდე
და ზოობარკისაკენ გავწიე.

წინ ფრინველები მეგებებოდნენ,
მეკითხებოდნენ მგზავრობის მიზანს,
იმათ ვერაფრით ვერ უშველისო,
ურწმუნო თომა უდებდათ ნიძლავს.

მალე მივაგენ, ვიცან ადგილი,
ზოოპარკის კარს თვალი ვკიდე მე,
ხალხი მრავალი რიგში ჩამდგარი
შეგროვილიყო კილით კიდემდე.

თავისუფალი არ იყო შესვლა,
ბავშვზეც და დიდზეც ბილეთს ყიდიდნენ,
არა წუხდნენ და არცა რცხვენოდათ,
რომ გალიაში გლოვის ბინდი ღვეს.

მწარე ფიქრებით დამძიმებულმა,
ორი ბილეთი ვთხოვე მოლარეს,
ამ ცოდვის პაკრში წყნარად შევედი,
ოქროსჯაგარას ცრემლი მოვგვარე.

ლომს გალიაში ჩასძინებოდა,
წინ დიდი ძვალი ელო მენჯისა,
ჯოხს უღერებდა გასალვიძებლად
ერთი მსუქანი ბავშვი ბლენძისა.

ვინ კენჭს ესროდა, ვინ პურის ნაჭერს,
ვინ აფურთხებდა, ელრიჯებოდა;
ლომი ბოლმისგან თვალებს სუჭავდა,
ვითომ ძილში არ ეღვიძებოდა.

იქით გალიას ებრძოდა ვეფხვი,
რკინის გისოსი ამტკრევედა ბრჭყალებს,
ხალხი ხარხარით იგუდებოდა,
შაქრად ირგებდნენ მხეცთა ბედს მწარეს.

მუხლებზე მდგარი მაიმუნები
ადამიანებს სთხოვდნენ გაშვებას,

დამცირებას და ხარხარს იმკიდნენ
მაყურებლისგან ბედის დავსებად.

დათვი მღუმარედ იჯდა კუთხეში,
თავი თათებში ჩაელო წყრომით,
არვინ არ ჰყავდა ამ ჯოჯოხეთში
გულის დამწველი და თანამდგომი.

ითამაშეო, უკიჟინებდნენ,
დამცირებას და ნაგავს ესროდნენ,
კარგად ვერ გვართობს, გაათრიეთო,
ისედაც ბედკრულს ავღრად ესხმობდნენ.

გული მომიკვდა, გვერდზე მივდექი,
ჯიხვები იქვე მწარედ კენესოდნენ,
გალაღებული ჭიუხის მკვიდრნი
მუჭისოდენა კალოს წრედ ქსოვდნენ.

გალიის კართან მწარედ ყმუოდნენ
მგელი იყო თუ ცელქი ავაზა,
დამცირებას და ტანჯვას იცნობდით
გოლგოთის გზაზე მხეცთა თანამგზავრს.

ვინ ერთობოდა, ვნებას აცხრობდა,
ვის ედგა გლოვა განუკურნავი,
უბედურების წამების ცეცხლზე
შეექცეოდნენ ცოდვილ პურმარილს.

გავსებულიყო გზა და ბილიკი
მხეცთა საცქერად მოსული ხალხით,
გალიაში კი სული ბორგავდა
განწირული და მორთული თალხით.

ოქროსჯაგარა ვერ ისვენებდა,
ყფფით იკლებდა არემარესა,
მრავალ ცხოველთა დამამცირებელს
ფერი უცვალა, ბრაზით დაესხა.

ლომთან მეორედ როცა მივედი,
თავის სამყოფში ბოლთას არტყამდა,
მარტოობაში გულქვად ჩაჭედელს
ნუგემის სიტყვის მთქმელი არ ჰყავდა.

მიცნო, ღმუილით მომცა სალამი,
მეც მოკრძალებით დაგუკარ თავი,
გავესაუბრე, ამბავი ვკითხე,
გავუფერმკრთალე ღლე შავზე შავი.

კარის ურდული გადავწიე და
თავისუფლების დავსცხე ნალარას,
ჯუნგლებისაკენ მივეც საგზური,
თან გავაყოლე ოქროსჯაგარა.

მერე სუყველას ჩამოვუარე
და შევუერთე ლომის ამალას,
ვეფხვი გულფიცხი ჯიხვს ეხვეოდა
გრძნობის ცრემლები ვეღარ დამალა.

იყო კოცნა და იყო ალერსი,
ცამდი ასული ბედნიერება,
მათ ერთმანეთის პატივისცემა
ჩაეწნათ სულის მშვენნიერებად.

იქ გასართობად მოსულები კი
ისე გარბოდნენ, ბგერას უსწრებდნენ,
მხეცები ზეიმს და ცეკვა-თამაშს
თავისუფლების ქებად ცად სწევდნენ.

ოქროსჯაგარამ ბოლოს შეჰყეფა,
მწკრივში ჩადგომა მოსთხოვა ყველას,
დროულად გაცლა იყო საჭირო,
რომ ზეიმი არ ჰქცეოდათ წყენად.

ერთად შეკრულნი მალე დაიდრნენ
ცეკვა-თამაშით განვლეს მთა-ბარი;

ჯუნგლებში ახლაც არ ავიწყდებათ
სასიხარულო მათი ამბავი.

ზოობარკი მთლად დაცარიელდა,
მხოლოდ კოდალა შემორჩა ფიჭვებს,
ნმელ ტოტზე ნისკარტს აკაკუნებდა
და უგრძელებდა ხარბ ჭიებს ყინწებს.

ოქროსჯაგარას მობრუნებამდე
ქალაქში ცოტა გავისეირნე,
ბევრი რამ ვნახე გასაკვირველი,
მით ხასიათი გავისეირე.

ერთ მაღალ სახლში შესვლა მომინდა,
შიგ რა ხდებოდა, მსურდა გამეგო,
ვიფიქრე, რამე საინტერესო
იქნებ სოფელში ამბად წამელო.

პირდაპირ შეველ ფართო ტალანში,
ხალხი ნელ-ნელა იკრიბებოდა,
ბევრი დარბაზში სკამებს ირჩევდა,
ზოგიც კარიდან იცქირებოდა.

ბოლოს დარბაზი გაივსო ხალხით,
ერთმა უფროსის მოსვლა აუწყათ;
ჯგუფს მიუძღოდა ვილაც ფაფხურა,
სიტყვებს ფანტავდა ნაკუწ-ნაკუწად.

შუბლშეკრული და გასიებული,
ჭამის სიყვარულს მუცლით აჩენდა,
ამალა ახლდა მუხლში მოხრილი,
სატანა კუდის ქიცინს აჩვევდა.

წინ მოწიწებით ოთხი გარბოდა,
სავალ ბილიკზე ენას აფენდა,
ის კი მრისხანედ მოდიოდა და
დაუნდობლობის ხუნდებს აფრენდა.

დარბაზში შეველ, კუთხეში დავეჯექ
 დამძიმებული გულის წუხილით;
 უცებ დარბაზი აიქორრა და
 იმ ბლენძს დაუხვდა ტაშის ქუხილით.

გრძელ მაგიდასთან დაჯდა ჩუჩელა
 რალაც ფიქრებით დამძიმებული,
 თვალეში ცივი რისხვა ჩამდგარი,
 თან გაღიძება გაძვირებული.

ვილაცა ადგა და საზეიმოდ
 შეკრებილთ დიდი წყალობა ამცნო,
 რომ პრეზიდენტი ბრძენთა ბრძენია,
 უძლეველია თვით ღმერთებს არ სცნობს.

პირველმა ტაში თვითონ დაუკრა,
 რობოტებივით აჰყვა სხვა ყველა,
 – ხალხო, ეს კაცი უფლის დარია,
 ახლა გაებედე ამის გამხელა!

ტაშის გრიალში ისე იყვირა,
 რომ დაკიდულმა ჭალმა იწყინა,
 აზრიალდა და ატენა რეკვა,
 თითქოს მოუნდა მასხარის ცეკვა.

ჩემს გვერდზე მჯდომარს შევბედე კითხვა:
 – ძმობილო, იქნებ, მართალი მითხრა,
 რა კაცი არის თქვენი მთავარი,
 ხომ არ აკლია სადმე ყავარი?

– უცხოდა ჩანხარ, შენ ამ მხარეში,
 მიტომ შიში არ გიკრთის თვალეში,
 აქ ყველს ბედზე დაგვჩნავის ყვაფი,
 მაგ შეკითხვით არ დაკარგო თავი.

– გთხოვდი, ჩემს თავზე ნუ შეწუხდები,
 ვხედავ ამ ყაყანს რომ შენც უხდები;

თუ მეტყვი, რას ფლობს თქვენი მმართველი,
მეც ტაშის დაკვრად შევიმართები.

– ეხ, ჩემო ძმაო, გახდი ჭირადა,
ვთქვათ და მოგიყვე ყველა წვრილადა,
რა ვიცი, სიტყვა სად არ დამხვდება,
მაშინ ხომ ყოფა ჩემი წახდება.

– სათქმელი მითხარ, თავს ნუ აწვალე,
ჯავრის ლეკვები, გატყობ, გააწრავენ;
მე ჩემს გუდას და ნაბადს ავიღებ,
მოყოლილ ამბავს სხვაგან წავიღებ.
ჟერ კი რა გითხრა, იქნებ სჯობია,
ერთად ვიმღეროთ თანაგრძნობია.

– რადგან ასეა, მისმინე, ძმაო,
ოღონდ იყურე, არ გაამულავნო.
რომ შეგვამჩნიონ თემა საუბრის
აქვე ატყდება აურზაური.

– ნუ გეშინია სიტყვის თქმა კაცო,
გთხოვ, გაბედულად აზრი დამარცლო.

– მაშინ მოგიწევს თმენის გამოცლა,
მლიქვნელი ბლენძად როგორ გამოცხვა,
როცა შიკრიკად გამოგვეცხადა,
მისი ფანდი არ გამოგვეცადა.

ლიმილითა და ღრეჭით დნებოდა,
ჩვენთან სულ ახლად იბადებოდა,
კუდის ქნევაში იყო მოქნილი,
უფროსების წინ ათად მოხრილი.

თხოვნას და ხვეწნას კოშკად აგებდა,
თუნდაც ტუალეტს დაგილაგებდა.
უფროსებმა ეს თვისება იცნეს,
კბილის საჩიჩქნი ადგილი მისცეს,

ასპარეზი რომ გაიფართოვა,
ჩანაფიქრებიც გაიმართოვა,
თავიზე დიდთან ხოხვას უმატა,
მასზე პატარებს ჭამდა უმადა.

არ დაუკარგეს ღვაწლი ქებული,
მალე ვინილეთ აზვირთებული,
პოლიციელთა შეფად მონათლეს,
ღვარძლის და შურის თესვად მომართეს.

უფროსს კი ქებით უბამდა თვალებს,
წინ მირბოდა და უფენდა ხალებს,
ვისაც გაასწრო პოსტზე ჯირითით,
ფეხით გასრისა როგორც ქვირითი.

ბოლოს უფროსსაც ერთხელ უყელა,
ამ ამბის ხილვით შეცბა სუყველა,
კიბეზე ფრთხილად ფეხი დაუდო,
ყირაზე დასცა, წესი აუგო.

მას შემდეგ გახდა ქვეყნის მმართველი,
ჩვენ კი ჩავვიქრო თვალის სანთელი.
დადის მლიქვნელთა ჯარი თან ახლავს,
ნელ ცეცხლზე გვხარშავს, ბოლოს დაგემარხავს.

ადრინდელიდან დავრჩით აჩრდილი,
მაინც თამამად იმ ღროს დავცინით,
მთელ არემარეს ვიკლებთ ტრაბახით,
ქება შევწიგნეთ ასი თაბახი.

ღმერთად მოვნათლეთ ნაბდის ძველია,
ღვარძლის ხისაგან ანაჭურია,
სალი აზრისთვის კაცის მკვლეელია,
მლიქვნელობაში მართლაც ბრძენია.

აღარ ჰყოფნია ეს სარბიელი,
მუდამ აწვალეხს ვნება ძლიერი;

კვლავ განდიდების ჭკვას ურევს ფიქრი,
ფუჭი ღიღებით ცაშია თითქმის.

ღამიჯერე თუ არა რა ვიცი,
ჩვენ კი დარბევის დღეებს განვიცდით,
წადი, მიხედე შენს თავს, ბატონო,
აქ ეშმაკი არ დაგეპატრონოს.

ნაძალადევი ღიმილი სწვავდა,
ტაშის გრიალში წამოხტა მარდად.
ბლენძი ამდგარი ფეხზე იქვე და
თავდაჯერებით ხელებს იქნევდა.

მეტი რა გითხრათ, ჭერს ხევდა ტაში,
მე კი სიცივეს მაცრიდა ტანში.
გარეთ გავედი, ვიარე ბევრი,
იმის კაბინეტს მივყუდე კევრი.

ბოლოს მოვიდა თავის ამალით
და მომაბჯინა მზერა თამამი.
გამოვიმეტე მხოლოდ ერთის თქმა,
რომ მოციქული ვიყავ ღმერთისა.

გაუხარდა თუ შიშმა შეიბრყო,
გრძნობების ღელვა ჯერ არ შეიტყო.
მე ჩემი სიტყვა ავატრიალე,
მისი ეჭვები გავაბტიალე.

კუთხარ, განცვიფრდა უფალი ღმერთი,
რომ მოკვდავებში ხარ ერთადერთი;
შენმა სახელმა ცა შეაჯერა,
მე, მოგაკითხე ღვთის მეაბჯრემა.

აგერ მოგართვი მთელი წყალობა,
ღმერთად მოგიწევს ფერიცვალობა;
ახლავე ჩქარა უნდა წავიღეთ,
შენი მიზნები ხურდად ჩაიღეთ.

გიჯობს თან მოგყვეს მთელი ამაღა,
ვინც სიღიადე შენი არ მალა;
დედამიწაზე ყოფნას ამთავრებ,
დე, ხალხი საქმეს თვითონ მართავდეს.

ვინც კი მოსწონდა თავისი ჭკუით,
ვინც პატიოსნის მორალთან ტყუის,
მლიქვნელი, მრუში, კარიერისტი,
წყევლად რომ იქცნენ ხალხის ბედისთვის;

სამშობლო მიწის ღალატით მკვლელი,
მართალი სიტყვის უკულმა მთქმელი,
მოკლედ, არ დარჩა ერთი არავინ,
ვინც მას უქსოვა ბლენძის კარავი.

კარგად ავაწყე ღმერთის ნაბიჯი,
იქ არ დავტოვე ერთი მახინჯიც,
ჯერ ზოოპარკი დავაგვევინე,
ყველგან ყვაილი დავარგვევინე;

მწყობრად შევყარე იმ გალიაში
საყვედურში და წყენა განიასში,
სადაც მხეცები წნავდნენ სიმწარეს,
უგულოთაგან ასე იწვალეს.

ჩამოვუარე ყველას სციოდა,
ღმერთების განაჩენზე ჩიოდა.
მლიქვნელმა მიქო საქმე ძლიერი,
თან ადვილს მთხოვდა სადმე ცბიერი.

არა მჭირდება თქვენი შექება,
მალე ნამდვილი სახე გექნებათ;
პირუტყვები ხართ, გხედავთ, ნამდვილი,
უნიღბოდ დარჩეთ, მჯერა ხვალ დლით.

სულ იქ მივრეკე ვინც წყენად აქნევს
ყალბ სიტყვასა და დასაგმობ საქმეს.

ზოგ მრუდს ჯერ თავი ქუდში ჰკონია,
მე გადამიჩნენ გაგიგონიათ?!

დღეს, ზვალ, თუნდ ზეგაც გავინავარდებ,
ერთად ვერ ვწვდები, ჯანი გავარდეს!
ისე გავლესავ მათთვის დანის პირს,
რომ ზოპარკში მივლენ თავისით.

ხალხო, სულ მალე ივლი ხალისით,
ვერვინ მოწამლავს, წყაროს წყალი სვით!
მართალი სიტყვა ტახტზე დაისვით,
გადიდკაცება მხოლოდ ხარისხით.

ამ დროს მოვიდა ოქროს ჯაგარა,
შეების მომგვრელი ცნობა მახარა;
მხეცები თურმე თვალეს, აღრიცხეს,
სკოლაში აღსაზრდელად ჩარიცხეს.

გადავაბარე ყველა სტუმარი,
ურგებს რომ ითვისებდნენ პურმარილს.
გამოდგებოდა იგი უფრო სად?
თვით ზოპარკში დავსი უფროსად.
ოქროსჯაგარა არ ზროგავს თავსა,
კიდევ ბევრს მივგვრი ამ მრუდთა მსგავსად.

მძლეეთამძლე ფორეს ანდერძი

სიტყვას ვამთავრებ, ბავშვებო,
თხრობა ხომ კარგი მოგიწყეთ,
ვატყობ, რომ ამქვეყნად ყოფნა
მე მეტი აღარ მომიწევს.

რაც კი რჩევები ვაბარტყე
ანდერძად გამომიცხვია,
ცხოვრების გამოცდილება
ბოლომდის გამომიცლია.

ხომ ნახეთ, ბევრი გადამხდა
 ბრძოლა სიცოცხლის რთულ გზაზე,
 მაგრამ სიკეთის დიდი მზე
 სხივებს მაფრქვევდა სულ თავზე.

მრავალი ჭირი გავაქრე,
 ვუმტკრიე ყბა და გვერდები,
 გამოვანინე სიმართლის
 უკიდევანო ხედები.

ომი აღგვეთე ქოფაკი,
 გადავაშენე ქვეყნიდან;
 დავწყველე მარსი, ბელონი
 ჩხუბის და დავის შექმნიდან.

ხალხები ძმებად ვაქციე,
 შურის ხე მოუხერხიათ,
 მეფეებსა და მთავრობებს
 კისერიც მოუტეხიათ.

მას შემდეგ ყველგან მშვიდობა
 ადამის მოდგმას ალალებს.
 საზღვრები სიმბოლოდ დარჩა,
 აღარა ვკეტავთ დარაბებს.

ნდობის ცეცხლს ველარ გაუძლეს
 ღვარძლით გავსილმა ეჭვებმა,
 სისხლის რწყევითა და ქადილით
 სახლში არავინ გვეჭრება.

ხომ გახსოვთ, ხალხის ქონება
 რა ფუჭად იხარჯებოდა,
 იფერფლებოდა დოვლათი,
 სატანა იქაჩებოდა.

მოისპო, მორჩა, გათავდა
 აღარ იქნება ომები,

გაქრა კაცისგან კაცის კვლა,
ძველ დროთა დანატოვები.

ამ ცხოვრებაში რამდენი
უკანონობა მოვთხარე.
მუხლზე ვახოხე ფლიდობა,
შვილდის ტარივით მოვხარე.

ჯუნგლის კანონებს ვინ ჩივის,
მხეცობაც აღარ გაეუშვი,
ახლა აფთართან ბაჭიას
ხტუნვას არავინ დაუშლის.

ერთმანეთს მოხმარებიან
ლომი, ყვავი და ირემი,
მოფერებით და ალერსით
დაუშაქრიათ პირები.

სიუხვედ გადაქცევიათ
რაც შურს და მტრობას მიჰქონდა,
ტვინს მოეფინა ნათელი
ადრე შარზე რომ ფიქრობდა.

ახლა სიკეთეს ახმარენ,
იმ დაუშრეტელ ძალ-ღონეს,
იწამეს ბედნიერება
წინათ ჩხუბში რომ აღლობდნენ.

ლხენა და სიხარულია
კაცისგან კაცის გატანა;
დავიდარაბა ჭირს თესავს,
ემსახურება სატანას.

გამარჯვებული ვინც რჩება,
ისაც ნახევრად მკვდარია,
დიდი ხნით გაუჭირდება
შერჩეს სიცოცხლეს დარიანს.

მტრობა კაცის გულს აქვავებს,
გრძნობას ყინული დაფარავს,
ღვარძლი კაცს მხეცად მონათლავს,
მის ნატარს წყევლა დაცვარავს.

მშრომელს ქურდობა რად უნდა,
ალალ პურს მოფერებია,
სხვისი ძარცვა და დაჩაგვრა
სიზმრად არ მოჩვენებია.

ამკლებ-დამრბევი, ყაჩაღი
ბოლოს ჭრილობებს მოიგებს;
ვინც სხვისთვის შარი მოქსოვა,
თავის სხეულზე მოირგებს.

გარდა ამისა კიდევ მაქვს
სხვა დიდ-პატარა დარღები,
მხარი მხარს უნდა მივეუღოთ,
ასე დავლაშქროთ ავღრები.

ერთი-მეორის დაჩაგვრა
შავბნელ წარსულში წავიდა,
მოვსპოთ, ვინც ამ ჭირის ხილვა
მოიწადინოს თავიდან.

არასდროს აღარ მოხდება
ერთი შიმშილით ცხვებოდეს,
იმისი მაყურებელი
სხვა უზომოდა ძლებოდეს,
არამი, ჭარბი ქონებით
იკვეხნიდეს და ტკებოდეს;
მშრომელთა ოფლით ნასუქი
უსაქმურობით ლპებოდეს.

დედამიწაზე ცხოვრება
ზოგისთვის იყოს სამოთხე,

ზოგს კი ტანჯვით და წამებით
უღელში სული ამოხდეს.

ძმარი აღინონ ცხვირიდან
ვინც ეს კვლავ მოიწადინოს,
ბოროტი ჩანაფიქრები
ჭკვასუსიტთან მოიქადილოს.

განა სირცხვილი არ არის?
ხარბობა, გლეჯა, მხეცობა,
ქაჯის მსახურად დადგომა,
ჯანსაღ გრძნობებთან ბეცობა.

მოძმის ღალატით გაწირვა,
მრუდ აზრებს თუ არ შეუშლით,
მგელი ერთს არ დაჯერდება,
ცხვრის ფარაში თუ შეუშვით.

გულღვარძლი, ძლიქნელი კაცი
მორიელს დაედარება,
უჩუმრა დაკბენს, დაგესლავს
ვინც ნლობით გაეკარება.

თვალი სულ ფხიზლად გეჭიროთ,
ეს სარეველა არ გაჩნდეს,
ძირი შანთით დაუდალეთ,
რომ ერთი ფესვიც არ ღარჩეს.

მზე ყველასათვის ერთია,
მიწამაც შვილად დაგებადა;
არ შევარჩინე, გავწირე
ვინმე ვინმეს რომ ჩაგრაგდა.

თუ ერთმანეთის შვება და
წყლულის წამალი ვიქნებით,
ყველა სიმაღლეს დავლაშქრავთ,
რასაც მივწვდებით ფიქრებით.

ასე იცხოვრეთ, დარდებიც
ეკლად არ გაიბარდება,
გაჭირვებისას მშველელიც
დროულად დაიბადება.

ველარ წაგაქცევთ ჯაფა და
უსამართლობა წყეული,
ჩაგვრა მიწაში დაღპება
კაცის ცრემლს გადაჩვეული.

ერთი გახსოვდეთ კიდევაც,
წყენას წყევლით ვერ მოარჩენთ;
უგუნურ გაბოროტებას
დიდსულოვნება მოაცხეთ.

თუ კიდევ შერჩა ნამუსი,
გულს სინანული დაუწვავს,
სიკეთე დათესილ ბალღამს
თაფლის კვერებად დაუწნავს.

გჯეროდეთ, ამ ამბის შემდეგ
ხატის წინ ლოცვად დადგება,
ავი ხნის გახსენებაზე
სირცხვილის ალზე დადნება.

თუკი იმხელად წახდა, რომ
ასეთს ვერ გააგებინეთ,
გესლის სათავსი პარკუჭი
სულ ცემით გააგდებინეთ.

ამ ქვეყნის ჭირი დაფალით
და დააჭირეთ წიხლი ზედ,
იცოდეთ, ისევ აღდგება
თუ მოადუნეთ სიფხიზლე.

კარგია კარგი ცხოვრება,
მაგრამ ნუ დაგავიწყდებათ,

უცებ დადგება თავდაღმა
 თუ ახლავს თავდავიწყება.

შვილებს წრთვნა არ გაუძვიროთ,
 მიეცით რწმენა ნამდვილი,
 რომ ნაღვაწი არ შეგექმნათ
 ჯოჯოხეთის დღის სადილი.

ადამიანში მხეცობა
 დაუსჯელობით მაგრდება,
 თუ ცხელი სისხლი იგემა,
 მაშინვე აიჯაგრება;
 კვლავ აიშლება ქვეყანა,
 ერთმანეთს დაერევიან,
 შეჭამენ ავსა და კარგსა,
 წუთით არ გაერკვევიან.
 ეცადეთ, არ მოგიბრუნდეთ
 უკან წასული ტიალი,
 თორემ ვერაფრით ჩააქროთ
 ღალატის ცეცხლის ტრიალი.
 ამას ვინ ჩივის, იქნება
 ისეთი ტანჯვა გიწიონ,
 რომ სიცოცხლიდენ გაქცევა
 საამო ნატვრად გიქციონ.

არ ენდოთ, არ შეეგუოთ!
 სარეველას თესლს ხათრიანს,
 იცოდეთ, ძალას მოიკრებს
 და გაგიშავებთ განთიადს.

დამარხულ ბოროტებაზე
 თვალი სულ ფხიზლად გეჭიროთ,
 რომ ფუჭი უზრუნველობით
 გაჩენის დღე არ გეწყინოთ.

თუ გაიბზარა წესრიგი,
 ნილაბში ბევრი იბღაველებს,

სიკეთეს ყველში მისწვდება,
 დღეს რომ მის რჩენას იბრალებს.

მიეცი უგრძნობს, უსახურს,
 ხელში უხეში ძალა და
 მწვადდად შებრაწავს სიმართლეს,
 წყენას დაისვამს თამადად;
 ცრემლის თასებით შეთვრება,
 მოსპობს ვინც ამას კრძალავდა,
 ჯალათის ცულს მოიმარჯვებს,
 შესძენს უზომო კვლა მადას.
 სანამ ექნება მახვილი,
 გადაიქცევა ქარბუქად,
 გულნატკენ სსოვნას შერჩება
 ავი წარსულის ნაბუქად;
 საფლავის ჭია შეირგებს
 ხაშლამადა და ნაზუქად,
 მაგრამ დიდხანს ვერ გაწმენდავთ
 მისი ორგის ნასუფრალს.

ვამბობდი, ვამბობ, მითქვია,
 ანდერძად დამიწერია,
 ძალის უგნური მბრყობელი
 კაცობრიობის მტერია!

იმისთვის სიმართლის სიტყვა
 თვალში ჩაყრილი მტვერია;
 მუჭით წამებას დააბნევს
 გატანჯულების წყევლიანს,
 სასჯელით ველარ განკურნავთ
 რაც ხალხს იმისგან სწყენია,
 ამგვარი უსახურები
 სიცოცხლეს უხვად წველიან;
 აკაკთა გახსენება კი
 ლალი გულების მწველია;
 გახსოვდეთ, კარიერისტი
 სანაყოფე ხის მჭრელია!

ბევრია უკუღმართობა,
 მას ერთი მოსმით რა დაღევს,
 ნაფერებ კაცურ სინდისსაც
 მლიქვნელის ენა გადარევს.

განდიდების მოყვარული
 საშიში არის ნადირზე,
 კიბედ დაიდებს თუნდ ცოლ-შვილს,
 დაჯდება მაღალ ადგილზე.
 უგნური თავის პატრონი
 ღვარძლის მსახურად დარჩება,
 ადრე თუ რამ კარგი ჰქონდა,
 ერთავად გაიძარცვება;
 სადაც სიმართლის კვალს ნახავს,
 უსამართლობას დაატყობს;
 შუბლზე ყინული დაადეთ
 კარიერიზმით ავადმყოფს!

სამშობლოს ერთგულებაში
 ჩემი კარნახი რად გინდათ,
 იმისი სადიდებელი
 შევისისხლხორცეთ აკვნიდან.
 მაგრამ ერთში კი გაფრთხილებთ,
 ეს ასე მოდის ადრიდან,
 ზოგი მაღალი პოსტისთვის
 მამულს მუხთლობას აყრიდა.
 სიკეთე ბოროტებაზე
 მუდამ იმარჯვებს ზღაპრიდან,
 მაგრამ ქვეყანას დაგესლავს
 თუ დაუსჯელად აფრინდა.

არავის არ შერჩენია
 წმინდა გრძნობების ღალატი,
 ისტორიის ფურცლებში წევს
 ბოლო გოდების ხმა მათი.
 არა, არ უნდა დაგუშვათ
 მუხთლობის თესლმა გვაწყინოს,
 საჭე მოიგდოს ხელში და
 თავისი ნება გვაწვიმოს.

შვილები ზარდეთ, მომავალს
 დაუგეთ ფართო ხალები,
 სიბერეს ტკბილად შეირგებთ
 თუ მოზარდს მიეხმარებით.
 გიყვარდეთ ცოლი და შვილი,
 ოჯახი მკვიდრად შეკარით;
 ყველა ერთად და ცალ-ცალკე
 დედა სამშობლოს შეხარით.
 მისით შენდება დიადი
 ქვეყნის შენობა მაგარი,
 არის მომავლის იმედი
 ოჯახი რწმენით ნარგავი.

ზოგი ვითხარით, ზოგის კი
 გაგება თვითონ ეცადეთ,
 სიკეთედ მოგეხმარებათ
 რაც მე ამქვეყნად ვეწვალე.

წაიკითხეთ და განსაჯეთ,
 ბევრი ამბავი დავწერე,
 სათქმელიც დამრჩა, რას ვიზამთ,
 ველარ აუველ ნარჩენებს.

ერთი კი ნათლად გჯეროდეთ,
 არ შეეგუოთ დარღვევას,
 თორემ თქვენ თვითონ დაისვამთ
 ტახტზე ნამუსის დარბევას.

აზრის მარცვლები ჩამოფეჭვი,
 გულსაც გავუღე კარები,
 თავს ბედნიერად ჩავთვლი თუ
 რამეში მოგეხმარებით.

ესა თქვა, ადგა, წავიდა,
 მსმენელი იქვე დატოვა,
 რაც კიდევ დარჩა სათქმელი
 ფიქრებთან გაამარტოვა.

25.02.1986 წ.

უკვდაგი ალექსა

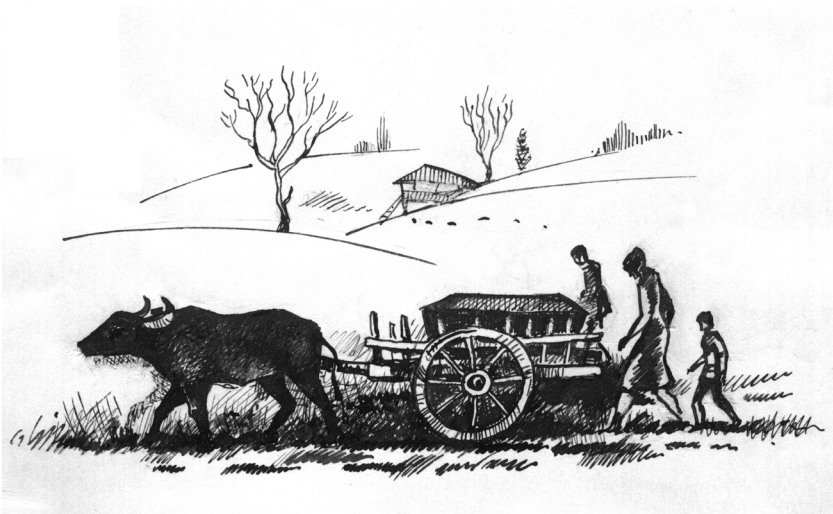
1.

მზეს საღამოსკენ გადახრილს
სხივი ეტებდა თავისი,
დღემ აიკეცა კალთები,
მიაცილებდა დაისი.

ბინდი შავ ძალას იკრებდა,
დღის დატოვილი გზა იცის,
ჩაწვება, ჩანქავს ქვეყანას,
მზის ამოსვლამდე დაიცდის.

სოფლის დანგრეულ შარაზე
ლვთის განაჩენი ჯიქობდა,
ძველი და გვერდმორღვეული
ურემი კამეჩს მიქონდა.

შემორჩენოდა ჭრიალი,
სიძველით ჭალებდალეწილს;
ძლივს მიათრევდა ბებერი,
ჯაფით ნაცვეთი კამეჩი.

ზედ კუბო იღო ნაჩორკნი
საქმის არ მცოდნე ხელისა,
უხეშად გათლილ ფიცრებს კი
ფერი არ ქონდათ ხმელისა.

ამ კატაფალკას მისდევდნენ
ქალი, კაცი და ბიჭუნა;
ურემზე კუბო ცურავდა,
ახლოს არავინ მისულა.

გზაზე ბრძენივით მიმავალ
კამენს მრჩეველი არ ყავდა,
თავისი მგზავრი, უსულო,
ფერდობზე მძიმედ აყავდა.

სოფლის შარაზე კი ყური
ქალების წყევლას ისმენდა,
კუბოში წყნარად ჩაჭედელს
გაბოროტებით მისდევდა.

ბიჭუნა თამაშ-თამაშით
მრგვალ ქვებს ფეხის წვერს ურტყამდა,
დედა დროდა დრო უშლიდა,
თანაც ჩურჩულით ტუქსავდა.

ქალს შავი, გახუნებული,
ნახმარი კაბა ჩაეცვა;
მის ლამაზ სახის ნაკეთებზე
კვალი გაეწლო კაემანს.

– უწმინდურს რატომ აცილებთ?!
რამდენი ტანჯვა გვაჩვენა,
– ვილაცა ქალი დონინჯით
მათ შესახვედრათ გაჩერდა.

თავჩალუნული გასცილდნენ,
გლოვისგან უღეთოდ ნაკვემნი;

სოფელში კაცი არ იყო
მათი გულისთქმის გამგები.

სასაფლაოსთან მღვდლის ირგვლივ
იდგნენ მორწმუნე ქალები,
წყევლას ლოცვაში აქსოვდნენ,
მაგრად დაეხშოთ კარები.

ურეში მარჯვნივ გაბრუნდა,
მას თითქოს ვერვინ ამჩნევდა,
ფერდობზე განმარტოვებით
გათხრილ საფლავთან გაჩერდა.

ქალმა და კაცმა ნელ-ნელა
კუბო ჩამოდგეს მიწაზე;
სიმძიმეს ვერ მოერივნენ,
ჯანის სისუსტე იწამეს.

საფლავში როცა უშვებდნენ,
ქალს თოკზე ხული გაეშვა,
კუბო შექანდა და მძიმე
ხმაურით ფსკერზე დაეცა.

მიწის ძლიერი გუგუნი
მტვრის კორიანტელს ამოყვა;
ხევებში ექოდ გაისმა,
სოფლებში მაცნელ გამოდგა.

ხალხის გულს მოხვდა მალამოდ:
– მოკვდა „უკვდავი“ ალექსა,
მას თავხედობა თან გაყვა,
ველარ წაბილწავს ქალებსა.

კაცმა ნიჩაბი აიღო,
საფლავში მიწა ჩაყარა;
ქვა კი ფიცარზე უკრავდა
ჯოჯოხეთის ცივ ნალარას.

ძლივს ამოავსო და ზედვე
მიწირსგან ბორცვი აღმართა;
ხვნეშით იქავე ჩამოჯდა,
თითქოს დაღალა აღმართმა.

– წავიდეთ, დავით, დრო არის,
– ქალი უკანვე გაბრუნდა,
ურემი გზას გაუყენეს,
თვალის ჭრიალით აბრუნდა.

სასაფლაოს რომ უსწორდნენ,
მღვდელი ბოროტად ხარობდა;
ხელები მაღლა აღმართა
და ლოცვა ჩააგალობა.

– ღმერთო! ეს დღე გაუთენე
ამ ქვეყნად ყველა სატანას,
მისგან ჩადენილ ცოდვებს რომ
ველარ უგებდა სათვალავს!

ქალს მოთმინებამ უმტყუნა,
მღვდელს გაუცრუა ნათქვამი;
მრევლით შემორტყმულს მიეჭრა,
ვით ბრაზიანი აფთარი:

– შე ჯოჯოხეთის მოძღვარო!
ღმერთსაც ატყუებ და ერსაც,
სალოცავს შეფარებულს,
თავზე მეხი კი დაგეცა!

ვინ არ იცის, რომ ალექსას
უყვარდა ტკბილი ოჯახი,
რად აურიე გზა-კვალი?!
გაყვა შენ მაცთურ შეძახილს.

იმის ვაჟკაცურ სხეულში
ვინ ჩაასახლა ეშმაკი?

ცრუ უკვდავებით მოწამლე,
უფლის მოციქულს ეძახდი!

მთლად გამიგიჟე საწყალი,
მართლა სატანად გახადე,
ადრე ცოლ-შვილის ერთგული,
ცოფს ყრიდა ჩემს დანახვაზე.

ეგ შენი წყევლა ყალბია,
ისმინე ზოგი ჩემიცა:
ჯოჯოხეთი არ ავცდება,
მხარზე ეშმაკი შეგისვამს!

– შეეუბებულები ცრემლები
საწყალმა ჭარბად დაღვარა
და ახალგაზრდა სახეზე
ჩამოეშალა ჭალარა.

– ანა, გეყოფა, წავიდეთ!
მაგას ღმერთი ყავს გამწყრალი,
– დათომ თან გაიყოლია
ქალი ბოლმისგან დამწვარი.

2.

ივლისის პაპანაქებამ
სოფელს ბორკილი დაადო,
თან შავი ჭირი დასდევდა,
სიცოცხლე მოსპო, დაადნო.

კარდაკარ ჩამოიარა,
ბევრგან აკრიფა მძევლები;
ზოგი ოჯახი მთლად მოსპო
და დაუყენა მზე ბნელი.

შიშისგან დაზაფრულ ხალხში
წახდა ქელეხის ადათი;
ავად პირგახსნილ საფლავებს,
მკვდრების სიმრავლეს რა დათვლის?

ჭირის წამალი არ ქონდათ
და არც არავის უცრიდნენ,
ვით სასაკლავო ეზოში
მძიმე არჩევანს უცდიდნენ.

ორმაგი წყლულით ტანჯავდათ
მტერთან სისუსტის შეგნება;
ამ დროს ექიმი აქვსენტი
ჭირს ლომგულივით შეება.

ხალხს მოევლინა მშველელად,
უანგარო და მართალი,
მზერაში ახლდა ღიმილი
ქველმოქმედებით გამთბარი.

განაპირებულ ერთ ქოხში
ბინა დაიღო მარტო მან,
წამლები მოიძარავა,
თბილი ცხოვრება დატოვა.

ის იყო ჭირისუფალი,
და უბედურთა მნახველი,
სოფელში ლოცვად ისმოდა
ექიმ აქვსენტის სახელი.

ბრძოლა გაჩაღდა ნამდვილი,
მაგრამ ჭირი კვლავ მძლავრობდა,
მიპატიუების გარეშე
სახლიდან სახლში მგზავრობდა.

3.

მეორე დღეა გიორგის
და თებროს ძილი არა აქვთ,
მეზობლის უბედურება
გულის ტკივილით გადააქვთ.

საწყალ ქსენიას ერთ თვეში
სულ ამოუწყდა ქმარ-შვილი,

მხოლოდ ალექსა შემორჩა,
ავადმყოფ დედას დასტირის.

ეს ორი დღეა მეზობლებს
აწამებს ბიჭის ტირილი,
მაგრამ შიში ვერ დაძლიეს
შემოსუელი ჭირივით.

ფრთხილობენ, ყბადაფჩენილი
არ დაერიოთ სატანა,
ბედმა ბევრი არ არგუნათ,
დედისერთა ყავთ მათ ანა.

დალამდა, დახუთულ ცაზე
მამდარი მთვარე გამოჩნდა,
ბნელს ფრთხილად უცვალა ფერი,
მკრთალი სხივები გამოცრა.

გიორგიმ თებროს შეხედა,
ვილაც მოაწვა კარებსა,
ორთავეს ფერი ეცვალათ,
გულზე განგაში წაესვათ.

ტანჯვისგან სახეშეცვლილი,
თავდახრით იღვა ალექსა,
მკვდრის სხივი ელო სახეზე,
გამოქცეოდა მთვარესა.

– დედა მომიკვდა მგონია,
ალარ ახილებს თვალებსა,
სუნთქვაც შეწყვიტა საწყალმა,
მარტო შემორჩვი ღამესა.

– ლექსომ ეს რომ თქვა, მაშინვე
სისუსტე იგრძნო მუხლებში;
გაბატონებულ სიწყნარეს
ჭოტი ებრძოდა მუხებში.

გიორგი გონზე მოვიდა,
 ბიჭი შინ შემოიყვანა,
 ხელ-პირი დააბანინა,
 გულს დარდი შემოიყარა.

ქსენიას არ მოერიდნენ,
 შიშს ჩაუმწარეს სადილი,
 მკვდარს თავის წესი აუგეს,
 ზრუნვა აპკურეს ნამდვილი.

აქვსენტის რჩევით ოთახი
 გაწმინდეს, გაანიავეს,
 ალექსაც წამოიყვანეს,
 თავისთან დააბინავეს.

ანას და ლექსოს უზომოდ
 ერთიმეორე უყვარდათ,
 უმანკო, მფრთხალი ალერსი
 მათ ნაზ სულებზე უკრავდა.

4.

სიცხე მინელდა და ჭირმაც
 უკან დახევა იკადრა;
 ვერ შეასრულა მიზანი,
 რაც მოსვლისას დაიქაღნა.

მკერდით დაუდგა უწყალოს
 სულით სპეტაკი აქვსენტი;
 იმისი ზრუნვის გარეშე
 სულ არ დატოვა არც ერთი.

გამხდარი, ცოტა ფერმკრთალი,
 ის მუდამ ხალხზე ზრუნავდა
 და გასამრჯელოს ამისთვის
 არ თხოულობდა სულადაც.

დაუზარელი, კეთილი,
 დატვირთეს, შრომით გათალეს,

მისი ეს ქველმოქმედება
ვალდებულებად ჩათვალეს.

რომ მასაც ქონდა გულისთქმა,
ამაზე არვინ იფიქრა;
თუმცა ბოლო დროს უჭირდა,
თავს ევლებოდა იქით სხვას.

აგრილდა და შემოდგომამ
თავისი კალთა გაშალა;
ხალხს საზრუნავი გაუჩნდა,
რომ არ მოუსწროს ზამთარმა.

ჭირისგან გულდაკოდილნი
გლოვას დროებით შეეშენენ,
წლის სარჩოს დასაგროვებლად
შრომის ფერხულში შეერთდნენ.

გადაავიწყდათ, რომ იყო
ამ ქვეყანაზე აქვსენტი;
ჭირი დაჩაგრეს, ხველასაც
არ უჩიოდა არც ერთი.

ერთხელ, შემთხვევით ვიღაცას
ექიმის შველა დასჭირდა;
ჯერ დაუძახა გარედან,
ხმის გაგონება გაჭირდა.

ასე რომ ვერა გააწყო,
კარზე ატენა კაკუნი,
ჩასძინებოდა აქვსენტის,
თუ ტახტზე იყო დაკრული.

კარი შეაღო, შევიდა,
ნახულმა გული ატკინა,
დიდი ხნის მკვდარი აქვსენტი
ცივად უმზერდა ტახტიდან.

სოფელში ჭირი დააფრთხო,
 თვითონ მის ბრჭყალში მოექცა,
 სუყველას ჭირისუფალი
 კენტად სიკვდილთან მოემწყვდა.

სიცხისგან აზრებდანილულს
 წყლის მიმწვედელიც კი არ ჰყავდა;
 ხალხის იმედად მავალი
 უყურადღებოდ გათავდა.

მთელმა სოფელმა იტირა,
 გლოვით და ზარით დამარხეს;
 ახლად გაჩენილ ბიჭებს კი
 მისი სახელი დაარქვეს.

იცოცხლა უპრეტენზიოდ,
 სულ თან დასდევდა ნათელი,
 ბოლო წუთამდე იწვოდა,
 როგორც შანდალში სანთელი.

წავიდა, მისი ნალგაწი,
 უფრო თვალნათლივ გამოჩნდა,
 ღროს ჩააბარა ფრიადზე
 მან უკვდავების გამოცდა.

თაობებმა კი თაობებს
 წვრილათ გადასცეს ამბავი;
 ყველა ოჯახში ზარობდა
 სიკეთე მისგან ნარგავი.

ახლაც სიმართლის დასტურად
 აქვსენტის იფიცებიან,
 ბუხრის წინ შვილიშვილებთან
 მის ამბავს ზღაპრად ყვებიან.

მოკვდა, ამ ქვეყნად დატოვა
 სიყვარული და ღიღება,

ხალხის ხსოვნაში დარჩენას
მსხვერპლის გალება სჭირდება.

5.

სოფლის მოედნის კუთხეში,
სადაც ცაცხვების რიგია,
ახლოს მცხოვრებნი დამსხდარან,
თუნდაც მივიღნენ შინ გვიან.

ხშირად აქ ედგა ურემი
ბელექნელ, კონალ ისაკას,
ლიმილს, სითბოს და სიკეთეს
უხვად აბნევედა ის აქაც.

ხორბალზე, ყველა მარცვალზე.
ზამთრის დაშაქრულ მსხალს ცვლიდა,
დიდს და პატარას იცნობდა,
სალამს არავის აცდიდა.

ბავშვებზე შეყვარებული
მანც ალექსას არჩევდა;
ხარებით წყალზე გზავნიდა,
თავისთან ყოფნას აჩვენდა.

ალექსა თანატოლებზე
მკვირცხლი იყო და თამამი;
ისაკი თურმე აღრევე
კარგად იცნობდა მამამისს.

შეითავისა ყმაწვილი,
მშობლური სითბო აჩვენა,
რომ მოათავა ვაჭრობა,
მაშინ შეუდგა არჩევანს:

– ალი! – მიმართა ალექსას,
– არ გასვენებენ ფიქრებმა,
მე სხვა შვილები არა გყავს,
ჩემი შვილი არ იქნება?

მთაში ზაგიღებ, გაშენებ,
 ზადაც მდინარე გამოდის;
 თუ გაგაბრაზოს, გამლანზლოს,
 ისევ აქეთკენ ზამოდი!

ალექსას ისაკა თხოვნით
 და მოფერებით გადაყვა,
 ბიჭს ის ისედაც მოსწონდა,
 ფიქრის გარეშე დათანხმდა.

მერე ისაკამ გიორგი
 და თებრო ფიცით დალალა,
 რომ ნამდვილ შვილად წაიყვანს,
 ალაჰს ლოცულობს მანამა.

მალე ურემმა ჭრიალით
 კილომეტრები დათვალა;
 სოფლის ბოლომდე ცრემლებით
 მიაცილებდა მათ ანა.

– ლექსო! ხომ არ დამივიწყებ?
 – გულდაკოდილი ეძახდა.
 – არ დაგივიწყებ არასდროს! –
 ლექსოც მას გამოეძრახა.

აგერ, გამოჩნდა ალაზნის
 ჯაგარაყრილი ჭალები
 და კავკასიონის მკერდზე
 ხევების მუქი ბზარები.

ალექსას ტვინს მოეფერა,
 ახალი ყოფის ოცნება,
 გაათბო, გაანებივრა
 ისაკას ცოლის კოცნებმა.

6.

დარია თუ ავდარია,
 აქ ყოველთვის ასეა,

ბოდბისხევს ბაზარი
მუდამ ხალხით სავსეა.

ნემსიდან აქლემამდე
ყველაფერსა ყიდიან,
ზოგი მუშტარს დაეძებს,
სხვები უკვე მიდიან.

კახეთი ხომ აქ არის,
საინგილოც მთლიანად;
გინდა ხარებს იყიდი,
გინდა ურემს თვლიანად.
ცხენს თუ ნალი აგიძვრა,
ან ალვირი დაგჭირდეს,
მიაკითხე გამყიდველს,
ნუ ფიქრობ, რომ გაჭირდეს.

ინატქრე და იშოვი,
ყველაფერი მზად არი;
ყიდიან და ყიდლობენ
ინგილო თუ თათარი.

აქ ერთმანეთს უგებენ
ლეკიც და ქიზიყელიც;
ხალხს ბაზარში გამოაქვს,
რაც შექმნა თვისი ხელით.

სკაში აზვირთებული,
როგორც ფუტკრის ბზუილი,
ერთ გუგუნად შეკრულა
ყვირილი და ზმუილი.

ერთი მკვრივი ვაჟკაცი,
მაღალი და მხრიანი;
წელწვრილი, ბეჭებბრტყელი,
ვერცხლის ხმალ-ხანჯლიენი,

თავზე ლეკური ქუდით,
ჩონაც კონტად ნაკერი;
მზერა ქონდა არწივის
ვაჟკაცის შესაფერი.

როგორც გელი იხვებში
რიგებს ისე მისდევდა,
ათასნაირ შეძახილს
გაკვირვებით ისმენდა.

– ალი, სალამ! ა სალამ!
ლეკები ქუდს იძრობდნენ;
უდაოდ ამაცობდნენ,
რომ ამ ვაჟკაცს იცნობდნენ.

აქ ყიდიდა ვილაც ხარს,
ან თუ ურემს უთვლოდა,
ხალხი მის უნებურად
გზას უთქმელად უთმობდა.

გასათხოვარ ლამაზთა
მზერას ინადირებდა,
ფიქრით სულ სხვაგან იყო,
ყველას ინაპირებდა.

მეჭურჭლესთან ლამაზი
ყულაბა შეიძინა;
იქნებ ძველი ოცნების
გულისთქმა შეისმინა?

ცხენზე შეჯდა და ჩორთით
აღმა აყვა ხეობას,
მშობელი მხარის მზერა
უმატებდა მხნეობას.

ნუკრიანსაც მიაღვა,
თავის სახლი მოძებნა,

ეგონა, რომ დაინგრა,
უპატრონოდ მოძველდა.

გაუკვირდა, იხილა
მოვლილი და ნახარი,
ღობით კონტად შეკრული,
მისი ძველი სახლ-კარი.

გიორგისთან მივიდა,
ანაც თვალწინ დაუდგა,
ძველი ოცნების ლანდი
მოეფერა თავიდან.
უთხრეს, რომ მის სახლს და კარს
ძველებურად უვლიდნენ;
ლექსოს შემობრუნებას
სასობით უცდიდნენ.

ბოლოს დასხდნენ სუფრასთან,
ძველი ქვევრი ახადეს,
ღვინო სვეს და ამბებსაც
სდიეს დილის ნახვამდე.

ლექსომ მოყვა ბოლომდე
თავის ბედის ტრიალი,
თურმე იქაც ღვენიდა
ბოროტება ტიალი.

როდესაც დავაჟკაცდა,
სულ ანაზე ფიქრობდა,
გული აქეთ იწვედა,
იმის ნახვას ითხოვდა.

ისაკამ კი შვილობილს
სულ სხვა რამ შეუკვეთა,
ალი პატივსა სცემდა,
ხათრი ვერ გაუტეხა.

მამობილის ძმის შვილი
შერთეს მზალო მზე თბილი;
უწყინარი, ლამაზი,
მორჩილი და კეთილი.

ერთხელ, როცა ლექსო ცხვარს
იალალზე მწყემსავდა,
ამბავი მოუვიდა
დაბნელებულ მზეს გავდა.

ღამით ისაკას თავზე
ყაჩაღები დასხმობდნენ,
მასაც ძალა ეხმარა,
ვაჟკაცობას ატყობდნენ.

სულ გაწყვიტეს სუყველა
მამობილ-დედობილი,
მზალოც ზედვე დააკლეს
ქვეყნად ბატყნად შობილი.

ლექსომ ბევრი იდარდა,
იმის გლოვას რა დათვლის,
დაიტირა საწყლები,
მიწას მისცა ადათით.

ბოლოს მზალოს საფლავეზე
გლოვა ფიცად შეკონა;
რომ ყველა მკვლელის კვალი
უსათუოდ ეპოვა.

ორი წელი იბრძოლა,
ორი წელი იწვალა,
ბევრგან მტერი დაუხვდა,
ბევრი ღამე იმწარა.

მზალოს ანდერძს ერთგულად
მაინც თავი გაართვა,

ყველა ყაჩაღს სიცოცხლე
თავის ხელით აართვა.

ექვსი თვის წინ მეათე
მკვლელი ტახტას დააკრა,
მზალოსთან მიიყვანა
და საფლავზე დააკლა.

ყველა მოსპო ერთავად,
აღარავინ დატოვა,
მიზნები ამოწურა,
თავი გაიმართოვა.

აგერ, ახლა აქ არის,
კვლავ ცხოვრებას აპირებს,
ის ანასთან სიცოცხლეს
ტკბილად გაინაწილებს.

დათაფლული ხსოვნისთვის
დადვა თიხის ყულაბა,
რომ წლების სრულ დათვლაში
გავსილიყო სრულადა.

სურდა, კვლავაც ანასთან
რომ სიბერე ეხილა,
ბედნიერების კარზე
ეცეკვა და ეღხინა.

მალე ლექსო და ანა
სამუდამოდ შეუღლდნენ,
სიტბოდ ნაგებ ოჯახის
მშენებლობას შეუდგნენ...

7.

წმინდა გიორგის დღეობას
ხალხი ზემით იხდიდა,

ირგვლივ კარვები დაედგათ
ღამისთევაზე მისვლიდან.

შეთქმული საკლავის სისხლი
მიწის პირს უხვად ალბობდა,
საყდარში მღვდელი ვასილი
უფლის დიდებას ამბობდა.

ქიზიყის ყველა სოფელის
ნაღები შეკრებილიყო;
ხალხის მიზნები და გზები
სულ ერთად შეკერილიყო.

ცეკვა-თამაში, ვარჯიში
არვის ტოვებდა უქმადა,
გახარებული სიცოცხლე
შარბათს ასმევლათ უხვადა.

გვარებით და ოჯახებით
სუფრასთან ისხდნენ სმა-მადად,
მათ შორის სიტყვაწყლიანი
წამომჯდარიყო თამადად.

მირზაანელმა მახარემ
ყველა ფალავანს აჯობა;
ვინც დაეჭიდა, გაწბილდა,
ზურგით არენა გაზომა.

მუხლი ჰქონია მაგარი,
ფეხზე არავინ დატოვა,
ხერხის და ჯანის წყალობით
დიდება გაიმართვოა.

ნუკრიანელთა რჩეული
პირველი სარმით მოცელა,
მოუსპო, გაუნიავა
გამარჯვებაზე ოცნება.

– ბიჭო, ნალეკარ ალექსას
ძალიან მაგარს ამბობენ,
ჯანით ბადალი არა ყავს,
იქნება ხერხსაც ხმარობდეს?

– ეს თქვეს და იმედინად
გიორგის სუფრას მიაწვდნენ,
მარცხით გულგამურულები
თხოვნით ხის კინწერს მიაწვდნენ.

– მირზაანელი მახარე
ყველას გვიბნელებს თვალებსა,
თუ მკლავის ძალას ენდობა,
იქნება გვიხსნას ალექსამ?!

– აბა, მე რა ვთქვა, ბიჭებო,
თქვენ არ გეყოფათ ნაცარი?
რაში ვჭირდებით, რომ სიძეც
მომგვაროთ სირცხვილნაჭამი?!

ალექსამ თავი აიღო,
სიმამრს კითხავდა ნებართვას;
თავმდაბალ ვაჟკაცს ზრდილობა
არავისი არ ემართა.

– გამიშვით, წავალ, ძალას ვცდი,
აქ დიდხანს არ გაცდევინებთ,
იმდენს კი მაინც შევიძლებ,
რომ აუგს არ ვათქმევინებ.

ანამ ღიმილით შეხედა,
თან მოეფერა ქალურად,
ლექსომ ცოლს ხელი მოხვია,
სითბო აჩუქა ფარულად.

ვაჟკაცი იყო ნაქები,
ოჯახზე ზრუნვით დამდნარი,

შრომაში და მართლის თქმაში
არვინ არ ყავდა ბადალი...

ლექსოს კანდიერებაზე
მახარემ წარბი შეყარა,
იმისი ძალის საზომად
სხვას უთხრა, ჯავრი ეყარა.

ალექსი წრეში ლომივით
იდგა წელზევით ტიტველი,
როგორც გრანიტში ნაძერწი,
როგორც ღმერთების მზითევი.

სხეულზე შემორჩენოდა
ბევრგან სახადის ნაწვენევი,
როგორც ძვალმაგარ მუხაში
ტყვიის დიდი ხნის ნაჭდევი.

ზურნა განახლდა, მან პირველ
ფალავანს არც კი შეხედა,
მოიქნია და ტიკივით
ზურგზე დააგდო ფეხებთან.

ამგვარად, სხვა ათ ფალავანს
მსგავსი სირცხვილი აჭამა;
ზოგი მაშინვე დაამხო,
ზოგი თავივით აწვალა.

ხალხი ზღვასავით შეგროვდა,
ამ ჭიდაობის მნახველი,
ყველამ ერთბაშათ შესძახა
რჩეულ მახარეს სახელი.

იმანაც სუფრა დატოვა,
სავსე ფიალა დაზოგა;
შეწუხება რომ აკადრეს,
ჩანდა, ძალიან ბრაზობდა.

წრეს მძიმედ მიუახლოვდა,
 თითქოს საცალო ეკიდა.
 მირზაანელთა ამაღლას
 ის გამარჯვებას შეპირდა.

ალექსა თვალით გაზომა,
 თან ფოცხვერივით ეკვეთა,
 უნდოდა მოულოდნელად
 მისი ქამარი ეხელთა.

ალექსამ ხელი შეავლო,
 ფაფხური აღარ აცალა,
 და, როგორც სავსე ტომარა,
 ხალხის ფეხებთან დაცალა.

ეკლესიაზე მტრედები
 დააფრთხო მძლავრმა ღრიალმა,
 სუფრები მონინახულა
 ლექსოს სახელის გრიალმა.

– უჯერო არის! – ყვიროდნენ
 მირზაანელნი ხალხიდან,
 ზურნა განახლთა, გაცხარდა,
 კვლავ დაეჭიდნენ ახლიდან.

ორ წუთში მახარეს ისევ,
 უჯეროაო ესმოდა,
 ზურგით არენას ზომავდა,
 სული ერთთავად კენესოდა.

ძლივს ადგა, თვალებნისლიანს
 სურდა გაძრომა გარეთა,
 გულშემატკივრების რისხვამ
 ნერწყვი აყლაპა მწარეთა.

მაინც იმედი მიეცა,
 მესამედ შებმა გაბედა,

ძვალ-რბილის კენესა ესმოდა,
არავინ ედგა თავდებად.

ლექსო გაბრაზდა, გაცოფდა,
კაცი ჭიდილში ავდება,
ზურგზე დამხობილ ფალავნის
სხივნათელი მზე შავდება.

უჯეროაო, ხალხიდან
ვილაცას კიდეუ წამოსცდა;
საწყალ მახარეს კი სული
ცოტა დარჩა არ ამოსძვრა.

კიდეუ არ დამაჭიდონო,
შიშმა სათქმელი იკადრა,
ახლახან ვეფხვად ნამყოფმა
გადაბმით ამოიკნავლა:

– ხალხო! შავლონდი! არ გესმით?!
სულის ამოთქმა მაცალეთ,
ხედავთ, ბურთივით მაგორებს,
სიცოცხლისგან ნუ დამცალეთ!

დიდება სიზმრებს შემორჩა,
მონადირა წინათ რაც,
არ გაეჩინა უფალსა,
გულდათუთქულმა ინატრა.

– კაცო, მაგ ალეს მე ვიცნობ,
ვილაც ინგილო ყვებოდა,
– ჩვენ მხარეს ყველა ყაჩაღი
მაგის შიშითა კვებოდა.

მტრის ტყვია ვერ აშინებდა,
უხორცოსავით დაქროდა,
ცხვრებივით ფეხებშეკრულებს
ცოლის საფლავზე აქრობდა.

აჩრდილი ეზლაც იქ დადის,
ყაჩაღნი შიშით კვდებიან;
საინგილოში ბავშვებთან
ამბავს ზღაპრებად ყვებიან...

– კაცო, უხორცო ყოფილა, –
ვილაც ყბელი ყვებოდა, –
ფალავნებს კი წაქცევაზე
გული აღარა წყდებოდათ.

– ვეცი, ხელი ვერ მოგკიდე, –
ვილაცამ თავი იმართლა;
მღვდელი ვასილის ტვინში კი
ამან სხვაგვარად იბარტყა.

წრეში შევიდა, თან ახლდა
მლოცველთა მთელი ამალა,
ხელი აღმართა ზეცისკენ,
ცბიერი ფიქრი დამალა.

– უფალო! შეგევედრები,
ხარ ჩვენი ლოცვის გამგები,
რომ მოგვივლინე უკვდავი,
ამ ქვეყნის ამბის წამლები.

ხალხო, ილოცეთ! ხომ ხედავთ
დღეს სასწაული ვიხილეთ;
ემთხვიეთ „უკვდავ“ ალექსას,
გაჭირვებებზე იჩივლეთ!

რატომ მუხლებზე არ დგახართ?!
კაცია ღმერთის სახელით,
ბედნიერება გესტუმრათ,
გახდით ამ ამბის მნახველი!

ყველა მუხლებზე დაეცა,
შიშმა გულებში იმგზავრა,

ალექსას „უკვდავებამ“ კი
ხალხის რწმენაში იმძლავრა.

ის მთელი ღამე ვასილის
სუფრაზე იჯდა კერპივით,
საუბარს აზრს ვერ უგებდა
და თავსა გრძნობდა კენტივით.

წასვლა უნდოდა ოჯახში,
გარეთ არავინ გაუშვა;
მღვდელს უარი ვერ შეკადრა,
სიტყვა ტუჩებზე გაუმრა...

მეორე დღეს კი მორწმუნეთ
ზღვა ბობოქრობდა სხვის ბედად,
„უკვდავი“ კაცის ამბავზე
ვასილის ლოცვას ისმენდა.

ვიღაცა ხელებს ითბობდა,
ხალხის სიბნელით ძლებოდა,
ლექსოს ნაფერებ სახლ-კარში
შავი ღრუბელი წვებოდა.

8.

მღვდლის სუფრაზე ქეიფმა
ისეთი დღე დააწია,
რომ შუადღემდე ალექსიმ
ძილს თავი ვერ დააღწია.

ძარღვში შემძვრალი სატანა
უკვდავების მითს აქსოვდა,
წინა დღის არეულობა
სიზმრის ფერებში ახსოვდა.

თავს მოერია ნელ-ნელა,
სოფლის შარაზე გავიდა,
უნდოდა, ღვინის ბუტბუტი,
ამოეძირკვა თავიდან.

ვინც შეხვდა, ყველა გაქვავდა,
ჩურჩვეულით ლოცვას ამბობდნენ,
„უკვდავ“ ალექსას“ – ეძახდნენ,
ქება-დიდებით ამკობდნენ.

შეღონდა, ვერ აიტანა,
გული ქვასავით გაუხდა,
ერთ ღროს ნათელი სიცოცხლე
იღუმალებით ჩამუქდა.

მობრუნდა, თავჩაღუნული,
ისვე სახლისკენ წავიდა,
სწყუროდა მარტო დარჩენა
და დასვენება თავიდან.

მუდარით და ყელის წვევით
შეხვდა მეღუქნე ნიკოლა,
სუფრასთან მიიპატიჟა,
ხვეწნითა სთხოვა მიყოლა.

ჯერ უარობდა ალექსა,
მერე კი მაინც დათანხმდა;
ამ წუთსაც ცოდვად შემორჩა
მისი მომავლის დათალხვა.

ღუქანში ყველა კუთხიდან
იმისი ქება ისმოდა;
ალექსაც ჭიქებს ამრობდა
და ცარიელებს ისროდა.

მოჯამარივე ბიჭმა კი
ნიკოლას ჩუმად ახარა,
რომ იმის საქმე, ეტყობა,
შემოტრიალდა გლახადა.

სახლის კუთხესთან ყაჩაღი
კოლა ბოროტად უცდიდა,

გულში დაგროვილ მუქარას
კბლების კრეჭით უცრიდა.

– რას მოესწარი, თავხედო?!
ფული რომ დამიგვიანე,
მგლების საჯიჯგნად ვაჭარი
რამდენი დამიგდია მე!

– კოლა-ჯან! ნუ მიბრაზდები,
შენთან პირშავი არა ვარ,
ფულს კი ჯერაც ვერ გიგზავნი,
ამ გასაჭირში სანამ ვარ.

„უკვდავი“ ლექსო ღუქანში
ჯავრობს, ბობოქრობს, შენ გიცდის,
ამბობს: „ეხლა აქ მოვალ,
წამოდი, ნახე, შენ იცი!“

ვინ რომელ ტყეში სადაც ზის,
მაგას უფალი კარნახობს;
გაუგია, რომ ფულს გაძლევი,
რას დაუმალავ, დამახრჩობს“.

შიშმა ჩახედა თვალებში,
კოლას წაუხდა ქადილი,
ნიკოლას უცებ დაუტკბა,
ხვეწნა წამოსთქვა ნამღვილი:

– თუ გინდა, რომ ძმად მიგილო,
ეგ რისხვა მე ამაყდინე,
უთხარი: არას ვიშავებ,
როგორმე გადამარჩინე!

– ვეცდები, დავიყოლიო,
მიყვარს შენ კვალზე მიყოლა,
– გამოეთხოვა ყაჩაღს და
ჩაინითხითა ნიკოლამ.

სუფრასთან როცა მივიდა,
საყვედურებით აავსეს,
ჯარიმა დაალევინეს,
ღვინო მეორედ დაასხეს.

– აგერ, ახლახან, ბიჭებო,
ყაჩაღი კოლა შემომხვდა,
„უკვდავ ალექსას“ სახელზე
შიშნაყლაპული შემომფრთხა.

– რა დავუშავე მე იმას?
– ალექსამ მხრები ასწია,
ყველამ გაიგო, ამ ქვეყნად
ერთი უკვდავი კაცია.

მის სხეულს ტყვა არა ჭრის,
ნაკურთხი ტყავი აცვია,
ისაც ცოდნიათ, ყაჩაღი
მას რომ ვერ დაემალება,
ცხრა მთას იქით თუ რა ხდება,
შენიშნოს მისმა თვალებმა.
ეკლესიაში ლოცვები
ლექსოს სახელზე ტარდება,
ძალა არ არის ამ ქვეყნად,
ამას რომ გაუმკლავდება.

ესა თქვა, ყველამ ყანწები
სულმოუთქმელად დაცალა,
ალექსას სულში იბარტყა
ყალბი დიდების მარცვალმა.

ადამიანურ ნაზ გრძნობას
სიბნელე გადაეფარა,
მის სულს კი დაეპატრონა
ბოროტი მხეცი მკვეხარა.

რომ მართლა უკვდავი იყო,
ბოლოს მასაცა სჯეროდა;

ეგონა, ცაში დაქროდა,
მოკვდავობისა რცხვენოდა.

აქ შეუჩერდა მას კვალი,
კაცურად სუფთად ნატარი,
ამ დღიდან მის გზას დაადგა,
თვალსისხლიანი აფთარი.

9.

ნიკოლას დუქნის ამბავი
თოფის ზმასავით გაეარდა,
მონინახულა დუქნები,
ვაჭრებთან გაინავარდა.

ახლა სხვა მელდუქნებიც
ალექსას კუდებს უქნევდნენ,
სთხოვდნენ თავისთან სტუმრობას,
თან ვაჟკაცობას უქებდნენ.

ალექსას ნატარ ადგილებს
ყაჩაღები მთლად გასცილდნენ,
სხვას მიემალნენ და იმათ
უფრო ორმაგადა ფცქენდნენ.

პოლიციასაც აწყობდა
ალექსას ასე პარპაში,
მისი წყალობით ობიან
ტყუილს ყიდიდნენ მართალში.

ორიოდ ყაჩაღის მოკვლა
ალექსას გადააბრალებს,
მრავლად ნაქსოვი სიცრუე
უთქმელად გადააბარეს.

მთავრობის მორჩილებისთვის,
ლექსოს სახელის ზმარებით,
ხალხს ერთგულება მოსთხოვეს,
ბევრს აურიეს თვალები.

იმის დიდების ასპარეზს
 აღარა ქონდა საზღვარი,
 დუქნებში ქებას იმკიდა
 მუდამ მთვრალი და გამძლარი.

მაზრა მთლად მონინადირა,
 გზებზე იჭერდა ლამაზებს,
 ამ მოძალადის შემყურეთ
 სახლის კარები ჩარაზეს.

თეთრ ცხენზე ამხედრებული
 ყველას ძალივით უღრენდა,
 სახალხოდ ბევრს ამცირებდა
 და სიცოცხლის დღეს უმღვრევდა.

დრო გადიოდა, თავის ჭკვის
 არავინ გადაეყარა,
 ლექსოს კი მყრალი სიბილწე
 ბოლომდე გადაეშალა.

არც თავის ანა დაინდო,
 დუქნის წინ სამჯერ გალახა;
 აგრძნობინა, რომ სულ სხვაა,
 აღარ სურს მისი დანახვა.

ქვეყანა ფეხქვეშ მოიგდო,
 სახლი და კარი დატოვა,
 ფიქრობდა, რომ დედამიწა
 დაატრიალა მარტო მან.

უბრალოდ მასთან შეხვედრა
 სულ აღარ იყო ხუმრობა;
 მედუქნე ნიკოლასაც კი
 გაუნაპირა სტუმრობა.

მოხერხებულმა თხუნელამ
 ნაცადი ხერხი იხმარა,

მართა ლამაზი გოგონა
 ღუქანში წამოიხმარა.

საწყალი ერთ წყნარ საღამოს
 ლექსოს მიუგდო სათელად;
 გოგო წაბილწა ძალათი,
 ენაც ვერ დაძრა სათქმელად.

იმასთან არშიეობისთვის
 აქ ბევრჯერ იყო მოსული;
 ბოლოს ქალაქში გაგზავნეს
 მართა ლექსოსგან ორსული.

კვლავ გაიბუტა ალექსა,
 ახლა სხვა ქალი მოსთხოვა;
 სადღაც ენახა და ურცხვად
 მას ეფემია მოსწონდა.

სოფელში ულამაზესი
 სულ ახალაზრდა დაქვრივდა;
 ნიკოლამ უძვირფასესი
 კაბა მიართვა დახლიდან.

შვლის ნუკრის სათნოებაზე
 დაჩლოუნდებო დანა ხან,
 ლექსოს კი ტვინი დაუწვა
 მისი სიტურფის დანახვამ.

ეფემიას უკან გაყვა,
 სახლში შეეჭრა ძალათი;
 დაიმორჩილა, აწვალა,
 შემოახია ხალათი.

მთელ ღამეს იმასთან დარჩა,
 წასტაცა ქმარზე ოცნება,
 ჩამოუსვარა სახელი
 და მისი პატიოსნება.

სირცხვილი ვერ აიტანა,
 ქალი სოფლიდან წავიდა;
 ლექსომ კი თავის არშიყი
 სხვასთან დაიწყო თავიდან.

10.

მზემ სიხარულით დალია
 ცაზე დღის გადასასვლელი,
 გაზაფხულს ძალა შემატა,
 – გულს სიხარულის ნათელი.

მინდვრების მკერდზე ღვიოდა
 ყაყაჩოების ხანძარი,
 გორებს ბალახი ემოსათ
 ღრუბლის ცრემლებით გამძლარი.

ყვაკილებთან ნაღვინები,
 მათი სურნელით დამთვრალი,
 შინ ბრუნდებოდა ღიღინით
 ფუტკრების მთელი ამქარი.

გულს სიყვარული ეწვია,
 სიოს ამბორით დაქროდა,
 ეფერებოდა ყვაკილებს,
 თან ოცნებები დაქონდა.

ტყე მორთულიყო ათასფრად,
 თავს იწონებდა მაისი;
 სიცოცხლე ღულდა სიკეთედ.
 იღიმებოდა დაისი.

თეთრ ცხენზე მჯდარი ალექსი
 ტყის გზას მისდევდა, მღეროდა,
 მოსწყინდა ცხენით ჩაქჩაქი,
 ფრთებს ამოსვლას ელოდა.

ღმერთი იყო თუ ავსული,
 მას უკვე ღრმადა სჯეროდა,

ნაღრძობი ჭკუა სტკიოდა,
და არავინა შევლოდა.

ბუნჩებში ფრთხილად მავალი
ლამაზი გოგო შენიშნა,
ემმაკი იყო ისედაც,
მხარზე მეორე შეისვა.
ცხენი დატოვა, სირბილით
გოგოს გზა გადაუღობა,
თავისი ბილწი სურვილი
და ტრფობის მადა უბოძა.

სანამ შესწევდა უნარი,
გოგო ზაალის უხმობდა;
ალექსამ ტორი დასცხო და
მიწას დაამხო უგრძნობლად.

მერე მხეცივით ეძგერა,
შემოახნია საცმელი,
ძალად ახადა ნამუსი,
დაბლა დააგდო ნაცემი...

სოფელი მარგალიტებად
ზრდიდა ზაალს და თამრიკოს;
მათ რომ უყვარდათ ერთურთი,
ბოლოს სუყველამ გაიგო.

გაზაფხულისთვის დანიშნეს
გულის ნანატრი ქორწილი,
ხალხი უცდიდა ამ ამბავს
ნაჯაფარი თუ მოცლილი.

ზაალი თავის საცოლეს
სოფლის გადაღმა ხედებოდა,
ორივე ნაზი ალერსით
ერთმანეთითა ტკბებოდა.

ამ საღამოსაც ხის ძირში
 გულის ფანცქალით უცდიდა,
 სიყვარული კი საამოდ
 ძარღვებში სითბოს უცრიდა.

მოეჩვენა თუ ჩაესმა,
 თითქოს თამრიკო უხმობდა,
 ფეხზე წამოდგა, გაყუჩდა,
 სმენას დასაქმა უხმოდ მან.

ცოტა ხნის შემდეგ კვლავ შეხვდა
 გოგოს საზარელ შეძახილს,
 მიხვდა, რომ რაღაცა უჭირს
 და მას საშველად ეძახის.

ადგილს მოსწყდა და შემკრთალი
 მის პონას უფალს შესთხოვდა,
 მეტი ხმა არ გაუგია,
 ძებნაში ცოტა შეყოვნდა.

ამასობაში ალექსამ
 იგემა ბილწი სადილი;
 ბრღვეინავდა, გლეჯდა საცოდავს,
 როგორც ტყის შვილი ნამდვილი.

თამრიკო ეგლო ბალახზე,
 შველი მგლისაგან დაჭრილი,
 შემოფლეთილი საცმელით,
 გრძნობა, გონება დაცლილი.

ლექსო იდგა და უმზერდა,
 რაღაც ველურად ტკბებოდა,
 მხეცი ბრღვეინავდა მის სულში,
 ჯერ კიდევ არა ცხრებოდა.

სწორედ ამ წუთში ზაალი
 ქარიშხალივით მოვარდა,

ეს საზარელი სურათი
გულზე დაესო გლოვადა.

ხანჯალი იძრო, ალექსას
მკერდში ღონივრად დაარტყა,
ლითონი დახვდა მის წვერს და
სამართალი ვერ დანაყრდა.

ასცდა, აცურდა და ჩონხა
ცერად ქამრამდე გახია,
გაშტერებული ზაალი
გაკირვებაში გახვია.

ისაკას მედალიონი
წმინდა ესლა რომ შემორჩა,
ამჯერად გადაეფარა,
ვით მამობილის შელოცვა.

ალექსას უკვდავობამ კი
ბიჭს რწმენის ძალა წაართვა,
ბრაზმა ახლიდან იფეთქა
– ზიზღმა ბილწთა და არამთა.

მოდლადემ დრო იხელთა,
კვლავ დარტყმა აღარ აცალა,
ხელხანჯლიანი მარჯვენა
ზედ მაჯასთან შეაცალა.

მარცხენა ხელით კვლავ მახვილს
დააცხრა, როგორც მიმინო,
მაგრამ მეორე მოქნევა
ახლა კეფაში მიიღო.

დაბლა მოწყვეტით დაეცა,
სისხლი აწვიმა ბალახებს;
თამრიკოს ცოფი ესტუმრა,
საშინელ ამბის დამნახველს.

– შე სისხლის მსმელო, მოკალი?!
 – ეცა გიჟური კივილით,
 ჩამოაკაწრა ლოყები,
 ზაალის დღეზე ჩივილით.

ლექსომ ძლიერი მუშტი ჰკრა,
 როგორც ყასაბმა დანა ხბოს,
 და სისხლში მცურავ ზალიკოს
 გვერდზე უგონოდ დაამხო...

მთელ დღეს ღიმილით მავალმა
 მზემ ცოდვის წუთებს გაასწრო;
 ბინდმა იმძლავრა, მათ ირგვლივ,
 გლოვის აკვანი დაარწო.

მალე ღიღინით მავალი
 მათ მწყემსი გადაეყარა,
 ბოროტი ხელით ნაქარგი
 სულ თვალწინ გადაეშალა...

თამრო ორ თვეში გათავდა,
 გადაიშავა დღენი ბრმად;
 მთლად დატანჯული ზაალი
 სიცოცხლეს შერჩა ხეიბრად.

11.

ყოველდღე უგროვდებოდა
 ლექსოს ცოდვების სამსალა,
 საკმაოდ ქონდა ნაღვაწი
 ჯოჯოხეთისთვის მასალა.

ასე ნელ-ნელა წუმბეში
 კაცი ყელამდე ჩაეფლო,
 არვინ გამოჩნდა, რომ მისი
 ეს თავხედობა დაეცხრო.

ერთხელ, შემთხვევით, თავის სახლს
 კვლავ გაღეშილი ეწვია;

იქნება სიკეთის სხივი
მის გრძნობას წამოეწია?

ანამ შენიშნა, მივიდა,
სადღაც იმედი გამოჩნდა,
იფიქრა, მოისურვაო
ოჯახის ტვირთის გამოცდა.
ლექსომ, სიბილწე ნაყნოსმა,
ხელი დაცინვით მოხვია;
სიმყრალის სუნს სდიოდა
ნაღვინევსა და ოფლიანს.

სიტყვა არ უთხრა, უნდოდა,
რომ წაებილწა ძალათი,
გლეჯავდა, კაბას ახევდა,
თვალსისხლიანი ჯალათი.

ანამ დაკოჟრილი სილა
ლექსოს ლოყაზე გაცალა,
მან მრუში ვნების დაცხრომა
ახლა ცემაზე გაცვალა.

ქალი, უწყალოდ ნაგვემი,
მამის სახლისკენ გაექცა;
ამის დამნახავ გიორგის
უცებ თავზარი დაეცა.

ბავშვს ხელი უშვა და მალე
თებროც მივიდა საშველად;
ლექსომ იხილა არენა
თავისი მკლავის საცდელად.

მუშტით დაცემულ გიორგის
წიხლები ურტყა გვერდებში;
ანას კბილები ამტვრია,
ჭკუა ისწავლოს შემდეგში.

თებრომ მუშტის კვრა იგემა,
სული გაფრინდა, წავიდა,
მიწაზე პირქვე დამხობილს
სისხლი სდიოდა თავიდან.

აივნის ზღურბლზე ბიჭუნა
თავზარდამცემით კიოდა,
ყველას საშველად ეძახდა,
ღელის დაკარგვას ჩიოდა.

თიხის ჩხრიალა ყულაბა
ცხარე ცრემლებით დანამა,
იქნებ დასველდა, ან იქნებ
საწყალს უმტყუნა ძალამა?
უცებ ხელიდან გაუსხლდა,
დაიმსხვრა სხივი მზიანად,
ანას მიმქრალი იმედი,
გაქრობას შერჩა ზიარად.

ძვირფასი მამის შეხედვა
ბავშვმა მრავალჯერ ეცადა,
ახლა კი მისი ხსენება
ხსოვნაში შერჩა მხეცადა.

ღობესთან მომდგარი ხალხი
ხმას ვერ იღებდა თავიდან,
ფიქრობდნენ, რომ ეს „უკვდავი“
ახლა მათ სულებს წარიტანს.

სოფელში ამ დროს დაბრუნდა
მართალი კაცი დავითი,
გვერდითა ყავდა სიბრძნე და
კაცთმოყვარება თავისი.

ალექსას „უკვდავების“ მითს
მწარე ღიმილით ხვდებოდა,
ხალხს არწმუნებდა, ურჩევდა,
მაგრამ ვერაფერს ხდებოდა.

მისი ალალი თვალები
თავისუფლებას კვესავდა,
ნათელი კვალი მისდევდა,
სიკეთის მარცვალს თესავდა.

პოლიცია კი დასდევდა,
დაპატიმრება ეწადათ,
რადგან ნათელი აზრები
ბალღამზე უფრო ემწარათ.

ამბავს შემთხვევით შეესწრო,
ძალზე გაბრაზდა დავითი,
არ დაიზარა, გათალა
ფრთოსანი სიტყვა თავისი:

– ხალხო! რას გაჩერებულხართ?!
ყველა გაწყვიტა სატანამ,
რა ძალაა, რომ გკარნახობთ
ამ ბოროტების ატანას?

ღობეზე მკვირცხლად გადახტა,
თვალთ მოზომა მანძილი,
ლექსოსკენ ფიცხლად გაიქცა,
თან წაიყოლა მარგილი.

ცოფმორეული გიორგის
წიხლს ისევ სცემდა უკნიდან;
დათომ მარგილი შემართა,
დამრბევს ბეჭებში უგრილა.

მაშინვე გადაეყარა
კვნესას ტკივილზე ნაკვესებს,
თვალებში სისხლი მოაწვა,
ველარ ითვლიდა ნაპერწკლებს.

წაბარბაცდა და ძლივს შეძლო
არ დარჩენოდა წაქცევას,

ზანჯალზე ხელი გაივლო,
ჯერ არ ცდილობდა გაქცევას.

დათომ მარგილი მეორედ
უფრო ძლიერად დაუშვა;
ლექსოს გონება აებნა,
სუნთქვა ტუჩებთან გაუშრა.

ორივე მუხლზე დაეცა,
ზანჯალიც იქვე დტოვა;
სიცოცხლე სთხოვა ღიმილით
შავი ბნელეთის პატრონმა.

„ვაი, თუ კიდევ დამარტყას!“
ტვინმონისლული ფიქრობდა,
ლობესთან განარებული
ხალხის ღრიალი ისმოდა.

– დათო! შენ შეგერჩა მარჯვენა!
– იძახდნენ, კიდევ დაჰკარო,
რომ ბოროტება წყეულმა
სულ ერთიანად დაყაროს!

ლექსო წვალებით წამოდგა,
შერჩა იმედი მზის ნახვის,
დათომ კი გულის საფხანად
თან მიაყოლა ჭიტლაყი.

ისევ წაიქცა, განოხდა,
ცხენთან წვალებით მივიდა,
შიში აკრობდა კეტით კვლავ
მასზე არ გაეჯირითათ.

ფაფარზე გადაწოლილი
ნიკოლას ღუქანს ეწვია,
მისი მფარველი გამოდგა,
რაც კაცობაზე ბერწია...

ოთხ დღეში თებრო დამარხეს,
 გიორგიც მალე გათავდა;
 ტკბილად ნაგები სიცოცხლე
 შხამის მორევში დამთავრდა.

პოლიციამ კი დავითის
 ბრალდება კონტად გათალა:
 მანაც ბორკილის ჟღარუნით
 ციხის დღეები დათვალა.

12.

ქეიფით გალაღებული
 ქადილს ხმარობდა ფარადა,
 სიმსუქნე ჭამდა მის სხეულს,
 ღიპს ჩოხა ველარ ფარავდა.

თანაც ნაწრთობი კუნთები
 ძველებურად არ ერჩოდა,
 წმინდა გრძნობისგან გარეცხილს
 სული ქცეოდა ეჩოდა.

ნიკოლას მისი სტუმრობა
 მუდამ მატებდა მხნეობას,
 ეს იყო მისი ზეიმი,
 ეს იყო მისი დღეობა.

ერთ დღეს ყაჩაღის ძმაკაცი
 ფიფო ნიკოლას შემოხვდა,
 იმისი პირით უყვარდა
 კოლას ამბავის შემოთვლა.

ნიკოლამ ახლად შეკერა
 სიტყვა სიცრუის ამტანი,
 ბედოვლათი რომ გამოდგა,
 კაცი მსახური სატანის.

– „უკვდავი“ ლექსო ბოლო დროს
კოლაზე ბრაზობს მალ-მალე;
აქამდის ძლივს ვაწყნარებდი,
ეხლა კი ველარ დავმალე.

ამბობს: „შევპირდი?“ ვასრულებ!
და არ ამოვხდი სულსაო,
ის კი ნადირობს თამამად,
რად არ მიგზავნის ფულსაო?“

წადი, როგორმე მოძებნე,
ამ საქმეს დროზე მიხედოს,
ღმერთმა ნუ ქნას, რომ
„უკვდავმა“ ტყისაკენ გამოიხედოს!

ჩემი იმედი გქონდეთ, რომ
მე მას ყოველთვის ვამშვიდებ,
მაგრამ იმისი ბრაზობა
ყოველდღე უფრო მაშინებს.

ფიფომ ბეჯითად უსმინა,
ერთი კვირის დრო ითხოვა,
უთხრა, რომ სადაც ისურვებს
შეთქმული ფული იქ მოვა.

მართლა, სულ მალე ნიკოლამ
ფიფოსგან ფული შეირგო,
თავგაბერილმა ალექსამ
ამ ამბის ვერა შეიტყო.

გაქნილმა მელამ ამგვარად
თვითონ მძარცველი გაძარცვა;
ხუთ დღეში ლექსოს „ნათქვამი“
ფიფოს „გულწრფელად“ გადასცა:

– ამბობს, იარონ სადაც სურთ,
იფარფაშონ და იყონო,

თუ რამე გაუჭირდებათ,
მოვეხმარები თვითონო.

– დიდი მადლობა, ნიკოლაჲ!
ეგ სამსახური გიხდება! –
ფიფომ ღიმილით დაურთო,
– ჩვენც გამოგადგეთ იქნება.

გახარებული ნიკოლა
დუქანში ცეკვით შევიდა,
მას გაბუტული ალექსა
ცუდად უმზერდა ზევიდან.

– შენთან ტყუილად დავდივარ,
სულ გამიძვირე ქალები,
რამდენი ლამაზებია,
კაცი შევწუხლი მოთქნარებით.

ნიკოლა ცოტას დაფიქრდა,
ლექსოს დაკარგვა არ სურდა,
თავში ნაბარტყი აზრების
ხორცის გამოსხმა ასრულდა.

– ერთი მაგარი საქმეა,
მარტო მე ვერას გავხდები,
ოღონდ, არ უნდა გაგვიგონ,
თორემ ნამდვილად წავხდებით.

დუქნის ეზოდან მეზობლად
ცხოვრობდა მწყემსი ბაღური,
ოჯახი ისე ააწყო,
როგორც მომღერლის ფანდური.

აივნიდან სახლს წინიდან
თხილის ბუჩქები ამკობდა,
უკან კი სხვა ეზო ქონდა,
ზედაც მარანი აკვროდა.

დუქანთან ღობე მიჯნავდა,
 ბევრგან კვალიც კი არ ჩანდა,
 ალაგ-ალაგ კი მარგილი
 ძველ თალამს მალლა ქაჩავდა.
 ზაალის ლამაზი ცოლი
 მთელ სოფელს ყავდა საქებად,
 ნათლობის დღიდან შემორჩა
 მას ახრასია სახელად.

სახლის უკან, დიდ ეზოში
 ბავშვებს უყვარდათ თამაში,
 დედამთილიც სულ იქ იყო,
 დაფუსფუსებდა მარანში.

ახრასია კი თხილებში
 ხშირად ხმდაბლა მღეროდა,
 საქმე იმდენი არ ქონდა,
 მუდამ ბაალდურს ელოდა.

ბაადური კი ცხვარ-ძროხას
 მთაში და ბარში დასდევდა,
 მწყემსებს ხშირად ქირობდა,
 საქმეს თავს ამით ართმევდა.

ორ თვეში ერთხელ ქარივით
 შემოირბენდა ოჯახში,
 ისევ ფარაში გარბოდა,
 სულ არ უყვარდა მოცდა შინ.

ვაჟკაცობაში ნაქები,
 ყველა მწყემსებში რჩეული,
 ცოლ-შვილზე შეყვარებული,
 პატიოსნებას ჩვეული.

დუქნის უკანა ეზოდან
 მათ ახრასია დაზვევრეს,

სინაზის სხივი დასდევდა
ქალს, ლამაზსა და ნაფერებს.

– მოგწონს? – იკითხა ნიკოლამ,
თან გაიღიმა ძალათი.

– მომწონს კი არა, ვგიჟდები,
ვნება ჰკიდია კალათით.

– მე დავუძახებ, შენ ფრთხილად
თხილებში ჩაუსაფრდები,
მერე შენზეა, მჯერა, რომ
იმისი ტრფობით დათვრები.

ნიკოლა ღობეს მიადგა
და ახრასიას გასძახა;
მარნიდან ბავშვთა ხმაური
ყურსა სწვდებოდა ხანდახან.

– რა გინდა, ნიკოლ? ა, გისმენ!
რატომ არ გინდა გამოჩნდე?
– ბილიკს აქეთკენ გამოყე,
რალაცა უნდა გადმოგცე!

ქალი გოგმანით, ნარნარად,
თხილის ჩრდილებში შევიდა,
ლექსომ ის უცებ მოცელა,
თავზე დაემხო ზევიდან.

შიშისგან ენადაბმული
ის გააფრთხილა სისინით,
რომ თუ შეყრიდა ქვეყანას,
არ ასცდებოდა სირცხვილი.

– მე, უკვდავს, სულ არ მაშინებს
ამ ქვეყანაზე რაც ხდება,
შენ კი სახელის გატეხა
იცოდე, რომ არ აგცდება.

ქალს მოწოლილი კივილი
 ისევ ბაგეზე შეახმა,
 ლექსომ კი ძალით გაძარცვა,
 საცმელები მთლად შეახსნა.
 მათ დიდხანს უხმოდ იბრძოლეს,
 კაცს დიდი შრომა დასჭირდა;
 გამარჯვებულმა საწყალ ქალს
 ბილწი ალერსი აწვიმა.

ერთხელ რაკილა შესცოდა,
 და ეს ამბავი დამალა,
 ალექსა თავის სურვილებს
 თავზე ახვევდა მალმალა.

ქალი ებრძოდა ამ ამბავს,
 გზა ვერ ენახა საცოდავს;
 ალექსამ თხილების ჩრდილი
 უქცია მრუშთა საწოლად.

13.

ეკლესიაში მოძღვარმა
 მრევლის გულისთქმა გაიგო,
 ლექსოს სიწმინდის სახელი
 ლანძღვის ლეიბად დაიგო.

—ღვთის მოგზავნილი გვეგონა,
 თურმე გვაცდინა სატანამ,
 თავზე გვაწვიმა ცოდვები,
 ვერ შევძლებთ ამის ატანას!

ხალხო! ლოცვებით წავტაცოთ
 ცრუ უკვდავების სახელი;
 თვითონ ეშმაკიც დაფრთხება
 ჩვენი ღალადის მნახველი!

წმინდა ლოცვებით ყოველგან
 სატანის გზები ჩავყორთ,

როცა მოგვისმენს უფალი,
მერე მოვდგეთ და ჩავქოლოთ.

ალექსას ირგვლივ ნელ-ნელა
შავი ღრუბელი წვებოდა,
ნიკოლა ამასა გრძნობდა
და თავის ბედზე წყრებოდა.

ერთხელ დუქანში ალექსას
მოუყვა მოძღვრის ამბავი,
რომ იმის უკვდავ სამოსელს
ზედ დააყარეს ნაგავი.

ლექსომ ხმა არ ამოიღო,
ეკლესიაში წავიდა,
უნდოდა მოძღვრის ნათქვამი,
მას მოესმინა თავიდან.

როგორც შეხედა, ვასილიმ
ლექსო მაშინვე გათვალა;
უყვირა: — მომწყდი აქედან!
უფლის მოძულე! — სატანავ!

— ადრე უკვდავი ვიყავი,
ყველგან ლოცვებით მიკლებდი,
თუ შემხვდებოდი, პირმოთნევი,
ქება-დიდებას მიკმევი.

იყვირე, რომ უკვდავი ვარ,
თორემ დაგახრჩობ ძალღივით,
ვერაგინ მოგეშველება,
ხმა რომ ჩავიწყდეს ძახილით.

— დამეხსენ! ეშმაკის კერძო!
შე ჯოჯოხეთის ეკალო!
ვილოცებ, რომ შენი ძვლები
მღულარე კუპრში ეყაროს!

ლექსომ მღვდელს ხელი შეავლო,
 მტვერში ბურთივით აგორა,
 დასვარა, დააჩიავა,
 ხან აძალდა, ხან აღორა.

ყელში სწვდა, წამოაყენა,
 დახრჩობის ჟინის წესადა;
 თვალთა ნათელი ჩაუქრო,
 გადააქცია კვნესადა.

ხრიალით უთხრა: – დამეხსენ,
 შენ დიდებაზე ვილოცებ!
 საკურთხეველის გარშემო
 მუხლისთავებით ვიცოცებ!

– არ დაგავიწყდეს ნათქვამი,
 თორემ გექცევი ოხვრად!
 – ლექსო წავიდა, მღვდელი კი
 გაუთავებლად მოთქვამდა.

ამ ამბის შემდეგ აუგად
 იმის ხსენებას შეეშვა;
 ეს ემართება ნებიერს,
 თუ შიშის სუნთქვა შეესმა.

14.

გარეთ ცხელი ზაფხულია,
 თბილი ქარი ნავარდობს,
 მზე უცინის დედამიწას,
 სხივთა კონებს თავაზობს.

ადრე თურმე ასე იყო,
 ჰოდა, ახლაც ასეა;
 სიხარულთან სადღაც ახლოს
 თასი ცრემლით სავსეა.

ეს სიმართლე ყველასათვის
 გონის ცხადზე ცხადია:

შურისგება ხან დახოხავს,
ხან კი სხივზე მარდია.

თუ ჩადენილ ბოროტებას
შეუმჩნევლად დამარხავ,
ნუ იფიქრებ, რომ განგებას
უჭირს ამის დანახვა.

ვინც რა თესა, იმავ ნაყოფს
ჭარბად მომკის თავისად;
წელს თუ ჭირი სხვას მიართვა,
არ ასცდება გაისად.

ბოროტებას ახშობს ჟღერა
ნემეზიდას სიმისა,
იმათ კვალზე ღინჯად მიდის
ამ ცხოვრების თილისმა.

ლექსო ნიკოლას ღუქანში
თავის ჭიას ახარებს,
განგება კი მის განაჩენს
დიდხანს აღარ ახანებს.

გამძლარი და გაღეშილი
სმას შეუდგა თავიდან,
ცოტა ხნით კი საქმისათვის
ღუქნის უკან გავიდა.

იქნებ სურვილიცა ქონდა
ახრასიას ნახვისა?
მოენატრა ბილწად ლოშნა,
მისი ტურფა სახისა.

სწორედ ამ დროს აივარზე
იჯდა მთელი ჯალაბი,
ბაადურიც მათთან ჩანდა,
ვით ნამღვილი არაბი.

ახრასია, დედა მისი,
 ნათესავი ქალები,
 ისხდნენ, წყნარად ღიღინებდნენ
 ლხენით განახარებნი.
 ზაალის თავის ბავშვები
 ორივე მუხლზე დაესვა,
 გვერდით ახლდა სიხარული,
 გული სრულად გაეხსნა.

ახრასიას ქმრის შეხედვის
 აშკარადა რცხვენოდა,
 ყელში დარდის ბუმბუსა გრძნობდა,
 სახეზე კი სცხელოდა.

ალექსამ რომ აივანზე
 ეს ამბავი იხილა,
 დარწმუნდა, რომ ახრასია
 ვერ გამოვა იქიდან.

დამცირება სურდა მათი
 და აბუჩად აგდება,
 დაფრთხობით თუ დაშინებით
 ქალის ხელში ჩაგდება.

მათ პირდაპირ გადაჭყლეტილ
 ღობის გვერდით გაჩერდა,
 შარდვა იწყო და ეს საქმე
 თვალსაჩინოდ აჩვენათ.

ჯერ ქალებმა დაინახეს,
 წყევლა უძღვნეს ურცხვობას;
 გაკვირებული ზაალი,
 მიაჩერდა უცხოდ მას.

– რასა შვრები? შეიშალე?
 დაგიკარგავს კაცობა!

წადი, თორე მუშტის ძალით
 ვცალო შენი გაცნობა.

ლექსომ გული გაიღელა,
 არ შეხარა წარბიცა,
 ურცხვობაში ამოევლო
 ჯიგარიც და ძარღვიცა.

– რას ყვირიხარ! იქნებ ვერ მცნობ?
 ვარ „უკვდავი“ ალექსა,
 მე ტყვიაც არ მკეარება,
 დაგიბნელებ თვალებსა.

– დამეკარგე! დროზე, თორემ
 გაგიხუნე ტრაბახი!
 – ზაალ, ჩუმად უკვდავია! –
 ძალზე შავ ღღეს დაგვაყრის,

მაგას ტყვია არ უდგება!
 – ახრასია დასძახის.
 ალექსა ისევ ისე დგას,
 თანაც წარბსაც არა ხრის.

– ტყვია როგორ არ უდგება,
 მაგას ახლა ვაჩვენებ!
 – ზაალი უცებ წამოხტა
 და თოფს მისწვდა ნაფერებს.

გადმოიღო, გატენა და
 ყველას თვალწინ შემართა,
 ლექსომ მკერდი გაიღელა,
 მისი ბედი წყენამ თქვა.

ახრასია ქმარს მივარდა,
 შეეხვეწა ძალიან:
 – მაგას ტყვია რას დააკლებს?!
 ჩვენ გადაგვწვავს, მთვრალია!

მან კი ქალი მოიცილა,
 თოფმა ძლიერ იქუხა,
 უცებ სიჩუმე გაძეფდა,
 მუქმა კვამლმა ისუნთქა.

მერე ნელა გაიფანტა,
 მალლა ცაში წავიდა,
 ლექსო სიკვდილს კლანჩში ყავდა,
 ველარ ცნობდა თავის თავს.

წაბარბაცდა და ხელები
 ღობის ძველ სარს ჩასჭიდა,
 უსინდისო დღეთა ღვაწლი
 ყველა ერთად აწვიმდა.

სარი გატყდა, თან გადაჰყვა,
 თავი დაბლა ეჭირა,
 სისხლი ღვარად მოსდიოდა
 გაგლეჯილი ბეჭიდან.

„უკვდავება“ ძველ ღობეში
 დარჩა როგორც ბელურა,
 თავდაყირა გაიჩარა,
 თვალზე ბინდი ებურა.

დაასრულა მან სიცოცხლე,
 მოწამლული კაცისგან;
 ვერ შეძლო თავი დაეხსნა
 ქების მაცდურ განცდისგან.

ღღე და ღამე ასე ეგდო,
 აფურთხებდნენ მნახველნი;
 ამქვეყანად დარჩა მხოლოდ
 გალანძღული სახელი...

ციხიდან დაბრუნებულმა
 დათამ ანას უმველა,

ახლოს არვინ გაეკარა,
დაიფიცა სუყველამ.

ძლივს წაიღეს და ორი დღით
დასვენება აცალეს,
დაგროვილი სიძულვილი
სიბრაალულზე გაცვალეს.

ბედმა მასზე დამცინავად
კიდევ ერთხელ იმღერა;
თავის სახლთან საბოლოო
მარტობა იგემა.

28-30 სექტემბერი, 1984 წელი.

დედის აჩრდილი

უკუნი ღამე ჩამოწვა,
ჭოტი გაჰკივის ხეეში,
ჭინკა მთქნარებით იღვიძებს,
ცოდვის მტვირთველი ხვნეშის.

სადღაც ფეხის ხმა გაისმის
ჩამორჩენილი მგზავრის,
ჩქარობს, შინ ღროზე მივიდეს,
ლუკმა არ გახდეს ჯავრის.

ვერავინ ბედავს ტყის პირით
გზის ასაკეცათ წავიდეს,
ღამე რომ ფეთქავს ბოროტად
წინ მღუმარეთა შავი დევს.

ხშირად უდრეკი ვაჟკაცის
გული შეკრულა შიშით,
სახლში წამხდარი მისულა
შფოთვით, ვაით და ვიშით.

გულფიცხი, შეუპოვარი,
პირისპირ შებმას ჩვეული,
ამ ადგილს გმირი უნახავს
ღალატით წამოქცეული.

ზაფხულში ფრთას ვერ მოიქნევს
პაპანაქება ცხელი;
დღისით გულადნი დადიან,
ღამით – სატანა ხმელი.

აქ ბევრის გული გაცივდა,
ბოროტი თესლის ხელით;
ჩუმად დაძვრება სიკვდილი
ღანით თუ თოფის ხველით.

ტყეში ვინც ღამეს გაათევს,
იქმნება ვეფხვის გვარის;
მობნეულია ირგვლივ
ძვლები კაცის თუ ხარის.

ასე ყოფილა ადრე,
ახლაც ამგვარად არის,
ვინც აქ შებედავს შესვლას
იმედი ნუ აქვს ღარის.

უკუნ ღამეში ქურდულად
ქალი უღრან ტყეს გასცილდა,
როგორ შებედა შიგ შესვლა,
იქ ყოფნა რაში დასჭირდა?!

მინდორი გადაიარა,
ხალხთან შეხვედრა უჭირდა,

გაალო ეზოს კარი და
სახლში შევიდა უჩინრად...

მანქანა მიქრის შარაზე,
ფეთქავს იმედი ზვალის,
სიცოცხლის ჟინით დამთვრალი
აფრქვევს სითბოს და ხალისს.

მარტოა მძლოლი, ვაჟკაცი,
გული არ უჩანს მხდალის,
ამკობს აქა იქ ჭაღარა,
სიკეთის ცეცხლი თვალის.

ფიქრის ქარაშოტს მიაღრღვევს,
გზას კი ინსტინქტით უყურებს,
ცოლ-შვილზე შეყვარებული,
მიდის და აკრთობს უკუნეთს.

მხდალი არ არის, ფრთხილია,
გრძელი ირჩია გზა შარა,
საათს დახედა, იწყინა
მარჯვენა ფეხი გაშალა.

მანქანამ იგრძნო პატრონის
სურვილი, გულის ნადები,
გაფრინდა, ჩამოიტოვა
გზის პირს გაზრდილი ბარდები.

უძრობაა ყველგან
ქვეყანა ჩანთქა ღამემ,
სანთელიც არ კიაფობს,
დაავვიანა მთვარემ.

შუა მინდორში მისულს
რალაც უცხო ხმა ესმა,
თითქოს დაბერა ქარმა,
თითქოს უმტყუნა მყესმა.

წინ გაიხედა, შეცბა,
აჩრდილი იდგა ქალის,
სხეულს დააცხრა ჟრჟოლვა,
არ დაიჯერა თვალის.

ორივე ხელებ გაშლილს
თეთრი სამოსი ეცვა,
ბნელი გაკვეთა სხივმა,
თითქოს ესტუმრა მზე ცას.

გოგმანით, ცურვით მავალს
შარავანდელი რთავდა,
სახეს მკვდრის ფერი ელო,
გულს შიშის ზარით ხნავდა...

მანქანას მიუახლოვდა,
თუ თვით მანქანა მივიდა,
ადგილიდან ვერ დაიდრა
აჩრდილი ედგა წინიდან.

შიშის ქურანის ჭიხვინში
მანქანა უკან გორავდა,
ყოფნა-არყოფნის ბურუსში
იდუმალეზა ბოლავდა.

აჩრდილი ნელა შეტოვდა,
ცურვით წავიდა მისკენ და
სხივი გამოკრთა ნათელი,
ის სხივი აჩრდილს მისდევდა.

სახსრებში ყინულ-შემდგარმა
ჩურჩული იგრძნო ბაგეთა,
ხელის ფათურმა შეაკრთო
უსამართლობით ნაგვემთა.

შიშის ბრჭალების სიმძიმით
სხეული ჩამოეხარა,

ალბათ ამანაც უშველა,
გონს მოსლას წამოეხმარა.

უკან წადიო, აჩრდილმა
თითქოს ანიშნა რხევით,
კაბის სახელო შეირხა
შიგ ჩამალული ხელით.

მაინც გაქცევა არჩია,
ტრიალ მინდორში გაქანდა,
აჩრდილი კვლავ წინ დაუდგა,
მძლოლს შეხედა და გაქვავდა.

სისხლი ერთავად მჩქეფარე
გაეყინა და გაჩერდა,
ჩამოიფშენიტა თვალები.
ხელის კანკალი დასჩემდა.

ძლივს შეიკავა ჟრიალი
და მოჩვენებას შეხედა.
დიაცის აჩრდილი იცნო,
სუნთქვა ფილტვებში შეთხელდა.

წახდა, დაიბნა, დაჩლოუნგდა,
შიში აბორგდა ახლიდან,
სადღაც ლეშზე მონადირე
აფთარი ხარხარს აყრიდა.

გონს რომ მოეგო, გაჰხედა
აჩრდილი ისევ იქ იდგა,
თითქოს ღვთის მონა იყო და
უფლის ვალს ლოცვით იხდიდა.

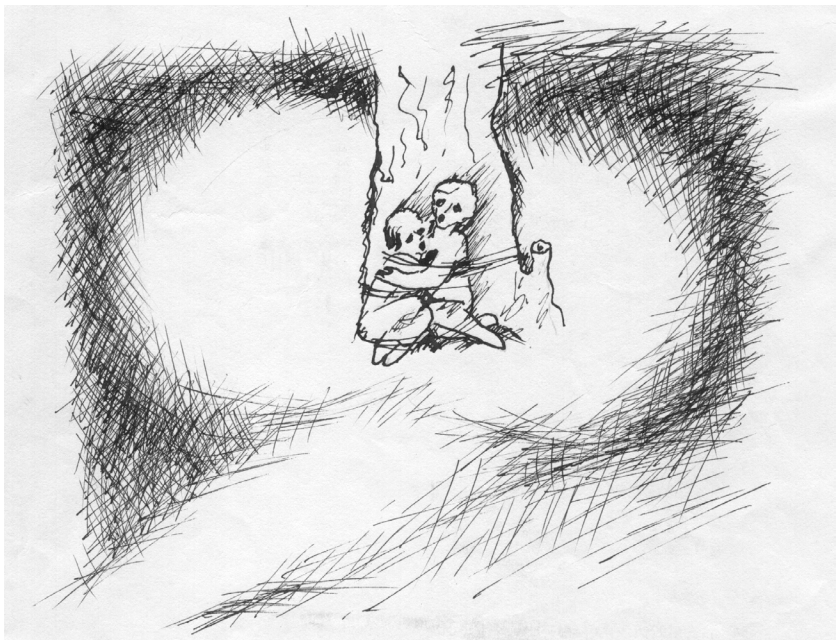
მანქანა უკან დასწია,
სვლას მოუმატა, აჩქარდა,
ხმაური ესმა, ეამა,
ჩალებში ტურა აჩხავდა.

ძლივს მოაბრუნა მანქანა,
ოფლის წვეთები დასცვივდა,
უკან სულ ფრენით წავიდა,
შიში სხეულში აცრიდა.

კარგა ხანს ასე იქროლა,
სანამ გონება განათდა,
თანდათან გაქრა სიცივე,
სისხლის დუღილი განახლდა.

გზის გასაყართან მივიდა,
სადაც ტყისაკენ უხვევდა,
იღუმალემა ურჩობდა,
მკვრდს გულის ფეთქვა უხვევდა.

ასე იარა კარგა ხანს,
სანამ ტყის გულში შევიდა,
განცდილი მძიმე წუთები
ახალთან შებმას შევლიდა.

უცებ გაჩერდა, დაიბნა,
 შიშის მოქნარებად შესცივდა,
 კვლავ ის აჩრდილი შენიშნა,
 ბედმა ჭირის წუთს შესჭიდა.

მხდალს ვერ ეტყოდით, შეეძლო
 აჯაგრულ სიკვდილს შებმოდა,
 აჩრდილმა მთლად წაახდინა
 ნეტა, ღმერთს ხომ არ შესცოდა?!

ერთხანს გაქევადა, გათავდა,
 შუბლს ცხელმა ოფლმა გამოსცრა,
 უკან წასვლის გზა არ იყო,
 ახლა წინ ედგა გამოცდა.

უცებ გადმოხტა, გაცხარდა,
 ფიქრის ყულაბა მიხურა,
 თავი დახარა ხარივით,
 აჩრდილს მიმართა ჯიქურად.

როცა მანძილი მოზომა,
 ქალის წინ თავი აიღო,
 იქ არც აჩრდილი დახვდა და
 არც სადმე ფეხის ხმა იყო.

უცნაური ხმა მოესმა,
 ათას ბგერაში გაირკვა,
 ბავშვების ქვითინი იცნო,
 ჯიბეზე ხელი გაიკრა.

ვიღაც დედიკოს უხმობდა,
 ერთი კი არა, ორია,
 ხმა გარკვეულად ისმოდა,
 არც თუ ისეთი შორია.

ასანთს გაჰკრა და საჩქაროდ
 ტირილის ხმისკენ გაქანდა,

ხელად მიაგნო იმ ადვილს
და ნახულისგან გაქვავდა.

ქალ-ვაჟი ნახა დაბმული
მწარე გოდება ართობდათ,
მიწაზე ისხდნენ საწყლები,
ბედის სიმუხთლე არ თმობდათ.

ქვითინისა და შიშისგან
ძალა მთლად გამოლეოდათ,
ცემით, თუ ტყეში ტარებით
საცემელი ჩამოხეოდათ.

შორს ენთო, როგორც სანთლები,
ნადირის წყვილი თვალები,
თავდასხმის წუთებს ელოდნენ,
ჯერ თავს ირთობდნენ მოქნარებით.
ფეხის ხმა მალე გაიგეს,
სიცოცხლის ჟინიც განახლდა;
ცეცხლი გამოჩნდა მფეთქავი,
და ის მიდამო განათდა.

შებლავლეს: – „ძიავ, გვიშველე!
გადაგვარჩინე ტყესაო,
სადმე სოფელში გაგვიშვი,
არ მიგვიყვანო ჩვენსაო.

დედინაცვალმა ტყუებით
წამოგვიყვანა აქაო,
ჯერ კარგად მავრა მიგვბეგვა,
მერე წავიდა, გაქრაო.

ცემას არც სხვა დროს გვაკლებდა,
გამწარდა ჰური მამისა,
მთლად გადირია, გაგიჟდა,
სახლში დაგვზოცა ლამისა.

ამას წინ დედის საფლავზე
ვისხედით, მწარედ ვტიროდით,
მოვიდა, გვირტყა მათრახი,
ტკივილისაგან ვყვიროდით.

ჩვენმა სისხლმა და ცრემლებმა
დედის საფლავი დააღებეს,
ვერ გააჩერეს წყეული,
და მეზობლებმა დააბეს.

მამა მოვიდა, გაბრაზდა,
ცემა არც იმან დაგვაკლო,
რაც დედინაცვალს გადურჩით
იმისმა ხელმა დაგვატყო.

ამ საღამოს კი გურგულით
ტყეში გაგვგზავნა მაცვალზე,
დაგვპირდა, რომ შევიწვავდა
ბურვაკის სუკებს მაყალზე.

უცებ დაგვადგა თავზე და
ამ თოკით კარგად მიგვბეგვა,
მერე დაგვაბა მალულად,
კაცმა ვერ შეძლოს მიგნება.

ტირილში ჩაგვძინებოდა,
დედა გვესტუმრა დაღლილი,
თეთრი ებურა სამოსი,
გამხდარი, ღონე დაცლილი,

ორივე თვალი ეხუჭა,
ლაწვზე ცრემლები სდიოდა,
ვერა გვშველოდა საწყალი,
სახეს იკაწრდა, ჩიოდა.

შარავანდელი ედგა და
სხივი დასდევდა ნათელი,

მერე კი თითქოს გაცურდა,
სიტყვა არ გვითხრა სათქმელი.

ბევრი შევტირეთ, ვეხვეწეთ,
თან წაგვიყვანე ჩვენცაო,
ნუ მიგვატოვებ, უშენოდ
თავზე დაგვექცა ზეცაო.

მობრუნდა, ფრენით მოვიდა,
ორივე ხელი გაშალა,
იმის ტანჯვამ და გოდებამ
ჩვენაც ერთთავად დაგვშალა.

ვაი, რომ ისევ გაგვექცა,
ახლოსაც არ გაგვიკარა,
პირფკარი გადაგვსახა და
სხივით გათბობა იკმარა.

თითქოს ცხადში ვართ,
თითქოს კი სიზმარი ისევ გრძელდება,
დედის ნახვით და განცდილით
ოცნება დაგვიმშვენდება.

ნეტავ სულ სიზმრებში ვიყოთ,
ღმერთს ვევედრებით ამასა,
დედას გავყვებით საფლავში,
მოვცილდეთ ამ ქვეყანასა“.

ესა თქვეს, ძალა წაერთვათ,
გავლენა იგრძნეს წვალების,
უჭმელნი, ნაცემ-ნაგვემნი,
მსხვერპლნი უღმერთო წამების,

ხველა აუტყდათ, ტუჩებზე
ნახველში სისხლი გამოჩნდა,
გაუჭირდება ვაჟკაცსაც
ამგვარი ღლეთა გამოცდა.

მძლოლს ყელში ბურთი დაადგა,
 თვალეში სისხლი მოაწვა,
 გმინვა აღმოხდა მკერდიდან,
 დანით თოკები მოაჭრა.

ჯავრმა და ცრემლმა იმძლავრა,
 ბაგეთგან სიტყვა გააქრო,
 ორივეს ხელი დასტაცა,
 გულში ჩაიკრა, გაათბო.

თვალეში ამოუკოცნა,
 თავისი ცრემლი აპკურა,
 გულის სითბო და აღერსი
 წვეთ-წვეთად ზედ დააწურა.

როცა დასხდნენ და მანქანის
 მრკთალი სინათლე აენტო,
 ბავშვებს შეხედა, გაოცდა,
 აზრები უცებ აეწყო.

იცნო პატარა ტანჯულნი
 ამათი ღედაც ახსოვდა,
 ფიქრმა იმძლავა, აღუღდა,
 აზრი ნათელ სხივს აქსოვდა.

ღედა ყოფილა საწყალი
 აჩრდილი გზას რომ უკრავდა,
 ვერ მოისვენა საფლავში,
 ღვარძლი შვილებს რომ უკლავდა.

განსვენებული შემფოთდა,
 მწარე გოდება ჩაესმა,
 გაექცა ნაწამებ სხეულს
 და სამარის ქვა ჩაღესა.

ნიავეს გაანდო გოდებით
 მშობელის მძიმე წუხილი,

ცა შეადრწუნა ამბავმა,
მეხმა დაიწყო ქუხილი.

გაჰყვა ქარსა და შვილები
ცრემლით მღუღარით იტირა,
როგორც პეპელამ ფარფატი
მინდორი გადაიფრინა.

კეთილი კაცი მონახა,
სიტყვის უნარი არ ჰქონდა,
მანქარნის მწველი სინათლე
მის ნათელ აჩრდილს აქრობდა.

შვილების სანთლად აენტო,
მათ სიცოცხლის გზას ართავდა,
მშვიდად წავიდა უკანვე,
თავის საფლავთან გათავდა...

მანქანა გადაირია,
ცეცხლი აკვესა ფარიდან,
სოფელში გვიან მივიდა,
ძალდი აყეფდა კარიდან.

ხმაური ფანტა მუჭებით,
საყვირი გაბმით აყვირდა,
მას ცოლი წყენით შემოხვდა,
ქმარს გაუბრაზდა, გაკვირდა.

– რა მოხდა, კაცო, ღამე რომ
ძილი დაუფრთხე მეზობლებს,
გიყურებ, მთლად ფხიზელი ხარ,
მე კი დამთვრალი მეგონე.

ერთი რომ გვიან მოხვედი,
ბავშვებიც გამოაღვიძე,
უფროსებიც არ დაინდე,
სუყველა გამოაფხიზლე.

– ღელაკაცო, მათ მიხედუ,
მანქანაში რომ სხედანო,
გაწამებულნი არიან,
ახლა ავჭერი ხედანო.

გადაუყრიათ პატრონებს
და სასიკვდილოთ გაწირეს,
ადამის მოღვმის ნაშიერს
ასე უღმერთოდ დასცინეს.

წაიყვა, ჩვენად მიიღე,
ხუთი შვილი გვყავს ამიერ,
შენი ქალობა მაჩვენე,
იცოცხლე მრავალჟამიერ.

იცოდე, ბავშვებს სდარავჯობს
მშობელი დედის აჩრდილი,
ცამდის ავმალლდი კაცობით,
მინდა გაგანდო განცდილი.

ოღონდ ვერ ამათ მიხედე,
დაბანე, ჰური აჭამე,
რბილი გაუწყე ლოგინი
და მშვიდი ძილი აცალე.

შენებში არ გაარჩიო,
გახსოვდეს კუბოს კარამდის,
მშობლური სითბო ვაჩვენოთ,
ცოცხლად ვიქნებით მანამდის.

ქალმა კარები გააღო,
ბავშვების ნახვით გაკვირდა,
გულში ჩაიკრა ორივე,
დედის ცრემლებით ატირდა.

შინ შეიყვანა ისინი,
ასვა, აჭამა, გაათბო,

დალოცა და დააძინა,
ტკბილი ალერსით დაათრო.

როცა სუყველა დაწყნარდა,
როცა სუყველას ეძინა,
ქმართან მივიდა შესთხოვა,
მათი ამბავი ესმინა.

გათენებამდე ისმოდა
კაცის ჩურჩული შიშითა,
ჩუმი ქვითინი თან სდევდა
ქალის ვაით და ვიშითა.

მერე შეაქო მეუღლე,
გული გაწურა ნათხრობმა,
ატირდა, მკერდში ჩაიკრა,
ცხელი ალერსით ათრობდა.

განსვენებულთა სულებმა
ლხინი გამართეს ზვიადი,
ცას შერჩა ორი ვარსკვლავი,
რომ გაანათოს წყვდიადი.

მთვარე სუფრასან დაბრძანდა,
დრო აღარ იყო დაცდისა,
სიკეთის სადღეგრძელო თქვა,
ჩამოატარა დაცლითა.

ყველა ჩაება ფერხულში,
დაეწყვნენ როგორც მძივები,
მზეც გამოცხადდა ღიმილით,
მიწასა სტყორცნა სხივები.

სიცოცხლემ გამოიღვიძა,
ტკბილი გალობა გაისმა,
ბუღეში ბარტყებს ესტუმრა,
სალამი მისცა აისმა...

ერთ ჭიშკარს დილა აღრიან
 კაცმა გასძახა პატრონსა,
 გარეთ გამოო, ამბობდა,
 შენს ნახვას გული ნატრობსა.

– მინდა გავიგო, ვინა ხარ,
 რომელი ტომის ჯილაგის,
 შენა და მაგ შენს დედაკაცს,
 ამბავი გკითხოთ ძირამდის.

მის მოსვლას არ დაელოდა,
 კარი შეულო მხარითა,
 ცოლ-ქმარი გამოეგება
 კაპაკობითა ცხარითა.

– რა გინდა, დილაობაზე
 სახლში რომ ჯიქურ გვეჭრები,
 ჩანს თავი მოგძულებია,
 ახლავ თუ არ გაგვეცლები!

– მოვედი, მინდა გაგიცნოთ,
 მინდა, რომ ცეცხლი შეგინთოთ,
 თუ სუმთლად წახდით, გავიგო,
 თუ არა, იქნებ, შეგინდოთ.

შენი შვილების ამბავი
 უნდა გავიგო კაცურად,
 გატყობ, რომ ეგ დედაკაცი
 შემოგჩენია მაცდურად.

ღამე რომ შინ არ მოვიდნენ,
 რამ დაგაძინა ამხელა,
 იმათი მწარე ამბავის
 მე, ვაჟკაცს, მიჭირს გამხელა.

– სულ არ მჭირდება ამბავი,
 ჭირმაც წაილოს ისინი, –

ქალის ბრაზობა ისმოდა,
როგორც გიურზას სისინი...

სალამო ჟამი ჩამოდგა,
სკას დაემსგავსა სოფელი,
ამბავმა ყველა შეყარა,
გიჟი თუ ჭკვათა მყოფელი.

ბრბო ღულდა, ბრბო ბობოქრობდა,
მოტირალი და მომლხენი,
საავდრო ღრუბლათ შეკრული,
ბოროტი თესლის მომთხრელი.

სოფელმა ბევრი ითმინა,
ცოდვა სხვას ჰქონდათ მრავალი,
ჯავრმა გაგლიჯა ჯებირი,
და გზა იპოვა სავალი.

წალეკა, თან წარიტანა
უწმაწურობის სამალი;
ხალხი ბრძენია, მან იცის,
სუყველა ჭირის წამალი.

ცა ჩირაღდანმა შებოლა,
ბნელმა კალთები დახარა,
ნერვი განაჩენს უცდიდა,
რაც ბოროტებამ ახარა.

ცეცხლმა ჰაერი ალოკა,
სახლის სახურავს ებგერა,
ხალხის სამსჯავროს კურთხევა
ბედისწერას არ ეძნელა.

ხანძარმა მოინადირა
თუ იყო რამე ნაშენი,
აღარსაიდან არ დარჩა
ამ სახლის პატრონს საშველი.

ორი გამოძვრა სოფლიდან
სალამოს ჟამი ფარავდათ,
ზურგზე ბოხჩები ეკიდათ,
შიშის აჩრდილი ზარავდათ.

წინ მდუმარება უცნობი,
ლამის აშლილი ჯაგარი,
უკან კი რისხვა სოფლელთა
მუშტად შეკრული მაგარი.

ტყეში შევიდნენ, ვინ იცის,
იქნებ კიდევაც ნანოდნენ,
ჯაგში ხესა და მაცვალში
გზების გაგნებას წვალობდნენ.

ველარაფერსა ხედავდნენ,
შიშველა ხელებს ხმარობდნენ,
არსად იმედი არ ჰქონდათ,
მაინც წინ წასვლას ჩქარობდნენ.

მხოლოდ განგება ხედავდა,
იმათ ამბავს და წამებას,
თუ გრძნობა განეწმინდებათ,
იქნებ გადურჩნენ წვალებას...

ღამე ჩამოწვა უძრავად,
ცაზე ვარსკვლავი დაენტო,
სოფელში სახლი იწვოდა
არავინ ცდილა ჩაექრო.

1980 წელი 23 ოქტომბერი

განვლილ დღეთა მადლი

ქოხი გვედგა პაპაჩემის,
საჩენიც კი არა ჰქონდა,
წყლის წისქვილზე ტომრით პური
ჩემი ზურგით გადაქონდა.

სახლის შუა აღმართული
დღდა ბოძი მთავარი,
ძველ კოჭებზე დაწყობილი
კრამიტი და ყავარი.

იატაკი დატკეპნილი
ფეხშიშველა ფეხებით,
გვერდზე „ნარი“ ზედ ნახმარი
ნაბადი და კეხები.

შუა ცეცხლის თავზე ჯაჭვი,
მასზე ქვაბი ქანაობდა,
ქვაბში სუპი, შიგ მჭლე ხორცი
მოწყენილად ბანაობდა.

ძემვის ღობე, შიგ მარგილი,
ბევრგან გვერდებ შეხეული,
თუთი ჯალლა ეზოს თავში,
– მწიფობაში შერხეული.

გულყვითელა ჭერმის ხეზე
ბუდეს რომ გაიკეთებდა,
ზედ მობმული მურა ძაღლი
ღლისით არ დაიყვებდა.

მამისეული შარვალი
მუხლის თავთან გაცვეთილი,

სკოლა ფანჯრებ ჩამსხვრეული,
გაცდენილი გაკვეთილი.

პერანგი და ჩემი ჯუბა
საკერებელ დადებული,
ყინწმომძვრალი ძველი კოკა
სალორესთან დაგდებული.

საქათმეში საბუდრი
შიგ კი ძველი, ლაყე კვერცხი,
მოვიპარე, ამოვიღე,
გავტეხე და ტყვილად შევრცხვი.

კრუსს დასდევნ წიწილები,
იქვე ახლოს ნატეხარი,
შიგ გამთბარი გუბის წყალი,
მუნა გვერდებ ნამეხარი.

ფეხის გულზე სქელი ტყავი
კუტეკალას ვერ იგებდა,
ხორცში გაჩრილ ეკლის წვერს კი
დედაჩემი ვერ იღებდა.

საბურავის ფეხსაცმელი,
ქუსლის გასწვრივ გაკერილი,
მთელს ეზოში დიდი თოვლი
და ბილიკი გაკვერილი.

ციგა ცულით გამოთლილი,
შიგ პრიალა კვინლის ხე,
გორის თავზე თეთრი ტინი
სტარტად რომ დავინიშნეთ.

დაბლა დიდი ნაგომარი,
ნაგომარში მაყვლის ბარდი,
ცივით უნდა გადავფრინდე,
ბრალი შენი თუ ჩავარდი.

როს სიცივე ყინვის შუბით
 ნაზ კანს გადაგვისერავდა,
 ჩამოგლეჯილ პერანგის ყურს
 ვინმე გადაგვიკერავდა.

ხელის ლაძფის ფერმკრთალ შუქზე
 ბაწრის წინდებს მოგვიქსოვდნენ,
 ძველ ამბებს და ნაცნობ ზღაპრებს
 სიყვარულით მოგვითხრობდნენ,

ცხრა ხატი, ცხრა ანგელოზი
 თავზე დაგვეფინებოდა,
 ბაბოს ლოცვით ცივ საბანში
 ტკბილად დაგვეძინებოდა.

რამდენადაც ზამთარი და
 თეთრი თოვლი გვიყვარდა,
 გაჩენილი საზრუნავი
 ბევრჯერ ფეხებს გვიკრავდა...

რადგან სახლში არა გვექონდა
 შეშა, ფიჩხი, წალამი,
 ბევრჯერ წალდი ავიღია,
 შეგვინახავს კალამი.

მოვლებივართ ხეებს, გორებს,
 ჭოლოანს და ამადლებას.
 ერთმანეთის ჭაპანს ვწევდით,
 – არ ვიწყებდით დამადლებას.

შეგროვებულ ხმელ შეშაში
 ბევრგან ნელსაც გავურევდით,
 რცხილას, თელას, ნეკერჩხალას,
 ერთმანეთში ავურევდით.

წნელს გულდაგულ გავგრეხავდით,
 კონას მაგრად მოუჭერდით;

თუ ზედმეტი დაგვრჩებოდა,
მასაც ადგილს მივუჩენდით.

ერთმანეთს კი კონის თრევით
ბატებივით მივყვებოდით,
ტყის მცველების ფეხის ფაჩუნს
მაშინათვე მივხვდებოდით.

იწყებოდა ჩვენი შეშის
და წალღების ჩამორთმევა,
ხან ხვეწნით, ხან ძალადობით
გვიწევდა მის გამორთმევა.

მაგრამ ზოგჯერ აღარ სჭრიდა
არც ხვეწნა, არც მუქარა,
ცემა ტყეებით გამოგვყვრიდა
ის მეტყევე უქნარა.

ხან ნადავლით ზურგ მორთულნი,
ხან კი ყურებ ჩამოყრილი
სახლისაკენ მივდიოდით
დაკონკილი დაბოლმილი.

ჩვენს ბედს ძალლი არ დაყეფდა
თუ ბუხარში ცეცხლი ენთო,
ბაბოც ლოცვით დაგვხვდებოდა,
შეუნდებო ყველას, ღმერთო.

ბავშვები რა გაგვიწვალეს,
ვას, როდემდის მოვითმენთო,
– დროზე მოდი უვნებელი
შვილო ჩემო ერთად-ერთო.

თონის მჭადი გემრიელი,
ჩვენს ოცნებას ავსებდა,
არ გვრჩებოდა დაღონება,
არც ჯავრი და არც სევდა.

თუ კი მჭადზე საფანელი
 კარგად იყო მოყრილი,
 ნაკვერჩხალზე კარტოფილი
 გასული წლის მოთხრილი,

გაქრებოდა მძიმე ფიქრი,
 – თან მიჰქონდა მოწყენა?
 გიხარია, ჩვენც ვიცოდით
 სიმღერა და მოლხენა.

სულ სხვა გვქონდა გაზაფხული,
 მიწა თბილად მოუბარი,
 მოვძებნიდით რაც კი გვქონდა
 ზამთრის დღეში მოუხმარი.

სარეველამოცლილ მიწას
 ბარს ღონივრად დავასობდით,
 უქმად არვინ დადგებოდა,
 ყველას შრომას ვთავაზობდით.

ნიორნი და ხმელი პური,
 მწვანილი და ჭიჭლით წყალი,
 ზოგჯერ ღვინო თითო ჭიქა,
 გვერდზე თეფში გუნდა მხალით.

იქვე ახლოს პიტნის ბუჩქის
 ნაზი ყლორტი მოკრეფილი,
 მწვანე ხახვი და ნიორი
 ბადის ბოლოს მოგლეჯილი.

ვერვინ ნახოს, განიცადოს
 სიტკბოება უარესი,
 მიწის ყადრი, დაღლის სიტკბო,
 ოფლის ძალა თუ არ ესმის.

კარგი იყო შრომის შემდეგ
 გასართობი თამაშები,

ჩილკაობა, ვოთაობა
და ქვის ბრტყელი ლავაშები.

ბურთი თივით გატენილი,
– ფეხის ცერით დარტყმული;
მუხლზე ტყავი გადამძვრალი,
– მრავალძარღვა დაკრული.

მოედანზე ნარ-ეკალი
შენი ხელით დაგლეჯილი,
ბურთაობის შემდეგ ჩხუბი
და ცხვირპირი დაჟეჟილი.

სოფლის ბოლოს ვენახები,
ბაღში ხილი მოწეული,
ძმობიჭებთან მოპარული
ატამი და ბროწეული.

იქვე არხი, არხში წყალი
მღვრიე როგორც ტალახი,
ნაპირები ჩალიანი,
ალაგ-ალაგ ბალახი.

როგორ მახსოვს პირველად, რომ
იმ ადგილას გადავცურდი;
ყველთვის გვქონდა თავსაყრელად
მჟაუნა და სატაცური.

ბუებუყებდა ღრმა მორევი
კურკოს ბიჭის ბოგიერთან,
როცა არხი დაწყდებოდა,
ვილეოდით ლოდნითა:
მღვრიე წყალში გაგანგლულებს
არ გვიშვებდნენ ლოგინთან.

მზით დამწვარი ცხელი მიწა
ფეხის ტყავით ნატკეპი,

გვერდზე ჩემი მეგობარი
მეველისგან ნატყუბი.

მაყვლის ყლორტი,
ნამხრევი და აკაციის ყვაილი,
მურაკის და ბალბის წვენი
შეგვრგებია ფლავივით.

შურდული ხომ თან დაგვქონდა,
როგორც გუშავს „ნაგანი“,
შეინდის ჩხირი გამოთლილი,
ზედ რეზინი მაგარი.

ღორის ტყავზე გადაბმული,
შეკრული და გასაფრენი,
კენჭით სავსე ჯიბეები
თან რეზინის დასაბმელი.

სანადიროდ გასულები,
ყანა მარცვალ დაბნეული,
ხის შამფურზე ბელურები,
ზოგჯერ გვრიტი აბნეული.

მზის ცხელ გულზე პაპის კალო,
ორთვალა და კვერი,
მოჯარული, დაზვინული,
ძნები ბევრზე ბევრი.

მახსოვს, ცხენი კვერს დილიდან
ბუმბულივით დააფრენდა,
სალამოს კი საცოდავი
ფეხებს ძლივსლა დაათრევდა.

ოქროსფერი მზე ხორბალში
ერთიანად არეული,
მორიგი ლეწვის იმედით
გული გვქონდა გალეული.

ხის ნიჩაბი პაპის ხელში
 თბილი ქარის მოლოდინში,
 როცა სიოც არ იძვროდა
 ჯავრი ჰქონდა მხოლოდ მისი.

გაქნული ცაში პეშვი
 მოფარფატე ბზის,
 ხორბლის ხვავი მეწამულფრად
 ჩამავალი მზის.

ჭრიჭინები დასეული
 მინდორში და ზვარში,
 ყველგან ქურდი კაჭკაჭები
 პურს ვერ ვღებდით კარში.

აქ ვენახი მგრძნობიარე,
 ჩვენს საუბარს ისმენდა,
 სხვლის დროს რამდენ ტოტსა ვჭრიდით,
 ის მდუმარედ ითმენდა.

და თუ გვიან მის ნახ ლერწსა
 მაკრატელი ფლეთავდა,
 ჭრილობიდან ნაკადულად
 ვაზის ცრემლი წვეთავდა.

ვთოხნეთ, ვბარეთ, ვარემონტეთ,
 შევეყლეთ და შევსარეთ,
 ჩვენი ყველა იარაღი
 სულ ერთ ქონში შევეყარეთ.

მერე ვფურჩნეთ და ნაფურჩნი
 სახლში ძროხას მივუტანეთ,
 ჟუნჟრუკო და თაგვის ყანა
 საღამოთი მივუყარეთ.

როს საწამლი აპარატი
 გამხდარ მხრებზე გვაწვებოდა,

სირცხვილი მას სიმძიმისგან
ვინც რიგებში დაწვებოდა.

ვენახი კი, საყვარელი,
ლურჯად აბიბინდებოდა,
ჩვენც ღიღინით ვამთავრებდით,
როცა შეგვიბინდებოდა.

რთველი მართლა სანატრელი,
ყველას გულის გასახარი,
აკიდო და მოზრდილი ჩხა
მაგარ ჯოხზე გასაყარი.

აქ გოგროხა ყურამძვრალი,
იქ გოდორი მოჭრიალე,
სახლში ჩაფი, დიდი ქვევრი
ძველ ზედაპირ მოწკრიალე.

ღვინო წინლით დაწურული,
ნავი გვერდებ გაქაფული;
ხის ღარით კი ქვევრისაკენ
მინაქროლი ნაკადული.
ქვევრში წვენი, წვენზე კლერტი,
იქვე წიპწა და კანი,
ყრიამულზე შემფოთებულ
მამლაყინწას კაკანი.

მერე როცა ტკბილი ქვევრიში,
ქოდქოდებდა, ღუღდა,
პაპაჩემი ახლა ჭაჭის
გამოხდაზე წუხდა.

როს ქვევრიდან მზა კახურის
ამოღებას ვითავებდით,
საარყეზე მივდიოდით,
რიგში ადგილს ვიკავებდით.

ორთვალაზე დაუუდებდით
 კასრებს ჭაჭით გატენილებს,
 ვიცოდით რომ არყის მხდელი
 ღამეს იქ გაგვათევენებს.

მზადა გვექონდა საგზალი, და
 მზადა გვექონდა ჭინჭლით ღვინო,
 როცა არყის ხდას იწყებენ
 როგორ უნდა დაიძინო.

ამიტომაც გაურანდავ
 ფიცრებდაკრულ მაგიდასთან
 დაჯდებოდა ჩვენი პაპა,
 ჩვენც ვიყავით იქვე მასთან.

მეარყე და მეზობლები
 სავსე ჭიქებს აიღებდნენ,
 მღუმარებით შუბლ შეკრულნი
 – დასალევად წაიღებდნენ.

მათი ხსოვნისას დალევდნენ
 ვინც ბრძოლაში თავი დადო,
 შენი მამის გახსენებით
 როგორ შესძლებ არ იდარდო.

გაუხუნეს მტერს სიცოცხლე,
 შეულეწეს აბჯრის კარი,
 შენს მამულს რომ მტერი კორტნის
 ხმაღზე ხელი გაიკარი.

ვინც დაზოგოს ამ დროს თავი
 – გაუცივდეს დაბადება,
 – არ ეღირსოს დედის ლოცვა,
 – ქორწილისთვის გამზადება!

ეს სიტყვები დაგვიტოვეს,
 მტერს შეუნთეს ცხელი ქურა,

უკვდავები დარჩნენ მარად
ქუდი მათი ხელით გვხურავს.

წმინდა დაგვრჩა ნამუსი და
– ჩვენი ქვეყნის ზიარება,
ბრძოლით გაცვდნენ დაიღალნენ,
შეაწუხეს იარებმა.

სისხლით მორწყეს ტრამალები,
– საქართველოს საზღვრებიდან,
ღვინის ძალით რომ ჩაუდგათ
ჩვენი გლეხისა ზვრებიდან.

დაე მათი ფართო მხრები
და მარჯვენა დაიღალოს,
დაე სისხლი უწმინდესი,
სამშობლოსთვის დაიღვაროს,
ოღონდ მტერი გაცამტვერდეს,
გულზე მიწა დაეყაროს.

იმთავითვე უკვდავება
ჩვენში გმირთა ხვედრი არის,
კიდევ შევსვათ ოჯახისა
ომში მომკვდარ მხედრიონის.

მათ შვილები დავულოცოთ,
უმაძოდ რომ იზრდებიან,
მაგრადა გვწამს უფრო კარგი
არწივები იქნებიან.

ჰა, შვილებო, დაიზარდეთ,
დედლობა არ შეგატყოთო,
მამების დანაკლისი დღე
სულ უკლებლივ შეგმატოთო.

გისურვებთ და დაგელოცოთ
სამშობლოს ცა დარიანი,

ვინც თავის ხალხს უღალატოს
ის ცოცხალიც მკვდარი არი.

მერე კიდე მოჰყვებოდნენ
იმ მთისას და ამ ბარისას,
ბოლოს ამბავს იკითხავდნენ
შეუესებელ ამბარისას.
გერმანიას ამოსთხრიდნენ,
ჩვენს წითელ ჯარს შეაქებდნენ,
და ჭაღარა გრძელ უღვაშებს
ღვინის ჭიქით შეარხევდნენ.

არყის წვეთი კი ნელ-ნელა
შემდგარ სურას გაავსებდა,
მტრედის ფერი გარიჟრაჟი
კვლავ სიცოცხლით აგავსებდა...

ცხელ თონეზე ცხელი მწვადი,
თეფშზე მწნილი და ყველი,
ღვინის წვეთით გაჟღენთილი
ძირის პური და კვერი.

ნაკვერჩხალზე მოფანტული
საკმეველის სურნელი,
შესანდობარს ვინ არ დაღვეს,
სულ ყველაა მსურველი.

ვიხსენებდით ჩვენს წინაპრებს,
– მამებს ფრონტზე დაკარგულს,
– იმათ შრომას, იმათ გარჯას,
გმირობასა და კარგ გულს.

ცრემლი დედის და ბებიის
მათ ლოდინში დაღვრილი,
ჩვენი სახე ბრაზით სავსე
და თავები დახრილი.

რამდენ შიმშილს, სიცივეს და
 გაჭირვებას ვიტანდით,
 ბავშვურ სურვილს და სიხარულს
 ბევრჯერ გულში ვიკლავდით.

ჩვენ ცხოვრებამ დაგვაკაცა,
 არაფერი გვიკვირდა,
 ისე როგორ წავა საქმე,
 როგორც მაშინ გვიჭირდა.

შვილებო, თქვენ დაგელოცოთ
 მამები და დედები,
 შეგხაროდეთ ეს ქვეყანა,
 – ეს მთები და ქედები.

თქვენ მშობლებმა დაგიზარდონ
 შვილის შვილის შვილები,
 მუდამ იყვნეთ ბედნიერნი,
 – მუდამ ხელგაშლილები.

არ გენახოთ დედის ცრემლი
 – მამა თქვენის დარდი,
 ომს სიკვდილი აღარ მოსვლა,
 – თქვენ გზას ია ვარდი.

გაიხარეთ, დაგნათოდეთ
 მზე კაშკაშა, ნათელი.
 ჯანმრთელებო, ჭკვამთელებო
 ასახელეთ ქართველი!

17-18 მარტი, 1974 წელი.

ხვარამზე და წყალობა

დღემ მოიხადა თავისი ვალი,
 გასცდა გომბორის მიჯნებს,
 წავიდა ახლა სულ სხვა მხარეში,
 დროთა ჭენებას მისდევს.

შემოიპარა ბნელი ხეებში,
 ღელეს აუყვა ნელა,
 ჯერ შეესია ტყეთა სამყოფელს,
 მერე დაიპყრო ყველა.

გამოიღვიბეს ღამის შვილებმა,
 ისინი მრავლად ყვენან;
 დღის მოტრფიალეთ მუხლი შეხარეს,
 თავის სამყოფში წვენან.

თუ სადმე ვინმეს შეაგვიანდა,
 მანამ ჩრდილები ჩანან,
 ცდილობენ, დროზე მივიდნენ სახლში,
 ღამე დაღვინდეს სანამ.
 ერთი ჭაბუკი მიყვება ბილიკს,
 ირგვლივ ღიღინსა ფანტავს,
 ოცნება აზის მხრებზე მტრედით,
 მის მომავალსა ხატავს.

ნათესავები მოინახულა,
 არც ღამისა აქვს შიში,
 სიცოცხლეს ეტრფის, სიკეთით სავსე
 მღერის – ღამით და დღისით.

ფერდა გადაჭრა, ბნელში შეაკრთო
 საფლავის ქვების ბზინვამ,
 უძრობას კი ჭოტი კორტნიდა,
 მკერდში ჩაგუბდა გმინვა.

თითქოს ესმოდა ჩუმი ჩურჩული,
განსვენებული ხალხის, –
დუმილი ძოვდა სასაფლაოზე,
გული ითხოვდა ძახილს.

წინ ორი ლანდი ნათლად შენიშნა,
საფლავის ქვაზე მჯდარი,
ერთი ფეხმარდი უკან მისდევდა,
იქნებ გაცოცხლდა მკვდარი?

სისხლი გაყინა ამის შეგნებამ,
გულს გაუჩინა ბზარი,
მაგრამ არ დათმო გზა არჩეული,
არ შეუცვლია მხარი.

ჯიქურ მიადგა ქვაზე მჯდომარეთ,
ვით იალალზე ხარი,
ორივეს ეპყრა ხელში „ნაგანი“,
დაბლა მიეგდოთ ბარი.

უკანმავალმა არ დააცადა,
უცებ დაეცა მხარზე,
სამივემ იგი დაიმორჩილა,
თოკით შებოჭეს ძალზე.

საფლავის ბორცვზე მიაგდეს ლანძღვით,
და სათათბიროდ დასხდნენ,
ბოროტი აზრი გამოიძახეს,
ბოროტი საქმით დახვდნენ.

ურცხვად შეუდგნენ ბჭობას ხმამაღლა,
არვის არ ქონდათ რიდი,
რამ შეახვედრა ღამის წყვილიაღში
საფლავთან სამი ფლიდი?

ერთმა დაიწყო, რომელსაც სხვები
„კურკას“ ეძახდნენ სახელს,

ხმაში ბრძანება მას შერეოდა,
რინით ამბობდა სათქმელს:

– საფლავის თხრა არც ისე ძნელია,
ახლად დაფლულის, თანაც,
მაგრამ ტყუილად არ შეგვერჩეს შრომა,
დავითარსებით სვალაც.

აბა, „ტარულავ“, გვითხარი ერთი,
ღირს კი საფლავის გათხრა?!

ტარულა

ოქრო დაგვხვდება ნაღდად იმდენი,
ვერ შევძლებთ იმის დათვლას.
ხვარამზეს მამა მდიდარი არის
გვითხრას „ხახულამ“ „მახლას“.

ხახულა

ეს ერთადერთი გოგო მოუკვდა,
მდიდარ მეცხვარე დათას,
მისი სიტურფე ყველას ხიბლავდა,
გულს ახარებდა და თვალს.

მოუკვდა გოგო და ჭკვაშემოილი
მამა მოქანდა მთიდან,
არც ერთი ცხვარიც არ დაიტოვა,
სულ ოქროებზე ყიდლა.

კუბოც ოქროსი ჩამოუსხია,
დაუფარია ხითა,
მე არ მინახავს, მართალი გითხრათ,
ამბავი ვიცი სხვითა.

კურკა

ეს ბიჭიც ჭირად გადაგვეკიდა,
ხურგზე დაგვაწვა ცოდვად,
„ტარულ“, დაკალი, როგორც კურატი,
მაგისი სულიც ცხონდა!

ტარულა

სად გაგვექცევა, ჯირკვივით გდია,
 წამო, საფლავი ვთხაროთ,
 ვინ იცის, იქნებ თუ დავიღალეთ,
 კიდევაც მოვიხმაროთ.
 მერე ხვარამზეს ფეხით დავესვათ
 და მიწა მივაყაროთ.

ხახულა

ტვინი ბევრი გაქვს მაგ გოგრა თავში,
 წნელი არ მოგიჭიროთ?
 მაგრამ ეგ აზრი მეც მომეწონა,
 სჯობს – ახლა მოგისმინოთ.

ადგნენ სამივე, ბართ, წერაქვით
 საფლავს დაუწყეს ჩიჩქნა,
 მათ ყბედობაზე სმენა კვენსოდა,
 სათქმელიც ბევრი ითქვა.

მაგრად გაკოჭილ ახალგაზრდის მკერდს
 ურტყამდა გულის ფეთქვა,
 იმის დედ-მამას ის ერთი შერჩა
 უფლის წყალობა ერქვა.

საფლავის ქვასთან იწვა დაბმული,
 ვით დასაკლავი ყორჩი,
 აღსასრულამდე ითვლიდა წუთებს,
 სიტყვებაც დასცდა ლოცვის.

თვალწინ დაუდნა დღე ბედნიერი,
 ვით ტკბილი სიზმრის ლანდი,
 ახლა ურჩხული აღსასრულისა
 იმის სხეულზე დადის.

ამოსუნთქვა და გზაბედნიერი,
 ეშმაკის ხელში მოხვდა,
 ავად ილეხავს სიკვდილი ბრჭყალებს,
 და არა ცდილობს მოცდას.

ოფლდადენილი ავაზაკები
 საფლავს ხელახლა თხრიან,
 მათ ეჩქარებათ, განძი იშოვონ,
 სხვის სიცოცხლეს კი ცლიან.

მიწაზე ყველა დარტყმა წერაქვის
 წყალობას მკერდსა ხვდება,
 უამო გაჩერდი, თორემ კარგ ჭაბუკს
 აუტირდება ღედა!

იწვა წყალობა და მძიმე ფიქრმა
 ახლა წაიღო სხვაგან,
 ამგვარ სიკვდილის უკუღმართობამ
 უწყო გონების დაგვა.

კვლავ გაიხსენა ტურფა ხვარამზე,
 ყველა ჭაბუკის ნატვრა,
 საწყალს მიწაში ჩაყვა სინაზე,
 ხილვით ვერავენ დათვრა.

მისი სიტურფის მოსატაცებლად,
 ბევრი აღერდა ბრძოლად,
 მაგრამ სიკვდილმა ყველას დაასწრო,
 ლომგულ ვაჟკაცთა ძრწოლად.
 წყალობამდისაც ხმა მოდიოდა,
 ამ სილამაზის ლანდის,
 მასაცა სჭამდა ჭია სურვილის,
 მისი მოხვევის დარდის.

მოკვდა ხვარამზე და ყველა ჭაბუკს
 ხელში ჩაემსხვრა თასი,
 შმაგი ოცნება მისი დაბყრობის,
 სახლში დედოფლად დასმის.

თვითონ წყალობაც კარგი ვაჟკაცი,
 ღონიერი და ზრდილი,

ამ მართონში მასაცა ჰქონდა
ოცნების დიდი წილი.

ახლა ჯირკვივით გდია მიწაზე,
იმის ნატვრასა თხრიან,
შეუბღალავენ, შეუბილწავენ
და მასაც მთლად გასვრიან.

აბა, რა ქნას, რომ ძალა არა აქვს,
მხოლოდ გონება ბორგავს,
დრო აღარ იცდის, მიქრის ჩიტივით,
თან შლის მომავლის გორგალს.

საფლავში კიდევ ცეკვავს წერაქვი,
წვერი კუბოს თავს მოხვდა,
დაიბუბუნა მთელმა სამყარომ,
მიწას აღმოხდა მოთქმა.

განსვენებულთა აფრინდა ჯარი,
ნაზი ნიავის ფრთებით,
თავზე დაადგნენ საფლავის მთხრელებს
მძიმე ჩურჩულის ხმებით.

ერთს მოჩვენება მხარზე შეაჯდა,
მეორეს მისწვდა თმაზე,
მესამე კედელს ლანდათ მიეკრო,
დადგა ლოცვების თქმაზე.

სამ ავაზაკს კი სიგიჟის ზღვარი,
ჩაქუჩს ურტყამდა თავში,
სიმდიდრის შოვნის მწველი სურვილი,
გაუქრათ შიმის ჭმაში.

ამოთხრილ საფლავს ისე გაექცნენ,
ვით ნაპერწკალი თვალში,
რალაცა ძალა ძალზე ძლიერი
ფრთებად შეუდგათ მხარში.

ერთხანს ირბინეს უმისამართოდ,
გათლილ ლოდებზე სხლტომით,
ლამის ნაშობი აჩრდილები კი
უკან მისდევდნენ ხტომით.

ბოლოს შეჩერდნენ გორის გადაღმა,
ძლივს დაიოკეს ქშენა,
ნაჭამ სიმხდალეს თვალი უსწორეს,
თავის მიეცათ რწმენა.

თხრის გაგრძელების ჟინი ჩაუქრათ,
შიშსაც ლეკვები ყვენან,
მაგრამ რაღაცა ძალა ეძახდათ
შეკრიკად ახლდა წყენა.

– ასე გაქცევა არ შეიძლება,
– კურკამ დაიწყო რჩევით,
– ცოტას კიდევ და ოქრო გვექნება,
არ შევწუხდებით კვლევით.
თანაც ის ბიჭი ცოცხალი დარჩეს?!
არა გვქონია ჩვევად,
წავა, გაგვიდის ყველას თხასავით,
სიცოცხლეს გვიქცევს წყევლად.

ტარულა

თავს რად ვიკლავდით საფლავის ჩიჩქნით,
როცა მომთხრელი გვყავდა?!
რა ძალა გვქონდა, ოფლს რაზე ვღვრიდით,
მკვდრის შიში რაზე გვკლავდა?

ხახულა

ვახ, ადრე რატომ ვერ მოვიფიქრეთ
მაგანა თხაროს მიწა,
როცა მოვრჩებით ჩვენს „ლამაზ საქმეს“,
მივასიკვდილოთ იმწამს...

თხრიდა წყალობა საფლავს მდუმარედ,
ოფლს აწურებდა ზედა,
ზურგში კი ჩხვლელდა წვერი ხანჯლისა,
სისხლი დნებოდა წვეთად.

ხელის კანკალით გაასუფთავა,
კუბოს ფიცარი მკვრივი,
აღსასრული კი, როგორც მამალი
იმის თვალებთან ყივის.

ხვარამზეს გვერდზე საფლავში წოლას
წყალობა არა ჩივის;
დარჩენილ წუთებს შედავებია
ბასრი ხანჯალი ცივი.

– ჯერ მანდ ნუ მოკლავ, ცოტა მოიცა,
კუბო ამოდგას მაღლა,
კვლავ გაისარჯოს ერთი კიდევ და
აღარ მოუწევს დაღლა.

– ზევიდან კურკა ჩამოსძახოდა,
– თან მიაშველეთ ხელი!
საფლავის პირას შემოდგეს კუბო,
კაცის სიცოცხლის მსმელი.

საფარობელი როგორც ახადეს,
არვის არ ჰქონდათ რიდი,
იქ სილამაზე სათნობასთან
იწვა ცოცხალი, მშვიდი.

კით მოწყვეტილი ვარსკვლავის სხივი,
ვით შეეგუა მიწას?
ამის დამარხვა როგორ იფიქრეს?
აზრი ესტუმრათ იმწამს.

როგორც ცოცხალი მზეთუნახავი,
უკვე გაყროდა საფლავს,

იმას გაექცა, მაგრამ სხვა მტერი
თავს დასდგომია საწყალს.

* * *

ამქვეყნად ბევრი ცოდვა ტრიალებს,
შავბნელ სათავეს აბა ვინ მისწვდეს?!
თუ ბოროტება სადმე ზეიმობს,
სამღურავებით ვიხსენებთ მის წესს.

ხან კაცთმოძულე ადამიანიც
თავის გონების საყვედურს ისმენს,
გაუჭირდება ცოდვების ზიღვა;
ეცლება ტვირთი აკილოს ვისმეს.

მაგრამ განგებას არ ეჩქარება,
ვის რა ერგება, მას ზუსტად მისცემს,
ეს ჩვენა ვჩქარობთ მიწის შვილები,
თორემ სუყველა თავის ჭირს იცმევს:

თუ მამამ თესა ბოროტი თესლი,
და დაუსჯელი ჩაძვრა მიწაში,
არ გაუკვირდეს, რომ იმის ნაყოფს
მთლად შეაჭმევენ შვილს ან ბიძაშვილს.

გაშტერებიდან გამოძვრა კურკა,
გაუქრა ფიქრი ცხელი,
ცხედრის კუბოდან გადმოსაგდებად
ფეხში მოსჭიდა ხელი.

იმას ხახულა წამოეხმარა,
მხრებს მიეძალდა ტორით,
ტარულა იდგა გაშტერებული,
მკვდარს დაჰყურებდა ძრწოლით.

როცა უხეშად მისწვდნენ ხვარამზეს,
და გადმოგდება სცადეს,
წყლობამ ბარი მოძებნა თვალთ
სიცოცხლის გამოცლამდე.

ხელი დაავლო ელვის სისწრაფით,
 კურკას დაუშვა თავში,
 ტარულამ აღარ დაავიანა,
 ტყვია ატაკა მხარში.

თავგაპობილი კურკა ხვარამზეს
 სისხლით ფეხებსა ბანდა,
 წყალობას ბედის უკუღმართობა,
 ტყვიაზე ძლიერ წვავედა.

ხახულამ ცხედარს შეუშვა ხელი,
 ხანჯლის მოსწია ტარი,
 დაჭრილ წყალობას თავზე დაადგა,
 რომ მკვდარს უმატოს მკვდარი.
 უცებ ცა იძრა, მიწა შეტოკდა,
 ცეცხლის გამოკრთა ალი,
 ხახულა შედგა, ფერი დაკარგა,
 კუბოს შეასწრო თვალი.

ცხედარს ხელები მალლა აღეპყრო,
 ნელა დგებოდა ზეზე,
 შუქი ეფინა იმის ნაზ სახეს,
 თითქოს სხივს კრეფდა მზეზე.

შიშით აბლავლდა იქვე ტარულა,
 აზრი გადექცა ნავლად,
 შემორჩენილი ნათელი ჭკუა,
 თავში ქვას სცემდა მძლავრად.

ღრიალის ძალა როცა დაკარგა,
 სიგიჟე ახლდა მრჩეველად,
 ადგილს მოსწყდა და თავქვე გაფრინდა,
 სიცოცხლეს შერჩა მძევლად.
 ხახულამ თავის დაკარგა ცნობა,
 გულში ჩაუდნა ყინვა,
 ენა ვერ დაძრა, ყურთან მოესმა
 მოჩვენებათა ქმინვა.

ის ფეხზე მდგარი ესტუმრა სიკვდილს
და შიშს აყრიდა მუჭით,
მოწყვეტით პირქვე გადავარდნილი
ხანჯალს დაეგო მუცლით.

შორიდან სმენას ძლივსა სწვდეთოდა
ბარდში ტარულას ბრდღვინვა;
ხვარამზეს გვერდით დამხობილ ჭაბუკს
ჩუმი ამოხდა გმინვა.

გოგომ დაადო მას თავზე ხელი,
როგორც წმინდანის ლოცვა,
წყალობას ტანში ჩადგა სიცოცხლედ,
ვით სუნთქვის დარი კოცნა.

ბიჭმა ასწია ტანი წვალებით,
ცოტა მოუხდა მოცდა,
გაიბრძოლა და თავს მოერია,
ფეხზე წამოდგა ცოცხლად.

ის დაეკონა ნაზად ზვარამზეს,
კვლავ ძილბურანის ტყვესა,
ქალმა მოხვია ხელი ინსტიქტით,
მშველელს ეძებდა წესად.

ასე ხელი-ხელ გადაჭდობილნი
საფლავს გასცილდნენ ლანდად,
ღამე კი კუპრის შავი საფარით
იმათ კვალს შლიდა მარდად.

ვის ვინ მიჰყავდა, სად მიდიოდნენ?
ინსტიქტს ესმოდა მხოლოდ,
სიცოცხლის ნაზი სხივის კიაფი
გზას კარნახობდა ბოლოს.
საღღაც ისმოდა მკვეთრი ხარხარი,
აფთარის ღრენის მსგავსი,
როგორც ნარჩენი აკაკობისა
ვით განაჩენი თარსი.

ტარულა ჭკუაგაბერწებული
პირღორბლიანი მგელი,
განურჩევლობის ტყვეობაში მყოფს
ჟამი უცდიდა გრძელი.

მშიერმა ღვარძლმა შხამშერეულმა
თვალეზდავსილმა ფისით,
ადამიანის გამმხეცებელმა
ღამით, ღღისით და მზისით,

ბევრის მოხვეჭის მონად ქცეულებს,
გამარცვა სურდათ მკვდრისი,
ნამუსისაგან მიტოვებულებს
იგი არ სწამდათ სხვისიც.

გულის შემზარავ ბოროტებისა
ფანტვა რომ ჰქონდათ წესად,
სიკეთედ ექცათ კაცთსიძულვილი,
სხვისთვის სიკვდილის თესვა:

სამართალი კი გზაზე გავიდა,
 გამხეცებისა ძილად,
 ვისაც სხვისთვის რა აქვს გამიზნული,
 მას ერგო თავის წილად.

სადაც ბოროტის ჩარხი ტრიალებს,
 უბედურებას კერავს,
 ბუმერანგით მას მოაკითხავს,
 ნაცრად ექცევა კერა.

დღეს მოზეიმე ავი კაცობის,
 ხვალ ჩამწარება მჯერა,
 შხამის მკეთებლის – შხამით განგმირვა
 ეს არის მისი წერა.

ბულბულის ჰანგებს ვერას გაუგებს,
 სვავი, ყვავი და ძერა,
 სულ სხვა სისხლს ქაჩავს მრუდე ძარღვებში
 იმათი გულის ძგერა.

ორი ლანდი კი გადაჭდობილი,
 ერთი სხეული თითქოს,
 ბნელში ლასლასით გზას მინდობილი,
 ხალხის თანდგომას ითხოვს.

სახლთან მივიდნენ მაშინ, როდესაც
 ღამეს სძვრებოდა სული,
 სუყველგან ძილი დათარეშობდა,
 იდგა დუმილი სრული.

თუ სადმე კვნესის გული უმანკო,
 მას იდუმალი სიკეთე ისმენს;
 უმეცრებასთან შედუღებულმა
 ბოროტებამ და სიხარბემ იხსნეს.

* * *

დოღს მკერდზე ცეცხლი მოკიდებოდა,
 გარმონი ნაზი მღერით ასდევდა,

გაზაფხულის მზე იღიმებოდა,
ზამთარგამოვლილთ სითბოს ასმევდა.

დაკარგულიყო, დამარხულიყო,
მძიმე გოდება, ჭირი და სევდა,
გალიმებული ქუხდა თამადა,
ყველას გავსებულ ყანწებს ასმევდა.

ჯერ არნახული იყო ქორწილი,
ხალხი ცეკვაავდა და ზეიმობდა,
ბედნიერება იჯდა დედოფლად,
სიძე სიკეთის დასეირნობდა.
ცაში მერცხლები კამარას კრავდნენ,
ხარ-ირემი კი ტყეში ყვიროდა,
სიტკბოს ერთავად ინაწილებდა
მრევლი შეყრილი სასეიროდა.

უმანკობას ედგა გვირგვინი,
მისი მშვენებით ყველა კვირობდა,
ზეცა დაეპყრო მრავალჟამიერს,
სიხარულისგან სმენა ტიროდა.

ვარსკვლავთა დარი, ნაზი ზვარამზე
დალოცვის მზერას ინადირებდა,
გვერდით ვაჟკაცი ედგა წყალობა,
სიხარულს მასთან ინაწილებდა.

ჯერ არნახული ჟღერდა ზეიმი,
გულს იხარებდა ამის მნახველი,
ღვინო დნებოდა სადღეგრძელოთა
შეუღლებულთა წმინდა სახელის.

ჯოჯოხეთური ავი დღეები
საღლაც დამარხეს მძიმე განცდებმა,
ბედნიერების და სიყვარულის
მუდამ ნათელი ჟამი არ ცვდება.

მექორწინებს ლანდათ ბანცალით.
ერთი ცოდვილი ებლანდებოდა,
ჭკუანაღობი ეს მაწანწალა,
თითქოს არავის ებრალებოდა.

ღვინოს ითხოვდა, ძელებს აგროვებდა,
არც მორიდება, არსად სირცხვილი,
სულელ სიფათზე გადაჰფენოდა
ღუქმორეული შლეგის სიცილი.

ხელში ეჭირა ძვალი მენჯისა,
იღმანჭებოდა, იღრინებოდა,
ხანა ლოცავდა ბედის განაჩენს,
ხან კარგ კაცობას იფიცებოდა.

ტარულას ტვინი ისე გაუქრა.
არ შერჩა ფრჩხილის დასასველებლად,
ხორცს დაათრევდა სულელი სული,
მომხდარი ამბის გასახსენებლად.

2.05.1984 წელი.

მარკოზა ქვეყნის დარდი

კავკასიის დრაკონის ზურგს
მზე კაშკაშა გამოეშვა,
ცას სხივები მიაბჯინა
ღრუბელი რომ წამოესხა.

ააორთქლა, მიმოფანტა,
დათოვლილ მწვერვალზე შესვა,
მერე მინდვრებს მიუბრუნდა
და სინათლე დააკვესა.

ღამურები დააბრმავა,
ბნელ ჭერის ქვეშ დააკვნესა;
ბაღში ვარდი გააღიმა,
ღლის ზეიმი დააწესა...

მთის პატარა ქალაქია
ღილით მუდამ ასწრებს მზესა,
ჯანსაღ ფუტკრის სკას მიაგავს,
ასე თავის შრომის ღლეს სვავს.

ვიწრო ქუჩებს ბატებივით
მელუქნეთა მისდევს რიგი,
უფრო ქვევით ბაზარია,
ღიდი ღობე აკრავს ირგვლივ;
აქ ცხოველი ვაჭრობაა,
ღლე ზოზინით ნელა მიდის;
ყველა ცდილობს, სხვას წაართვას.
ბევრი თავის სინდისს ყიდის.

აგერ ერთი მეწვრილმანე
კაბის ჭრილში ხურდას მალავს,
მებაზრე თვალს აბრიალებს,
თან საბაჟე ფულს იაპარავს.
მიკიტანი გაბოტილი
ღვინოს წყალს რომ ასხავს ფლიდად,

ჯერ დაგათრობს, მერე კიდევ
ჯიბეს გამოგიცლის მშვიდად.

იქ დავაა და საქონელს
გამყიდველი უქებს მყიდველს,
შეატყუებს, გაიზარებს,
ახალ მსხვერპლს მოძებნის კიდევ;
თუნდ ორმაგი ფასი მისცენ,
მინც ითლის თავის მზარეს,
ყველას ერთად ტყავს გააძრობს,
წუთითაც არ დაიზარებს;
ჩუმად დათვლის არმად ნაშოვნს,
არავის არ დაიხმარებს;
ხვისი მოტყუების ნაყოფს
უსინდისოდ გაიხმარებს.

სადღაც ტურა ქურდი დადის,
საწყალ კაცის ჯიბეს დასდევს,
ხალხს მგლის ეშვი გამობმია
და სინდისის გრძნობას არბევს.

ერთმანეთის წეწვა-გლეჯა.
დასმენა და დაბეზლება,
ფულის თხოვნა, შეპირება,
მერე აღარ ჩასესხება;
ნაოხრალზე გაღორება,
სხვის შავ დღეზე გაღიმება,
უქონელის ხარბად ძარცვა,
თანაც ფუჭი დაპირება;
ყველა საწყლის, პატიოსნის,
წმინდა სულის დამცირება;
სუსტის მიხმარების ნაცვლად,
თავზე ხელის დაჭირება.

ჯუნგლის კანონს ამ ქალაქში
არა ქონდა გზაში ვნება;
პატიოსან კაცს მეგზურად
თან დასდევდა გაჭირვება.

როგორც ყველგან სასიკეთო
აზრი აქაც მარცვალს თესდა,
მაგრამ ხვეჭის ძირმწარე ხეს
ნაყოფი ჯერ ბლომად ესხა.

* * *

გიმნაზია დაამთავრა,
თავის კუთხეს დაუბრუნდა,
ენერგიულ, მართალ ჭაბუკს
დაჩაგრულთა შველა სურდა.

მარკოზი ერქვა სახელად,
მამის კარგი სახლი ქონდა;
ბარში გაშლილ საძოვრებზე
მისი ცხვარ-ბატკანი ძოვდა.

სიკეთისთვის ნაშობ ვაჟკაცს
სიყვარული ერგო წესად,
მოეწამლა ოცნებები,
რა ბეჩავთა კვნესა ესმა.

თან ნაყნოსი ქონდა ცეცხლი
ამხედრებულ ხალხთა ბრძოლის,
მოწმე იყო ყველა ჯურის,
პარაზიზთა მისგან ძრწოლის.

კვლავ იმძლავრა შავმა ძალამ,
ტარტაროზი მოიხმარა,
ამბოხებულ ხალხის ქედი
ბოლოს შეძლო მოეხარა.

ეს ჭაბუკი, მხოლოდ აზრით
კეთილ საქმეს გზაში დახვდა,
მაგრამ რა ქნას, თუ ამჯერად
დაჩაგრულთა საქმე წახდა.
ბევრი მოკლეს, სხვა შებოჭეს
და ციმბირში უკრეს თავი;

მბრძანებელი ცოფსა ყრიდა,
ზეიმობდა საქმე ავი.

როგორც ყველას, მისი ნაზი
ოცნებებიც მოხვდა ლახვარს,
ბევრი წიგნი სასიკეთო
შავმა რეაქციამ დახრა.

საოცნებო სიხარული
ჩექმის ძირით გაულახა.
ეგონა, რომ დაისვენა,
ემბორა სახლის ბაქანს,
სულის ბორგვა ვერ დააცხრო,
ხალხის კენესა ესმა აქაც.

* * *

ქუნა-ქუნა გაიარა,
ღუქნის ბჭენი გადალახა;
თავის ყურით მოისმინა,
თავის თვალით დაინახა,
როგორა ნთქავს ღორმუცელა
ხალხის ნაშრომს ძველს და ახალს;
გასივებულ ქონის რუმბზე
გაუმაძღარ კაცის ხახა.

ხელგაწვდილი, საცოდავი,
ღუქნის კართან იდგა გლახა,
ის მეღუქნე გეომ თრევით
ქუნის გაღმა გაუძახა.
იქ რაჟღენა მიკიტანი
ღვინოს აქებს ხელგაშლილი,
ქიტა ბიჭიც იმას ბაძავს
ჭუჭყიანი, ხელდასვრილი.
ხის კათხებში მოქეიფეთ
ონკანიდან უსხამს ღვინოს,
ბევრსა სვამენ, შუშმა იქნებ
ცოტა ძალა აგრძნობინოთ.

მზე სხივს აფრქვევს,
 ჩარხი ბრუნავს,
 ვაჭრუკანა ფულსა ღუნავს;
 ღვას რაჟღენა მიკიტანი,
 უძიროა მისი თვალი,
 საწყალს ნახავს, გაკვირდება,
 რა ყოფილა გაჭირვება?!
 თუ დასჭირდა ცეცხლს დაანთებს,
 უკანასკნელ გროშს წაართმევს,
 მყიდველს ის არ ძარცვავს მარტო,
 წავიდნენ და სხვებიც ნახონ.

გეო უღვას მხარში კუმტად,
 თან ღიმილით ხიბლავს მუმტარს;
 თუ სადმეა დარდიმანდი,
 ყველა მის ღუქანში ღადის.

კულის ქნევით იგი მასხრობს,
 კაცობასაც უმაღ დასთმობს;
 ოღონდ ფული მისცენ ბევრი,
 სულ ლეწავდეს მისი კვერი.

უბნის ვაჭარ შუშანიკას
 ედავება მუშა ნიკა,
 რა ქნას ბევრი შვილები ყავს,
 გაჭირვება მკერდში იკრავს.
 ღლე და ღამე ჯაფაშია,
 დამცირებას კი ვერ იტანს;
 დღიურ სარჩოს ძლივს შოულობს,
 ტანზე კიდევ ვერას იცვამს.
 დაზოგილი ორი გროში
 ადგა, თავის ბავშვებს მისცა;
 გოგომ კაბა რომ იყიდა,
 მოატყუეს, დავით ისა;
 არ დაუთმო ფული ვაჭარს,
 თან ძალათი დააფიცა:
 რომ ღლეიდან იმის შვილებს

არ წაართმევს მეტად ძვირსა.
 ოფლსა ღვრის და ჯავრიც არ აქვს,
 გულკეთილი ასდევს ქალაქს;
 სხვისი ლუკმა მას არ უნდა,
 ხელს არ ახლებს, რაც დევს მრუდად;
 არც დაიკლებს ჭიქა ღვინოს,
 რომ სულ მშვიდად დაიძინოს.

აგერ, სანდრო მარცვალს ყიდის,
 ნისიაზეც ღინჯად მიდის,
 ფულს გასესხებს სარგებელით,
 სიძინდს ჩირჩნის საცეხველით;
 გაჭირვებულს თუ დაყნოსავს,
 სესხში ერთში მოსთხოვს ორსა;
 შუბლგახსნილი ღიმილს ფანტავს,
 მსხვერპლს შენიშნავს ახლოს რაწამს.
 წაქცეულს თუ ააყენებს,
 შეჭამს რომ არ ჩაახველებს;
 სხვის ტანჯვას და გაჭირვებას
 კუჭში შვებით დაამღერებს,
 უკანასკნელ გროშს წაართმევს,
 მოიფშვნეტავს მერე ხელებს.

კაპიკ-კაპიკ ნაშოვნი აქვს
 მას ცხოვრება ზღვის სადარი,
 განურჩევლად ყველას ძარცვავს,
 დაუგროვდა ღვთისა ვალი.

ჩალის ფასად მას ობოლი
 ქირაზე ჰავს ბიჭი დათა,
 ბევრს არიგებს სანდრო, მაგრამ
 თავის ჯიშზე ვერ მონათლა;
 იგი მალვით და ქურდულად
 ეხმარება ღარიბ-ღატაკს.
 ცხელი გულის პატრონია,
 არ აბარებს ჩარჩებს პატაკს.
 დღე მიგორავს, კევრი ლეწავს,

იმედოც გაუქრა ბეჩავს,
 ვერ მონახა ვინმე კაცი,
 სიძარტლე რომ თავზე აწვიმს.
 სწავლისთვის ვერ მოიცალა,
 სანდრო ვერ გამოიცვალა.

მარკოზი კი ჩანთით ხელში
 ქალაქის გზას მისდევს ეშხით,
 აქ მას მოსწონს ყველაფერი,
 მზერას ხიბლავს ხეთა ფერი.
 ღუქნების რივს ჩაუარა,
 ბავშვებს ხურდა ჩაუყარა;
 სალამი და გამარჯვება
 დაურიგა ყველას შებებად.
 სადაც სანდრო ხორბალს ყიდდა,
 უცებ შედგა, დააკვირდა,
 იქ ღარიბმა სათენიკამ
 დააგალა სახე მიწას,
 სანდროს სთხოვდა ყელის წვეით,
 ხან მუდართით, ხანაც რჩევით,
 რომ დაეკლო მისთვის ფასი,
 არ აელო ერთში ასი.
 სანდრო იდგა როგორც კეტი,
 უგრძობელი მეტისმეტი,
 სათენიკამ იგრძნო მხეცი,
 შეაყარა კედელს ცერცვი;
 გაირეკა ვირი წინ და
 მოსაქსოვად მისწვდა წინდას.
 მარკოზი კი როგორც იდგა
 გაუნძრევლად ისე დარჩა;
 მერე ჯიბე მოიჩხრიკა,
 სიტყვის ძალა მოიკრიბა,
 დაუძახა სათენიკას
 და საჭირო ფული მისცა.
 ქალმა მადლი მოახსენა,
 თავის ჯავრიც მოასვენა;
 შეიძინა კოდი პური,
 რომ დააკრას შოთი პური.

სანდრო განდა ჯავრით მთვრალი,
 ფეხებს ღუნავს მისი ტანი,
 გაიკვირა ღუნე გვამმა:
 რა იხილა მისმა თვალმა!
 არც ღელა, არც ნათესავი,
 ვახ, რა ვინმე შეხვდა ავი!
 არ ენახა ღღემდე მართლა,
 გზათაუკან ფულის ფანტვა;
 წყრომით ირტყა შუბლზე ხელი
 და შებრუნდა უკან ხველით;
 დათა ბიჭი სახტად დარჩა,
 მოეწონა საწყლის დაცვა.

სათენიკამ კი მარკოზა
 ცხარე ლოცვით გააცილა;
 სანდრო ლანძღა დაუზოგვად,
 არც აცხელა, არც აცია,
 წინ გაიგდო ვირი ნელა
 ეს ამბავი ამცნო ყველას.

* * *

სახლში მოსულმა მარკოზამ
 მამის ქონება გაყიდა,
 ხალხისთვის სიკეთის ქსოვა
 არ ასვენებდა აკვნიდან.

ერთი სავაჭრო ფარდულის
 შონა არც ისე გაჭირდა,
 შიგ საქონელი დააწყო,
 ღიმილი ფანტა დახლიდან.

სუყველას შევლად ამდგარსა
 სიტყვის თქმაც აღარ დასჭირდა,
 ღარიბ-ღატაკნი ლოცავდნენ,
 ვინც კი წვრილშვილი დაქვრივდა.

ძვირად ნაყიდი იმასთან
 იაფად იფანტებოდა,

ყველა მეღუქნის სახეზე
ლიმილი იხატებოდა:

„ეს გიჟი ვინ მოგვეკვლინა“,
დუნე წურბელა წყრებოდა;
ხალხში გასული მარკოზა
სიკეთის ამბავს ყვებოდა.

უნდოდა ხარბი ცხოვრება
მას სათნობით აევსო,
ამ მაგალითზე სუყველას
სალი ცხოვრება დაეწყო.
ოხრად ნაშოვნი ფულები
ყველა საწყლისთვის გაეყოთ,
უღმერთო ზვეჭას ჩვეულებს
თავის მადისთვის დაეკლოთ;
წუთისოფლის მრუდ ბილიკზე
კაცობის კვალი დაეტყოთ;
მათ შეგნებაში ჩამძვრალი
მხეცი მიწაში დაეფლოთ...

მარკოზას ეჭვიც არ ქონდა,
მრედუნიც გასწორდებოდნენ,
ადამიანის ჩვევები
იმათში გაცოცხლდებოდნენ.
თავის ფიქრებში წასული
სამოთხის კოშკებს ხატავდა;
წარმოიდგინა, რომ კაცის
კაცისგან ჩაგვრა გათავდა.

ბედნიერებით გამთბარმა
ზეცას მაღლობა შესწირა,
უნდოდა ამით კმაყოფილს
სულ ეძღერა და ეცინა.

მაგრამ ცხოვრება მუხთალი
სხვა კალაპოტში დიოდა,
ძლიერი სუსტს სისხლსა სწოვდა,
სუსტი გაჩენას ჩიოდა;

ხალხში ორფეხა აფთარი
 მამალივითა ყიოდა;
 ჭამდა და გლეჯდა თავის ტომს,
 არაფერზე არ ჩიოდა;
 სამოთხის წვიმა ეგონა
 ჩაგრულს რომ ცრემლი სცვიოდა.

მშრომელი კაცის მფართელი
 მათ პირველ მტრად გაიხადეს,
 რომ მოესპოთ ეს თავხედი
 მიზნის ჯვარზე დაიხატეს.

იმის ნაცვლად რომ მარკოზას
 მაგალითი გადაეღოთ,
 ყველა ურცვი საქციელი
 დამცირების ყბად აეღოთ,
 შეესივნენ უკუნეთში
 ამ სიკეთის მბჟუტავ სანთელს,
 ვინ არ იცის ღამურები
 რომ ებრძვიან ყველგან ნათელს.

სანამა ქონდა ფულები,
 მარკოზამ ბევრი იწვალა,
 სიკეთის თესლით ბოროტის
 ვერ მორჯულება იწამა,

ბევრი ედავა, არწმუნა,
 მაგრამ კბენისგან იმწარა;
 ვერ შეასწავლა გალობა
 გაჩნდა ბულბულად ვინც არა.
 გვერდში არავინ დაუდგა,
 მხარი არავინ აჩვენა,
 რწმენით არიგა ფულები,
 სურდა სიკეთედ დარჩენა;
 მთლად გაუცრუვდა იმედი,
 და აწყველინეს გაჩენა.

მოხვეჭა, ძარცვა, სიცრუე
 ირგვლივ უხვადა ხარობდა,
 კაცი ვაგლახი ზეობდა,
 ბრჭყალებს და კბილებს ხმარობდა;
 წაქცეულების საშველად,
 სულიერი არ წვალობდა;
 ძალადალეულ სიმართლეს
 ბედი არსად არ სწყალობდა;
 დამჭკნარი ვარდის ხმელ ტოტზე
 ბულბული აღარ გალობდა,
 კაცთა მოდგმაში ნადირი
 გადაირია, გალომდა.

მარკოზამ სითბო უჩვენა
 ვინც ოფლოს უღვრიდა მონად სხვებს,
 მისი ამგვარი სიკეთე
 ერთხმად სიგიჟედ მონათლეს.

ძვირად ყიდლობდა საქონელს,
 ღარიბებს მუქთად აძლევდა;
 ტანზე იხდიდა, მათხოვრებს
 თავისი ხელით აცმევდა.

მშიერს ნახავდა მედუქნის
 გულის გახეთქად აჭმევდა;
 ვისაც სწვდებოდა სუყველას
 სიკეთის ნექტარს ასმევდა.

ჯერ შეუტიეს ნელ-ნელა,
 წელში მოღუნვა ეცადეს,
 მისი სახელის სარბევად
 გაისარჯნენ და ეწვალენ.

ვერა, ვერ შეძლო მარკოზამ
 ავი რომ კეთილს ბაძავდეს,
 წურბელის ღუნე სხეული
 მზის ნათელ სხივზე გამვალდეს.
 ფულიც გაუქრა და რწმენაც

ვით ხმა ნასროლი თოფიდან;
 ვითომ მარტივი ცხოვრება
 თურმე რა რთული ყოფილა!

სიკეთის თესლის თესვაში
 მტერი იშოვა მრავალი;
 მიხვდა, რომ უძღებისათვის
 მხოლოდ სახრეა მთავარი.

ვერ შეძლო თავისი წესით,
 რომ მგლებს ცხვრად ცხვრებთან ნახავდა;
 მათი საძოვრად გაშვების
 ოცნება გაქრა, გათავდა.

პირიქით, შემოუტიეს,
 მუხთლობის ძალა აჩვენეს;
 ნადირს, ხორცისთვის დაღრენილს,
 სიტყვის თქმით რა გააჩერებს.

არ გასწორდება არასდროს
 მოხრილი კუდი ძაღლისა,
 ცოცხად ვერ იხმარ და ნაგავს
 თავის ბალნით ვერ დაგვისა.

მარკოზას ნაცემ იდეებს
 ახლა სხვა ფრთები შეება,
 იხვეწებოდა აზრები,
 მტერზე შეტევის შეგნება.

დათას მოკიდა მან ხელი
 და დიდ ქალაქში წავიდა,
 რომ სიმართლისკენ ნათელ გზას
 ზიარებოდა თავიდან.

დაფერფლილიყო ბრძოლაში,
 ცივი ზამთარი გაექრო,
 ანთებულიყო ჩირაღდნად,
 ყველა ჩაგრული გაერთბო.

14.08.1984 წ.

სიმუხთლის თავდები

რამდენია ამ ქვეყანად
სიყვარულით დამთვრალი,
ყველა მისკენ ისწრაფის
მტყუანი თუ მართალი.

დინჯად ბრუნავს სამყარო,
წლები წლებზე ითვლება,
ერთგულდება, ღალატიც
ჟამთა სვლისგან იფქვება.

მაგრამ ხსოვნის ნათლი
კოცონივით ანთია,
უსინდისო, უნდობელს
ადამის ძედ არ თვლიან.

შეამოწმე, გაიცან
ასი, თუნდაც ათასი,
მეგობარი მეგობარს
ცრუს არ ეტყვის მართალში.

ასე არის ამჟამად,
ადრეც ასე ყოფილა,
გამარცული წასულა
კაცი ამა სოფლიდან.

თან ვერაფერს წაიღებს,
მოგონებად დარჩება;
ეკლის მთესველს ეკლისვე
ნაყოფი არ ასცდება.

ორგულობა, ცალატი,
მზეს ლაქებად ატყვია,
განაჩენი ერთი აქვს
უფლის წყველა ან ტყვია.

1.

მთებს ნისლი წამოესხათ
 ზღვის წვენივან დამთვრალი,
 შეებოჭათ სინათლე
 – კაშკაშა მზე ცხრათვალი.

ბილიკს შეჭიდებოდა
 თხა, ცხვარი და ბატკანი,
 როგორც ქალის ნაწნავი
 მიჰყვებოდა მათ კვალი.

მწყემსი ტყავწამოსხმული
 სავალს ფრთხილად შინჯავდა,
 საფრთხეს დროზე იგებდა,
 ფარას მისგან მიჯნავდა.

დაბლა, ხევში მდინარე
 ლოდებს ედავებოდა;
 ონავარი თხა კლდეზე
 ნეკერს ეტანებოდა.

კაცი ჯაფით დალილილი
 პირუტყვს უკან დასდევდა;
 ნისლს ბგერები ჩაენთქა,
 ფარას ხმას ვერ აწვდენდა.
 ერთი ცელქი ციკანი
 კლდის ბილიკზე გავიდა,
 ნეკერს მისწვდა, გაეშვა,
 შეებობლა თავიდან.

რომ მოკორტნა კლდის ბუჩქი,
 მობრუნება ეცადა.
 ვერაფერი გააწყო,
 თუმცა ბევრი ეწვალა.

ღრმა ხევში კი ჩანჩქერი
 აფთარივით ყფავდა;

ტრიალებდა წყლის ჭავლი,
შიგ ჩავარდნილს მხნედ ფლავდა.

მწყემსი მისწვდა, კომბალით
მისი შველა ეწადა;
სიპზე ფეხი დაუცდა,
საქციელი ემწარა.

ციკანმა და პატრონმა
ცაში გაინავარდეს,
ორივენი ქვებზე
ღრმა მორევში ჩავარდნენ.

შთანთქა ჩქარმა დინებამ
და წაიღო ტრიალით;
ფარა შერჩა მთის ფერდობს
უპატრონო ტიალი.

2.

მდინარესთან, ფარეხში
გეომ ცხვარი შეყარა,
ერთი ცელქი ჭედალა
მაინც გამოეპარა.

მალე უკან შეაგდო,
საქმე არ დაეზარა;
წყლის ნაპირთან მივიდა,
ხელი რომ დაებანა.

ბინდში ნათლად შენიშნა
წყალში რაღაც იძროდა,
შეეჭვიდა დინებას,
ცურვა კარგი იცოდა.

გარეთ გამოიტანა
კაცი გონდაკარგული,
მკერდზე ყური დაადო,
უფეთქავდა კვლავ გული.

ასუნთქა და ნაყლაპი
წყალი დააღვრევინა,
გონზე ძლივს მოიყვანა
თვალი გაახელინა.

სხეული კი ბეჩავი,
ნაჟეჟი და ნაგვემი,
ძვალში კვნესა ჩამდგარი,
ქვებზე ღარტყმა ნაგემი.

პირქვე ეგლო ქვიშაზე
ღუნე ბეჭით და მხარით,
თანატოსი ცეკვავდა
ავზნიანი ხრხარით.

გეომ წამოიკიდა,
თავის ქოხში წაიღო;
ზრუნვა მის მოსარჩენად
უყოყმანოდ გაიღო.

სახლში ყავდა მეუღლე
ანგელოზად სათქმელი,
სილამაზის დედოფალს
დაყვებოდა ნათელი.

ნარგიზას სათნობით
მთელი მხარე იცნობდა;
სიყვარულმა ორივეს
გულისცემა იცოდა.

მთელ თვეს ფეხზე ვერ ადგა,
მწყემსს ნარგიზა უვლიდა;
გეო ძმად შეეფიცა,
სულს უყოფდა უბიდან.

მამიკონას ეძახდნენ,
რომ კვდებოდა ცოდვილი,

ფარაში ცხვრის სიმრავლით
კარგად იყო ცნობილი.

გეომ ფეხით აკეცა
მთისა და ტყის ბილიკი,
ცხვარი კვლავ შეუგროვა
მეხუთე დღის დილისთვის.

ერთგულად და მზრუნველად
მის ფარასაც მწყემსავდა;
ჭირში მყოფი ღვთის შვილის
შველა ჰქონდა წესადა.

3.

ერთ თვეში განიკურნა,
აღვა, გარეთ გავიდა,
თითქოს ფრთები შეისხა,
დაიბადა თავიდან.

თურმე გულს უკაწრიდა
მას ნარგიზას სურვილი,
სდევდა არ ასვენებდა
ვით გვალვაში წყურვილი.

უკვე მთლად კარგად იყო,
მაგრამ წასვლა არ სურდა,
რადგან უმადურობის
განზრახვა არ ასრულდა.

მიხვდა, რომ სიყვარულით
ეს ოჯახი ნაკერი
ლუკმა ვერ გახდებოდა
მუხთლობის ცივ ნამქერის.

ერთხელ, როცა წყაროსთან
ნარგიზა ტანს იბანდა,
ბუჩქებიდან დაზვერა,
მზე ჩაუქრო იმან დარს.

ქალი იდგა წყლის პირას
როგორც ნიშნას ზმანება,
ავზნიანად უმზირა
შურით განაწამებმა.

დიდხანს დარჩა შტერადა
და უჩუმრა ზვერავედა,
მის მარცხენა ძუძუს ქვეშ
შავი ხალი ელავდა.

ქალმა კაბა ჩაიცვა,
სურა მხარზე შეიდგა;
მზის ნათელი ციმციმი
თვალს უკრავდა ზევიდან.

მამიკონა ფიქრებში
დაბოლმილი შევიდა,
სურვილს ვერ ისრულებდა,
მიტომ თავს იწყევლიდა.

ვერსად ნახა წამალი
სიყვარულის რბევისა;
უიმედო ოცნებით
ჭინკა მხარზე შეისვა.

გადაწყვიტა, რომ გეოს
ეჭვით გააგიჟებდა
და მათ წმინდა სიყვარულს
ასე დაამიწებდა.

უცილობლად ნარგიზას
გეო გაეყრებოდა;
მამიკონას გვირგვინი
თავზე დაედგმებოდა.

ძუძუს ქვეშ შავმა ხალმა
მას იმედი შთაბერა,
გულმა გაიხალისა
ბოროტებით ნარბევმა.

4.

გაცილების დღისათვის
 ლხინმა გაინავარდა;
 მათი ძმობის ამბავი
 მთელ მხარეში გავარდა.

გეომ თავის სტუმარი
 აცეკვა და დაათრო;
 ზრუნვა არ მოუკლია,
 ძმური გრძნობით გაათბო.

გააცილა და მშობლებს
 ჯანმრთელი მიუყვანა,
 თან ფარა გააყოლა,
 უკლებლივ მიუთვალა.

შეფიცეს, რომ მათ ძმობას
 ვერ დაყნოსავს ღალატი;
 მთა მანამ დგას უდრეკად,
 მზე კაშკაშებს სანამდის...

დრო მიქროდა, გეოს ჭერს
 სიყვარული ნათლავდა,
 მაგრამ ბედის მწერალი
 სულ სხვა ხრიკებს ხლართავდა.

5.

მამიკონამ ალქაჯი
 საბმურიდან აუშვა,
 ჭორის გუდა აჰკიდა,
 საბალახოდ გაუშვა.

მწვემსებში ხმა დაფინა,
 რომ ნარგიზას ყვარობდა,
 ცუდად სულაც არ იყო,
 მისი ტრფობით ხარობდა.

გეო ცხვარში დაყავდა
 და მწვემსივით ხმარობდა,

ნარგიზას სარეცელში
 კი ეროსი გალობდა...
 ჭორმა ბეგრგან იბარტყა,
 ბევრის ტვინი დაბურლა,
 ასე გადაძახილით
 მისწვდა გეოს საბუდარს.

კაცს სიგიჟე შეპარულს
 ცოლის ნახვა აკრთობდა;
 შურისძიების გრძნობა
 უგნურებით ათრობდა.

ჭორს მისდია საცემად,
 სდია, ვერ დაეწია,
 იმედს ხელი ჩასჭიდა,
 მამიკონას ეწვია.

6.

დილით ადრე მიაღვა
 იალალზე კარავში,
 ძაღლებს ისევ ეძინათ
 ჯერ აუშლელ ფარაში.

მოეხვია მეგობარს
 წყენა არ შეუტყვია;
 თუმცა გული ცოფს ყრიდა,
 წარბი არ შეუხრია.

მამიკონა შეუდგა
 ჰურმარილის სამზადის,
 გეომ უთხრა: — ძმობილო,
 ლუკმა ყელში არ ჩამდის.
 შენთან მოველ, რომ მითხრა
 მე ამბავი ნამდვილი,
 მილალატა ნარგიზამ,
 თუ ჭორს უდგას სადილი?

მამიკონამ იხმარა
ბევრი სიტყვა ლოცვიდან,
ცას შესთხოვა შენდობა,
მერე მიწას კოცნიდა.

უთხრა: – ძმაო, შეეცოდე,
პირშავად ვარ შენს წინა;
სანამ ფარას მწყემსავდი,
მე ნარგიზა მეწვინა.

თავი ვერ შევიკავე,
ქალმა თვითონ მაცდინა,
დასუსტებულს და ბეჩავს
ტრფობის ცეცხლი მაწვიმა.

ავადმყოფი გამწირა,
დამიმონა ძალათი,
ნაზი ხელით ჩამაცვა
მოლაღატის ხალათი.

თან მარცხენა ძუძუსქვეშ
მან შავ ხალზე მამთხვია,
მუდამ ცოლობას მთხოვდა,
ცრემლიც ბევრი ანთხია.

შეეცდი, ვერ გაგიმხილე,
გლოვის თასი დავლიე;
ახლაც სულ ვიტანჯები,
სანამ მოვინანიებ.

გეომ იძრო ხანჯალი,
სხივი გაჭრა მახვილმა;
მამიკონას ძარღვებში
შიშმა სისხლი გაყინა.

– შენს მოკვლას მოვესწრები,
თუძცა გწყალობს უფალი,

ვხედავ ჩაგუბებულა
შენს სხეულში მუხთალი.

ჯერ არ ვიცი ნარგიზას
ტუბუს ქვეშ თუ ხალი აქვს,
მისი სიშიშვლისათვის
არ მომიკრავს თვალია.

თუ გამტყუნდი, გივობს, რომ
აღსარება მიიღო,
გჯეროდეს, მაგ სიბილწეს
ერთი ათად მიგიზღობ.

თუ არადა მომიწევს
სისხლში ხელის დაბანა;
მზე გაშავდეს ჩემს თავზე,
არ შეღირსოს ჭკალარა.

ესა თქვა და საჩქაროდ
იმის კარავს გასცილდა,
ხალი არ ექნებაო,
ფიქრი დარდებს აცლიდა.

7.

სახლში წყნარად მივიდა,
შუბლს ნაოჭი ფარავდა,
საშინელი ეჭვი კი
აღალ გულსა ძმარავდა.

ცოლს მოუხმო, გაათბო
მისი მზერის ნათელმა;
ისევ მკრთალად იელვა
სიყვარულის სანთელმა.
– მაპატიე, მეუღლე,
დამიბნელდა მე თვალი,
მაგ მარცხენა ტუბუსქვეშ
თქვეს, გქონია შენ ხალი.

– მაქვს, მერე შენ რა იცი? –
 შერცხვა, ქალი გაწითლდა,
 მოკრძალების ჯებირი
 ქმრის ტრფობამ ვერ გაცვიოთა.

– შე ავხორცო, წყეულო!
 მამიკონას ართობდი?
 მე რომ ცხვარს დავყვებოდი,
 მასთან ბილწად ანცობდი!

– გაგიჟდი? თუ წამალი
 შეგაჭამა გრძნეულმა?!
 – ქალი ბრაზით აენტო
 უცებ, ანაზდეულად.

– გავეგიჟდი და მიგიზღავ
 შენ ღალატის საფასურს!
 – კაბა შემოახია,
 გეოს ხალის ნახვა სურს.

იხილა და სიშმაგემ
 ჭკუის მერანს გაასწრო,
 ხანჯლის წვერი უსწორა,
 გლოვის ტალღა დაარწო.

უცოდველი ნარგიზას
 გული ორად გააპო,
 ნამდადენილ მიწაზე
 მისი სისხლი დაატყო.

ქალის გმინვით დამთვრალი
 ახლა მკერდში დაიცა
 და ნარგიზას ძახილით
 ცოლის გვერდით წაიქცა.

ჟამთარბევის ფრინველმა
 აქაც შემოიხედა,

წარსულ დღეებს ძარცვავდა
ცივ ფრთებს ღუნედ იქნევდა.

გეოს სახლის კედლები
უწყალოდ დაარხია,
ადრე მყუდრო სამყოფელს
სუღარა დაახვია...

8.

მამიკონა ღიღინით
მთაში ფარას მისდევდა,
ხევეში ტალღის მსხვერვეის ხმას
უღარდელად ისმენდა.

თესლი ჩადო მიწაში
დღე არ ეზოგებოდა
და იმისი ნაყოფის
ხილვას ელოდებოდა.

უზრუნველად გავიდა
სახიფათო ბილიკზე,
ჩანჩქერს ეფერებოდა
გაზაფხულის თბილი მზე.

შხეფთა რძისფერ ბურუსში
ცისარტყელას ანთებდა,
გულზევიად კლდეს ებრძოდა
არასოდეს არ თვლემდა.

მამიკონას სამყარო
თავის ფეხქვეშ ეგონა,
მისი მზერის სეირად
ტალღას მძლავრად ეგორა.

უცებ ფეხი დაუსხლტა
ელდა ჩაწვა თვალებში,

გაფრინდა და ჩაინთქა
მორევის ბნელ ღამეში.

როცა გიჟმაჟ ღინებას
ის ქვებს შორის მიჰქონდა,
ჯანდაცლილი, ნაჟეჟი
კვლავ გეოზე ფიქრობდა.

მის ბინას რომ უსწორდა,
ძრწოლვით გეოს ეძახდა,
დარბეული ეზოდან
არვინ გამოედრახა.

ვინც გაწირა უწყალოდ
რწმენა ძმობის გაგების,
შურისგების სახელით
სიკვდილი ყავს თავლები.

15-16 სექტემბერი 1984 წ.

კალიების შემოსევა

ჭიანჭველების სამეფოს
ვინმე სირბილა მართავდა
უყვარდა შრომა ნამდვილი
და მოგროვება თავთავთა.

ზარმაცი, მუქთამჭამელი
კაცი არ ეგულებოდა;
ყალბის მქნელებს და ავციებს
ვერაფრით შეგუებოდა.

ჰქონდა ქვეყანა მდიდარი,
უქროდა ლალი ქარები.
ქლიავის ტოტებზე ძოვდნენ
იმისი ბუერის ფარები.

ჰყავდა ძლიერი არმია,
არც ომი ეზარებოდა;
მეზობელ ჭიანჭველებში
მეტოქე ეზმანებოდა.

იყო მახვილის კვეთება,
ყმის და მამულის დარბევა:
გამარჯვებულის ფეხებთან
ნაალაფევის დაბნევა.

ბევრის დიდება დაამხო,
ბევრები დაიმორჩილა;
ბევრს შეუპოვრად შემართულს
უდრეკი თავი მოსცილდა.

დააბეჩავა შავი და
 წითელი თავის ტომები;
 ყმად გაიხადა ყველაზე
 ტანმსხვილი ფაიტონები.

ბუგრის მწყემსებად გარეკა
 პატივყარილი მთავრები;
 თვითმარქვიები ალაგმა
 მთავარ-მთავარნი, თაენებნი.

ერთ მძლავრ სამეფოდ აქცია
 ქვრივი ანეტას საყანე;
 ურჩებმა ხვეწნა-გოდებით
 შუბები ოხრად დაყარეს.
 მომრავლდნენ დედა ბუდეში
 მეზობელ ტომთა მძევლები,
 შრომა მონებს დაუტოვეს,
 სახლში დაისვეს მხევლები.

ყვაოდა ბუდე ჭინჭველთა
 ტოტებგაშლილი ხის ძირში;
 დღეებს ითვლიდა სირბილა
 გამარჯვებების ხიცინში.

აღლუმს აღლუმზე მართავდა
 ტრიუმფატორი მთავარი;
 ლაშქრობით მოიჯირითა
 ქვრივის საყანის მთა-ბარი.

ჭიანჭველები დაიბრყო,
 თვით ხოჭოებსაც უწია,
 თავისი შუბი წვერბასრი
 კოლო-ბუხებსაც უწვდინა.

მაგრამ ფუტკრების სიმაგრეს
ძირი ვერ გამოაცალა,
იმათი თაფლის ფიჭების
უჯრედები ვერ დაცალა.

ხის საყრდენებზე ხისავე
მალა შეედგათ გოდოლი,
არ აკლდათ ღალა ყვავილთა
შრომა-გარჯისთვის მონდომილთ.

კარებში ედგათ ფხიზელი,
კუდგალესილი მცველები,
სირბილას მზვერავეს ბევრჯერ
დააყრევენეს წელები.

ვერა, ვერ შეძლო უდრეკი
ამ მეომართა დაბრყობა,
წლებით ნანახი თაფლით და
ჭუპრებით პირის დატკობა.

თუ სადმე ფრენით დაღლილებს,
ან სულთმობრძავეს ნახავდნენ,
ზეიმით წათრევენ და
ღელა ბუდეში დახრავდნენ.

ფუტკრები ჭიანველების
მტრობას არაფრად ავლებდნენ,
ყვაილებს ოფლს აწურავდნენ,
ფიჭას ფიჭაზე ავებდნენ.

ყავდათ ოჯახის უფროსი,
ჰქონდათ სპეტაკი მიზნები,
დაუღლე-დაუღეველნი,
მუდამ შრომაში ფხიზელები.

ქვრივი ანეტას ყანაში
 სხვა მწერებიცა ბუდობდნენ;
 ზოგნი ოფლს ღვრიდნენ შრომაში,
 ზოგნი მხოლოდა ქურდობდნენ.

ობობა განმარტოებით
 ერთავად ბუდეს ხლართავდა,
 გენისგან მინდობილ საჭეს
 მუცლის კარნახით მართავდა.
 დაქროდნენ, დანავარდობდნენ
 ჰაერში კოლო-ბუზები,
 მცირენი, ეგოისტები,
 ლაჩარნი, თანაც უძლებნი.

სისხლის და ხორცის მსურველნი
 პარაზიტები მრავალნი,
 მთელი დღე გაწამაწიით
 მხოლოდ ამ გზაზე მავალნი.

ჭრელი პეპლების მატლები,
 სიმწვანეს შეფარებულნი,
 ჭამდნენ და ხრავდნენ ფოთოლ-კვირტს
 მათ ფერებს შეხამებულნი.

კვალზე ხარბად მიყვებოდათ
 მრავალი ჩიტი და მწერი.
 ნადირობისთვის შობილი,
 ქამანდით მსხვერპლის დამჭერი.

ბუნება საცმელს იცვლიდა,
 დროდადრო იპრანჭებოდა;
 გარედან ლამაზი იყო,
 შიგნიდან იკაწრებოდა.

ერთმანეთს ედავებოდნენ,
 ერთმანეთის მზეს აქრობდნენ;

გამარჯვებულნი სურვილებს
დამარცხებულთ ათრობდნენ.

ობობას ზეიმი ჰქონდა,
როცა ბუზს წვენსა წუწნიდა;
ადრე კი იგივე ბუზი
სხვას ძარღვს სისხლისგან უცლიდა.

ცხოვრება დულდა, ბორგავდა,
კვამლი ცად იქანებოდა;
ზოგი კერძითა ძღებოდა,
ზოგი შიგ იხარშებოდა.

ბოლოს კი წუთისოფლის ქვაბს
არავინ არ ასცდებოდა;
ადრე ნაბარტყი ქადილი
სხვის კუჭში დანაცრდებოდა.

ვერა და ვერ გამძლარიყვნენ
მზისა და მიწის ნაყოფით;
ხვალინდელი დღე კი სპობდა
დღევანდელ ბედზე კმაყოფილთ.

შეჭმა, დახვრა, არ დანდობა
მათ ყოფაში არ მორცხვობდა,
ბევრის ჯილაგში ეს საქმე
საფუძვლიანად ცოცხლობდა.

შარი და დავიდარაბა
მადის მეგზურად თან ყავდათ,
დროებით განებივრებულთ
ჯერჯერით ყველას ყლაპავდა.

მიქროდა ცხოვრების რაში,
ტვირთიც მრავალი მიჰქონდა;
ზოგი დღეის დღით ცხოვრობდა,
სხვა ხვალინდელზეც ფიქრობდა.

სიცოცხლის ორომტრიალში
ერთმანეთს ედავებოდნენ;
დარბევა, დატაცებაში
ყაჩაღებს ედარებოდნენ.

ასე ცხოვრობდნენ, წვალობდნენ
აზრებად დაყოფილები;
უბედურთ არად ავლებდნენ
ბედისგან კმაყოფილები.

სანამ ცა არ მოიღრუბლა,
სხვა დიდი ჭირი არ გაჩნდა;
იმ ძველის მოგონებიდან
გამსხენებელიც არ დარჩა...

* * *

ლაშქრის სიმრავლით ამაყობს
მუცელა მეფე კალია,
აქვს კადნიერი გეგმები,
ტახტის სიმაღლით მთვრალია.
იმისი ლაშქრის ღრუბელი
თავს დასდგომია მწვანიანს,
ყველა მეზობლის დარბევის
მოურჩენელი მჭვალი აქვს.

მამულის შვილთა ერთგულთა
შემართებაზე მწყრალია;
ჭამა-ყლაპისთვის გაჩენილს
თესვისთვის არა სცალია.

სამეფოები დაამხო,
გაძოვა მოლი და ყანა;
მიწის ერთგული მხვნელები
ულუკმაპუროდ დაყარა.

იმისი ლაშქრის სიმრავლემ
მზე დააბნელა თაკარა;

სუფთა ჰაერი წაართვა,
შიშნული აღარ აკმარა.

სადაც კი ომით შევიდა,
ადგილი დარჩა შიშველი;
ამოშრა ტბა და მდინარე,
კვალი განაცრდა სისველის.

აღმოსავლეთიდან მოდის
შავ უდაბნოში შობილი;
ქალაქები მტვრად აქცია
ადრე დიდებით ცნობილი.

ვინ დათვლის იმის ჭამისთვის
კბილებდალესილ არმიას;
ბალახს ფეხს არ უტოვებენ,
ტოტს ვილა ჩივის ნამიანს.

გარბის დიდი და პატარა,
ლტოლვილი ლტოლვილს აწყდება,
სანამდე შიშნულის ხელით
სიცოცხლის ღლე არ გაწყდება.

გადახრეს ტყე და მინდორი,
– ფართობი თვალუწვდენელი;
კვნესა-გოდება ამრავლეს
ენისგან აუწერელი.

ნისლივით მოდებულებმა
მთლად გააშიშვლეს ხმელეთი,
მათ კვალზე აყვავებული
არ დარჩენილა ხე ერთი.

ქვრივის საყანეს ვინ ჩივის
იმპერიები იშლება;
ათასწლოვანი ქვეყნების
წუთები თითზე ითვლება.

ბევრი ერთავად მოისპო,
 ბევრი მტრის ფეხითი კანკალებს,
 თავდასხმის მოლოდინში კი
 მრავალი ბურჯი ყანყალებს.

ზოგმა მაშული დატოვა,
 ბრძოლას გაქცევა არჩია,
 ლტოლვილის მწარე იღბალი
 ყელში გოდებად გასჩრია.

მოდგა ურიცხვი ლაშქარი,
 ცა და ხმელეთი ვერ იტევს;
 ვინ არის ლომად შობილი,
 ხმლით მათ რიგებში შევიდეს.

დაბნელდა ქვრივის საყანის
 დღე დამჩაგვრელი ღამისა;
 საზარელ ურდოს მნახველებს
 სუნთქვა შეეკრათ ღამისა.

სირბილამ მძლავრი ლაშქარი
 აბჯრის ფერებზე დააწყო
 მუდამ წვერობასრი მახვილი
 ბრძოლის ყიჟინას დააწყო.

მომხდურს ამაყად ეკვეთა,
 სურს ბრძოლით სული დაატკბოს;
 ბევრი გაწყვიტა, მაგრამ მტერს
 შემცირება ვერ დაატყო.

მოდის და მოდის უწყვეტად,
 კალია მიზნებს არა სთმობს.
 სირბილას შუბი გაუტყდა,
 მკლავის მოქნევაც ღალატობს

კარგი მებრძოლი ბევრი ჰყავს,
 რომ დაელოცოს გამზრდელი;

ზღვასავთ მოდგა დამბრყობი,
რამ გააჩინა ამდენი?!

ხმელეთზე იბრძვის სირბილა,
ისინი ცაშიც არიან,
უკან დახევა მოუწევს
გულზვიადს, გორდახმალიანს.
შეთხელდა მისი ნაქები
ნგატრიუმფალი არმია,
ბრძოლით უკანდახეულნი
დელა ბუდეში არიან.

ქუჩებში ბრძოლა მძვინვარებს,
დაინგრა ძველი დიდება,
ჩაქრა მზე მძლეუთა-მძლეობის,
არასდროს ამობრწყინდება.

ძეგლებს კვარცხლბეკი უნგრის,
სალოცავები გამარცვებს,
დახრეს არქივის ფოთლები,
რომ ისტორიას არ დარჩეს.

მოისპო ქლიავის ძირში
დიდი სამეფო ჭინჭველთა,
თავისი ბასრი მახვილის
კილით-კიდეძღე მიმწვდენთა.

მათ დედაბუდის ნანგრევზე
ქარი ყეფავს და წუწუნებს,
ღია კარებში დაძვრება,
დარბევას არვინ უწუნებს.

წინაპრის ღირსმა შვილებმა
მედგარი ბრძოლა გამართეს,
მაგრამ რა ქნან, რომ გმირობა
სიმრავლესთან ვერ ამართლებს.

ვერ შეარყიეს მომხდურთა
 აგორებული კედელი,
 მთლად შეეწირნენ სუყველა
 ომის ჟინს გვარში შეძენილს.

ქვრივი ანეტას ყანაში
 ერთი მარცვალცი არ დარჩა,
 კალიის ხარბმა ლაშქარმა
 ყველა დახრა და გაძარცვა...
 სივრცესთან ამგვარ ჭიდილში
 კალიებს ძალა არ ეყოთ,
 მათი სირბილი შეფერხდა
 და შეთხელება დაეტყოთ.

ბოლოს გაქრენ და გათავდნენ,
 აბა, მუდმივი რა არის?!
 გამარჯვება სტუმარია,
 არ ანებივრებს არავის.

დამრბევი რომ თვით დაირბეს
 ამქვეყნად ყოფნის წესია,
 ახლა არ მოუგონიათ,
 გარდასულ წლებში ფესვი აქვს.

გამოიღვიძებს ეს მხარეც,
 ქვრივის ყანა კვლავ აღდგება,
 სირბილას ნაქალაქარზე
 სხვა მისი მსგავსი დადგება.

22-23 მარტი 1986 წელი,
 სუკის დილეგი.

სპარტაკი

პირგამეხებული მონა არენაზე
თავის მოძმეებს უტევედა,
ძლიერი იყო, ბასრი მახვილით
აბჯარსა და ძვლებს უმტვრევდა.

ქუნდა ტრიბუნები,
სისხლი ავიჟებდა ხალხს მაყურებელს ამისა,
ეს ხოცვა-ჟლეტა ვნებებს უმძაფრებდა
მხეცებად ქცეულებს ლამისა.

მოჰკალ! არ დაინდო! უჩხვლიტე! აკუწე!
ცა ზანზარებდა ღრიალით;
სისხლში იხრჩობოდა გლადიატორი
და მისი ბედის ტრიალი.

აგერ, საბოლოო მოწინააღმდეგეს
ყელზე მიაბჯინა მახვილი.
– მოჰკვეთე თავი მაგ მაწანწალას!
– ჰაერი ტორტმანებდა ძახილით.
– ოხ, მგლის ნაშიერნო, ნუთუ არ გეცოტ
ამდენი სისხლის დაღვრა?! –
სპარტაკმა მსხვერპლთან ჩაიმუხლა და
ლურჯ ცას შეხედა მალლა.

– თავისუფლება მამაცობისთვის!
– ქალი იძახდა ერთი;
დანარჩენებიც აჰყვნენ ღრიალით,
თითქოს ბრძანებდა ღმერთი.

უმშვენიერეს ვალერიას ხმას
თან ახლავს ვნება მწველი.
აქ განაჩენის გამოსატანად
სულამ აღმართა ხელი.

თავისუფლება მამაც სპარტაკსო,
 სიცოცხლე გლადიატორს!
 ვაჟკაცი უცქერს დაჭრილ მეგობარს,
 თან ფიქრზე დარდი ათოვს.

თუ ეს წყალობა არ იქნებოდა,
 უნდა მოეჭრა თავი,
 ასეთი არის მონის მუხთალი
 ბედი ყორანზე შავი.

ტრიბუნების წინ თავი დახარა
 დიდი მადლობის ნიშნად,
 სიხარული კი არ შეტყობია
 ჭმუნვანათოვ შუბლს მისას.

ამაყი სულა ზენიტზე არის,
 რომი მას რჩევას ჰკითხავს;
 მძიმე ცოდვებით დამძიმებული
 ქეციან სხეულს იფხანს.

რა ბედენაა იქ გარეგნობა
 სადაც ბობოქრობს ძალა;
 დასვირინებულს მესალას ქალი
 ტრფობისთვის უძღვნის სალამს.
 ქუხს ტრიბუნები, ღრიალებს ხალხი,
 უხვად იღვრება სისხლი;
 დულს მომავალი და მის სუნთქვაში
 მონების დრტვინვა ისმის.

* * *

ძალის პატრონს წინ რა დაუდგება,
 ულამაზეს ქალს შეირთავს გრძნეული,
 ძალადობაა მისი ზის ნაყოფი
 სინდისის ქენჯვნას გადაჩვეული.

ლოვინში ჩაიწვენს, მოეფერება,
 დაიმორჩილებს, გაიხდის თავისად,

შიშით ათასებს ქებას ათქმევინებს,
მაგრამ სიყვარულს მონად ვერ დაისვამს.

სპეტაკი გრძნობა, რომელიც მხოლოდ
მაღალ ოცნებებს ათბობს,
ადამიანურ სრულყოფას აღმერთებს
და განდიდებას არ სთხოვს.

ვერ შეაკავებს ცეცხლოვან ლტოლვას
განსაცდელების ჯაჭვი,
სიცოცხლის ფასად შეურიგდება
თავის მეორე ნაწილს.

სასაცილოა, უსუსურია,
ყველა უხეში ხელი,
უგუნურობით თვალდაბინდული
და ბოროტების მსმელი;

სიყვარულისთვის ამხედრებული,
ჭარბად ნაკურთხი წყევლით,
უსახურობის დიდი მეუფე,
სხვების შემკობი წყენით...

მთელი მსოფლიოს მბრძანებლის
დიდება გაანაცარა,
უძლეველ სულას ალერსი
მონის ტრფობაზე გაცვალა.

სპარტაკის ვაჟკაცურ სულში
მოძებნა თავის ადგილი,
იქ ნახა ნავთსაყუდელი
მესალას ქალმა ნამდვილი.

სიყვარულს ვერ შეაკავებს
შიში, მუქარა, მათრახი,
არ გაექცევა განსაცდელს,
ძლიერის წინ ქედს არ დახრის.

სიყვარულს ბორკილს დაადებს
 ამქვეყნიური დიდება,
 წავა, მოძებნის, დაიჭერს,
 ძალათი დაიწინდება;

კოცნას მოწვევტავს უხეშად,
 მსგავსის ვერ შეძლოს მიგნება;
 სად ძალადობა ბობოქრობს,
 დამარხულია იქ ნება.

მაგრამ ტყვეობის უღელშიც
 იგი არ გაიყიდება,
 ეცდება სწორის მოძებნას,
 ოცნებით განიწმინდება.

კუბოს კარამდის მოუცდის
 გრძნობა არ დაუმშვიდდება,
 ერთი წუთისთვის სიცოცხლის
 დაცლას არ დაუშინდება.

* * *

მონების რისხვა ბობოქრობს
 აწყდება პირქუმ ნაპირებს,
 კალაპოტს ვერ ეგუება,
 ველზე გადასვლას აპირებს.
 დავუბდა ტანჯვა მრავალი,
 მდინარეს ძალა შესძინა,
 ცრემლის წვიმებით აღიღდა,
 ველარ გაუძლოს ჯებირმა.

სპარტაკი იმედადა ჰყავთ,
 ნიჭს ვაჟკაცობა უხდება,
 მზად არის თავი გაწიროს,
 იმათი ბედით წუხდება.

აგერ, იმ ჟამმაც ჩამოჰკრა,
 აენტო ომის ხანძარი,

შურისძიების ქადილმა
რომს დაატეხა თავზარი.

შეიქმნა შუბის კვეთება,
ბატონს დაასხეს თავს ძმარი,
მსოფლიოს ურყევ მბრძანებელს
ბურჯში ჩაუდგა ზანზარი.

ნაწროთობი ლევიონები
სპარტაკმა მილეწ-მოლეწა,
ამაყი მთავარსარდლები
ძეწნის შტოსავით მოკეცა.

მათი ზავი არ მიიღო,
გზას ნათელ მიზნებით ქსოვდა,
ყველა ჩაგრული მონისთვის
თავისუფლებას ითხოვდა.

შედრწუნებული სენატი
კბილს კბილზე აცემინებდა,
მონათა მძლავრი ლაშქარი
შიშის სმას აცდევინებდა.

იღვა ლოდინის წუთები
დიდი სარდალი ფიქრობდა;
გამარჯვებული არმია
რომზე ლაშქრობას ითხოვდა.
დღე ღამეს სცვლიდა, ღამე – დღეს,
ომი სიცოცხლეს აქრობდა,
მრავალეროვან ჭრელ ლაშქარს
ერთი სამშობლო არ ჰქონდა.

სპარტაკს კი თავისი ნიჭით
ლელო ვერ ისევ გაჰქონდა,
განხეთქილების ქურანიც
პეგასის ფთრთებით დაქროდა.

* * *

ბრძოლამ ბევრი შეიწირა,
სისხლიც ჭარბად დაიღვარა,

გაცვლა მონათა მახვილი,
მაჯაც ერთობ დაიღალა.

ტრიბუნებზე რომ ყვიროდნენ,
მათი ფრთებიც დაიხარა;
ომმა ბევრის თავხედობა
სამუდამოდ გაიხმარა.

არენაზე ბალახმა და
ხავსმა ბლომად გაიხარა;
ნებიერმა ყოყორობამ
თვალეები გამოითხარა.

მონების მძლავრმა ლაშქარმა
ერთი მტერი არ იკმარა,
მარკუს კრასუსს მძლავრი რომი
რომ ხმარობდა დანის ტარად,

პომპეუსი და ლუკულაც
იარაღად დაითვალა
გაცვლა მონათა მცდელობა,
ერთიანად გაითალა,

მტრის სიმრავლით და ღალატით
ჯადოქრულად გაითვალა;
გამარჯვებები განუდგნენ,
მიაკითხა შაითანმა.

* * *

მკლავზე ფარით და მთლად შეაბჯრულმა
სპარტაკმა განგმირა ცხენი,
– ძმებო, ბოლომდე არ მიგატოვებთ
მთავარსარდალი თქვენი.

დატაკებული ორი ლაშქარი
ერთმანეთს კბილით ჭამდა,
თანატოსს ბასრი ცელი გაუცვდა
სისხლს მდინარიდან სვამდა.

გაპრიალებულ შუბის წვერებს კი
 გახუნებოდათ ბზინვა,
 მკერდში ნამგზავრებს სიამეს გვრიდა
 გახშირებული გმინვა.

ფარი, აბჯარი, ილეწებოდა,
 სხეულს მახვილით ხნავდნენ;
 სისხლდადენილნი, გამოფიტულნი
 მტრის სისხლს მუჭებით სვამდნენ.

მკვდარი გამრავლდა, მკვდარზე აეგო,
 მზეს გაუხუნდა ფერი;
 ათი მოკვდება გულგანგმირული,
 ათასის ღგება ჯერი.

სპარტაკი იბრძვის, სისხლის ტბა ბოლავს,
 მკვდარი არ უშვებს წინა,
 აბჯრის ფარფლები სულ დააცალა
 მას სათხედების წვიმამ.

კრაუსს მოითხოვს, ეძახის გმირი,
 სურს შეერკინოს სარდალს;
 ეშმაკი არის ეს რომაელი,
 შორიდან უცქერს ავდარს.

დადნა მონების მთელი ლაშქარი,
 მძლავრობს არწივი რომის,
 სიცოცხლემ სიკვდილს მიართვა კვრთხი,
 შესუსტდა ხმები ომის.

მკვდრების გროვაში სულ მარტოდმარტო
 სპარტაკი მახვილს იქნევს.
 სიკვდილის კლანჭში ერთგული ძმები
 წყნარად იცლიან იქვე.

ბარდაყში მოხვედრილმა სათხედმა
 მტრის წინ მუხლებზე დასცა,

ბევრნი არიან, სისხლი სწყურიათ,
ალარ სჭირდებათ დაცდა...

ცა დააბნელა ისრების წვიმამ
და გაიყოლა სპარტაკის წირვა.
ღამე ჩამოწვა, დადუმდა ველი,
გულში ჩაიკრა სიცოცხლე წყენით.

შემკრთალი მთვარე მონობას წყევლის,
შურისძიების უგზავნის წერილს:
სპარტაკმა ბოლო ყანწი დაცალა,
თავხედ რომს მოკრძალება ასწავლა.
27 აგვისტო 1985 წელი,
სუკის დილეგი

გზაარეული სიყვარული

სიყვარული თურმე მრავალგვარია,
ზოგს უღიმის, ზოგს ვერ გაუხარია,
ან იოლად აუსრულებს საწადელს,
ან მუდმივად უნუგეშოდ აწამებს.

შეაერთებს ორ ერთნაირ ფერიას,
წაკითხებს გულებზე რაც წერია;
ზოგს კი სურვილს ჩაუსახლებს მთვარისას,
უიძედოდ იმის თვალებს დანისლავს.
მიზანს სცდება ხან ამურის ისარი,
ამ საქმეში არც ისა ჩანს მისანი,
მაგრამ, იქნებ, სურვილი აქვს ამისა,
რომ ბოლომდე ზოგი მძევლად დაისვას.
ეხ, რამდენი მის დევნაში დამჭკნარა,
ტრფობის ცეცხლთან ახლოს მისვლით დამწვარა.

მოვიყვებით მართალს ზღაპრად,
რამდენია მკვლარი ნატვრა;

დამიჯერეთ, ვფიქრობ იქნებ
ამ ამბავს ჩვენ ერთად მივყდეთ:

იყო ერთი ასალგაზრდა,
მარმარილოს ქანდაკს ჰგავდა,
სილამაზით მზეს აქრობდა,
გოგოების გულებს წვაავდა.

უხდებოდა გალიმება,
– მარგალიტის კბილთა მძივი,
თავს უკრავდა, უღიმოდა
მისგან დარგულ ვარდთა მწკრივი.

ბალი ჰქონდა მშვენიერი,
მცენარეთა სუნთქვას გრძნობდა,
სილამაზით, სურნელებით
თვით ედემის ბალსა სჯობდა.
ყვავილებით შეემოსა
იქ პატარა ფანჩატური,
ლვთის სიმშვიდე ტრიალებდა,
დახაროდა გაზაფხული.

ხშირად იჯდა ვნებით სავსე
უძღეროდა დაბადებას,
სათნობას უხვად ღვრიდა,
არ იცოდა დამადლება.

მის ტკბილ ხმაზე ხის ფოთლები
ნიაეშიც კი არ იძვროდნენ,
წყარო ჩხრიალს აჩერებდა,
უკეთეს ჰანგს არ იცნობდნენ.

ნექტრით დამთვრალი ფუტკრები
მყისვე ბზუილს აჩერებდნენ,
მოფერებით დაღლილ ყვავილთ
ამ წუთებზე ასვენებდნენ.

სიმღერა კი ყველას ერთად
და ცალ-ცალკე უღიმოდა,
დაათრობდა, დაალობდა
გულს და ძარღვებს უღვიტნოდაც.

ლამაზ ბაღში ეკალიც კი
ყვავილებად ითვლებოდა,
სიტყვა ლანძღვად გამიზნული
სიყვარულად ითქმებოდა.

სინაზე და სილამაზე
სურნელება ათასგვარი,
გალაღებულ ტროფობის ლტოლვას
არა ჰქონდა აქ საზღვარი.

ამ ბაღში გველი დასახლდა
ჭრელი, ნაზი, გესლიანი,
თავის მოდემის თაიგული,
ლამაზი და ეშხიანი.

ყვავილებს ხშირად ყნოსავდა,
ყვავილს გავდა მისი კანი,
სიყვარულით ენთო მუდამ
გველის ორი წვრილი თვალი.

ბიჭვს უჩუმრა დაყვებოდა,
ნაფეხურებს ეხებოდა;
ფანჩატურში ჩაძინებულს
ფრთხილად, წყნარად ეხვეოდა.
როცა ბაღში სეირნობდა,
მისი ცქერით ვერ ძღებოდა,
გველის გულის ყველა ძგერა
ბიჭვის სუნთქვას ეძღვნებოდა.

მკერდში ჰქონდა შენიღბული
ქალიშვილის ცხელი გული,
თვალეებს სათნოება ახლდა
ტროფობისათვის გამიზნული.

საწყალს აბა ვინ გაუგებს,
გველის ტანი ყველას აფრთხობს,
ბიჭი ბალიდან არ აგდებს,
მაგრამ მისი ნახვა აკრთობს.

გველს კი მწველი სიყვარული
ტანში ვნების ეკალს ათოვს,
ერთი დღე რომ ვერა ნახოს,
ცრემლებსა ღვრის და ზის მარტო.

ჭაბუკს თავის გულის სწორი
მშვენიერი გოგო ყავდა,
ყვავილების დასაკრეფად
ხშირად ბაღში შემოყავდა.
სათნოება ახლდა თან და
სიყვარულის გაზაფხული,
სამუდამოდ შეუღლება
მტკიცედ ჰქონდათ განზრახული.

დასხდებოდნენ სადმე ჩრდილში,
მომავალს ოცნებით წერდნენ,
ტკბილად, წყნარად ღიღინებდნენ,
ყვავილების ემხში თვლემდნენ.

გველს სიცოცხლე გაუმწარდა,
რაც ეს გოგო ბაღში ნახა,
ბუნჩებიდან იმათ ტრფობას
უცქეროდა როგორც გლახა.
ცხელი გული უკვნესოდა,
დასტიროდა ბედს და გამჩენს,
უიმედო სიყვარული
ტანჯვის მძევლად უნდა დარჩეს.

აქამდე თუ ბიჭის ნახვით
აყუჩებდა ვნების ალმურს,
ეს სიკეთე არ მოესპო,
ამას სთხოვდა მუდამ ამურს,

ახლა უკვე ეჭვის ჭიამ
 შეუჭამა სიხარული,
 მოუწამლა, გაუწბილა,
 ეს ცალმხრივი სიყვარული.

არა, არა ვერ მოითმენს
 უკვე ამდენ დამცირებას,
 დიდი ხანი ტყვედა ყავდა
 ბედისწერის გაცინებას.

ბალახებში მუცლით ცურავს,
 ერიდება დიდს და მცირეს,
 თავის ტოლი ყველასა ყავს,
 მარტო მისთვის გააძვირეს.

არა სჯობდა, რომ ეს გული
 შემკრთალიყო ქალის მკერდში?
 მოკაემირედ რომ ჰყოლოდა
 სიტურფე და მწველი ეშხი.

ახლა რა ქნას, ვინ გაუგებს?
 საწყალმა ვის სთხოვოს შველა?
 როცა ზიზღით იხსენებენ,
 უკან დასდევს ქვა და წყევლა.

მას კი ცეცხლი უკიდია,
 ბედშავ ყოფას ვერას ატყობს;
 ბიჭის სიმღერა ახარებს,
 წყნარად უსმენს, სმენას ატკობს.

ბევრს არ ითხოვს, არ მოაკლდეს
 მზერით მისი მოფერება,
 მაგრამ გოგო რად შესძულდა,
 ჩრდილსაც კი რად ემტერება?

არა, ქალწულის გული აქვს,
 იმ ბიჭს ვერავის დაუთმობს,
 შეცილებას ვერ მოითმენს
 და სიცოცხლის სხივს ჩაუქრობს

ბედნიერ წყვილს სიყვარულის
 ედგათ თავზე გაღიმება,
 მზე უნთებდა კეთილ თვალებს
 არ ეგონათ დაბინდება.

ერთხელ სკამზე გადახვეულთ
 ჩაეძინათ წყნარად, ტკბილად,
 იქვე ბუღბული გალობდა,
 შეხაროდათ თავის წილად.
 ყვაველების სურნელი კი
 იქ შარბათად იღვრებოდა,
 მათი ნაზი თმების ვარცხნით
 ნიავი არ იღვლებოდა.

იავნანას უძღეროდა
 სიკეთე და სიხარული,
 ბედნიერების ფრთას შლიდა
 უნაზესი სიყვარული.

ბიჭის მზერით მოხიბლული
 გველი მის ხელს მოეფერა,
 მაგრამ გოგოს ვერ იტანდა,
 კვლავ ავსულად მოეჩვენა.

ჩასრიალდა და ბოროტად
 უცებ ფეხში დაკრა კბილი,
 საწყლის მწარე შეკივლებას
 შეეწირა მათი ძილი.

ბაღში დადგა გლოვის ზარი,
 იღვრებოდა ცრემლად ყველა,
 ბედნიერების ზეიმი
 უცებ მოსპო გლოვამ წყენად.

გოგოს ლამაზ სხეულში კი
 შხამი სიკვდილად დაქროდა,
 ნორჩ სიცოცხლეს სწრაფად სწვავდა
 და ვერავინ ვერ აქრობდა.

საცოდავმა წამებაში
 მიაბარა უფალს სული,
 ბაღში ძაბებით ჩამოწვა
 სიყვარულის დასასრული.

აიყვანა ბიჭმა ხელში,
 გატანჯული ჰქონდა სახე,
 გველი ცრემლად იღვრებოდა,
 დარდი კლავდა ამის მნახველს.
 ბიჭმა გლოვას მისცა თავი,
 შავები გაფინა სახლში,
 მკვდარი არსად არ წაიღო
 და დაკრძალა იქვე ბაღში.

ყოველ დილით მის საფლავზე
 იღო დიდი თაიგული,
 დღე და ღამე იჯდა ბიჭი
 დარდით ჭკუა დანისლული.

ბუჩქში შემალული გველი
 მის ბედს მწარედ დასტიროდა,
 გულის საყვედურს ისმენდა
 და სიცოცხლეს დასცინოდა.

ვერ გაუძლო ამდენ ტანჯვას,
 ჩამომხმარი ბიჭიც მოკვდა,
 ბაღში გლოვა გაორკეცდა,
 ყვავილების იდგა მოთქმა.

საფლავი იქვე გათხარეს,
 გოგოს გვერდით მოასვენეს,
 სიყვარულის გახუნება
 წუთისოფელს მოახსენეს.

თურმე ერთხელ შეამჩნიეს,
 რომ საფლავზე გველი იწვა,
 შიგ ჩაძრომა სურდა ერთობ
 და ყოველდღე თხრიდა მიწას.

საფლავზე კი სულ ცოცხალი
 ყვავილების ეწყო რიგი,
 მიმტანი ვერ გაარკვიეს,
 კაცი არა ჩანდა ირგვლივ.

ერთხელ გველი დაიკარგა
 და ყვავილიც დაჭკნა ყველა,
 ბაღს ეკალი მოეძალა,
 თვით ბულბულიც გაქრა წყენად.
 ჭირისუფლებს კი საფლავზე
 აკვირებდათ გველის სორო,
 მისი მოთხრა და გაგება,
 გადაწვიტეს მაინც ბოლოს.

კუბოს თავი რომ ახადეს,
 ბიჭის მკერდზე იწვა გველი,
 სუნთქვა უკვე გაყინოდა,
 მაგრამ გული ჰქონდა ცხელი.

სიცოცხლეში ვერ ეღირსა
 ბედნიერად მასთან ყოფნას,
 საფლავში კი არ უშლიდნენ
 ცრემლების ღვრას, დარდს და მოთქმას.

მიაბარა უფალს სული,
 იქა ნახა შვება სრული,
 ბედგამწყრალმა მოიპოვა
 დიდი ტანჯვის დასასრული.

გულს სიყვარულს ვინ დაუშლის,
 როცა გრძნობას უხმოდ ფარავს,
 ხან თუ მიაღწევს საწადელს,
 ხან დაიდგამს გლოვის კარავს.

განგებას კი საიდუმლო
 ვერაგულად დაუმაღავს,
 ერთს მიართმევს გახარებას,
 ათს და ასს ასმევს სამსალას.

ჯოხით საფლავს მოაცილეს,
 გველის ზიზღი აღსდგა კიდევ

და ადამის მოდგმის წესად
ეკლის ღობეს გადაჰკიდეს.

საფლავს მიწა მიაყარეს,
გასწორეს ჯვარი წესად,
ღობეზე კი ცხელი გული
გახმა სიყვარულის კვნესად.

26-27 ოქტომბერი 1984 წელი,
სუკის დილეგი

სარჩევი

გზა დაელოცოს.....	3
ლექსები	5
რა არის ლექსი	7
ქართული ნანა.....	8
შავი სიზმარი.....	8
განშორების კაეშანი.....	8
პირველი თოვლი	10
მონატრება.....	11
ოცნებებმა დამტოვეს	11
ვაზი დელაეს	12
გვარზე მსტომარე კვიცი.....	12
ჩემი ქიხიყი	13
პალატის ტყვე.....	14
მატლების სამეფო	15
ბუღბუღის ენას.....	15
მე ჩემი სიხარული მაქვს	17
მაცდური ცხოვრება	17
რად წივი წიწილო.....	18
გოლიათობას მე არ ვიბრალებ	18
ვინ გაიგოს ჩემი კვნესა.....	19
გრძელი ლოდინი	19
დიღეგში	20
ღამეა წყნარი.....	20
ღალატის ბრჭყალის ტყვე.....	21
მომგონებელს.....	22
სანამ ხარ	23
ჩემო თაო	23
*** (წავა, წავა, ყველა წავა).....	24
ავდრის ტყვის მოთქმა.....	24
ვარ უკვდავება	25
ვინა ვარ.....	25
უძრაობის ტყვე.....	26
უფლის დაპირება.....	26
არ ჩამიქრე.....	26
წარმავალი წუთისოფელი	27
სიცრუე სკამზე	27

ეს ცხოვრება	28
დიღეგის ტყვის თხოვნა.....	28
პატარა ქეთის.....	29
უსამართლო სამართალი	30
მზე დიღეგის გაღმა.....	30
ქონდრის კაცის ტყვე გოლიათი	30
სიყვარულის მესობე.....	31
ეს სიცოცხლე.....	31
მწარე-ტკბილია.....	32
ჭინჭრაქას.....	32
სიკეთეც არსებობს.....	32
იოლია ნგრევა	33
თურმე ყოფილა ქვეყანა	33
რა ვუთხარ	34
წადით, ეძებეთ!.....	35
პარი-პარალიო	36
მოიღრუბლა	36
მოდის მათხოვარი	37
მაგან მაგანს	37
წუთისოფელი გრძელია	38
მე რა მაშინებს	39
ნიაგმა წაიდუღუნა.....	39
დუმილი	40
მტვრის ნაწილაკი.....	40
ჯავრი გულზე დამაყარეთ.....	41
ასე ეს.....	42
დედას.....	43
დიდება ქართველთა მზეს და მიწას.....	43
ხევესურეთში.....	44
უმხედრო ცხენი.....	45
ქიზიყელს.....	47
სიღნაღს.....	48
მოვა დრო	49
ფეხმარდი ცხენი	50
მაჩვენა თვალთა ფერია.....	50
იმედის ეშხი	51
მაღე გნახავ.....	51
ჩემი წაწალი.....	52
ან გამიშრე სისხლი.....	53
წითელი დაწვები	53
გახუნებული ოცნება	54

ნუ მიწერები.....	55
თვალთა ფერია.....	56
სარკმელთან.....	56
ვილოცებ ნინოზე.....	57
სისხლის ელდას.....	58
გვირილების თაიგული.....	59
სიმღერა.....	59
ორთა ბრძოლა.....	60
გლოვის სუფრა.....	62
ეკლესიას ჯვარი შვენის.....	62
ფუჭი ფაფხური.....	63
*** (გექცევა ხლართად).....	63
არად ვაგდებ.....	64
ვილაცა.....	64
სევედის გზაზე.....	64
ჩემმა ჭიამ გამომხრას.....	65
ქაშვეთის ზარს.....	65
დაგვიწყებია ფერი ზეცისა.....	66
რკინა ჭრის რკინას.....	66
ტვინის გაძვალება.....	67
ვისაც რა უნდა.....	67
მანამდე ცოცხლობ.....	68
ისაც აყვავდება.....	68
არარაობა.....	69
თავის ქალა.....	70
კრუხის გასაჭირი.....	70
ძალა კრძალავს.....	72
ზოგს რა, ზოგს რა.....	72
ქაჯთა ხარხარი.....	74
მოდის სიკვდილი.....	74
ყელამდე ვალებში.....	75
დარბეული ოცნებები.....	76
შეწუხდა დათვი.....	76
დადნა მარჯვენა.....	76
ბიჭობა ის არი.....	77
გრძელი ლოდინი.....	77
ჩემი ოცნება.....	78
მომეცით.....	79
დაჭრილი არწივი.....	80
გაიღვიძეთ, გაიხარეთ!.....	80
რთველი.....	81

საარაყეში.....	82
სახაშეში.....	83
ქეიფი ალაზნის პირას.....	83
თხოვნა ჟამთასვლას.....	85
ალალი სურვილი.....	86
მე ეს სიკეთე მანუქეთ.....	86
ალაზნის ველი.....	87
ზამთრის ბოლო.....	88
ღვარცოფი.....	88
სადაც მდინარე იბადება.....	89
რიხით მოდის გაზაფხული.....	90
სად გყავს შვილი.....	90
ჩემი რჩევა.....	90
ბედურას ჩივილი.....	91
ადიდეთ რწმენა.....	92
წადი, იბრძოლე.....	93
თუ.....	93
დაკოდილი ბუდა.....	93
ორი კამეჩი.....	94
მრუდე გზაზე.....	94
ხსოვნას ასცდება.....	95
გაქალბებული ცხოვრება.....	95
მთაზე ციხე.....	96
მუხთალი წუთისოფელი.....	96
დიდება დედებს.....	96
ნიკალას.....	97
თემიდა არ ჩანს.....	98
დარიგება.....	98
ცხადსიზმარა.....	99
დღეს ასე არი.....	99
პირველი სიმღერა.....	100
გულების ოინბაზი.....	101
სოფელი ტიბაანი.....	101
წერილი დილეგიდან.....	102
დამშეული ქალაქი.....	103
ღმერთები შემფოთება.....	103
სკამზე მჯდომე.....	104
გაუთავდება მზესაც საწვავე.....	104
მტკვარს.....	105
აღარ გვაქვს პირი.....	105
როცა ურემი გადაბრუნდება.....	106

დიდ წინაპარს სული ეწვის.....	107
დაბადება.....	108
მარადიულ იუდას.....	108
მევენახე.....	109
ყვარყვარეს ზეიმი.....	110
ავტორი თავის თავს.....	111
პარლამენტარ ვირთხას.....	112
*** (მიეცით ტრიბუბა...)	113
გაზაფხულის გაღიმება გაღიაში.....	114
მიეც ერთობა.....	114
თავქარიანი ტახტზე.....	115
*** (დაგვეცა ბინდი ღამისა).....	116
იგაგები.....	117
კურდღელი და კუ.....	119
უძღვეველი მელია.....	120
შეპარებული შვილი.....	122
ბალადა გიორგი ურჩაძეზე.....	124
ბალადა ქალაქის მერ პინგვინზე.....	128
ბედკრული სამართალი.....	130
კიტრის ნაფცქვენი.....	132
ტყის ოინები.....	133
მიდის ფარა.....	134
ბედის კარუსელი.....	135
თხის სიხარული.....	136
პოემები.....	137
ამბავი მძლეოთა მძლე ფორეზე.....	139
უკვდავი ალექსა.....	198
დედის აჩრდილი.....	250
განვლილ დღეთა მადლი.....	268
ხვარამზე და წყალობა.....	281
მარკოზა ქვეყნის დარდი.....	296
სიმუხთლის თავდები.....	308
კალიების შემოსევა.....	321
სპარტაკი.....	331
გზაარეული სიყვარული.....	338

ფასი სახელშეკრულებო